

ABSTRACT

This thesis deals with the work of teachers and child and youth care workers in relation to honour-related conflicts and negative social control. To investigate this issue, we have been in contact with an initiative in Aalborg called 'Dialogteamet' (the Dialogue-team). This team was created on the basis of the 'National Strategi mod Æresrelaterede Konflikter' (National Strategy against Honour-related Conflicts) plan of action from 2012. The team consists of teachers and care workers from seven different schools in Aalborg municipality, who have all improved their qualifications to be able to help children and young people, who are exposed to honour-related conflicts and negative social control.

The thesis deals with the following formulation of the problem: *Which factors can affect Dialogteamets work with and conception of ethnic minorities, and what consequences could this have for this group?*

To answer this, the thesis is based on a hermeneutic and social-constructivist approach, since we believe that both honour-related conflicts and negative social control are constructed as something that primarily happens among ethnic minorities.

The analysis consists of four partial analyses that each takes their starting point in one of four additional questions related to the overall problem formulation:

- *Which conception of integration is the plan of action based on?*
- *How is the target group for honour-related conflicts and negative social control presented in the plan of action, the education and in Dialogteamet respectively?*
- *How is the problem with honour-related conflicts and negative social control introduced politically and perceived and articulated by Dialogteamet?*
- *What consequences can the presentation of the target group lead to for the ethnic minorities?*

To answer these additional questions, first of all it is illustrated that the plan of action, with the use of Andrew Mason's concepts/ideas, is based on a moderate thought of assimilation and that according to Young, assimilation is always suppressing. Besides this, Pierre Bordieu's concepts of 'habitus', 'doxa', 'symbolic power' and 'symbolic violence' are also included to illustrate how politicians and media have the power to construct a reality, where it is primarily ethnic minorities, who are exposed to honour-related conflicts and negative social control. Based on the interviews

with Dialogteamet, we illustrate that this is also their perception of the target group in question. However, both the plan of action and Dialogteamet suggest that other groups, like Jehova's Witness, can also be exposed to honour-related violence. In spite of this, both the plan of action and Dialogteamet only present examples which deal with ethnic minorities. Also the examples presented by Dialogteamet often focus more on the fact that parents of ethnic minority students are rooted in other cultures and lack knowledge about the Danish primary and lower secondary school. We also illustrate that the politicians present honour-related conflicts and negative social control as a very big problem. Based on Dialogteamets own statements, we illustrate that they themselves have not had any cases with honour-related conflicts and negative social control, but they still seem to think that it is a big problem. Because of their symbolic capital, the politicians might have symbolic power to present the size of the problem in a way that makes Dialogteamet believe that honour-related conflicts and negative social control is in fact a big problem.

Taking a starting point in Malcolm Spector's and John L. Kitsuse's theory on 'claims-making', honour-related conflicts and negative social control can thus be constructed as a social problem. Despite not having had any cases about honour-related conflicts and negative social control themselves, it might have consequences that Dialogteamet still considers the issue to be a big problem. One of these consequences could be that the team begins to search for victims of honour-related conflicts and negative social control. And in this search for victims they risk stigmatizing Muslim and bi-lingual children, since they are considered to be the target group as was stated earlier. This stigmatization is built on a stereotypical idea and might be a result of the negative focus on ethnic minorities that politicians and media among others have created.

We have illustrated that Dialogteamet might increase the negative focus on immigrants and strengthen the classic story of honour-related conflicts and negative social control existing in foreign cultures as in contrast to the Danish culture.

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING.....	5
Udspringer af handlingsplanen fra 2012.....	5
Hvad er æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol?	6
Handlingsplanen 2012	6
Unni Wikan.....	7
Specialets definition af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol	8
Problemafgrænsning	9
Problemformulering.....	9
Underspørgsmål:	10
Problemfelt	10
Handlingsplaner	10
Handlingsplanen fra 2003	10
Handlingsplan fra 2012.....	11
Handlingsplanen fra 2016	12
Publikationer	13
Wikan	14
Liebmann	14
Kragh.....	14
Ung i 2011.....	15
Medborgerskabsundersøgelsen 2016	15
Medborgerskabsundersøgelsen 2017	16
Dialogteamet og dets opstart.....	17
VIDENSKABSTEORI	20
Hermeneutik	20
Socialkonstruktivisme	21
Hermeneutisk socialkonstruktivisme.....	23
METODE	24
Pilotstudier.....	24
Kvalitativ metode	25
Semistrukturerede interviews	26
Fortrolighed	27
Præsentation af informanterne	27
Interviewsituationen og udførelsen.....	28
Transskription	28
Overblik over empiri.....	28
Metodekritik	29
TEORI.....	30
Pierre Bourdieu.....	30
Habitus	31
Felt	31
Doxa.....	32
Kapitaler.....	32
Symbolsk magt og symbolsk vold	33
Spector og kitsuse	34
Andrew Mason	34
Iris Young.....	35
Erving Goffman.....	36
ANALYSE.....	37

<i>INTEGRATIONSFORSTÅElsen AF MÅLGRUPPEN</i>	37
Danskernes assimilationstankegang	38
Assimilation	38
Assimilation og ære	39
Handlingsplanen bygger videre på assimilationstankegangen	40
Handlingsplanen og moderat assimilation	41
Assimilation er altid undertrykkende.....	42
Delkonklusion.....	42
<i>HANDLINGSPLANEN, UNDERVISNINGEN OG DIALOGTEAMET</i>	44
Målgruppen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol	45
Målgruppen for Dialogteamets arbejde	45
Målgruppen er indforstået.....	46
Også andre grupper	49
Opsamling.....	50
Eksempler på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol	51
Kun eksempler med muslimer	51
Få eksempler der omhandler æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol	54
Det handler om andet end æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol	55
Opsamling.....	59
Delkonklusion.....	60
<i>PROBLEMETS STØRRELSE</i>	61
Dialogteamets opfattelse af problemets størrelse	61
Ingen personlige erfaringer med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol	61
De ser det stadig som et stort problem.....	63
Politikernes fremstilling af problemets størrelse	65
Top-down styret.....	65
Et stigende politisk fokus.....	66
Delkonklusion.....	68
<i>KONSEKVENSER</i>	70
Konsekvensen af italesættelsen som et stort problem	70
De leder.....	71
Stigmatisering	72
Opsamling.....	74
Forstærker handlingsplanen og Dialogteamet et negativt fokus på muslimer?	74
Det negative fokus på muslimer	75
Kritik af Regeringens handlingsplan fra 2012	76
Delkonklusion.....	77
KONKLUSION	78
DISKUSSION	80
LITTERATURLISTE	83
BILAG	87
Bilag 1.....	88
Bilag 2.....	90
Bilag 3.....	94
Bilag 3a - SARA	94
Bilag 3b - GRETHE.....	109
Bilag 3c - PETER	116
Bilag 3d - HELENE	125
Bilag 3e - KRISTINA	130
Bilag 3f - SOFIA.....	143
Bilag 3g - KASPER	150

INDLEDNING

Dette speciale udspringer af en interesse og en nysgerrighed for æresrelateret vold, æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol blandt unge i Danmark. Interessen for netop dette emne kommer af, at der de senere år har været et stigende fokus på æresrelateret vold, både på det politiske plan og i medierne. Vi havde en undren omkring italesættelsen af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol som værende noget, der kun opstår i bestemte kulturer og indenfor bestemte religioner. Vi anser æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol og arbejdet med det som meget komplekst, og vi finder det derfor interessant at undersøge, hvordan der arbejdes med dette emne. Specialet vil beskæftige sig med, hvordan lærere og pædagoger, der har meget af den daglige omgang med de børn og unge, der kan være udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, opererer i og med denne italesættelse. Til at undersøge dette har vi foretaget kvalitative interviews med syv lærere og pædagoger, der kalder sig for Dialogteamet.

Udspringer af handlingsplanen fra 2012

Da vi startede dette speciale i februar 2017, var der fire måneder forinden (oktober 2016) blevet udgivet en handlingsplan med titlen 'Forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol' (Regeringen, 2016). Denne handlingsplan bygger videre på handlingsplanen 'National strategi mod æresrelaterede konflikter' fra 2012 (Social- og integrationsministeriet, 2012). I kølvandet på handlingsplanerne fra 2012 og 2016 udsprang en række tiltag, som havde til formål at styrke indsatsen på området blandt de fagpersoner, der til daglig havde berøring med unge minoritetsetniske borgere. Et af de tiltag, der udsprang af handlingsplanen fra 2012, var en opkvalificering af grundskolevejledere, der opstartede i 2016 i Aalborg Kommune og Hvidovre Kommune. I Aalborg, hvor vores fokus ligger, blev syv grundskolevejledere (lærere og pædagoger) valgt til at arbejde med problemstillinger omhandlende æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol og modtog i forbindelse med denne opkvalificering, undervisning omkring emnet. Disse syv grundskolevejledere valgte tilsammen at kalde sig for Dialogteamet. Vi vil understrege, at 'Dialogteamet' ikke er det samme som eller har noget at gøre med det initiativ, der hedder Dialogkorpset, der er et andet initiativ i kampen mod æresrelaterede konflikter og negativ social

kontrol. Dialogteamet, som vores speciale tager udgangspunkt i, består som nævnt af lærere og pædagoger fra syv forskellige skoler i Aalborg kommune samt to projektkoordinatorer, der sidder ved Aalborg Kommunes Skoleforvaltning – seks ud af disse syv lærere og pædagoger og den ene koordinator er dette speciales informanter. Vi har interviewet dem individuelt og disse interviews udgør specialets empiri.

Hvad er æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol?

I dette afsnit vil vi præsentere to måder at anskue æresbegrebet på, for slutteligt at beskrive hvordan vi i dette speciale vil definere ære. Vi vil præsentere hvordan handlingsplanen 'National strategi mod æresrelaterede konflikter' fra 2012 anskuer og definerer æresbegrebet og æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Dialogteamet er, som allerede beskrevet, udsprunget af handlingsplanen fra 2012, og vi finder derfor netop dennes definition af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol relevant. Nedenfor vil vi redegøre for denne definition, for at give læseren et indblik i én måde at anskue disse problemstillinger på. Vi vil efterfølgende redegøre for en anden måde at anskue æresbegrebet på, som dog minder meget om handlingsplanens fremstilling af ære. Dette vil vi gøre ud fra den norske dr.philos. og professor Unni Wikan. Wikan har blandt andet skrevet bogen 'Ære og drab', som vi i nedenstående vil henvise til. Vi har valgt at benytte Wikans fremstilling og definition af ære, da hun er en af de mest refererede og toneangivende på området i Skandinavien, og da vi flere gange er stødt på henvisninger til hendes definition. For eksempel henvises der til Wikans definition af æresbegrebet i Als Research rapporten 'Ung i 2011 – nydanske unges oplevelse af social kontrol, frihed og grænser' (Als Research, 2011, s. 26). I 'Servicestyrelsens brugerundersøgelse om æresrelateret vold' står det også beskrevet, at LOKK (Landsorganisationen for danske KvindeKrisecentre) har taget udgangspunkt i Wikans definition af ære (Servicestyrelsen, u.å, s. 3). Vi anser derfor Wikans definitioner som anerkendte og meget anvendte i dansk sammenhæng og hendes definition af æresbegrebet vil blive beskrevet i nedenstående delafsnit. Slutteligt vil vi beskrive, hvor vi placerer os i forhold til disse definitioner af ære i dette speciale.

Handlingsplanen 2012

I handlingsplanen fra 2012 er det beskrevet, at æresrelaterede konflikter ofte forbindes med for eksempel tvangsægteskaber, genopdragelsesrejser og æresdrab, men at æresrelaterede konflikter også kan være: ”social kontrol, undertrykkelse, ligestilling mellem kønnene, individuelle rettigheder

og den unges mulighed for selv at vælge, hvilken retning livet skal tage i forhold til valg af ægtefælle, venskaber, kærester mv” (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 10). Yderligere bliver det forklaret, at nogle forældre og familier ønsker at kontrollere de unges adfærd af hensyn til familiens ære. Dette kan være skadeligt for den unges livsudfoldelsesmuligheder. Æresrelaterede konflikter adskiller sig fra ‘almindelige generationskonflikter’ ved at: *“være affødt af, at den unge i familiens øjne har krænket eller risikerer at krænke familiens ære. Familiens ære er knyttet til en opfattelse af familien som en samlet enhed – et kollektiv, hvor den enkeltes handlinger kan påvirke hele familiens ære positivt eller negativt”* (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 10). Dernæst er det beskrevet, at når en ung opfører sig på en måde, som familien finder ærekrænkende, kan reaktionen fra familien være forbud, trusler, psykisk vold, isolation, tvangsægteskaber, genopdragelsesrejser, voldelige overgreb eller drab. I handlingsplanen skriver de, at strategien har fokus på ‘nydanske familier’ og man kan af dette udlede, at ære altså defineres som noget, der foregår i disse ‘nydanske familier’ (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 11).

Unni Wikan

Dette delafsnit vil præsentere en anden måde at anskue æresbegrebet på med udgangspunkt i norske Unni Wikan, der er dr.philos. og professor ved Sosialantropologisk institutt ved universitetet i Oslo. Wikan er en central forsker i ære og i særdeleshed æresrelateret vold i Skandinavien (Liebmann, 2014, s. 105). Wikan har gennemført feltarbejde i mange lande og har i mange år forsket i islam og kulturelle rettigheder i forhold til menneskerettigheder. I bogen ‘Ære og skam, Fadime - en sag til eftertanke’ fra 2003 forsøger Unni Wikan at bidrage til forståelsen af begrebet ære generelt og i forbindelse med det såkaldte æresdrab på Fadime i Sverige i 2002. Hun påpeger at ære har haft en kønsdimension i Europæisk historie som i de fleste ikke-vestlige samfund. I disse samfund anså man, at kvinder havde skam og mænd havde ære (Wikan, 2003, s. 57). Hun siger videre, at æren i ikke-vestlige samfund hovedsageligt handler om social anseelse, og at ære og anseelse er to sider af samme sag. Hun henviser til, at man i faglitteraturen anvender en *tosidig teori* om ære: ære har to aspekter, et ydre og et indre. De to sider behøver ikke at være forbundet og en persons æresfølelse kan godt være intakt, uden at personen får den ære - anseelse og respekt - som personen mener at have krav på. Modsat kan personen opleve at få ære/anseelse og alligevel føle sig mindreværdig, fordi omverdenen ikke ved, hvordan personen er i virkeligheden (Wikan, 2003, s. 61). I begge tilfælde opstår der et misforhold mellem personens subjektive følelse af værdi og omverdenens holdninger og reaktioner. Wikan fremhæver, at ære i eksemplerne kan erstattes med anseelse og

respekt, men at ordet ære er essentielt hvis man ønsker at forstå æresrelateret vold i ikke vestlige samfund (Wikan, 2003, s. 62). Dog er ordet ære, i den forstand det bliver brugt i dag, ifølge Wikan udvandet og ukonkret, og der er brug for et mere afgrænset begreb for at forstå ærens sande betydning i forhold til den måde det optræder i ikke-vestlige samfund (Wikan, 2003, s. 63). Wikan henviser til antropologen Frank Henderson Stewarts bog Honor (1994), der indeholder en definition af ære. Det som karakteriserer ære i mange ikke-vestlige samfund, er forekomsten af et sæt regler, som specificerer, hvad der giver ære, og hvad der ikke giver ære - et såkaldt æreskodeks. Ære kan ikke kun vindes, den kan også tabes og netop det, at ære kan mistes, betragter Stewart som et definerende træk ved begrebet (Wikan, 2003, s. 65). Det er reglerne i æreskodekset, der bestemmer om man tilhører gruppen af mennesker med ære, eller gruppen uden ære. Æreskodekset indeholder et sæt af minimumsstandarter, der skal overholdes, brydes disse, mister man sin ære (Wikan, 2003, s. 65). Ære er ikke synonymt med respekt, da: *“man viser respekt for en person, eller man nyder respekt i samfundet. Med ære er det anderledes: ære er noget, man ejer eller har eller mister; det er en del af en selv - som en næse”* (Wikan, 2003, s. 69). Wikan skriver, at æresdrab kan forekomme i alle religioner og trosretninger, og at det handler om tradition og ikke religion. Hun skriver, at der ingen kobling er mellem æresdrab og islam, men at muslimer i nogle tilfælde begår æresdrab, og nogle gør det med henvisning til islam. Wikan beskriver videre at grunden til, at vi i dag ved mere om æresdrab blandt muslimer end andre befolkningsgrupper er, at *“muslimer i særlig grad angår Vesten”* (Wikan 2003, s. 80). Senere beskriver Wikan at ‘problemet’ er kultur, magt og tradition. Hun forstår kultur som værdier, holdninger og ideer, som hun mener, er det, som ligger bag handlinger og kommer til udtryk i adfærd. Hun mener dog ikke, at de der begår æresdrab handler i blinde, som om de var et produkt af kultur, da mennesker: *“tænker, føler, ræsonnerer, vælger - overalt”* (Wikan, 2003, s. 93).

Specialets definition af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

I dette speciale vil vi flere gange henvise til ære i forbindelse med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, og vi finder det derfor nødvendigt at give læseren et indblik i, hvordan vi forstår dette. I dette speciale læner vi os op af de to ovenstående definitioner af ære ud fra en formodning om, at de dækker over den gængse opfattelse af æresbegrebet. Vi anser ære, som også Wikan henviser til, som noget der kan mistes, og som derfor gerne vil beholdes. De æresrelaterede konflikter eller den negative sociale kontrol opstår således, hvis en person gør noget, der kan resultere i at denne ære mistes. Dét vi finder interessant i definitionerne af æresbegrebet er

udlægningen af for hvem ære er vigtigt og hvilke(n) gruppe(r) æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol finder sted i. Vi stiller os således kritiske overfor handlingsplanens primære fokus på ‘nydanske familier’, og dette vil også være en del af dette speciales omdrejningspunkt.

Problemafgrænsning

Som det er beskrevet ovenfor, er Dialogteamet udsprunget af handlingsplanen fra 2012, der blandt andet skriver at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol primært forekommer i ‘nydanske familier’. Vi finder det derfor interessant at undersøge, hvordan Dialogteamet, der skal arbejde med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, opererer i denne italesættelse. Vi vil gerne undersøge, hvad der kan være med til at påvirke Dialogteamets arbejde med denne gruppe, og om dette også kan påvirke deres opfattelse af de etniske minoriteter. Ydermere finder vi det relevant og spændende at undersøge, om Dialogteamet opfattelse og arbejde kan føre nogle konsekvenser med sig for de etniske minoriteter, og i så fald hvilke. Dette leder og frem til følgende problemformulering.

Problemformulering

Hvilke faktorer kan påvirke Dialogteamets arbejde med og opfattelse af etniske minoriteter, og hvilke konsekvenser kan dette få for denne gruppe?

For at svare på denne problemformulering har vi valgt at opstille fire underspørgsmål, som vi vil besvare i analysen for slutteligt at kunne besvare problemformuleringen. Disse underspørgsmål opererer på forskellige niveauer, for at skabe en kombination, som kan være medvirkende til at opnå et dybdegående og udtømmende svar på problemformuleringen. Vi vil ofte operere på et makro- og et mikroniveau, da vi, qua problemformuleringen, er interesserede i at undersøge, hvilke faktorer der på makroniveau (politisk og i handlingsplanen) påvirker Dialogteamet, der befinder sig på mikroniveau. Vi vil undersøge, hvilken forståelse af integration den generelle holdning til etniske minoriteter i Danmark bygger på, samt hvilken integrationsforståelse handlingsplanen bygger på. Yderligere vil vi undersøge, hvordan handlingsplanen, den undervisning Dialogteamet har modtaget i forbindelse med deres opkvalificering samt Dialogteamet fremstiller etniske minoriteter. Vi vil endvidere undersøge, hvordan æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, som et problem, bliver fremsat politisk samt italesat og opfattet af Dialogteamet. Her opererer vi således både på et

mikro- og et makroniveau. Slutteligt vil vi undersøge, hvilke konsekvenser det kan have for de etniske minoriteter, at de bliver fremstillet som målgruppen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Derfor har vi opstillet nedenstående underspørgsmål.

Underspørgsmål:

- 1. Hvilken integrationsforståelse bygger handlingsplanen på?*
- 2. Hvordan fremstilles målgruppen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol i handlingsplanen, undervisningen og Dialogteamet?*
- 3. Hvordan bliver problemet med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol fremsat politisk samt opfattet og italesat af Dialogteamet?*
- 4. Hvilke konsekvenser kan fremstillingen af målgruppen føre med sig for de etniske minoriteter?*

Problemfelt

I dette afsnit vil vi beskrive hvilket felt dette speciale placerer sig i. Dette vil vi gøre ud fra tre handlingsplaner fra henholdsvis 2003, 2012 og 2016, der omhandler æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Derefter vil vi kort præsentere nogle af de publikationer, der findes i Norden omhandlende æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Her vil vi blandt andet redegøre for nogle af de danske undersøgelser, der blandt andet ligger til grund for handlingsplanen fra 2012.

Handlingsplaner

Vi finder denne redegørelse for handlingsplanerne fra henholdsvis 2003, 2012 og 2016 relevant, da Dialogteamet, som nævnt, udspringer af den ene af disse handlingsplaner. Redegørelsen giver et indblik i det politiske fokus og den politiske håndtering af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol fra 2003 til nu. I dette speciales analyse vil vi beskæftige os mere med handlingsplanen fra 2012, som Dialogteamet er udsprunget af.

Handlingsplanen fra 2003

I 2003 udgav den daværende regering handlingsplanen 'Handlingsplan for Regeringens indsatser i perioden 2003-2005 mod tvangsægteskaber, tvangslignende ægteskaber og arrangerede ægteskaber'. Handlingsplanen har, til forskel fra de to andre handlingsplaner, ikke et direkte fokus

på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, men derimod på tvangsægteskaber, tvangslignende ægteskaber og arrangerede ægteskaber. Dog kan tvangsægteskaber være et eksempel på negativ social kontrol og kan starte eller opstå på baggrund af en æresrelateret konflikt. Derfor mener vi, at denne handlingsplan var den første med fokus på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol i dansk politik.

I handlingsplanen står det direkte beskrevet, at målgruppen for indsatsen er: *“etniske unge minoriteter fra kulturer med arrangerede ægteskaber og deres forældre”* (Regeringen, 2003, s. 2). I dette citat fremgår det således også, at handlingsplanen fremstiller arrangerede ægteskaber som noget, der kun finder sted i de etniske minoriteters kulturer.

Handlingsplanen henvender sig til fagfolk, som for eksempel lærere og pædagoger, der dagligt møder de unge. Disse fagfolk skal ifølge handlingsplanen oparbejde en viden om arrangerede ægteskaber og tvangsægteskaber, og de skal lære at læse de signaler, de unge sender, de skal kunne arbejde med mægling og konfliktløsning og vide, hvor de kan hente hjælp (Regeringen, 2003, s. 5-6). Under overskriften ‘Dialog og samarbejde’ står det beskrevet, at: *“der afholdes seminar til opkvalificering af fagfolk omhandlende mægling”* (Regeringen, 2003, s. 8).

Det interessante i denne handlingsplan er, at der allerede i 2003 var et fokus på, at ‘tvangsægteskaber’ og ære er knyttet til etniske minoriteter. I denne handlingsplan er fremstillingen af målgruppen meget tydelig og selvom det er den samme målgruppe, der fremstilles i de to andre handlingsplaner, er den ikke lige så tydelig i disse.

Ydermere finder vi det interessant, at der allerede i denne handlingsplan fra 2003, var fokus på at opkvalificere de fagfolk, lærere og pædagoger, der til dagligt møder de unge. Dette er det samme fokus som også ses i de to andre handlingsplaner, og som i 2012 fører til oprettelsen af Dialogteamet.

Handlingsplan fra 2012

I 2012 blev handlingsplanen ‘National strategi mod æresrelaterede konflikter 2012’ udgivet. Regeringen udviklede denne nationale strategi mod æresrelaterede konflikter ud fra tanken om at: *‘alle borgere i Danmark har krav på at nyde de samme basale rettigheder. Det gælder bl.a. retten til selv at vælge sin ægtefælle, retten til ligestilling mellem kvinder og mænd og retten til selv at vælge at leve det liv, man ønsker’* (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 6). Tiltaget skulle videreudvikle den eksisterende indsats på området ved blandt andet at sørge for rådgivning til

forældre, samarbejde og koordinering mellem myndigheder, støtte til de unge, samt for at flere fagfolk skulle opnå viden omkring håndtering af disse problematikker (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 6).

I handlingsplanen er det beskrevet, at strategien skal: *“medvirke til at fremme integrationen af indvandrere og efterkommere i det danske samfund”* (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 6). Efterfølgende står der, at strategien har fokus på nydanske familier, men at social kontrol også kan forekomme i familier med dansk oprindelse (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 11).

I denne handlingsplan står der yderligere, at en vigtig del af indsatsen var løbende at opkvalificere fagfolk, der arbejder med unge, som kunne være udsat for æresrelaterede konflikter (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 22). Som en del af denne indsats, der har til formål at opkvalificere fagfolk, der til daglig har en berøring med de unge, blev Dialogteamet oprettet. Dialogteamet blev dannet efter at Aalborg kommune i november 2015 havde søgt om at blive en del af et projekt, der havde til formål at opkvalificere grundskolevejledere. De der kunne ansøge om denne pulje var: *“kommuner, der har en betydelig koncentration af skoler med mange tosprogede elever eller har en oplevelse af, at æresrelaterede konflikter er en udfordring på flere af kommunens skoler”* (Udlændinge- og integrationsministeriet, 2015). Opkvalificeringen af grundskolevejlederne skulle resultere i, at de skulle blive i stand til at identificere unge med æresrelaterede konflikter og derudover: *“rådgive og vejlede lærere og øvrige fagpersoner i berøring med de unge i håndteringen af de udfordringer, der knytter sig til æresrelaterede konflikter”* (Udlændinge- og integrationsministeriet, 2015).

Handlingsplanen fra 2016

I oktober 2016 lancerede Venstre-Regeringen den nationale handlingsplan ‘Forebyggelse af Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol’. I forordet annoncerede regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti, at de med denne handlingsplan tog *‘nødvendige skridt i kampen mod de parallelle samfund’* og mod *‘den ekstreme sociale kontrol og de æresrelaterede konflikter’* (Regeringen, 2016, s. 3).

Handlingsplanen nævner ikke direkte hvem, der er målgruppen, som de to foregående gjorde. Dog står der blandt andet: *“unge udsat for æresrelaterede konflikter tager til stadighed ophold på sikre botilbud, og etniske minoritetskvinder er overrepræsenteret på landets krisecentre – flere af dem på grund af æresrelateret vold”* samt *“derudover oplever kvindekrisecentrene, at gruppen af*

voldsramte etniske minoritetskvinder, herunder kvinder, som har været udsat for æresrelateret vold, fylder mere og mere på centrene” (Regeringen, 2016, s. 6). Disse to citater vidner således om, at målgruppen for handlingsplanen er etniske minoriteter og særligt kvinder.

En del af denne handlingsplans formål er at fortsætte opkvalificeringen af fagfolk og udvide indsatsen, således at blandt andet boligsociale medarbejdere og medarbejdere på ungdomsuddannelser også får mulighed for en opkvalificering. Derudover vil de styrke fagfolks: *“kompetencer i forhold til at øge opmærksomheden på børn, unge og voksne udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.”* Dette ud fra en opfattelse af at: *“Der er behov for at styrke fagfolks viden om problematikken og give dem indsigt i deres situation og baggrund. Der er endvidere behov for at sikre rettidig, hensigtsmæssig og konsekvent handling, når et barn eller ung oplever alvorlige konflikter med familien eller nærmiljøet”* (Regeringen, 2016, s. 3). Dermed ses det, at det fokus, der er i handlingsplanerne fra 2003 og 2012 på at opkvalificere fagfolk, føres videre i handlingsplanen fra 2016. Det fremgår også, at der er et behov for at endnu flere faggrupper opnår viden og kompetencer omkring æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Ud fra dette kan vi konstatere at problemstillingen har opnået et øget fokus, og dette vil vi, qua problemformuleringen, arbejde videre med i analysen, som en faktor der kan påvirke Dialogteamets arbejde og opfattelse af etniske minoriteter.

Ydermere finder vi handlingsplanens fremstilling af målgruppen interessant, da denne handlingsplan, ligesom de to foregående, har et fokus på etniske minoriteter som målgruppen. I denne handlingsplan er det dog ikke direkte formuleret *‘målgruppen er’*, men det fremgår stadig tydeligt, at de mener at målgruppen er etniske minoriteter. Dette kan skyldes at denne handlingsplan er en videreførelse af handlingsplanen fra 2012, hvori det er beskrevet hvem målgruppen er og at de derfor ikke finder det nødvendigt at gentage dette. Det kan også antages, at de ikke finder det nødvendigt eksplicit at fremstille, hvem målgruppen er, fordi de har en formodning om at læseren, på baggrund af en generel opfattelse i Danmark, ved at målgruppen er etniske minoriteter. Vi vil i analysen arbejde videre med denne generelle opfattelse af målgruppen i forhold til medlemmerne af Dialogteamet.

Publikationer

Dette afsnit vil omhandle noget af den eksisterende litteratur der omhandler æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol samt udvalgte undersøgelser på området. Vi har valgt igen at

benytte os af norske Unni Wikan, da hun, som tidligere nævnt, bliver refereret i meget af det (danske) litteratur, der er på området. Derudover vil vi henvise til Lotte Kragh, der er doktor i psykologi og har skrevet doktorafhandlingen 'Kampen om anerkendelse, spillet om ære' samt Louise Lund Liebmann der har skrevet ph.d.-afhandlingen 'Et spørgsmål om ære?' Vi har valgt Liebmann og Kragh som kontrast til Wikans udgivelser og hendes definition og italesættelse af ære. Ydermere vil vi redegøre for nogle af de danske undersøgelser der er foretaget indenfor de seneste år omkring æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Afsnittet skal give læseren et indblik i nogle af de publikationer, vi har orienteret os i, i forbindelse med dette speciale.

Wikan

Som tidligere beskrevet, har norske Unni Wikan skrevet bogen 'Ære og drab, Fadime - en sag til eftertanke' fra 2003. Bogen handler om Fadime, der blev dræbt af sin far, angiveligt på grund af ære, altså et såkaldt æresdrab. Da vi allerede har brugt Wikans definition af æresbegrebet, vil vi ikke uddybe det yderligere her.

Liebmann

Louise Lund Liebmann har lavet Ph.d.-afhandlingen 'Et spørgsmål om ære?' i 2014, der primært omhandler æresrelateret vold. I afhandlingen undersøger Liebmann, hvordan æresrelateret vold og fortællingerne af det skabes af forskellige individer og instanser i det danske samfund (Liebmann, 2014, s. 11). Liebmann kritiserer i afhandlingen blandt andet Wikans definition og brug af æresbegrebet og mener, at Wikan er med til at skabe negative fortællinger om ære og i hvilke grupper ære finder sted i. Dette vil vi beskrive yderligere i analysen. Liebmann diskuterer i sin afhandling blandt andet i forhold til handlingsplanen fra 2012, og vi vil i analysen henvise til denne diskussion og beskrive den yderligere.

Kragh

Lotte Kragh forsvarede sin doktorafhandling Kampen om anerkendelse, spillet om ære den 6. oktober 2010 på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet. I afhandlingen beskriver hun, hvordan mange opfatter ære som en fast og foranderlig del af mellemøstlig kultur, og at det resulterer i, at der i familier med rødder i Mellemøsten opstår en streng social kontrol med familiens piger. Hun skriver at ære virker som et: "*generelt accepteret udgangspunkt for at forstå personer med en baggrund fra Mellemøsten og de arabiske lande*" (Kragh, 2010, s. 157). Hun taler

altså om denne kobling mellem æresbegrebet og etniske minoriteter med mellemøstlig baggrund, som noget der ligger i det danske samfund, og vi vil netop bruge Kragh til at belyse æresbegrebet, som det er udlagt i Handlingsplanen og i Dialogteamets udtalelser.

Ung i 2011

Rapporten 'Ung i 2011 – nydanske unges oplevelse af social kontrol, frihed og grænser' er udarbejdet af Als Research på foranledning af Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Undersøgelsen er gennemført i perioden september 2010 til august 2011 og havde til formål at skabe viden om omfanget og karakteren af social kontrol blandt nydanske unge. Dette for at skabe et afsæt for bedre at kunne målrette igangværende og fremtidige indsatser på området. Undersøgelsen er baseret på spørgeskemaer, besvaret af næsten 3000 unge (Als Research, 2011, s. 4). Undersøgelsen tager udgangspunkt i de unges egne oplevelser. Den primære målgruppe er unge nydanskere mellem 15 og 20 år og den sekundære målgruppe (kontrolgruppe) er etnisk danske unge mellem 15 og 20 år. Det har ifølge rapportens beskrivelse af målgruppen været: *"vigtigt at spørge alle unge på lige vilkår (uanset etnisk baggrund), da en del af formålet netop har været at undersøge, om de nydanske unges svar på spørgsmål om f.eks. hverdag, familie, kærester, grænser, muligheder og frihed adskiller sig fra svarene hos de etnisk danske jævnaldrende"* (Als Research, 2011, s. 8). Handlingsplanen fra 2012 henviser til tal i undersøgelsen 'Ung i 2011' der viser, at: *"ca. halvdelen af de nydanske unge oplever, at de ikke må have en kæreste for deres familie, at ca. en fjerdedel oplever, at familien er med til at vælge deres ægtefælle, og ca. en fjerdedel er bange for, at familien vælger en ægtefælle til dem mod deres vilje"* (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 12).

Medborgerskabsundersøgelsen 2016

Udlændinge- og integrationsministeriet laver årligt en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse, den såkaldte Medborgerskabsundersøgelse. Her svarer personer med dansk oprindelse, samt nydanskere i alderen 18 år og opefter, på en række spørgsmål. Nydanskere er defineret som værende indvandrere, der har været bosiddende i Danmark i mindst tre år samt efterkommere med ikke-vestlig oprindelse. I medborgerskabsundersøgelsen fra 2016 er et kapitel om selvbestemmelse, hvor der i indledningen står, at alle borgere i samfundet skal have lige muligheder for, og frihed til selv at foretage valg i deres liv. Blandt andet skal unge mennesker selv kunne vælge deres kæreste

eller ægtefælle og selv kunne vælge uddannelse og venner. Der står yderligere, at det er vigtigt, at unge oplever, at kvinder og mænd er ligeværdige og skal behandles ens.

Undersøgelsen viser også, at 19 % af de nydanske unge oplever, at deres familie begrænser dem i valget af kæreste eller ægtefælle. Der er sket et fald i tallene, da det siden 2012 er faldet med 7 % og med 4 % siden 2014 (Udlændinge-, Integrations- og boligministeriet, 2016, s. 18). Det står endvidere beskrevet, at 80 % af de adspurgte nydanskere mellem 18-29 år angiver at: *‘de slet ikke eller i mindre grad oplever, at de pga. deres religiøse praksis bliver forhindret i at deltage lige så aktivt i samfundet som andre borgere. Der tænkes her på deltagelse i f.eks. fester, idræt eller lejrskole’* (Udlændinge-, Integrations- og boligministeriet, 2016, s. 22).

I rapporten står der ligeledes, at ligestilling mellem mænd og kvinder er: *‘en central del af et demokratisk samfund som det danske, hvor mænd og kvinder er ligeværdige og har lige rettigheder. Det er derfor vigtigt, at nydanskere tilslutter sig ligestilling mellem kønnene’*. Undersøgelsen viser, at der kun er to procent af de adspurgte 18-29 årige nydanskere som ikke tilslutter sig ligestilling mellem kønnene, og at dette er en positiv udvikling, da andelen i 2012 var to procent højere (Udlændinge-, Integrations- og boligministeriet, 2016, s. 22).

Medborgerskabsundersøgelsen 2017

På Udlændinge- og Integrationsministeriets hjemmeside uim.dk findes et overblik over ministeriets seks arbejdsområder, hvoraf det ene er ‘Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol’. På Udlændinge- og Integrationsministeriets hjemmeside findes der to forskellige nyhedsbreve, som hedder henholdsvis ‘Integration i Tal’ og ‘Æresrelateret viden’. Nyhedsbrevet om æresrelateret viden udgives af SIRI (Styrelsen for International Rekruttering og Integration) med et formål om at: *“understøtte den kommunale indsats ved at yde rådgivning og sikre vidensdeling på tværs af feltet ved at dele gode idéer og erfaringer, fortælle om nye initiativer og give overblik over ny lovgivning”* (Udlændinge- og integrationsministeriet, 2017b). Dette nyhedsbrev er helt nyt og er kun udgivet én gang, men vil fremover udkomme 3-4 gange om året. Det første nyhedsbrev udkom i 2017 og indeholdt en artikel, med overskriften ‘Ikke-vestlige kvinder i ghettoer føler sig mest begrænset i valg af kæreste eller ægtefælle’. Artiklen tager udgangspunkt i medborgerskabsundersøgelsen fra 2017 samt tal fra Danmarks statistik (Udlændinge- og integrationsministeriet, 2017a, ¶ Ikke-vestlige kvinder i ghettoer føler sig mest begrænset i valg af kæreste eller ægtefælle). Det har ikke været muligt at finde denne medborgerskabsundersøgelse, og

vi vil derfor i dette delafsnit redegøre for den ud fra den omtalte artikel, der henviser til tal fra netop medborgerskabsundersøgelsen fra 2017.

Ligesom medborgerskabsundersøgelsen fra 2016 indeholder medborgerskabsundersøgelsen fra 2017 svar fra personer med dansk oprindelse, samt nydanskere i alderen 18 år og opefter.

Nydanskere er også her defineret som indvandrere, der har været bosiddende i Danmark i mindst tre år samt efterkommere med ikke-vestlig oprindelse.

I artiklen fremhæves det, at 24 % af nydanskere mellem 18-29 år har følt sig begrænset af deres familier i forhold til deres valg af kæreste eller ægtefælle, og at det primært er kvinder der føler sig begrænsede. For unge med dansk oprindelse er det kun 2 % der føler sig udsat for dette. I artiklen står der, at de ikke kan finde belæg for, at der er årsags-virknings sammenhæng mellem social kontrol og baggrundsfaktorer, men at de kan se bestemte mønstre. Af nydanske kvinder der bor i et område med en høj koncentration af beboere med indvandrerbaggrund føler 59 %, at de er begrænsede i forhold til deres valg af kæreste eller ægtefælle. Af de nydanske kvinder der bor i boligområder uden beboere med indvandrerbaggrund er det derimod kun 22 %, der oplever social kontrol. Hvor 32 % af de religiøse unge tilkendegiver, at de føler sig begrænset af deres familie i forhold til valg af kæreste eller ægtefælle, er det kun tilfældet for 14 % af de ikke religiøse (Udlændinge- og integrationsministeriet, 2017a, ¶ Ikke-vestlige kvinder i ghettoer føler sig mest begrænset i valg af kæreste eller ægtefælle). Vi har her redegjort for nogle af de tal fra undersøgelsen, som er fremhævet i artiklen i nyhedsbrevet og dermed ikke alle resultaterne for undersøgelsen. Det har ikke været muligt, at finde medborgerskabsundersøgelsen fra 2017 men kun medborgerskabsundersøgelsen fra 2016, som er præsenteret ovenfor. Vi vil i analysen henvise til medborgerskabsundersøgelserne fra 2016 og 2017 for qua problemformuleringen at belyse politikernes fremstilling af problemet med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrols størrelse.

Dialogteamet og dets opstart

Som det allerede er beskrevet, udspringer Dialogteamet af et af initiativerne fra handlingsplanen 'National strategi mod æresrelaterede konflikter' fra 2012. Det daværende Udlændinge-, Integrations- og Boligministerium (nu Udlændinge- og Integrationsministerium) afsatte 2,2 millioner til dette treårige initiativ, der oprindeligt skulle være gennemført i fem kommuner (Udlændinge- og integrationsministeriet, 2015). På grund af manglende ansøgerkommuner, blev dette ændret til kun at omhandle Aalborg og Hvidovre Kommune. Initiativet gik ud på at

opkvalificere grundskolevejledere på folkeskoler, der skulle blive i stand til at identificere og støtte unge udsat for æresrelaterede konflikter (Udlændinge- og integrationsministeriet, 2015). I Aalborg Kommune, hvor vores fokus ligger, er opkvalificeringen en del af projektet 'Noget at have det i', som alle skoler i Aalborg kommune er en del af. Dette projekt består af en masse mindre projekter, der alle skal være med til at skabe bedre skoler i Aalborg (<http://www.nogetathavedeti.dk>). I Aalborg har syv skoler fået bevilget opkvalificering af én medarbejder per skole til at kunne arbejde med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. De syv medarbejdere der er blevet opkvalificeret, kalder sig tilsammen for Dialogteamet (<http://www.nogetathavedeti.dk>). Aalborg kommune, udvalgte to koordinatore for projektet: Grethe og Mona, som begge er ansat ved Skoleforvaltningen. Koordinatorerne udvalgte hvilke skoler, der skulle være med i projektet, ud fra hvilke skoler der havde størst andel af minoritetsetniske elever. Mona gik på pension en måned efter at vi startede dette speciale og vil derfor ikke indgå. I første omgang blev der valgt fire skoler fra Aalborg kommune, men da de ønskede mere spredning og opkvalificering af flere fagpersoner, valgte de at udvide til syv skoler. Dialogteamet bestod til at starte med således af en lærer eller en pædagog fra syv udvalgte skoler i Aalborg kommune. De syv skoler havde selv til opgave at udvælge en medarbejder med de rette personlige kompetencer til at være en del af Dialogteamet (bilag 3b). Der var i projektbeskrivelsen lagt op til at den valgte medarbejder skulle være skolens trivselsperson, men dette er kun tilfældet hos to af medlemmerne af Dialogteamet. Under vores empiriindsamling blev det tydeligt at et af medlemmerne af Dialogteamet, ikke længere er en del af projektet og han har ikke svaret på vores henvendelser. Dette medlem vil derfor ikke indgå i dette speciale og vi vil fremover henvise til at Dialogteamet består af syv medlemmer, som er inklusiv koordinatoren for Dialogteamet.

Inde på 'Noget at have det i's hjemmeside er det beskrevet, at formålet med opkvalificeringen har været, at uddanne medarbejderne til at blive i stand til at identificere og støtte unge med problemstillinger inden for negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Derudover er deres opgave at udarbejde undervisningsmateriale til fagpersoner og elever samt at rådgive og vejlede lærere og øvrige fagpersoner i håndteringen af de udfordringer, der knytter sig til disse problemstillinger. Hensigten er at sikre, at unge, der kæmper med negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter, har adgang til kvalificeret hjælp og støtte, hvor de færdes til dagligt (<http://www.nogetathavedeti.dk>).

Medlemmerne af Dialogteamet samt koordinaterne, har deltaget i et uddannelsesforløb, den såkaldte opkvalificering, tilrettelagt af SIRI. Undervisningsforløbet har bestået af to dages undervisning i København og to undervisningsdage i Aalborg. Undervisningen fandt sted før vi startede dette speciale, og vi har derfor ikke overværet undervisningen. Vi har af et af medlemmerne af Dialogteamet fået et program over disse undervisningsdage, som er at finde under bilag 2. I programmet står der, at undervisningen blev udført af fagprofessionelle, såsom lærere, psykologer, ansatte ved SIRI, Etnisk Konsulentteam, Etnisk Ung med flere. Derudover har deltagerne hørt oplæg fra unge mennesker, der har mærket konsekvensen af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter på egen krop (bilag 2).

VIDENSKABSTEORI

I dette kapitel vil vi anskueliggøre specialets videnskabsteoretiske udgangspunkt, som placerer sig inden for henholdsvis den socialkonstruktivistiske og hermeneutiske videnskab. Vi vil således give læseren et indblik i, hvordan vi forstår feltet æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol og Dialogteamets arbejde med dette, som er specialets genstandsfelt.

For at præcisere ligheden mellem hermeneutikken og socialkonstruktivismen og vores placering i forhold til de to retninger, vil vi nedenfor starte med at præsentere dem hver for sig. Vi vil efterfølgende tage udgangspunkt i Jacob Dahl Rendtorffs beskrivelse af det, han kalder hermeneutisk socialkonstruktivisme, ud fra et kapitel i bogen 'Konstruktive bidrag - Om teori og metode i konstruktivistisk videnskab'. Rendtorffs udlægning er, at hermeneutikken og socialkonstruktivismen har fælles idéhistoriske rødder (Rendtorff, 2003, s. 125) og at de kan betragtes som værende to yderpunkter på samme linje - og denne linje er at de: *“deler forudsætningen om, at virkeligheden er baseret på menneskelig skabende fortolkning”* (Rendtorff, 2003, s. 101). Vi vil efter præsentationen af hermeneutikken og socialkonstruktivismen hver for sig beskrive, hvordan man kan anskue denne hermeneutiske socialkonstruktivisme i dette speciale.

Hermeneutik

Hermeneutikken har som fortolkningstradition rødder i det antikke Grækenland og blev oprindeligt udviklet til at fortolke tekster. Det er først i det 20. århundrede, med Martin Heidegger og Hans-Georg Gadamer, at hermeneutikken udvikler sig til en filosofisk teori om mennesket som et forstående og fortolkende væsen. Heidegger og Gadamer ønskede at undersøge hvorfor mennesket er et fortolkende væsen, og hvilken rolle den enkeltes forståelse spiller i forhold til, hvordan individet agerer i verden (Fuglsang, 2013, s. 291-292). Der findes forskellige grene indenfor hermeneutikken, og vi vil i dette speciale placere os indenfor, og nedenfor beskrive, den filosofiske hermeneutik. Centralt for hermeneutikken er den hermeneutiske cirkel, som betegner en vekselvirkning mellem del og helhed. Helheden forstås i kraft af delene, og delene kan kun forstås hvis helheden inddrages. Det er relationen mellem delene og helheden, der er meningsskabende, og

det er i denne relation vi kan fortolke og forstå (Fuglsang, 2013, s. 292). I den filosofiske hermeneutik er forskeren en del af den hermeneutiske cirkel, og forskeren er således en del af den verden, som skal fortolkes (Juul, 2012, s. 111). Forskeren medbringer sine fordomme i forståelsesprocessen, og uden disse fordomme ville forskeren være fortabt og ville for eksempel ikke være i stand til at stille de rigtige spørgsmål i et interview (Juul, 2012, s. 122). Fortolkning og forståelse er ifølge Gadamer et grundvilkår for den menneskelige eksistens. Dette betyder også, at der er en vekselvirkning mellem helhed og del, en bevægelse der ikke kun er begrænset til at gå fra fortolkeren til genstanden (fra subjekt til objekt), men også at virke tilbage på fortolkeren igen. Der kan derfor tales om en spiral nærmere end en cirkel (Fuglsang, 2013, s. 299).

Den hermeneutiske tilgang kommer især til syne i vores metodiske kapitel, hvor vores roller som forskere får betydning for den måde, vi har indsamlet vores empiri. Derfor vil specialets hermeneutiske tilgang blive uddybet i metodekapitlet. Som det vil blive beskrevet yderligere i metodekapitlet har vi foretaget to pilotstudier, således at vi havde en forforståelse for Dialogteamets arbejde, inden vi indsamlede vores empiri. Vi havde ydermere orienteret os i noget af den litteratur, der er på området, som for eksempel noget af det, vi har henvist til i indledningen. Vi havde allerede en forforståelse for feltet af, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol bliver fremstillet som værende noget, der primært opstår i bestemte grupper. Ydermere havde vi en forforståelse af, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol bliver italesat som et stort problem og en fordom omkring, at det kunne være social konstrueret.

Socialkonstruktivisme

Specialets genstandsfelt giver anledning til en socialkonstruktivistisk tilgang, idet vi har en undren om, om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol kan anses som værende socialt konstrueret.

Socialkonstruktivismen opstod som et kritisk alternativ til modernistisk, naiv realistisk, positivistisk og empiricistisk metode og videnskabsteori og har siden begrebets opståen i Berger og Luckmanns værk 'The Social Construction of Reality. A Treatise in the Sociology of Knowledge' fra 1966, vundet stærkt indpas i samfundsvidenskaben. Socialkonstruktivismen gør kritisk op med opfattelsen af virkeligheden som værende noget uforanderligt og objektivt og socialkonstruktivismen mener i stedet, at virkeligheden er socialt konstrueret (Rendtorff, 2003, s. 99). Socialkonstruktivismen lægger som forskningsprogram, ifølge Rendtorff, "*op til en kritisk analyse af samfundsmæssige*

betingelser for dannelse og institutionalisering af forskellige videnskabelige så vel som dagligdags vidensformer” (Rendtorff, 2003, s. 100).

Ifølge Kirsten Bransholm Pedersen handler den socialkonstruktivistiske tilgang om at: *“identificere magt, interesser og forforståelser hos de involverede aktører”* (Pedersen, 2012, s. 190). Hun henviser til at de opfattelser, der opstår mellem mennesker, bliver til ”sandheder” gennem menneskelige handlinger ud fra en fortolkning af “virkeligheden”. Denne ”virkelighed” kan så, gennem politiske beslutninger og beslutninger i hverdagslivet, blive til strukturelle rammer for vores handlinger. Dermed er sandheden ifølge socialkonstruktivismen noget der kæmpes om, hvor dem der har magten til at definere sætter rammerne for, hvordan vi skal kategorisere “virkeligheden” (Pedersen, 2012, s. 190-191).

Dette speciale arbejder med socialkonstruktivisme på et epistemologisk niveau i forhold til, hvad vi anser som konstrueret. På et epistemologisk niveau antages det, at viden om sociale fænomener er socialt konstrueret, og vi antager således, at viden om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, er socialt konstrueret. Epistemologisk er det ikke muligt at producere objektiv viden om virkeligheden, idet at betingelserne for at producere viden bygger på historiske og rumligt konstruerede forforståelser, som er indlejret i samfundsmæssige diskurser. Det vil sige, at al viden om den sociale verden er diskursiv eller fortolket viden og fortolkes ud fra forskerens forforståelse. Derudover er antagelsen at al forskning er i nogens interesse, og dermed kan den umuligt være objektiv (Pedersen, 2012, s. 206).

Med et epistemologisk socialkonstruktivistisk udgangspunkt har dette speciale fokus på den måde viden om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol bliver konstrueret (italesat), og hvordan denne viden er videregivet til og viser sig hos Dialogteamet. I forhold til socialkonstruktivismen bruges interviews til at få et indblik i, hvorledes informanterne konstruerer sandhedsforståelser eller mening i interaktionen med andre mennesker (Pedersen, 2012, s. 222). Således mener vi også, at den viden Dialogteamet videregiver til os, gennem de interviews vi har foretaget, er konstrueret - og en del af det vi vil undersøge er, hvilke faktorer der kan have påvirket Dialogteamet til, at have konstrueret netop den viden om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol samt deres viden om etniske minoriteter, som målgruppen.

Hermeneutisk socialkonstruktivisme

Ifølge Rendtorff er der en sammenkobling mellem hermeneutikken og socialkonstruktivismen, som han argumenterer for på baggrund af de to retningers fælles idéhistoriske rødder (Rendtorff, 2003, s. 125). Rendtorff argumenterer yderligere for, at de to retninger bygger på, at virkeligheden er baseret på *“menneskelig skabende fortolkning”* (Rendtorff, 2003, s. 101). Både hermeneutikken og socialkonstruktivismen gør op med forestillingen om, at der findes en: *“objektiv direkte tilgang til virkeligheden og fremhæver, at erkendelse altid er bestemt af vores fortolkninger”* (Rendtorff, 2003, s. 125). Ydermere argumenterer Rendtorff for, at fortolkning er vigtigt i både socialkonstruktivismen og hermeneutikken og er formet af historiske, kulturelle og kontekstuelle forhold, hvorfor begge videnskabsteorier stiller sig kritiske overfor de objektiverende videnskaber, idet erkendelsen altid forudsætter fortolkning (Rendtorff, 2003, s. 125).

Kirsten Bransholm Pedersen nævner også ligheder mellem hermeneutikken og socialkonstruktivismen og skriver blandt andet, at begge retninger understreger, at mennesker aldrig kan sætte sig helt udenfor kulturen, sproget og historien, og at forskerens og feltets forforståelse er vigtig i en analyse. Pedersen påpeger også at der er forskelle mellem hermeneutikken og socialkonstruktivismen, da hermeneutikken har et ønske om at nå frem til den bedste fortolkning og det bedste argument hvor socialkonstruktivismen mere interesserer sig for, hvordan sociale fænomener bliver klassificeret på bestemte måder (Pedersen, 2012, s. 218). I forhold til de forskelle vi her fremsætter med afsæt i Pedersen, placerer vi os inden for socialkonstruktivismen, idet vi gerne vil undersøge, hvordan æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol og etniske minoriteter bliver klassificeret i samfundet, og hvordan dette påvirker Dialogteamet.

I forhold til specialets problemformulering og med afsæt i dét hermeneutiske udgangspunkt, at vi har en forforståelse (fordom) om at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol bliver konstrueret som noget, der primært foregår blandt etniske minoriteter, vil vi blandt andet med et socialkonstruktivistisk udgangspunkt undersøge hvilke faktorer, der kan påvirke Dialogteamets arbejde med og opfattelse af etniske minoriteter. Med en hermeneutisk og en socialkonstruktivistisk tilgang vil vi i dette speciale inddrage os selv som forskere og vores forforståelser vil (implicit) være en del af analysen. Vi betragter samtidig de meninger, som Dialogteamet fremkommer med i interviewene, som konstruerede. Vi anser disse konstruerede meninger og opfattelser som Dialogteamets forforståelser og fordomme. En del af det vi i specialet undersøger er, hvad der kan have dannet disse fordomme og således konstrueret Dialogteamets opfattelser og meninger.

METODE

Dette kapitel vil omhandle vores overvejelser omkring valget af den kvalitative forskningsmetode samt semistrukturerede interviews. Vi vil redegøre for, hvordan vi har indsamlet empiri til dette speciale samt vores tanker i forhold til de valg, vi har gjort os, blandt andet i forhold til vores videnskabsteoretiske tilgang, som er beskrevet i foregående kapitel. Slutteligt i dette kapitel vil der være et afsnit omhandlende metodekritik, hvor vi med et selvkritisk blik vil evaluere på vores valg og fravalg i metode. Formålet med dette kapitel er, at vise specialets metodiske overvejelser for at tydeliggøre arbejdsgangen og hvordan vi er kommet frem til specialets resultater.

Pilotstudier

Som det vil blive beskrevet og uddybet nedenfor, har vi valgt at foretage semistrukturerede interviews med medlemmerne af Dialogteamet. Da det er begrænset, hvad der er at finde på internettet om Dialogteamet og deres arbejde, valgte vi at foretage to pilotstudier inden vi udformede og udførte vores interviews. Vi havde en eksplorativ tilgang til disse pilotstudier grundet vores begrænsede viden og havde på daværende tidspunkt ikke fastsat vores fokusområde eller problemformulering. Dog havde vi nogle emner og spørgsmål, som vi ønskede at komme omkring i pilotstudierne - disse vil blive beskrevet nedenfor.

Vi valgte at lave to interviews med henholdsvis koordinatoren og ét af medlemmerne af Dialogteamet og disse to interviews danner tilsammen vores pilotstudie. Valget faldt på netop de to informanter til pilotstudiet, da de har to meget forskellige roller og arbejdsopgaver i forhold til initiativet, og vi mente derfor, at begge ville kunne fremkomme med information, der kunne være relevant for specialet. Da der, som skrevet, kun var to koordinators og den ene gik på pension, valgte vi kun at interviewe den tilbageværende koordinator, Grethe, i forbindelse med pilotstudiet. Dette interviews formål var blandt andet at få viden omkring koordinatorernes rolle i initiativet. Derudover ønskede vi også viden omkring, hvornår dette initiativ er startet, hvordan det er opbygget samt hvor de har fået midlerne fra og hvorfor.

Vi havde ved projektets start ingen viden om medlemmerne af Dialogteamet og dermed heller ikke meget at gå ud fra i forhold til udvælgelse af en informant til det andet interview til vores

pilotstudie. Da Grethe henviste os til det ene af medlemmerne i Dialogteamet, Sara, valgte vi at interviewe hende som den sidste del af vores pilotstudie. Formålet med dette interview var blandt andet, at gøre os klogere på det arbejde Dialogteamet laver og den undervisning de har fået i forbindelse med deres opkvalificering. Begge interviews er blevet brugt som baggrundsviden, men vil også indgå som en del af specialets analyse på lige fod med de resterende interviews. Noget af det vi fandt interessant i dette pilotstudie var, at Sara primært fremsatte målgruppen for deres arbejde som flygtninge/indvandrere og muslimer, men flere gange også gjorde meget ud af at fortælle, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol også kan forekomme hos andre grupper, som for eksempel Jehovas Vidner. Denne italesættelse af målgruppen gjorde os nysgerrige på, hvordan resten af Dialogteamet fremstillede målgruppen, og spørgsmål hertil fremgår af den interviewguide vi udformede i forbindelse med de resterende kvalitative interviews, som vil blive beskrevet og uddybet nedenfor. Vi havde også andre fokusområder i pilotstudierne, såsom berøringsangst og Dialogteamets muligheder for at lave underretninger, og spørgsmål omkring disse vil også være at finde i interviewguiderne for de semistrukturerede interviews. Vores fokus ændrede sig dog igennem studiet og vi har fravalgt dele af det fokusområde vi havde, da vi udførte interviewene. Derfor vil berøringsangst og underretninger ikke være en del af dette speciales fokus, men mange af de svar der er kommet på baggrund af især vores spørgsmål om berøringsangst, vil alligevel fremgå i analysen. Nedenfor vil vi således have fokus på det, som er endt med at blive specialets fokus ud fra interviewene, nemlig opfattelsen af og arbejdet med målgruppen. Denne tilgang hvor specialets fokusområde ikke har været fastlagt fra start, og derfor har ændret sig, vil vi blandt andet behandle yderligere i den sidste del af det kapitel, der omhandler metodekritik.

Kvalitativ metode

Vi har i dette speciale valgt at arbejde med den kvalitative forskningsmetode og foretage semistrukturerede interviews. Vi har valgt dette på baggrund af specialets problemformulering, der har til formål at etablere en forståelse af Dialogteamets arbejde og deres opfattelse af etniske minoriteter. Vi mener, at den kvalitative forskningsmetode vil kunne give os det bedste indblik i dette, da denne metode giver redskaber til at få viden om informanternes holdninger, oplevelser og forståelser.

Semistrukturerede interviews

Vi har, som tidligere beskrevet, lavet to pilotstudier med henholdsvis en af koordinatorene og et af medlemmerne fra Dialogteamet. Vi brugte den viden, der fremkom under pilotstudierne, samt den viden vi har fra diverse rapporter og anden litteratur, til at udforme en interviewguide og udføre semistrukturerede interviews til de resterende fem medlemmer af Dialogteamet. Som beskrevet ovenfor var fremstillingen af målgruppen noget af det, vi gerne ville vide mere om i disse interviews. Nedenfor vil vi i forbindelse med beskrivelsen af vores interviewguides uddybe hvilke spørgsmål, der fremkom på baggrund af denne nysgerrighed for Dialogteamets fremstilling af målgruppen.

Vi har foretaget individuelle semistrukturerede interviews med Dialogteamet, som består af de seks lærere og pædagoger fra skolerne i Aalborg Kommune samt projektets koordinator Grethe. Et semistruktureret interview består både af planlagte spørgsmål, som er nedskrevet i en interviewguide, men der kan også opstå nye spørgsmål i interaktionen mellem interviewer og informant (Tanggaard & Brinkmann, 2010, s. 36). I vores tilgang til interviewene arbejdede vi hermeneutisk i den forstand, at vi lavede interviewguiden på baggrund af den viden, vi havde fået fra pilotstudierne, og vi stillede dermed spørgsmål ud fra vores forforståelse. Under interviewene var vi åbne overfor de oplysninger Dialogteamet fremkom med og stillede spørgsmål ud fra denne nye viden. Dermed blev vi som forskere, som beskrevet i kapitlet om videnskabsteori, en del af den verden, som vi vil fortolke. Vi havde altså vores fordomme med i forståelsesprocessen, og dermed var vi i stand til at stille de rigtige spørgsmål. Således opstod der en vekselvirkning mellem helhed og del, fra vores informanter til os som forskere og tilbage til vores informanter igen. Dermed arbejdede vi, både da vi udformede og i udførelsen af vores interviews, ud fra den hermeneutiske cirkel.

Som beskrevet ovenfor, består det semistrukturerede interview, udover de spørgsmål der fremkommer under interviewet, også af planlagte spørgsmål. Vi udformede derfor en interviewguide inden vi foretog interviewene, da vi havde flere emner, vi gerne ville sikre os vi kom ind på i alle interviewene. Vi fandt det blandt andet vigtigt at vide, hvorfor vores informanter har indvilget i at være en del af Dialogteamet, og hvordan de hver især definerer begreberne æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Dette blandt andet for at få indsigt i hvem de mener er målgruppen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Derudover fandt vi det relevant at spørge ind til den undervisning, de har modtaget i forbindelse med deres opkvalificering. Dette fordi vi ikke har haft mulighed for at overvære undervisningen, og dermed er den viden vi har

om undervisningen fremkommet ud fra interviewene med medlemmerne af Dialogteamet. I forbindelse med disse spørgsmål om undervisningen spurgte vi også informanterne ind til, hvem undervisningen fremstillede som målgruppen, og hvem de selv mener målgruppen er. Vi valgte at lave vores interviewguide i et skema, hvor vi skelnede mellem forskningsspørgsmål og interviewspørgsmål. Dette gjorde vi da vores forskningsspørgsmål ikke fungerede så godt som interviewspørgsmål, og vi omskrev det derfor til mere mundrette formuleringer (Tanggaard & Brinkmann, 2015 s. 40). Vores interviewguide er at finde under bilag 1.

Fortrolighed

Før udførelsen af hvert interview fik vi informantens tilladelse til at lydoptage interviewet, og vi informerede om, at vi ville anonymisere dem så meget, som det er muligt. Med dette mener vi, at vi har givet alle informanterne andre navne, men vi har gjort vores informanter opmærksomme på, at da de kun er syv i Dialogteamet, kan det stadig være muligt at finde frem til, hvem de er. Vi ved, hvilke skoler informanterne arbejder på, men da dette har vist sig ikke at have relevans for specialets analyse, finder vi det ikke nødvendigt at præsentere dem. Således bliver Dialogteamets anonymitet også opretholdt, og det er sværere at finde ud af, hvem der står bag hvilke udtalelser. Vi har valgt at give koordinatoren for Dialogteamet et andet navn, men vil i analysen også referere til hende som projektets koordinator. Dette fordi hendes rolle i Dialogteamet adskiller sig fra de andres. Vi er bevidste om, at det at give hende et andet navn således ikke giver den store anonymisering, da hun er den eneste koordinator for projektet. Vi er opmærksomme på det etiske problem i dette.

Præsentation af informanterne

Informanterne i dette speciale er alle syv medlemmer af Dialogteamet: seks lærere og pædagoger samt en koordinator. Som tidligere nævnt var der fra starten syv skoler tilknyttet initiativet hvoraf én ikke længere er en del af Dialogteamet og en af koordinatorene er gået på pension - disse to har vi ikke interviewet, da de ikke længere er en del af Dialogteamet. Vi har dermed interviewet alle, der på nuværende tidspunkt er en del af Dialogteamet i Aalborg Kommune. Vi finder ikke en individuel præsentation af vores syv informanter relevant, og har derfor, og for at opretholde deres anonymitet, valgt kort at præsentere dem samlet nedenfor. Vi kender til specialets informanters præcise uddannelser, men for at opretholde deres anonymitet har vi valgt ikke at uddybe hver enkelt informant. Udover Dialogteamets koordinator, der er ansat ved Skoleforvaltningen, består

Dialogteamet af fagpersoner, der i uddannelse spænder fra en, der er i gang med at uddanne sig til pædagog til en uddannet folkeskolelærer med flere efteruddannelser. Informanterne kommer fra de seks skoler i Aalborg kommune med flest elever med anden etnisk herkomst og procentdelen spænder fra ca. 20-50 %.

Interviewsituationen og udførelsen

Interviewene er foregået over syv forskellige dage, hvor vi har interviewet én person per dag. Vi valgte at lydoptage alle interviewene for bedst at kunne huske og vende tilbage til interviewet. Interviewene tog mellem 33 minutter og 1 time og 48 minutter, og fem blev udført på de respektive skoler, hvor informanterne er ansat og et interview blev foretaget i informantens hjem på grund af sygdom. Det sidste interview, med projektets koordinator, blev udført ved Skoleforvaltningen ved Aalborg kommune. Vi valgte at udføre interviewene således, at én interviewede og én nedskrev noter. Vi valgte denne metode for at den, der interviewede kunne fokusere helt på det der blev sagt og fortalt af informanten og dermed kunne stille gode og relevante spørgsmål dertil. Dermed kunne den anden koncentrere sig om at skrive gode noter til det pågældende interview, således at vi havde noteret vores første tanker omkring interviewet.

Transskription

Vi har valgt at transskribere alle interviews, hvilket blev gjort dagen efter interviewet var blevet afholdt, så vi stadig havde interviewet klart i erindringen (Tanggaard & Brinkmann, 2010, s. 43). Et interview kan transskriberes meget tæt på det talte sprog og vise toneleje, pauser og grin, hvilket kan være den optimale metode for nogle typer af forskning (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 240). Vi har i transskriptionen forsøgt at holde os så tæt på det sagte som muligt og kun undladt at fremhæve for eksempel pauser og grin og undladt at transskribere for eksempel 'øh'.

Overblik over empiri

For at danne os et overblik over vores empiri har vi valgt først at farvekode alle vores interviews. Nogle af de emner der fremkom i denne farvekodning var blandt andet 'undervisningsforløbet' og 'målgruppen'. Ydermere har vi for at skabe et endnu bedre overblik lavet et skema over de forskellige emner, der fremkom på baggrund af farvekodningen. Formålet med dette skema var blandt andet at få et overblik over forskelle og ligheder mellem informanternes svar ved de syv interviews.

Metodekritik

I dette afsnit vil vi med et kritisk blik belyse specialets metode, som er beskrevet ovenfor, med udgangspunkt i begrebet reliabilitet, som Steinar Kvale og Svend Brinkmann, beskriver i bogen 'Interview - det kvalitative forskningsinterview som håndværk'.

Idet at vi har valgt at lave en kvalitativ undersøgelse, ligger der en risiko for, at vi har påvirket vores informanter under udførelsen af interviewene. Dette kan påvirke specialets reliabilitet, der omhandler troværdigheden og konsistensen af resultaterne fra den aktuelle forskning. Reliabilitet omhandler, hvorvidt det givne resultat kan gengives på andre tidspunkter og af andre forskere, og om informanterne ville give andre svar, hvis interviewet var udført af en anden forsker eller i en anden sammenhæng (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 318). Vi anser dette som en uundgåelig fejlkilde i de kvalitative undersøgelser, men vi har for at styrke reliabiliteten forsøgt at udvise gennemsigtighed i specialet for eksempel i forhold til valg af metode og teorier. Med afsæt i vores videnskabsteoretiske tilgang, mener vi ikke at man kan producere viden objektivt, og vi ser derfor vores påvirkning af informanterne som uundgåelig, men det er dog noget vi har været opmærksomme på. Som beskrevet tidligere havde vi ikke udformet en problemformulering inden vi udførte vores interviews, og det fokus vi havde før interviewene blev udført, på blandt andet berøringsangst, har ændret sig siden, og fokus er nu i stedet blandt andet på Dialogteamets fremstilling af målgruppen. Hvis vi under interviewene ubevidst har påvirket vores informanternes svar, har det således ikke været i forhold til det fokus som specialet er endt med at have, men til det som var vores fokus på daværende tidspunkt. Dog vil vi mene at manglen på problemformulering og endeligt fokus inden vi udformede og udførte interviewene, også har haft en negativ indvirkning. Som det er beskrevet tidligere gjorde denne mangel på fokus og problemformulering at nogle af de spørgsmål, der er en del af vores interviewguide og som vi stillede informanterne, handler om noget andet end det, der er endt med at blive specialets primære fokus. Interviewenes omdrejningspunkt har fra starten været Dialogteamet og deres arbejde med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, men i starten havde vi, som nævnt, også et fokus på blandt andet berøringsangst. Derfor er der også dele af vores interviews, som har vist sig at være mindre relevante for analysen. Alligevel er der, på baggrund af mange af disse spørgsmål med et andet fokus, fremkommet svar, som vi har kunnet bruge i analysen. Hvis vi havde haft et mere fastlagt fokus inden udførelsen af interviewene, kunne vi have haft mulighed for at spørge ind til nogle af de emner, som er endt med at blive centrale i analysen, og som vi på daværende tidspunkt ikke var klar over.

TEORI

Dette kapitel vil omhandle hvilke teorier, der vil blive anvendt i dette speciale for at besvare problemformuleringen. Vi har valgt at anvende fem forskellige teoretikere, som kan belyse forskellige aspekter af den indsamlede empiri. Nedenfor vil vi redegøre for de fem teoretikere samt redegøre for, hvordan de kan hjælpe til at besvare problemformuleringen, og hvordan de vil blive anvendt i specialets analyse. De enkelte begreber vil blive præsenteret i denne del, og nogle vil blive yderligere uddybet de steder, vi bruger dem i analysen.

Pierre Bourdieu

I forhold til specialets problemformulering finder vi det relevant at anvende den franske sociolog Pierre Bourdieus (1930-2002) begreber som et af analyseredskaberne i forhold til specialets empiri. Dette fordi vi med afsæt i Bourdieus begreber, analytisk kan belyse hvem og hvordan nogle grupper har magt til at italesætte og definere andre grupper. Bourdieu har skabt begreberne habitus, felt, doxa, kapital, symbolsk magt og symbolsk vold, der kan betragtes både på mikro- og makroniveau (uddybes løbende), og vi vil med disse synliggøre relationerne mellem samfundet og individet. Dette i forhold til de magtkampe, som finder sted mellem individer og sociale grupperinger for at påtvinge andre en bestemt definition af verden (Bourdieu, 1997/1994, s. 54). Begreberne gør det muligt at undersøge og forklare, hvorfor personer handler som de gør, og hvorfor de forklarer og forstår deres handlinger på bestemte måder (Wilken, 2012, s. 9). Bourdieu har, hvad man kan kalde for en strukturalistisk konstruktivistisk tilgang, hvor han i sine analyser af felter undersøger, hvordan bestemte magtforhold skabes og reproduceres men også forandres (Pedersen, 2012, s.212). Habitus, felt, doxa, kapital, symbolsk magt og symbolsk vold vil nedenfor blive beskrevet og i analysen blive anvendt til at belyse relationen mellem samfundet og individet (medlemmer af Dialogteamet) og hvordan denne relation påvirker Dialogteamets opfattelser af og arbejde med etniske minoriteter. I analysen vil vi primært benytte Bourdieus beskrivelser af symbolsk magt og symbolsk vold, men vi finder det vigtigt i forståelsen af disse også at have kendskab til andre af hans begreber. Derfor vil vi nedenfor først beskrive begreberne habitus, felt, doxa og kapitaler og slutteligt symbolsk magt og symbolsk vold.

Habitus

Bourdieu er blandt andet kendt for at skabe sammenhæng mellem objektivisme og subjektivisme (Wilken, 2012, s. 11). Han fremstiller at agents handlinger er styret af deres forståelse af systemet og begrænset af systemets subjektive strukturer, og det skal undersøges, hvordan disse handlinger genereres, og hvordan disse er med til at generere de objektive strukturer (Wilken, 2012, s. 43). Dette er grundlaget for Bourdieus begreb habitus, som på et mikroniveau kan anskues som de internaliserede strukturer, der muliggør handlinger, uden at handlingerne bare er et produkt af strukturerne (Wilken, 2012, s. 47). Habitus indikerer menneskets individuelle livshistoriske erfaring, og Bourdieu mener, at mennesker qua deres habitus træffer valg og handlinger (Bourdieu, 1980, s. 78). Habitus dannes på baggrund af socialisering, hvor mentale og kropslige strukturer indlejres i mennesket, og er det, der afgør menneskers handlinger og valg. Bourdieu ser habitus som mentale strukturer, hvor igennem man forstår den sociale verden (Bourdieu, 1994, s. 60). I dette speciale analyse er habitusbegrebet et vigtigt redskab i besvarelsen af problemformuleringen til at forstå, at den danske kultur muligvis ikke er indlejret i etniske minoriteters habitus. Vi vil bruge habitus begrebet til at forstå nogle af de problemstillinger Dialogteamet står overfor i deres arbejde, hvor de etniske minoritets forældre til eleverne på deres respektive skoler ikke alle har den samme habitus som de etnisk danske forældre og derfor ikke handler på samme måde.

Felt

På makroniveau beskæftiger Bourdieu sig med begrebet felt. Han betegner felt som: *“rum der er struktureret af en række positioner”* (Bourdieu, 1980, s. 117). Bourdieu beskriver, at disse positioners egenskaber afhænger af den placering, de har i rummet (Bourdieu, 1980, s. 117). Et felt er dermed et system af forskellige positioner, og disse er relateret til hinanden og får samtidig deres betydning gennem relationer til andre positioner i det givne felt (Wilken, 2012, s. 52). Yderligere beskriver Bourdieu om relationer i et felt: *“de vigtigste egenskaber [ligger] for hver enkelt producent i de objektive relationer vedkommende har til de andre, de ligger med andre ord uden for ham selv, i den objektive konkurrencerelation”* (Bourdieu, 1980, s. 85). Konkurrencerelationen er de kampe, som Bourdieu mener, der udspilles mellem agenterne i feltet. Kampene udspilles, fordi der er noget på spil for agenterne, og der dermed er noget at kæmpe om (Wilken, 2012, s. 52). Disse kampe danner en struktur i feltet og omhandler ofte at opnå magt og at positionere sig og holde sin position i feltet. Ved at studere disse kampe kan man studere relationerne mellem de agenter, som er involveret i kampen (Wilken, 2012, s. 54-55; Bourdieu, 1980, s. 118). Der er ikke nødvendigvis

en tydelig grænse mellem felterne, og de kampe der bliver udspillet i feltet kan derfor også omhandle, hvor feltets grænser skal trækkes (Wilken, 2012, s. 53). I dette speciale beskæftiger vi os med flere forskellige felter; vi anser Dialogteamet som et felt og medlemmerne af Dialogteamet er også en del af et felt på de skoler, de arbejder på, den undervisning de har modtaget i forbindelse med deres opkvalificering er et felt og så er der det politiske felt. Vi vil i analysen belyse en kamp, der opstår et medlem af Dialogteamet og en forælder på medlemmets skole, hvor der netop udspilles en kamp for at positionere sig i feltet.

Doxa

I forlængelse af begrebet felt, opstår Bourdieus begreb doxa. Der vil være en overensstemmelse med de strukturer, der er i feltet og agenternes habitus, og der vil derved være en overensstemmelse mellem agenterne i feltet. For at beskrive denne overensstemmelse bruger Bourdieu begrebet doxa (Wilken, 2012, s. 55). Bourdieu betegner doxa som: *“alt det der antages at gå i sig selv, og i særdeleshed de klassificeringssystemer der bestemmer hvad der regnes for at være interessant og uinteressant, det som ingen mener fortjener at blive fortalt”* (Bourdieu, 1980, s. 86). Doxa er derved alt det, som tages for givet, og er det usagte i et felt. Ethvert felt har et doxa, og for at agenterne kan deltage i feltet (og i kampene i feltet), er det afgørende at feltets doxa er en del af agenternes habitus. I dette speciale vil vi primært beskæftige os med det doxa, der er i felterne Danmark (den danske kultur) og den danske folkeskole.

Kapitaler

I forlængelse af begreberne habitus og felt (og doxa) præsenterer Bourdieu begrebet kapitaler, og dette udgør Bourdieus praksisteori (Wilken, 2012, s. 57). Bourdieu skelner på mikroniveau mellem økonomisk, kulturel og social kapital - og dertil opstår en symbolsk kapital. Om kapitaler siger Bourdieu: *“en kapital kan kun defineres som en kapital, fungere som en kapital og give udbytte - på et bestemt marked.”* (Bourdieu, 1980, s. 129) Kapitalerne siger derfor blandt andet noget om den position agenten har i feltet, og de ressourcer de har til at få indflydelse og magt - altså til at kæmpe kampene i feltet (Wilken, 2012, s. 58).

Økonomisk kapital ses som rigdom og dermed en økonomisk magt og skal ses som modsætning til den kulturelle kapital (Wilken, 2012, s. 58-59). Den kulturelle kapital ses både i form af materielle ting, som malerier og bøger (som også viser en økonomisk kapital), men omfatter også viden og uddannelse (Wilken, 2012, s. 60). Den sociale kapital er ens sociale netværk, sociale forbindelser og

sociale relationer (Wilken, 2012, s. 61-62). Ved besiddelse af disse kapitaler tillægges der en symbolsk kapital. Den symbolske kapital opnås i tidligere kampe og opnås derved, når de andre kapitaler udstyrer en agent med magt og indflydelse (Bourdieu, 1994, s. 65). Ifølge Bourdieu forstærker den symbolske kapital de eksisterende magtrelationer: *“i kraft af det faktum, at den symbolske kapital ikke er andet end økonomisk eller kulturel kapital, som dog er erkendt og anerkendt (...) tenderer den symbolske kapital mod at reproducere og forstærke de magtrelationer, som konstituerer strukturen i det sociale rum”* (Bourdieu, 1994, s. 64). I specialet benytter vi primært begrebet symbolsk kapital, som kan give et indblik i, hvordan man kan opnå symbolsk magt, som er beskrevet nedenfor. I analysen vi vil blandt andet belyse, hvem Dialogteamet tillægger meget symbolsk kapital, og hvilke konsekvenser det kan føre med sig.

Symbolsk magt og symbolsk vold

Symbolsk magt betegner Bourdieu som *“magten til at konstruere virkeligheden”* og *“magten til at få folk til at se og forstå verden på en bestemt måde”* (Wilken, 2012, s. 90). Ifølge Bourdieu opnås symbolsk magt, hvis man tillægges meget symbolsk kapital. Den symbolske magt udøves gennem symbolsk vold, som er selve italesættelsen eller fremstillingen af problemet. Disse begreber kan således betragtes på et makroniveau. Vi vil i analysen bruge begrebet symbolsk magt i forhold til politikernes magt til at skabe en bestemt virkelighedsforståelse. Man fristes til at sige, at politikerne selvfølgelig besidder symbolsk magt, idet de er demokratisk valgte af borgerne i det danske samfund. Dermed er de blevet sat i en magtfuld position af borgere, der tillægger dem symbolsk kapital og derfor mener, at de er egnede til at forvalte denne magt. Ikke desto mindre er den symbolske magt stadig interessant, blandt andet fordi den udøves gennem symbolsk vold. Den symbolske vold udøves sprogligt gennem navngivning og klassifikation af den sociale virkelighed, og dem der har magten kan via navngivning og klassificering få sociale kollektiver og grænser til at eksistere (Bourdieu & Wacquant, 2009, s 152). Bourdieu mener, at ord ikke blot beskriver den sociale virkelighed men også konstruerer den (Bourdieu, 1997/1994, s. 134). De der bliver udsat for symbolsk vold erkender og accepterer volden, fordi den ikke opfattes som vold, da den er usynlig. Selvom volden er symbolsk og derfor ikke opfattes som vold, kan den resultere i ikke frivillig, rationel underkastelse (Bourdieu & Wacquant, 2009, s 152).

Spector og Kitsuse

Vi vil supplere Bourdieus begreber med Spector og Kitsuses teori om claims-making, der på makroniveau giver et indblik i, hvad politikernes symbolske magt og symbolske vold kan resultere i. Spector og Kitsuse har udviklet teorien om claims-making da de mener, at fokus skal være på den proces, hvorved en situation bliver defineret som et socialt problem (Spector & Kitsuse, 2011, s. 299). Sociale problemer opstår dermed som en følge af påstandene om et problem, hvor enkeltpersoner eller grupper i samfundet, der ønsker at skabe opmærksomhed på en situation de finder problematisk, forsøger at mobilisere institutioner til at gøre noget ved det pågældende problem (Spector & Kitsuse, 2001, s. 78).

Ifølge Spector og Kitsuse er claims-making altid en form for interaktion, idet der stilles et krav fra en part til en anden part om at gøre noget ved det formodede problem. Alle de involverede parter er en del af den proces, der er med til at definere problemet og kan omhandle alt fra interessegrupper til medier (Spector & Kitsuse, 2001, s.79).

Spector og Kitsuse beskriver det at fremsætte claims som en integreret del af den sociale og politiske verden og som noget, der opstår på alle samfundsniveauer. Men selvom alle former for claims kan ende med at blive basis for et socialt problem, bliver langt størstedelen afvist. Det er succesen af de implicerede gruppers indsats, der er afgørende for om et claim accepteres som et socialt problem, der skal laves indsatser imod (Spector & Kitsuse, 2001, s. 143). I denne sammenhæng er det underordnet om problemet reelt eksisterer, så længe påstandene om problemet bliver anerkendt, og der er initiativer til at arbejde med det sociale problem (Ejrnæs, 2015, s. 161). Denne tilgang er således grundlæggende for den måde vi i dette speciale anser sociale problemer. Det sociale problem, der bliver belyst i dette speciale, er æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, og vi anser således, at det er konstrueret som et socialt problem. I analysen vil vi beskæftige os mere med hvordan og hvem, der har konstrueret dette sociale problem.

Andrew Mason

Andrew Mason, der er professor i moderne politisk teori hævder, at det er vigtigt for en nation, at der er en fælles national identitet, da dette vil skabe en følelse af samhørighed. Men for at opnå en sådan fælles identitet, kan kulturel diversitet blive et problem og det kan derfor blive nødvendigt at skærpe kravene til minoriteters tilpasning til majoritetens kultur. Mason beskriver to former for assimilation: radikal assimilation og moderat assimilation, som vil blive beskrevet nedenfor (Mason, 2000, s. 121). Vi har valgt at bruge assimilation til at analysere hvilken

integrationsforståelse, der er i det danske samfund og vil således på makroniveau inddrage Mason til at belyse to sider af assimilation, nemlig den moderate og den radikale.

Radikal assimilation har ifølge Mason til sigte at få alle medlemmer af minoritetsgrupper til at opgive deres kulturer, praktikker og sprog og adoptere de kulturer, praktikker og sprog, der er dominerende i samfundet. Tilhængere af radikal assimilation vil have som mål at underminere minoritetsgrupperne. Moderat assimilation er ifølge Mason politikker, der har til formål at få minoritetsgrupper til at acceptere den dominerende kulturs grundværdier og lære at tale det dominerende sprog. Dog vil minoriteterne ikke blive tvunget til at frasige sig deres første-sprog og kultur. Moderat assimilation kan dog ifølge Mason kræve at medlemmerne af nogle kulturelle fællesskaber, i varierende grad, fralægger sig egne kulturelle skikke for at adoptere de kulturelle skikke, der er dominerende i det pågældende samfund. Dette hvis minoritetskulturen kan udgøre en trussel mod majoritetskulturen (Mason, 2000, s. 121-122). En trussel kan, ifølge Mason, for eksempel være at de etniske minoriteter ikke selv får lov til at vælge deres ægtefælle (Mason, 2000, s. 122). Begge assimilationsformer kræver altså ifølge Mason, at medlemmer af nogle kulturelle fællesskaber i varierende grad fralægger sig kulturelle skikke (Mason, 2000, s. 121-122). Mason fremhæver at assimilation kan opnås med varierende grader af tvang og at graden er med til at bestemme om assimilations politikker kan forsvares. Tvangsindgreb inkluderer love, der forbyder praksis af bestemte religioner, forbud mod bestemt beklædning og mod at tale bestemte sprog offentligt (Mason, 2000, s. 123). Det modsatte af assimilation ved tvangsindgreb er ifølge Mason favorisering af den dominerende kultur, som for eksempel kan gøres ved at vise den dominerende kulturs skikke og symboler, status og respekt ved kun at holde ferier og helligdage, der er anerkendt af den dominerende kultur, ved kun at bruge det dominerende sprog i offentlig virksomhed og ved at det er det sprog, der undervises på i skolerne (Mason, 2000, s. 123). Vi vil således benytte Masons to måder at anskue assimilation på til at belyse, hvilken af disse der kommer til udtryk generelt i det danske samfund, og hvilken der kommer til udtryk i handlingsplanen.

Iris Young

Vi vil supplere Masons begreber om moderat og radikal assimilation med den amerikanske politiske teoretiker og feminist Iris Young (1949-2006), der i 1990 udgav bogen 'Justice and the politics of difference'. Youngs teori supplerer således Masons begreber om moderat og radikal assimilation, da Young hævder at det er underordnet, hvilken form for assimilation, der er tale om, da alle former for assimilation får undertrykkende konsekvenser for minoritetskulturen. For det første mener hun,

at assimilerede grupper altid er i en position, hvor de er tvunget til at lære reglerne i et spil, der allerede er begyndt, og som de derfor ikke har nogen indflydelse på (Mason 2000, s. 124). De vil derfor fra starten være underlagt den dominerende kultur. For det andet mener hun, at assimilerede grupper er ofre for kulturimperialisme. Med dette mener hun at i et land, der politisk ønsker assimilation, vil den dominerende kultur blive fundet mere valid end minoritetskulturer, der vil blive set på som underlegne. For det tredje ser hun, at konsekvenserne af denne kulturimperialisme og devaluering af minoriteter er, at medlemmerne af minoriteten risikerer at internalisere denne opfattelse af underlegenhed (Mason 2000, s. 124). Young mener at i et land, der politisk ønsker assimilation, vil den dominerende kultur blive fundet mere valid end minoritetskulturer, der vil blive set på som underlegne (Young, 1990, s. 164).

Erving Goffman

Den canadiske mikrosociolog Erving Goffman (1922-1982) har udviklet en teori omkring begrebet stigmatisering. I 1963 udgav han bogen 'Stigma: Notes in the Management of Spoiled Identity' med fokus på, hvordan afvigende personer håndterer hverdagslivets møder og interaktioner. Vi vil i dette afsnit og i resten af specialet kun benytte os af Goffman på mikroniveau og hans beskrivelse af begrebet stigmatisering. Stigmatisering kan hjælpe os til at forstå, hvilke konsekvenser der kan opstå på baggrund af Dialogteamets opfattelse af etniske minoriteter og give os et indblik i en mulig stigmatiseringsproces i italesættelsen af denne gruppe.

Oprindeligt stammer ordet stigma fra de gamle grækere, og stigma var dengang et tegn, der blev brændt eller skåret ind i huden på personer. Stigmaet var med til at afsløre noget usædvanligt om personen og blev for eksempel gjort på slaver, så andre kunne se at denne person var usædvanlig og anderledes (Goffman, 2009, s. 43). Sidenhen har begrebet udviklet sig og bruges nu mere som et socialt tegn. Ifølge Goffman omhandler stigmatisering en uoverensstemmelse mellem personers faktiske sociale identitet og tilsyneladende sociale identitet (Goffman, 2009, s. 44). Den tilsyneladende sociale identitet er de forestillinger andre har af personen og de karakteregenskaber andre pålægger personen. Den faktiske sociale identitet er de egenskaber en person reelt besidder og den kategori personen i virkeligheden passer ind i (Goffman, 2009, s. 44). Når en person stigmatiseres, reduceres vedkommende fra at være et almindeligt menneske til et: "*fordærvet, nedvurderet menneske*" (Goffman, 2009, s. 44).

ANALYSE

Dette kapitel udgør specialets analyse, der har til formål at besvare problemformuleringen: *Hvilke faktorer kan påvirke Dialogteamets arbejde med og opfattelse af etniske minoriteter, og hvilke konsekvenser kan dette få for denne gruppe?* Analysen er opdelt i fire delanalyser, der hvert har til formål, at besvare et af specialets underspørgsmål. De fire delanalyser er: 'Integrationsforståelsen af målgruppen', 'Handlingsplanen, undervisningen og Dialogteamet', 'Problemet størrelse' og 'Konsekvenser'.

INTEGRATIONSFORSTÅElsen AF MÅLGRUPPEN

I denne delanalyse vil vi belyse, hvilken integrationsforståelse samfundet har af målgruppen for handlingsplanen fra 2012. Som det også er nævnt i dette speciales indledning, er det i handlingsplanen beskrevet, at målgruppen for indsatsen er '*nydanske familier*' (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 11) og det er dermed også den gruppe, som handlingsplanen fremsætter som dem, der kan blive udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Vi vil i den næste delanalyse 'Handlingsplanen, undervisningen og Dialogteamet' beskæftige os meget mere med fremstillingen af denne målgruppe. Vi vil i nærværende delanalyse tage udgangspunkt i, at der i handlingsplanen står, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er en barriere for integrationen, og at strategien skal: "*fremme integrationen af indvandrere og efterkommere i det danske samfund*" (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 11). Det fremgår altså af handlingsplanen at strategien og de indsatser, der udspringer af strategien, som for eksempel Dialogteamet, er en del af en integrationsproces. Vi vil i denne delanalyse således belyse, hvordan det danske samfund mener, at denne gruppe skal integrere sig, hvilket vi vil gøre med henblik på at besvare specialets første underspørgsmål: *Hvilken integrationsforståelse bygger handlingsplanen på?* Vi vil belyse dette med afsæt i hvilken form for integration, der gør sig gældende i det danske samfund, hvilket vi vil gøre i denne delanalyses første afsnit, som hedder 'danskernes assimilationstankegang'. Her vil vi belyse, at danskernes holdning til integration er, at indvandrere skal assimileres, og hvordan denne assimilation kan ses i forhold til æresrelaterede konflikter og

negativ social kontrol. Derefter vil vi i denne delanalyses anden og sidste afsnit 'Handlingsplanen bygger videre på assimilationstankegangen' belyse, hvordan handlingsplanen kan anskues som en viderebygning på denne assimilationstankegang. Vi vil afslutningsvis belyse, hvordan assimilation altid har en undertrykkende konsekvens for den kultur, der skal assimileres.

Danskerne assimilationstankegang

I 2001 skete der store ændringer både internationalt og nationalt, da USA d. 11. september blev ramt af et terrorangreb, hvor næsten 3000 mennesker mistede livet. Ifølge Paul Gilroy, der er professor i amerikansk og engelsk litteratur, resulterede terrorangrebet mod USA i, at der opstod en frygt for at alle med muslimsk baggrund er potentielle terrorister (Skytte, 2013, s. 335). I årene efter terrorangrebet og i kølvandet på krigen i Afghanistan og Irak, steg antallet af flygtninge og migranter, der krydsede grænserne til Europa og Danmark. Denne stigende migration var yderligere med til at styrke frykten for, at alle med muslimsk baggrund var potentielle terrorister, og der opstod derfor blandt danskerne et ønske om at styrke værdifællesskabet (Skytte, 2013 s. 336). Det har i årene siden sat sit præg på synet på indvandrere og muslimer. Vi vil i det nedenstående delafsnit belyse dette syn på indvandrere og muslimer ud fra, hvordan danskerne ønsker at indvandrere skal integrere sig i Danmark. I det efterfølgende og afsluttende delafsnit vil vi belyse, hvordan ære kan ses som en af de værdier, som indvandrere skal opgive for at blive assimileret i det danske samfund.

Assimilation

Netop behovet for at styrke værdifællesskabet, som er beskrevet ovenfor, skriver Christian Albrekt Larsen, der er professor ved Aalborg Universitet, om i bogen 'Danskernes nationale forestillinger' fra 2008. Bogen bygger på en undersøgelse, der har til formål at få besvaret en række spørgsmål om nationalitet. De samme spørgsmål blev stillet til borgere i 26 lande verden over gennem det såkaldte ISSP-samarbejde (International Social Survey Program) (Larsen, 2008, s. 5). Undersøgelsen blev første gang gennemført i 2003, hvor 1.322 danskere (mellem 18 og 79 år) besvarede spørgsmålene (Larsen, 2008, s. 18). Et spørgsmål i undersøgelsen lyder: *"Nogle siger, at det er bedre for et land, hvis forskellige racer og etniske grupper bevarer deres særegne skikke og traditioner. Andre siger, at det er bedre, hvis disse grupper tilpasser sig og indgår i det omgivende samfund. Hvilke af disse synspunkter kommer tættest på dit eget synspunkt?"* (Larsen, 2008, s. 27). Til dette viser undersøgelsen at 77 % af danskerne svarede at: *"det er bedst, hvis grupperne tilpasser sig og*

indgår i det omgivende samfund” (Larsen, 2008, s. 27). Som Larsen også selv pointerer, ses det i disse svar, at et stort flertal af danskerne i 2003 ønsker assimilation. Assimilation er en måde at forstå integration på, hvor der stilles krav til at de etniske minoriteter tilpasser sig den oprindelige befolknings kultur, sprog og sædvaner og fralægger sig deres egen kultur og sprog (Jensen, 2007, s. 405). Undersøgelsen viser også, at ud af de 26 lande er Danmark det land med den højeste procentdel, der mener at assimilation er at foretrække. Christian Albrekt Larsen udgav i 2013 bogen ‘Den danske republik’, der bygger på tal fra nye besvarelser på de samme spørgsmål, som han foretog i 2003. Da undersøgelsen blev gentaget i 2013, var tendensen den samme, dog med et mindre fald fra 77% til 70% i andelen der mente at assimilation var at foretrække (Larsen, 2016, s. 67). Ud fra både tallene i 2003 og 2013 er det således tydeligt, at danskerne mener, at indvandrere skal assimilere sig i det danske samfund. I det følgende delafsnit vil vi belyse, hvordan assimilation kan ses i sammenhæng med ære, der er omdrejningspunktet for handlingsplanens strategier.

Assimilation og ære

Unni Wikan, hvis definition af ære vi har refereret i indledningen, skriver i bogen ‘Ære og drab’ fra 2003, at ære ikke længere kun hører fjerne kulturer til, men også findes i Norden. Dette mener hun da: *“miljøer, hvor ære under særlige omstændigheder kan resultere i drab, er en del af vores nye flerkulturelle virkelighed”* (Wikan, 2003, s. 9). Denne måde at fremstille ‘fjerne kulturer’ kritiserer Liebmann Wikan for, i sin Ph.d.-afhandling ‘Et spørgsmål om ære?’. Ph.d.-afhandlingen handler om det Liebmann betegner som mønsterfortællinger om æresrelateret vold, hvilket vil sige at historier om æresrelateret vold ofte følger en mønsterfortælling, der fremstiller vold som et produkt af fremmede kulturer og i kontrast til den danske kultur. Her skriver Liebmann, at Wikan beskriver kulturen: *“i implicit sammenligning med skandinavisk kultur som modstridende (...) [og] som den afgørende forskel på ‘vores’ og ‘deres’ handlinger”* (Liebmann, 2014, s. 110). Liebmanns kritik er altså, at Wikan fremhæver forskelle mellem den danske kultur og de minoritetsetniske kulturer, hvor Wikan fremhæver at ære er styrende. Dermed mener Liebmann at Wikan indirekte er med til at påminde om, at de etniske minoriteter ikke er tilpasset de nordiske majoritetssamfund (Liebmann, 2014, s.122), hvilket kan være med til at styrke den assimilationstankegang, som vi ovenfor har beskrevet, at danskerne har. Med dette mener vi, at Wikan i sin fremstilling af at ære og æresdrab finder sted i ‘fjerne kulturer’, er med til at styrke danskernes indstilling til, at de skal assimileres, så de fralægger sig deres kultur, hvor ære er styrende. Dermed kan handlingsplanen, der bygger på at

æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol skal bekæmpes, ses som et led i en strategi for at assimilere 'nydanskere'.

Ifølge Charlotte Hamburger kan hele assimilationstankegangen bunde i at integrationsbegrebet siden begyndelsen af 1980'erne, hvor man først forsøgte at definere en samlet indvandrerpolitik: *"ikke er blevet præciseret nærmere end som så, hvilket slører både målsætning, proces og midler. Integrationsbegrebet har med andre ord været en etikette på en kasse uden et nærmere defineret indhold og kan således dække over tiltag og processer, der i den faktiske udformning og effekt kan være assimilatoriske, segregatoriske etc."* (Hamburger, 1997, s. 136). Dermed kan forventningen om at etniske minoriteter skal assimileres altså bunde i at integrationsbegrebet ikke har været og ikke er godt nok defineret, og at denne manglende definition også kan formodes at have resulteret i at indsatserne omkring integration, har været mangelfulde og styret af dem der har magten til at italesætte problemer på området. Dermed kan man formode, at det er nemmere at italesætte at for eksempel æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er roden til mange af de problemer, der er i minoritetsetniske familier, i stedet for at fokusere på andre væsentlige faktorer. En væsentlig faktor kan for eksempel være, at der fra samfundets side er en forventning om, at etniske minoriteter skal assimilere sig, uden fokus på at de ikke nødvendigvis har haft forudsætningerne for at gøre det. Der har ifølge Hamburger ikke været fokus på at nogle etniske minoriteter kommer fra samfund som kulturelt, politisk og socioøkonomisk adskiller sig fra det danske samfund og dermed ikke har forudsætningerne for at integrere/assimilere sig. Dermed forstår vi at den manglende opmærksomhed på forskelligheder mellem etniske minoriteter og etniske danskere, har resulteret i en forventning om at etniske minoriteter, uden introduktion til det danske samfund, har kunnet fungere på lige fod med etniske danskere. Denne problematik vil vi belyse yderligere i næste delanalyse.

Vi vil i det følgende afsnit yderligere belyse, hvordan handlingsplanen bygger videre på den assimilationstankegang, som vi i dette afsnit har beskrevet.

Handlingsplanen bygger videre på assimilationstankegangen

I dette afsnit vil vi belyse, hvordan handlingsplanen bygger videre på den assimilationstankegang, som vi har beskrevet er til stede i samfundet. Den assimilationstankegang vi ser i handlingsplanen, belyser vi ud fra Andrew Masons begreber om moderat og radikal assimilation, som vil blive uddybet i delafsnittene. Vi vil afslutningsvis ud fra Iris Youngs tanker belyse, hvordan assimilation, uanset hvilken form det er, altid er undertrykkende for minoritetskulturen.

Handlingsplanen og moderat assimilation

En måde at anskue assimilation på er med afsæt i Andrew Masons begreber om radikal og moderat assimilation. Radikal assimilation har ifølge Mason til sigte at få alle medlemmer af minoritetsgrupper til at opgive deres kulturer, praktikker og sprog og adoptere de kulturer, praktikker og sprog, der er dominerende i samfundet. Tilhængere af radikal assimilation vil have som mål at underminere minoritetsgrupperne. Ser man på tallene fra ISSP-undersøgelsen, som vi har redegjort for ovenover, hvor 70% i af den danske befolkning i 2013 mener at *“det er bedre, hvis disse grupper tilpasser sig og indgår i det omgivende samfund”* i stedet for at *“forskellige racer og etniske grupper bevarer deres særegne skikke og traditioner”* kan man argumentere for, at den almene opfattelse i det danske samfund af, hvordan indvandrere skal integrere sig, er, at de skal assimilere sig i forhold til den radikale assimilation. Dog ser vi ikke, at det er den måde, hvorpå handlingsplanen forsøger at assimilere, da vi mener at den i stedet er det, som Mason kalder for moderat assimilerende. Ved moderat assimilation forstås politikker, der har til formål at få minoritetsgrupper til at acceptere den dominerende kultur, dog uden at de bliver tvunget til at fralægge sig deres egne kulturer. Hvis minoritetskulturen er en trussel mod majoritetskulturen, skal minoritetskulturen dog fralægge sig egen kultur (Mason, 2000, s. 121-122). Mason nævner at en trussel for eksempel kan være, at de etniske minoriteter ikke selv får lov til at vælge deres ægtefælle (Mason, 2000, s. 122). I forhold til at handlingsplanen fremsætter målgruppen som nydanskere, og at de ser strategien som en del af en integrationsproces, kan man anskue handlingsplanen som værende moderat assimilerende. Ud fra Masons definition af moderat assimilation kan man tolke nogle af handlingsplanens indsatser, som et forsøg på at ville assimilere etniske minoriteter. Dette mener vi blandt andet ses i handlingsplanens fokus på: *“øget forebyggelse, oplysning og holdningsbearbejdning i forhold til de unge og deres forældre”* (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 7). Af dette forstår vi, at regeringen mener, at etniske minoriteter har brug for oplysning og hjælp til at bearbejde de holdninger, de har med sig fra deres egen kultur. I handlingsplanens forord står der at: *“Alle borgere i Danmark har krav på at nyde de samme basale rettigheder”* og at disse rettigheder for eksempel er: *“retten til selv at vælge sin ægtefælle, retten til ligestilling mellem kvinder og mænd og retten til selv at vælge at leve det liv, man ønsker”* (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 16). Her nævnes altså retten til at vælge sin ægtefælle, og dette kan tolkes som at minoritetskulturens brug af arrangerede ægteskaber eller tvangsægteskaber (som også er et af de eksempler Mason giver på skikke som minoritetskulturen skal give afkald på) er en

trussel mod majoritetskulturen. Den integrationsproces, som handlingsplanen er en del af, kan således ses som moderat assimilerende med henblik på, at indvandrere bliver nødt til at opgive den del af deres kultur, hvor ære er styrende, for at tilpasse sig de den danske kultur.

Assimilation er altid undertrykkende

Vi har i de ovenstående afsnit argumenteret for, at danskerne har en radikal assimilationstankegang, når det omhandler indvandrere, der skal integreres i det danske samfund. Vi har ligeledes belyst, at også handlingsplanen giver udtryk for at ville moderat assimilere indvandrere. Assimilation har, ifølge Iris Young, altid en undertrykkende konsekvens for minoritetskulturen, uanset hvilken form for assimilation, der er tale om. På baggrund af dette kan man argumentere for, at handlingsplanen, på trods af kun at give udtryk for ønsker om moderat assimilation, også risikerer at medvirke til en undertrykkelse af minoritetskulturer. Young mener for det første, at assimilerede grupper altid er i en position, hvor de er tvunget til at lære reglerne i et spil, der allerede er begyndt, og som de ikke har nogen indflydelse på. De vil derfor fra starten være underlagt majoritetskulturen. Young mener også, at assimilerede grupper er ofre for kulturimperialisme. Med dette mener hun, at i et land der politisk ønsker assimilation, vil den dominerende kultur blive fundet mere valid end minoritetskulturer, der vil blive set på som underlegne (Young, 1990, s. 164). Dette vil vi behandle yderligere i delafsnittet 'Det handler om andet end æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol' i næste delanalyse, da det i interviewene med Dialogteamet bliver tydeligt, at forældrene til eleverne på skolerne, hvor Dialogteamet arbejder, netop er underlagt majoritetskulturen i skolerne og ikke har haft mulighed for at have indflydelse på dette.

Delkonklusion

Vi har i denne delanalyse arbejdet ud fra spørgsmålet: *Hvilken integrationsforståelse bygger handlingsplanen på?* Som det indledningsvis er beskrevet i denne delanalyse, er handlingsplanen en del af en integrationsproces. Vi har i kapitlet belyst, at danskerne generelt har den integrationsforståelse, at indvandrere skal assimilere sig, hvilket kan ses da 70 % af danskerne i 2013 mente at det er bedst hvis indvandrere tilpasser sig og indgår i det omgivende samfund. Samtidig har vi belyst at Wikans fremstilling af at ære og æresdrab finder sted i 'fjerne kulturer', er med til at styrke danskernes indstilling til, at indvandrere er så forskellige fra danskerne, at de skal assimileres, så de fralægger sig deres kultur, hvor ære er styrende. Vi har i denne delanalyse yderligere belyst at handlingsplanen bygger videre på Wikans fremstilling af ære og på den

generelle assimilationstankegang. På trods af, at assimilationstankegangen i handlingsplanen kan fremstå mildere, da det er en moderat assimilationstankegang, kan man med afsæt i Youngs tanke om, at minoritetsgrupper er brikker i et spil, som de ingen indflydelse har på, argumentere for, at det stadig er undertrykkende for minoritetskulturen. Vi har i denne delanalyse taget udgangspunkt i, at handlingsplanen har et fokus på nydanske familier i deres arbejde mod æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. I den følgende delanalyse vil vi blandt andet beskæftige os mere med, hvordan denne målgruppe er italesat i handlingsplanen og om denne italesættelse påvirker Dialogteamet.

HANDLINGSPLANEN, UNDERVISNINGEN OG DIALOGTEAMET

I denne delanalyse vil vi belyse de to overordnede temaer: ‘målgruppen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol’ og ‘eksempler på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol’. Kapitlets formål er at besvare specialets andet underspørgsmål: *Hvordan fremstilles målgruppen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol i handlingsplanen, undervisningen og Dialogteamet?*

Vi vil belyse ovenstående temaer i forhold til handlingsplanen fra 2012, den undervisning Dialogteamet har modtaget i forbindelse med deres opkvalificering samt interviewene med medlemmerne af Dialogteamet. Vi befinder os således på forskellige niveauer, og vi vil derfor være opmærksomme på, hvordan niveauerne kan påvirke hinanden. Både handlingsplanen, undervisningen og Dialogteamet er en del af en politisk målsætning om at mindske omfanget af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Vi anser handlingsplanen som værende på et samfundsniveau, og det er handlingsplanen (politikerne), der har sat den politiske målsætning. På et mere individorienteret niveau har vi Dialogteamet, der er dem, der udfører den politiske målsætning i praksis gennem deres arbejde. Derfor anser vi, at handlingsplanen kan påvirke Dialogteamet (og ikke omvendt), blandt andet på grund af denne niveau fordeling. Undervisningen er et mellemled i dette, men da vi ikke har overværet undervisningen og kun har viden om denne på baggrund af Dialogteamets udtalelser, vil undervisningen ikke være det primære fokus men stadig indgå. For at kunne operere på disse to niveauer, mikro- og makroniveau, vil vi inddrage flere af Bourdieus begreber, der kan give redskaber til at forklare, hvordan politikerne på makroniveau kan påvirke Dialogteamet på mikroniveau. Vi vil i kapitlet, med afsæt i Bourdieu, argumentere for at politikerne har magt til at konstruere en virkelighed af, hvem målgruppen er. Dette kan de gøre gennem handlingsplanen og undervisningen ved at italesætte målgruppen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Vi vil i kapitlet belyse, hvem handlingsplanen konstruerer en virkelighed af, at målgruppen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er og belyse om denne virkelighed også kommer til udtryk i Dialogteamets udtalelser i de syv interviews. Vi vil i kapitlet således uddybe begreberne symbolsk magt og symbolsk vold og inddrage flere af Bourdieus tanker og begreber.

Målgruppen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

I dette afsnit vil vi belyse, hvem handlingsplanen, undervisningen og medlemmerne af Dialogteamet fremsætter som målgruppen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Dette vil vi gøre med henblik på at belyse den symbolske vold Dialogteamet bliver udsat for ved at handlingsplanen fremsætter en målgruppe samt om Dialogteamet således også får den virkelighedsforståelse af, hvem målgruppen er. Dette vil vi gøre ud fra vores interviews med de syv medlemmer af Dialogteamet, hvor vi vil inddrage deres udtalelser om, hvem de mener undervisningen fremstillede som målgruppen, og hvem Dialogteamet selv fremstiller som målgruppen, samt ud fra uddrag fra handlingsplan fra 2012 'National strategi mod æresrelaterede konflikter'.

Målgruppen for Dialogteamets arbejde

I handlingsplanen fra 2012, som Dialogteamet er udsprunget af, er det beskrevet, at strategien har fokus på nydanske familier (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 11). Da vi i vores interviews spørger vores informanter om undervisningen var rettet mod en bestemt gruppe, svarer seks ud af syv, at undervisningen var rettet mod muslimer. Dette kan for eksempel ses i de to nedenstående citater af Helene og Peter:

“Det [undervisningens fokus red.] har nok mest været, altså muslimsk. Men vi er jo også nødt til at sige at der er nok også, flere sager fra den gren end der for eksempel er for Jehovas vidner. Altså, fordi de er også en større gruppe end Jehovas vidner er”

Helene (bilag 3d, s. 130)

“Jamen det [undervisningen red.] var jo meget målrettet muslimer. Og det var også muslimer som kom og fortalte om deres liv og jeg tror det er også bare set ud fra at det jo nok er der at hovedvægten af sager vil være hvis de opstår”

Peter (bilag 3c, s. 124).

I disse to citater giver Helene og Peter ligeledes udtryk for, at de også selv er af den opfattelse, at Dialogteamets arbejde med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol primært omhandler nydanske familier og muslimer. Nedenfor er yderligere to citater, der viser at flere af medlemmerne fortæller, at deres egen opfattelse er, at målgruppen er muslimer.

“Og jeg tror det ligger så dybt i deres kultur (...) Jeg tænker primært, at det er de muslimske kulturer, som opererer med det. Det tænker jeg”

Kasper (bilag 3g, s. 157)

“Og jeg ved godt det hele kommer til at handle om flygtninge/indvandrere for det er den store gruppe. Og det er igen de muslimske grupper,”

Sara (bilag 3a, s. 107)

Som det fremgår af disse citater, er der blandt Dialogteamet bred enighed om, at det primært er muslimer, der er udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, og at det også er fremgået af undervisningen. Med afsæt i Bourdieu kan man argumentere for, at handlingsplanen (eller politikerne) qua deres position i samfundet besidder symbolsk magt, som i dette tilfælde, udøves som symbolsk vold ved at navngive muslimer som målgruppen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Politikerne skaber en virkelighedsforståelse af, at det er muslimer, der er målgruppen, og vi må ud fra vores informanternes udtalelser antage, at undervisningen har videreformidlet dette. Handlingsplanen og undervisningen virker til at tillægges meget symbolsk kapital af Dialogteamet, da vi i ovenstående citater også kan se, at Dialogteamet får samme virkelighedsforståelse af at muslimer er målgruppen.

Ovenstående citater kommer som svar på et direkte spørgsmål om målgruppen, men længe før vi spørger direkte ind til målgruppen, tilkendegiver flere af informanterne implicit, at de mener at målgruppen er muslimer. I det følgende delafsnit vil vi belyse denne implicite tilkendegivelse ud fra interviewene af medlemmerne af Dialogteamet.

Målgruppen er indforstået

I det foregående delafsnit fremgår det altså tydeligt af Dialogteamets udtalelser, at de mener, at målgruppen for deres arbejde er muslimer. Men udover disse eksplicite udtalelser om målgruppen, kommer dette også implicit til udtryk. I starten af hvert interview spørger vi alle vores informanter, hvorfor de tror de er blevet valgt til at være med i Dialogteamet. Grethe, Sofia og Peter fortæller, at de tror, de er blevet udvalgt, fordi de har erfaring med tosprogsområdet. Grethe fortæller, hvorfor hun blev udvalgt som koordinator for Dialogteamet og mener, at det er fordi hun arbejder med:

“tosprogsområdet, og så har det nok været det at jeg har læst globalisering og integration der så

gjorde at det var mig der blev kontaktet angående det” (Bilag 3b, s. 110). Sofia mener også at hun er blevet udvalgt, fordi hun til dagligt har meget: *“med tosprogede forældre at gøre”* (bilag 3f, s. 144). Det samme gør sig gældende for Peter, der fortæller, at han tror, han er blevet valgt, da han har: *“arbejdet indenfor det område [tosprogsområdet red.] tidligere hvor jeg var på en anden skole igennem 10 år, så tænkte jeg det kunne være spændende”* (bilag 3c, s. 117). Disse tre fortæller dermed alle, at de tror, de er blevet valgt til at være med i Dialogteamet, da de har erfaring indenfor tosprogsområdet. Som tidligere nævnt kommer disse svar alle i starten af interviewene, og hverken de eller vi har snakket om målgruppen for deres arbejde endnu. Vi finder det derfor interessant, at disse tre informanter alligevel henviser til tosprogsområdet og dermed den gruppe som de senere giver udtryk for, at de mener ér målgruppen. Vi ser den samme tendens i interviewene med Sara og Helene, der henviser til, at deres skoler har mange etniske eller tosprogede elever.

Da vi i interviewet med Sara spørger, hvorfor hun sagde ja til at være med i Dialogteamet, svarer hun: *“fordi jeg synes det var spændende og fordi jeg er på en skole hvor der er en stor procent af etniske elever”* (bilag 3a, s. 95). Vi spørger ligeledes Helene, hvorfor hun har sagt ja til at være en del af Dialogteamet, og hun fortæller os først, at: *“skolen er jo blevet udvalgt fra centralt hold fordi, at vi har mange tosprogede elever”* (bilag 3d, s. 125). I forlængelse af dette fortæller hun, at hun synes det er spændende, og at de har: *“mange anden etniske”* (bilag 3d s. 125). Sara og Helene fortæller dermed, at de sagde ja til at være med i Dialogteamet, da det var spændende og fordi der er mange ’etniske elever’ på deres skoler. Disse svar kommer, ligesom hos de tre informanter ovenfor, i starten af hvert interview, før vi har snakket om målgruppen. Vi finder det således interessant at Grethe, Sofia, Peter, Sara og Helene bruger erfaring med målgruppen som argumentation for at være blevet valgt, uden først at fortælle os hvem målgruppen er. Det virker til, at de fem informanter forventer, at det er almen viden, at målgruppen er de tosprogede elever. Der er altså ingen af medlemmerne, der i ovenstående tilfælde finder det relevant eller nødvendigt at fortælle os, hvem der er målgruppen. Det er en viden, de forventer, vi har, og de ser det som en indforståethed at målgruppen er tosprogede elever. Denne indforståethed eller almene viden belyser Lotte Kragh ligeledes i sin doktorafhandling, hvor hun skriver at ære virker som et: *“generelt accepteret udgangspunkt for at forstå personer med en baggrund fra Mellemøsten og de arabiske lande”* (Kragh, 2010, s. 157). Hun mener altså, at begrebet ære ofte bliver brugt i sammenhæng med denne gruppe. Louise Lund Liebmann belyser ligeledes dette i sin ph.d.-afhandling, hvor hun skriver, at: *“den politiske fokusering samt den mediemæssige vinkling”* har fremført at etniske minoritetskvinder fra muslimske lande er underlagt *“patriarkalske strukturer”* (Liebmann, 2014, s.

103). Liebmann skriver videre at: “den stærke dikotomisering af undertrykte og ufrie muslimske minoritetsetniske kvinder (...) således for længst [er] blevet konstitueret som faktum”, og at dette kendte faktum kobles sammen med begrebet ære (Liebmann, 2014, s. 103). Liebmann nævner i sin ph.d.-afhandling at Wikan har været med til at styrke denne holdning, da blandt andet Wikans bog ‘Ære og drab’ kan ses som: “et fundament for (...) dækning[en] af volden” (Liebmann, 2014, s. 104). Med dette forstår vi, at Liebmann mener, at den måde ære fremstilles (som årsag til vold i minoritetsfamilier) i medierne, bygger videre på Wikans udlægning af æresbegrebet som værende styrende i minoritetsetniske familier. Som Kragh og Liebmann beskriver det, bliver ære ofte brugt i forhold til netop den gruppe, som Dialogteamet både implicit og eksplicit fremsætter som målgruppen. Dermed kan opfattelsen af, at ære primært er noget, der finder sted i de muslimske grupper, anses som værende noget doxisk i vores samfund. Dette kan være en af årsagerne til, at fem af vores informanter ser det som en indforståethed og almen viden, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol primært foregår i de muslimske grupper. Det er således ikke nødvendigvis kun fordi, at politikerne via handlingsplanen fremsætter målgruppen som muslimer, at Dialogteamet også mener, at det er netop den gruppe, der primært udsættes for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Det er ifølge Liebmann og Kragh også en mere grundlæggende, doxisk holdning i hele samfundet, at ære er knyttet til en bestemt gruppe mennesker. Samtidig kan denne grundlæggende holdning også være årsagen til, at politikerne i handlingsplanen fremsætter at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol primært findes blandt nydanskere. Handlingsplanen og undervisningen bygger således også videre på denne doxiske holdning, og det kan derfor antages at udlægningen af muslimer og nydanskere som målgruppen i handlingsplanen og undervisningen derfor får en endnu større gennemslagskraft og lettere kan påvirke Dialogteamet. Vi har således belyst at handlingsplanen, undervisningen (på baggrund af informanternes udtalelser om undervisningen) og Dialogteamet fremsætter at den primære målgruppe for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, er muslimer, og at dette, på baggrund af Kragh og Liebmanns afhandlinger, også er en grundlæggende holdning i samfundet. På trods af dette henvises der i handlingsplanen og i interviewene med medlemmerne af Dialogteamet til at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol også kan foregå i andre grupper. Dette vil blive uddybet i det følgende delafsnit.

Også andre grupper

I vores interviews, nævner flere af medlemmerne af Dialogteamet, at målgruppen ikke kun er tosprogede eller muslimske elever, men at det lige så vel kan være danske børn, der er udsat for negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Flere af dem nævner det endda mere end én gang. Nedenfor ses eksempler hvor informanterne nævner andre grupper end tosprogede:

“Fordi der kan jo lige så godt være en punker inde i klassen eller der kan være en hvis far er sympatisør for det her hooliganisme og sådan nogen ting”

Kasper (bilag 3g, s. 155).

“I vores område er det måske ikke så aktuelt med dem som vi godt kan komme til at glemme for eksempel Jehovas Vidner, eller tamilske unge, fordi dem har vi ikke så mange af. (...) Men vi må bare ikke glemme at de også, altså de kunne godt hvis du nu tog ud til Ringkøbing eller et andet sted, så kunne det godt være at, så.. Så man skal bare huske at det ikke kun er ikke-etniske danskere”

Sara (bilag 3a, s. 95).

“(...) det hænger jo meget nøje sammen med social kontrol eller negativ social kontrol. Og det, sådan som det bruges her det kunne måske bruges i andre sammenhænge også. Man kan jo også indenfor rockere bruge det eller indenfor Jehovas Vidner (...)”

Grethe (bilag 3b, s. 111)

“Men det er altså dem der er størst problemer med her, for der er ikke ret mange Jehovas vidner vel og der er ikke. De andre der sådan er - de sager jeg har haft, det har været fra Sri Lanka og det er en anden - de er.. Jeg ved ikke engang hvad de er, hvad de var, men ikke muslimer i hvert fald”

Kristina (bilag 3e, s. 134).

Som det fremgår af disse citater, fremhæver de, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol også kan ramme andre end de muslimske eller tosprogede elever. De fremhæver blandt andet Jehovas Vidner og rockerbander som eksempler på andre grupper, hvor disse problemstillinger kan forekomme. De fleste af Dialogteamets medlemmer fortæller altså, som beskrevet tidligere, at målgruppen for deres arbejde er tosprogede og muslimer, men de fleste

fremhæver således også, at målgruppen også kan være andre. Det samme kan ses i handlingsplanen, der, som tidligere nævnt, også fremhæver 'nydanskere' som målgruppen. I handlingsplanen er det dog også formuleret, at æresrelaterede konflikter: "*ikke er knyttet til bestemte religioner eller kulturer*" og der står yderligere at: "*social kontrol kan også forekomme i familier med dansk oprindelse*" (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 11). Som tidligere beskrevet, fortæller Dialogteamet, at undervisningen fremsatte muslimer som målgruppen. Samtidig er flere af ovenstående citater fra Dialogteamets medlemmer fremkommet som svar på spørgsmålet om, hvem undervisningen var rettet mod. Således fremsætter også undervisningen muslimer som målgruppen, men fremhæver, at også andre grupper kan udsættes for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Der ses således en sammenhæng mellem dét, der står i handlingsplanen, dét som vores informanter fortæller, der blev sagt til undervisningen og dét, som medlemmerne af Dialogteamet fortalte til vores interviews: de siger alle, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol også kan forekomme i andre grupper end de tosprogede eller muslimske.

Opsamling

Som det fremgår af dette afsnit, mener Dialogteamet, at målgruppen for deres arbejde, og dem der udsættes for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, er muslimer. Opfattelsen af muslimer som målgruppen kan skyldes en generel, doxisk forståelse i samfundet af, at ære er knyttet til muslimske grupper. Fremstillingen af målgruppen kommer også som et resultat af den symbolske magt politikerne bag handlingsplanen har. Da handlingsplanen bygger videre på den doxiske forståelse af at ære er knyttet til bestemte grupper, kan vi formode, at den får en stor gennemslagskraft. Ud fra interviewene med Dialogteamet er vi af den opfattelse, at handlingsplanen, fordi den bygger videre på en doxisk holdning, får påvirket Dialogteamet til også at have en forståelse af at målgruppen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol primært er muslimer.

Dog fremgår det af handlingsplanen, at også andre grupper kan være udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Dialogteamets udtalelser om undervisningen vidner om, at også undervisningen fremhævede andre grupper og flere af medlemmerne af Dialogteamet fortæller også, at det kan være andre grupper såsom Jehovas vidner, der kan udsættes for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

På trods af at medlemmerne af Dialogteamet siger at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol også kan forekomme i andre grupper end de tosprogede eller muslimske, giver vores

informanter kun eksempler, som omhandler muslimer eller ikke vestlige indvandrere. Ikke én informant giver et eksempel i forhold til for eksempel Jehovas Vidner, selvom denne gruppe blev fremhævet, som nogle der også kunne være påvirket af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Vi vil i nedenstående afsnit præsentere medlemmerne af Dialogteamets eksempler - som kun omhandler muslimer og ikke-etnisk danske - i forbindelse med deres arbejde, og belyse det i forhold til handlingsplanen og undervisningen.

Eksempler på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

I dette afsnit vil vi først præsentere nogle af de eksempler Dialogteamet giver i forbindelse med deres arbejde, som alle omhandler muslimer. Vi vil belyse disse eksempler i en sammenligning med handlingsplanen og undervisningen, der trods forsøg på at fremhæve, at alle, også etniske danskere, kan være ofre for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, også indirekte henviser til at målgruppen kun er nydanskere og muslimer.

Efterfølgende vil vi belyse, om de resterende eksempler Dialogteamet fremlægger fra deres arbejde, overhovedet omhandler æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, som er det Dialogteamet skal arbejde med, eller om eksemplerne er udtryk for andre problemstillinger.

Kun eksempler med muslimer

Som det er beskrevet tidligere giver både handlingsplanen, undervisningen og Dialogteamet udtryk for, at målgruppen er alle (også danskere), der er udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Dog finder vi det interessant, at både Dialogteamet, handlingsplanen og undervisningen kun giver eksempler, der omhandler muslimer. Nedenfor vil vi beskrive og belyse disse eksempler.

Dialogteamet: I interviewene giver vores informanter uopfordret både konkrete og tænkte eksempler på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Blandt andet fortæller Sara, Peter, Helene og Sofia, at de har oplevet problemer med, at eleverne ikke vil bade sammen. Blandt andet siger Sofia: *'hun må ikke gå i bad med andre og det er jo min tro [sagt af pigens far, red.]'* (bilag 3f, s. 146). Sara fortæller om, hvilke tegn der kan være på, at en pige kan være udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, og giver som et tænkt eksempel, at en pige fra den ene dag til den anden begynder at gå med tørklæde (bilag 3a, s. 96). Peter fortæller om en pige med tørklæde, der ikke vil være veninder med dem, der ikke bærer tørklæde (bilag 3c, s. 120).

Kristina har et eksempel med en kurdisk to-kulturel medarbejder hvis døtre bliver ekskluderet fra det kurdiske miljø, da forældrene: *“arbejder og fordi de egentlig lever i det her samfund som vi danskere egentlig forventer at alle gør”* (bilag 3e, s. 136). Sofia fortæller, at hun har oplevet muslimske piger, der siger, at de ikke må have en kæreste og som har: *“en storebror som ved rigtig meget af det der foregår på skolen med søsteren, som hele tiden lige holder øje”* (bilag 3f, s. 149). Dette er alle eksempler, som medlemmerne af Dialogteamet giver på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, og alle eksemplerne omhandler muslimer. Der er i vores interviews ingen af de syv informanter, der giver eksempler, som omhandler andre end muslimer og tosprogede. Vores informanter giver dermed, på trods af at de fortæller at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol kan optræde i alle kulturer og religioner, kun eksempler der omhandler muslimer.

Handlingsplanen: I handlingsplanen henviser de blandt andet til en SFI-undersøgelse af: *“de ændrede familiesammenføringsreglers betydning for pardannelsesmønstre blandt etniske minoriteter”* (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 12). Derudover henviser de til en undersøgelse, de selv har lavet, af: *“social kontrol blandt 15-20-årige nydanskere”* (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 10). Det vi bider mærke i, i disse to henvisninger er, at de omhandler ‘etniske minoriteter’ og ‘nydanskere’. I handlingsplanen bliver der ingen steder henvist til en undersøgelse om etnisk danske unge, som de ellers nævner også kan være udsatte for disse problematikker. Derudover bruges eksempelvis genopdragelsesrejser, som et eksempel på en konsekvens af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Genopdragelsesrejser omfatter at den unge bliver sendt tilbage til det land familien oprindelig stammer fra, for at blive genopdraget (Social- og integrationsministeriet, s. 38). Dette er dermed ligeledes tilknyttet ‘nydanskere’ og ikke etniske danskere. I handlingsplanen findes der flere eksempler, men disse tre er et udpluk, der viser at handlingsplanen blot siger at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol kan forekomme i danske familier, men alle henvisninger omhandler ‘nydanskere’. Ligeledes siger koordinatoren for Dialogteamet, Grethe, at: *“der er ingen tvivl om som det er beskrevet fra ministeriet, så er det rettet mod muslimer, primært og primært ikke vestlige indvandrere”* (bilag 3b, s. 3).

Undervisningen: Ud fra de syv interviews vi har foretaget med medlemmerne af Dialogteamet, har vi et indtryk af, at der i den undervisning Dialogteamet har modtaget, ligeledes kun er blevet givet eksempler, der omhandler muslimer og ikke-vestlige indvandrere. Dette ses blandt andet i interviewet med Helene, hvor vi spørger om undervisningen var rettet mod bestemte grupper, og

hun svarer: *"det har nok mest været, altså muslimsk"*. Vi spørger efterfølgende, om de til undervisningen fik at vide, at alle børn kan blive udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, hvortil hun svarer: *"ja det blev sagt, men eksemplerne var jo. Jeg tror ikke at jeg kan huske at der noget som var møntet på et dansk barn, hvis man kan sige det sådan, inden for en anden trosretning [end islam red.]"* (bilag 3d, s. 130). Ud fra dette antager vi, at der i undervisningen, præcis som i handlingsplanen, blot er blevet fortalt, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol kan forekomme i mange grupper, men at der kun er blevet fremsat eksempler omhandlende muslimer og ikke-vestlige indvandrere. Slutteligt er det den samme tendens, vi ser i vores interviews, hvor vores informanter, som beskrevet ovenfor, fortæller, at det også kan forekomme i andre grupper, men at de kun giver (konkrete og tænkte) eksempler på muslimer og ikke-vestlige indvandrere. To af vores informanter siger endda, at de ville være på bar bund, hvis et barn fra Jehovas Vidner henvendte sig med et problem. Peter siger: *"hvis det så opstod så ville vi være lidt på bar bund, hvad skulle man så gøre"* (bilag 3c, s. 124). Sara siger det samme og fortæller, at hun ville være bedre rustet til at håndtere en sag med 'etniske familier', fordi hun: *"måske ved lidt mere om de etniske familier"* (bilag 3a, s. 104). Vi kan formode at en af årsagerne til, at Peter og Sara ikke ville vide, hvad de skulle gøre, hvis et ikke-muslimsk barn henvendte sig til dem kan være, at undervisningen har haft fokus på muslimer. Både Peter og Sara, og også Helene og Kristina, fortæller andre steder i interviewene, at de blandt andet gennem undervisningen har fået at vide at, de muligheder de har, når de oplever at et barn eller en ung er udsat for æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol er at kontakte Etnisk ung (bilag 3a, s. 96; bilag 3c, s. 117; bilag 3e, s. 133; bilag 3d s. 127). Etnisk ung tilbyder rådgivning om æresrelaterede konflikter, og det fremgår af deres hjemmeside at de rådgiver unge, forældre og fagfolk i hvordan de skal takle æresrelaterede konflikter. Derudover har de en særlig rådgivning, der er rettet mod forældre med minoritetsbaggrund. Yderligere fremgår det på hjemmesiden at Etnisk ung drives med støtte fra Udlændinge- og Integrationsministeriet. Ud fra disse oplysninger formoder vi, at Etnisk Ung primært henvender sig til etniske minoriteter. Således kan det antages, at undervisningen har haft et specifikt fokus på hvad Dialogteamet skal gøre hvis en muslimsk eller tosproget elev henvender sig med æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol, og Dialogteamet derfor ikke er klar over, hvad de skal gøre, hvis eleven for eksempel er fra Jehovas Vidner.

På trods af at vi i dette afsnit blandt andet skriver, at medlemmerne af Dialogteamet fremsætter eksempler på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, ser vi at flere af eksemplerne faktisk omhandler noget andet. Dette vil blive beskrevet og belyst yderligere nedenfor.

Få eksempler der omhandler æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

I vores interviews giver medlemmerne af Dialogteamet mange konkrete og tænkte eksempler på, hvad de opfatter som værende æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Dog stiller vi os kritiske overfor flere af disse eksempler, da vi mener, at de netop ikke omhandler æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Dette skal forstås således, at Dialogteamet kun giver eksempler, der omhandler muslimer, som det allerede er beskrevet, men de fleste eksempler omhandler ikke æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. For eksempel fortæller Kasper en historie om en dreng, der har taget en overdosis piller, og han fremhæver også drengens etnicitet: *“han kommer fra - jeg kan ikke huske om det er Iran de kommer fra, den familie. Det tror jeg faktisk det er. Eller Pakistan”* (bilag 3g, s. 153). Kasper fortæller historien som et eksempel på berøringsangst, men vi finder det alligevel interessant, at han vælger at fortælle os historien i forbindelse med vores interview om hans arbejde i Dialogteamet. Historien handler om en ikke-etnisk dansk dreng, men handler derudover hverken om æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol eller berøringsangst. Derudover handler også nogle af de eksempler, som vi har fremhævet tidligere, mere om etniske minoriteter/muslimers problemer end det handler om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. I foregående delafsnit har vi blandt andet beskrevet, at Peter fortæller om en pige, der bærer tørklæde, der ikke vil være veninder med de piger, der ikke har tørklæde på. I dette eksempel kan vi ikke vide, hvad der ligger til grund for, at pigen ikke vil være veninder med dem, der ikke bærer tørklæde. Det vi finder interessant er at Peter fortæller om netop denne situation, og man kan antage, at han er af den opfattelse, at det bunder i negativ social kontrol fra pigens forældres side. Vi afviser ikke, at det er tilfældet, men vi stiller os undrende overfor det, fordi man blot ved en udskiftning af ordet ‘tørklæde’ til for eksempel ordet ‘briller’ med stor sandsynlighed ikke ville tænke, at det nok var fordi forældrene udøver negativ social kontrol og fortæller pigen at ‘dem med briller er dumme’, og at hun ikke må være veninder med dem. En sådan kobling mellem en muslimsk pige med tørklæde og forældre der udøver negativ social kontrol, kan være et resultat af den doxiske opfattelse af, at muslimer opererer ud fra et æresbegreb og dermed føler sig nødsaget til at kontrollere pigen. Det kan også være et udtryk for den

assimilationstankegang, der er grundlæggende i det danske samfund, da det at iføre sit barn et tørklæde er et udtryk for noget kulturelt fremmed, der skal laves indsatser imod.

De eneste konkrete eksempler, som vi anser faktisk kan omhandle æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol, er fortalt af Sofia. Som nævnt ovenfor giver Sofia et eksempel med en pige, der ikke må bade med andre på grund af hendes og familiens tro. Dette kan være en form for negativ social kontrol, da pigens far begrænser hende, så hun ikke har samme muligheder som sine klassekammerater. Derudover giver Sofia et eksempel fra sin skole, hvor hun fortæller, at hun har muslimske piger, der siger, at de ikke må have en kæreste. Her kan der ligeledes være tale om både æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, da grunden til at pigerne ikke må have en kæreste kan være, at forældrene ser det som værende ikke ærbart at piger har kærester og dermed begrænser dem i forhold til dette. Vi er dog opmærksomme på, at vi ikke kan vide, hvad årsagerne er til, at disse forældre ikke vil have, at deres børn bader med andre eller har kærester, og at det derfor ikke nødvendigvis behøver at bunde i æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol. Som det vil blive beskrevet i nedenstående delafsnit, giver informanterne flere eksempler, der ikke omhandler æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, og fælles for dem er, at det omhandler forældre, der mangler viden om det danske skolesystem.

Det handler om andet end æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

I interviewene fremsættes flere eksempler og fælles for disse er, som vi vil uddybe nedenfor, at det viser sig, at de ikke bunde i negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter, men i stedet i en uvidenhed hos forældrene om det danske skolesystem. Dette kan forklares ud fra Bourdieus begreber habitus og doxa. I Danmark er den danske kultur, selvfølgelig, majoritetskulturen og hos etniske danskere, der er født og opvokset i Danmark, er majoritetskulturen derfor indlejret i deres habitus. Etniske minoriteter, der har rødder i andre kulturer, har derfor ikke nødvendigvis majoritetskulturen indlejret i deres habitus. Det vil også sige, at etniske danskere har en fordel i de danske folkeskoler, hvor majoritetskulturen er dominerende, da etniske danskere besidder en forhåndsviden, og da kulturen er en del af deres habitus, og de således også har nemmere ved at forstå og tilpasse sig skolens doxa. Vi er bevidste om, at det ikke er alle etniske danskere, der har den danske folkeskoles doxa indlejret i deres habitus. Vi formoder dog, at etniske danskere, i kraft af, at de selv har været elever i en dansk folkeskole, har opnået en vis forhåndsviden omkring, hvad det indebærer at være elev i den danske folkeskole. Ud fra dette kan man antage, at etniske danskere

har bedre forudsætninger for at forstå skolens doxa end de ikke-etnisk danske forældre, der ikke selv har gået i en dansk folkeskole.

Vi vil nedenfor belyse dette i forhold til eksempler, som nogle af medlemmerne af Dialogteamet fremsætter, i forhold til forældre med muslimsk og etnisk minoritets baggrund, der netop ikke kan forstå og tilpasse sig skolens doxa. Med afsæt i Charlotte Hamburger kan man argumentere for, at denne problematik opstår på baggrund af den manglende opmærksomhed på forskelligheder mellem etniske minoriteter og etniske danskere, der har resulteret i en forventning om at etniske minoriteter, uden introduktion til det danske samfund, har kunnet assimilere sig i det danske samfund. Som tidligere beskrevet mener Young, at assimilerede grupper, som disse forældre er en del af, altid er i en position, hvor de er tvunget til at lære reglerne i et spil, der allerede er begyndt, og som de ikke har nogen indflydelse på. Spillet er i denne sammenhæng skolen, hvor forældrene er underlagt majoritetskulturen og er tvunget til at følge reglerne, som de nødvendigvis ikke har kendskab til, fordi kulturen ikke er indlejret i deres habitus. Nedenfor vil vi beskrive eksempler som henholdsvis Helene, Kristina, Sara og Peter fremsætter som eksempler på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, men som vi argumenterer for i stedet handler om forældre, der mangler viden om det danske skolesystem. Vi vil løbende inddrage Bourdieus begreber habitus og doxa.

Helene: Helene fortæller, at de på hendes skole har problemer med, at der er aktiviteter de muslimske elever ikke må deltage i, men fortæller dog også at: *”langt hen ad vejen har det jo også været fint, så har vi fået en snak og så deltager børnene men så tænker jeg det er jo heller ikke der vi så, hvor selve problematikken jo så er tilstede. Det har måske været en uvidenhed fra forældrenes side (...) altså hvis jeg ikke skal gå ind og tænke under negativ social kontrol eller noget, men bare det at man kommer fra et andet land og man ikke kender for eksempel det danske skolevæsen”* (bilag 3d, s. 125). Hun fortæller, at der i bund og grund ikke var tale om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, men blot uvidenhed hos forældrene. Med afsæt i Bourdieus tanker opstår denne problematik, fordi forældrene ikke har den danske kultur indlejret i deres habitus og derfor ikke forstår skolens doxa. Minoritetsfamilier har dermed ikke de samme forudsætninger som familier, hvor skolens doxa er indlejret i deres habitus. De forældre som Helene henviser til i det ovenstående eksempel, har ikke selv været en del af det danske skolesystem (da de var børn), og de har derfor ikke den samme habitus indlejret og kender ikke til det doxa, der er i skolen på samme måde som de forældre, der selv har været en del af folkeskolen. Denne mangel på viden og

anderledes habitus i disse familier resulterer i, at forældrene ikke forstår de forventninger, der er til dem og deres børn i skolesystemet.

Kristina: Kristina giver et eksempel, hvor hun starter med at fortælle, at der i omtalte situation er tale om: *“negativ social kontrol i så udpræget grad at det faktisk betyder at barnet ikke får lov til at udvikle sig socialt”* (bilag 3e, s. 138). Hun fortæller om en familie, hvor faderen har boet i Danmark i mange år, mens moderen er forholdsvis ‘nyhentet’. Datteren går i 0. klasse, men taler ikke dansk, hvilket Kristina mener skyldes, at hun har haft for mange fridage i børnehaven. Kristina mener, at dette handler om, at faderen er meget religiøs og vil skærme sin datter fra mange ting. Hun fortæller at det korte af det lange er, at: *”far han siger nej til fællesskab, han siger nej til udflugter, altså der var en lejrskole, det var hun for lille, det skulle hun ikke med til. Siger nej til - så var de nede i Nordsømuseumet, det sagde han også nej til en overnatning der. Kommer ikke til forældrearrangementer og hun kommer heller ikke i DUS [Det udvidede samarbejde mellem skole og fritidsordning]. Og det er selvom der er blevet søgt en ekstra pulje penge hjem til at lave sprogstimulering af hende fordi hun er så dårlig sprogligt. Og det sociale: hun kommer i slåskampe, hun forstår ikke de andres hensigter og (...) der har de bare haft undskyldninger hver eneste eftermiddag. Hun er blevet hentet fra skole hele efteråret”* (bilag 3e, s. 138). Vi må antage, at Kristina mener, at de ting hun nævner viser, at pigens far udøver negativ social kontrol. Hun fortæller også, at faderen *“prøver sig frem”* og spørger om det er bedre at være sammen med andre børn end sin egen familie, hvortil Kristina fortæller, at hun svarer ham: *“ja det er det faktisk, det er bedre at man er sammen med andre”* (bilag 3e, s. 139). Dette bevidner om at Kristina og faderen er uenige om, hvad der er bedst for barnet, og at dette ikke nødvendigvis omhandler negativ social kontrol, som Kristina fremsætter det. Eksemplet viser, at hun mener, at hendes opfattelse af situationen, er den rigtige. Dette kan skyldes, at Kristina er en del af majoritetskulturen, der er dominerende i Danmark, og hun derfor føler sig overlegen i forhold til faderen, der er en del af en minoritetskultur. Man kan antage, at Kristina på grund af denne følelse af overlegenhed har en opfattelse af, at hun har ret i sin påstand og har ret til at fortælle faderen, hvad der er rigtigt og forkert. Der udspiller sig således en kamp i feltet (det overordnede felt her er skolen, men det specifikke felt her er Kristina og faderen), hvor Kristina og faderen kæmper om magten til at afgøre, hvad der er bedst for pigen. Umiddelbart føler Kristina, at hun besidder en overlegen position i dette felt i forhold til hendes kulturelle kapital (qua hendes arbejde på skolen), som også

kan være årsagen til, at hun føler at hun har ret i sin påstand og har ret til at fortælle faderen, hvad der er rigtigt og forkert.

Kristina fortæller yderligere, at hun truer faderen med at lave en underretning til kommunen, hvilket får ham til at samarbejde. Vi spørger hende, hvorfor hun tror at det hjælper at gøre dette, og hun fortæller, at hun tror, det bunder i to ting. Det første er, at forældrene er bange for at få fjernet deres børn, og det andet er, at de ikke ønsker, at der kommer nogen ind i hjemmet og blander sig. Hun fortæller videre, at hun tror, at der er noget forfængelighed i det samt at det er pinligt, for eksempel hvis et barn kommer i specialklasse. Hun fortæller i denne sammenhæng, at hendes tese er at: *“jeg tænker heller ikke at man har brugt nok energi på at fortælle dem at - i indskolingsforløbet og i børnehaverne for den sags skyld - hvis man ønsker sit barn skal klare sig godt i folkeskolen så skal man simpelthen være fremme i skoen som forældre (...) Men det her, det ved de her forældre ikke. De tror skolen det er et sted man placerer deres børn (...) men der er ikke nogen der har brugt nok energi på at fortælle dem at: 'i Danmark der vægter vi faktisk samarbejdet med forældrene så højt at det er ligeså meget værd som det lærerne byder ind med'”* (bilag 3e, s. 140). Kristina har således, ligesom Helene, en opfattelse af, at mange af problemerne bunder i at forældrene mangler viden om den danske folkeskole og skolesystemet. Kristina giver flere eksempler, som hun mener er æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol, som dog bare er børn eller unge med anden etnisk herkomst, der har problemer. Eksemplerne kan, ligesom Helenes eksempler, forklares med begreberne habitus og doxa. Faderen i Kristinas eksempel har ikke den danske folkeskole og den danske majoritetskulturs doxa indlejret i sin habitus og har heller ikke været en del af det danske skolesystem og kender dermed ikke folkeskolens doxa. Kristina beskriver, at den danske folkeskole vægter samarbejde med forældrene højt, men at forældrene fra minoritetskulturer har en opfattelse af, at skolen er et sted man placerer sine børn. Her er det således tydeligt, at minoritetsforældrene ikke forstår det doxa, der er i folkeskolen om, at forældre og skolen skal samarbejde. Dette forstår forældrene ikke, fordi de ikke selv har gået i en dansk folkeskole, og de har således ikke folkeskolens kultur indlejret i deres habitus. Det resulterer i Kristinas eksempel i at faderen, ifølge hende, *‘siger nej til fællesskab’* (Kristina, s. 138). Faderens uvidenhed kan således resultere i at han begrænser sin datter og holder hende ude af fællesskabet, hvilket kan føre til negativ social kontrol.

Sara og Peter: I interviewene med Sara og Peter kan vi se, at de har de samme tanker omkring, at problemer ofte opstår på grund af uvidenhed. Sara fortæller at der på deres skole er en del af især de

somaliske piger, der ikke må komme i fritidsklubben. Dette har de løst ved at tage 3. klasserne med i klubben en gang om ugen: *“fordi så kommer børnene jo hjem og fortæller lidt om hvad det er og hvad man laver. Så kan vi i hvert fald få den hurdle væk. (...) De ved ikke helt hvad det er, vel”* (bilag 3a, s. 101). Peter mener også, at en stor del af de problemer han møder, handler om uvidenhed fra forældrenes side, og at problemerne langt hen ad vejen kan løses gennem oplysning: *“nu er jeg i indskolingen, det handler rigtig meget om, når de nye elever starter om tryghed og viden for forældrene, især de tosprogede, jamen hvad foregår der derovre,, hvad sker. Ellers kommer alle de her konflikter med lejrskole fordi der er jo tit når de tosprogede, de anden etniske danskere de får en ordentlig information og får det forklaret ordentlig så bliver det: nåja. Fordi de har jo også en masse fordomme ligesom vi har en masse fordomme. Så ved hjælp af den korrekte oplysning og formidling og dialog og kommunikation så tror jeg man kan nå rigtig meget”* (bilag 3c, s. 119). Peter har ligesom Helene, Kristina og Sara også en opfattelse af, at mange af problemerne opstår og blot handler om at de tosprogede, ikke-etniske danske forældre mangler viden om det danske skolesystem. Fælles for alle disse forældre er således, at de ikke selv har været en del af det danske skolesystem, og de har ikke den samme habitus, som de forældre der selv har gået i en dansk folkeskole. Minoritetsforældrene kender derfor ikke til folkeskolens doxa. Af eksemplerne fremgår det også, at det fører konsekvenser med sig da forældrene på grund af uvidenhed begrænser deres børn, hvilket kan føre til negativ social kontrol. Vi finder dog ingen belæg for, at problematikkerne i nogle af nævnte eksempler skulle handle om ære og æresrelaterede konflikter.

Opsamling

I dette afsnit har vi således belyst, at Dialogteamet på trods af at de fortæller, at alle kan være ofre for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, kun fremkommer med eksempler, der omhandler muslimer. Vi ser den samme tendens i både Dialogteamets udtalelser om undervisningen samt i handlingsplanen, der også blot nævner at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol kan ramme alle, men ellers kun fremsætter det i forhold til muslimer. Vi har yderligere belyst at mange af eksemplerne handler om forældre, der mangler viden om det danske skolesystem, og derfor kan risikere at udøve negativ social kontrol. Med afsæt i Bourdieu har vi beskrevet, at de forældre, der ikke selv som børn har været en del af det danske skolesystem, står overfor nogle andre udfordringer. Vi har ikke fundet belæg for, at disse eksempler nødvendigvis omhandler æresrelaterede konflikter.

Delkonklusion

Vi har i denne delanalyse behandlet de to overordnede temaer omhandlende målgruppen for Dialogteamets arbejde samt de eksempler Dialogteamet, undervisningen og handlingsplanen har fremsat om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Vi har belyst, at der i det danske samfund er en doxisk holdning til, at ære ofte findes i de muslimske grupper og politikerne qua deres symbolske magt og videreførelse af denne doxiske holdning i handlingsplanen, har haft magt til at italesætte målgruppen som nydanskere og muslimer. Dermed kan man argumentere for, at politikerne ved hjælp af symbolsk vold har haft succes til at videreføre denne opfattelse til Dialogteamet. På trods af denne opfattelse af målgruppen giver både handlingsplanen, undervisningen og Dialogteamet også udtryk for at også andre grupper, såsom Jehovas vidner, kan være udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Dette til trods kan vi konkludere at hverken handlingsplanen, undervisningen eller Dialogteamet giver eksempler på andre end nydanskere og muslimer. Mange af eksemplerne Dialogteamet kommer med handler yderligere om, at forældrene til mange af de nydanske børn har rødder i andre kulturer og ikke har den danske majoritetskultur, der er dominerende i folkeskolen, indlejret i deres habitus og derfor mangler viden omkring det danske skolesystem. Som det er fremgået af denne delanalyse har Dialogteamet altså generelt meget få eksempler, der omhandler æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Dette stemmer godt overens med at flere af medlemmerne af Dialogteamet også tilkendegiver, at de endnu ikke har stået i en situation med et barn eller en ung, der har været udsat for æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol, hvilket vil blive uddybet i følgende delanalyse.

PROBLEMETS STØRRELSE

Nærværende delanalyse vil omhandle problemet med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrols størrelse. Kapitlets mål er ikke at undersøge problemets reelle størrelse, da dette ikke er muligt ud fra vores empiri. Vi vil derimod først på mikroniveau belyse, hvordan medlemmerne af Dialogteamet opfatter problemets størrelse ud fra de syv interviews, vi har foretaget med dem. Her vil vi også belyse, om der er kongruens mellem Dialogteamets opfattelse af problemets størrelse og deres erfaringer med problemet. Dette vil vi på makroniveau sammenligne med handlingsplanens fremstilling af problemets størrelse. Efterfølgende vil vi belyse, hvordan politikerne fremstiller problemet og problemets størrelse. Dette vil vi gøre med henblik på at svare på dette speciales tredje underspørgsmål: *Hvordan bliver problemet med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol fremsat politisk samt opfattet og italesat af Dialogteamet?* Vi vil inddrage Bourdieus begreber om symbolsk magt og symbolsk vold og supplere med Spector og Kitsuses teori om claims-making, for at belyse, hvordan politikerne kan have konstrueret æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol som et socialt problem.

Dialogteamets opfattelse af problemets størrelse

I dette afsnit vil vi belyse, at flere af medlemmerne af Dialogteamet giver udtryk for, at de endnu ikke har stået i en situation med et barn eller en ung, der har været udsat for æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol. Trods denne manglende erfaring ser Dialogteamets medlemmer stadig æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol som et stort problem, som er relevant at arbejde med, hvilket vil blive belyst i andet delafsnit.

Ingen personlige erfaringer med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

Trods det at vores informanter alle giver eksempler, tænkte og oplevede, på hvad de oplever er æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, giver fem af medlemmerne af Dialogteamet udtryk for, at de ikke har stået i en situation med et barn eller en ung, der har været udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. De eneste problemer de alle sammen har oplevet er, at børnene ikke må bade sammen - man kan dog i forlængelse af foregående afsnit diskutere, om dette er et problem der omhandler æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. De fortæller også alle sammen, at de både nu og før i tiden blot løser dette, og at det ofte blot har noget at gøre

med forældrenes uvidenhed. Nedenfor ses eksempler på, at flere af medlemmerne af Dialogteamet giver udtryk for, at de endnu ikke har oplevet at et barn eller en ung har været udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol:

“Jeg har aldrig nogensinde prøvet, altså hvor det var helt deroppe, men men hvis vi stod i den situation at Fatima kom og friske blå mærker (...)”

Sara (bilag 3a, s. 100)

“Så hvis jeg har en elev, som får tæsk derhjemme eller bliver truet med at blive sendt på opdragelses eller hvad det nu kan være - det har jeg ikke oplevet (...) Så jeg synes - jeg har jo ikke prøvet det endnu, rigtigt, så jeg ved jo ikke (...) Men vi har ikke i de ti år jeg har været her, der har vi ikke oplevet noget sådan noget videre, overhovedet.”

Peter (bilag 3c, s. 120)

“Jeg tror ikke der er nogen af os der har tænkt at vi har haft noget - eller det har vi ikke fordi så havde vi jo lavet en underretning, hvis vi har haft mistanke om altså decideret mistrivsel i hjemmet. Det er vi jo forpligtet på”

Helene (bilag 3d, s. 126)

“(...) jeg har jo ikke stået i en situation hvor jeg har tænkt at her sker der noget mod et barns vilje, som træder ud over hvad der er almindelig forælder ret”

Helene (bilag 3d, s. 127).

“jeg har ikke prøvet at stå der hvor jeg tænker: om det er underretningsbekymret nok eller ikke er. Det synes jeg ikke jeg har stået i, i forhold til æresrelaterede konflikter. Det har jeg ikke. Jeg har været igennem nogle steder hvor jeg har været nødt til at kalde forældre ind og snakke med dem om det. Men det er de små i de mindre klasser og vi snakker om svømning og de sager. Hvor man har kunnet klare det med en dialog med forældrene.”

Sofia (bilag 3f, s. 146)

“Interviewer: Har I haft nogle sager hvor det har været lige netop negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter?”

Kasper: Ikke i den tid hvor forløbet har - hvor vi har været i gang med projektet her.”

Kasper (bilag 3g, s. 155)

Disse citater viser således et tydeligt billede af, at medlemmerne i Dialogteamet endnu ikke har stået i en situation omhandlende æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, på trods af at Dialogteamet allerede på interview tidspunktet havde eksisteret i et år. Dette bliver yderligere interessant, da de på trods af ikke at have oplevet det endnu stadig giver udtryk for, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er et stort problem, og dette vil blive belyst nedenfor.

De ser det stadig som et stort problem

På trods af, at flere af medlemmerne af Dialogteamet giver udtryk for, at de endnu ikke har stået i en situation med et barn eller en ung, der har været udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, mener de stadig, at det er et stort problem. Dette ses for eksempel i interviewet med Sara, hvor vi siger, at der indtil nu ikke har været noget i Aalborg, hvortil hun (næsten råbende) svarer: *“jo, jo du kan være garanteret for at der har været rigtig mange”* (bilag 3a, s. 103). Vi tolker at dét, at Sara næsten råber dette er for at understrege påstanden om, at der har været mange sager i Aalborg. Derudover mener Sofia, at: *“det er rigtig godt, at der er kommet fokus, det synes jeg virkelig”* (bilag 3f, s.150). Det samme giver koordinatoren på projektet, Grethe, udtryk for, da hun siger: *“Og det er også et stort område hvor man kan sige jamen det fortjener også vildt meget opmærksomhed”* (bilag 3b, s. 112) og *“det er godt der er fokus på det, mere fokus end tidligere”* (bilag 3b, s. 116). Derudover giver flere udtryk for, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol foregår mange steder. Sara udtrykker i forlængelse af, at hun mener der har været sager i Aalborg, dog at det ikke er nogle sager hun selv har stået med, men blot er overbevist om at de må findes et sted. Dette ses blandt andet da hun siger: *“altså hvor meget der egentlig foregår rundt omkring, alle steder - Aalborg, alle steder”* (bilag 3a, s. 106). Kasper giver ligeledes udtryk for dette, da han siger: *“fordi vi er i hvert fald blevet bevidste om at det sker meget mere end vi er klar over”* (bilag 3g, s. 151). Vi kan således se, at medlemmerne af Dialogteamet har en opfattelse af at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er et stort problem, på trods af at de fleste endnu ikke har haft nogle sager i deres daglige arbejde. Vi finder således ikke kongruens mellem det, at Dialogteamet siger at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er et stort problem og deres konkrete erfaringer. Vi vil nedenfor referere til, at problemet ifølge Dialogteamet og vores

empiri ikke er særlig stort, og vi vil fremhæve, at vi således kun udtaler os på baggrund af vores empiri, og vi er bevidste om, at det ikke nødvendigvis er repræsentativt for problemets omfang nationalt.

I handlingsplanen fra 2012 bliver æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol ligeledes fremsat som et stort problem. Handlingsplanen indeholder afsnittet *Hvor stort er problemet?* hvori der står beskrevet, at det er svært at: *“opgøre omfanget af æresrelaterede konflikter, da man ikke kan afgrænse disse entydigt, og da der i forhold til de fleste opgørelser må tages forbehold for, at nogle forhold ikke anmeldes eller på anden vis kommer til det offentliges kendskab”* (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 12). Der står yderligere, at der derfor ikke findes eksakte tal for omfanget af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol i Danmark. Alligevel henvises der i handlingsplanen en række undersøgelser, der kan give en idé om omfanget. Her henvises der til, at LOKK (Landsorganisationen af KvindeKrisecentre) har oplevet en stigning i antallet af henvendelser, der omhandler æresrelaterede konflikter og/eller negativ social kontrol. Derudover er antallet af henvendelser til R.E.D (Rehabiliteringscentret for Etniske kvinder i Danmark) også steget. Som det ligeledes er beskrevet i handlingsplanen, er dette ikke ensbetydende med, at antallet af tilfælde af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er steget, men det kan også være et tegn på, at de unge er blevet bevidste om deres muligheder for at få hjælp. I handlingsplanen står der ydermere, at de opgørelser som Rigspolitiet har over æresrelaterede sager viser et nogenlunde konstant niveau fra 2007-2011. Slutteligt henvises der i dette afsnit i handlingsplanen til, at undersøgelsen ‘Ung i 2011’ viser, at: *“ca. halvdelen af de nydanske unge oplever, at de ikke må have en kæreste for deres familie, at ca. en fjerdedel oplever, at familien er med til at vælge deres ægtefælle, og ca. en fjerdedel er bange for, at familien vælger en ægtefælle til dem mod deres vilje”* (Social- og integrationsministeriet, 2012, s. 12). Ud fra disse beskrivelser i handlingsplanen fremgår det, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol i hvert fald ikke bliver beskrevet som et lille problem. Blot det at den daværende regering har fundet det nødvendig at lave denne handlingsplan vidner om, at de ser æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol som et stort problem. Handlingsplanen kan samtidig være med til at styrke og måske ligefrem danne Dialogteamets forståelse af, at det er et stort problem. Politikerne kan på baggrund af deres symbolske kapital have symbolsk magt til at fremsætte problemets størrelse således at Dialogteamet også får den opfattelse, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er et stort problem. Der opstår således en sammenhæng mellem handlingsplanens fremstilling af problemets størrelse og Dialogteamets *mening* om problemets størrelse - begge parter fremstiller problemet som

værende stort. Vi finder det interessant, at Dialogteamet fortæller, at de mener at problemet er stort, på trods af at de ingen erfaringer har haft med problemet. Dialogteamet kan være påvirket af handlingsplanens måde at fremstille problemet som værende stort og politikernes position i samfundet kan være med til, at Dialogteamet stoler mere på deres fremstilling af problemet som værende stort, end på deres egne erfaringer, der viser at problemet ikke er særlig omfattende på deres skoler. Dette vil vi belyse yderligere i nedenstående afsnit.

Politikernes fremstilling af problemets størrelse

I dette afsnit vil vi belyse hvordan politikerne fremstiller omfanget af problemet med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Vi vil argumentere for, at Dialogteamet kan ses som en del af et top-down styret initiativ, da Dialogteamet, som beskrevet i ovenstående afsnit, udtaler, at de ikke har haft nogle sager med æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol endnu. Vi vil yderligere beskrive det store fokus, der fra politisk side er kommet på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol efter handlingsplanen udkom i 2012. Her vil vi argumentere for, at der kan være sket en claims-makingproces, der har konstrueret æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol som et socialt problem.

Top-down styret

Ud fra ovenstående kunne noget tyde på, at det initiativ fra handlingsplanen som Dialogteamet udspringer af, er top-down styret. Med dette mener vi, at initiativet er udsprunget fra toppen, hvor politikerne har formuleret et problem, der skal bekæmpes i stedet for at det er fagfolkene (lærerne og pædagogerne), der har givet udtryk for, at der er et behov for en indsats på området. Vores empiri viser, at der på de seks skoler i Aalborg Kommune med flest elever med minoritetsetnisk baggrund ikke er kendskab til problemer med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. I ansøgningsbeskrivelsen, til det opkvalificeringsforløb, som Dialogteamet har deltaget i, står det beskrevet at forløbet forventedes gennemført i fem kommuner. Ansøgerkredsen var kommuner, med en betydelig koncentration af skoler med mange tosprogede elever eller med en oplevelse af, at æresrelaterede konflikter var en udfordring på flere af kommunens skoler (Udlændinge- og integrationsministeriet, 2015).

På trods af at der var plads til fem kommuner, var det kun to kommuner, Aalborg og Hvidovre, der søgte om at være med. Det kunne dermed tyde på, at der ikke var flere kommuner, der havde en oplevelse af at æresrelaterede konflikter var en udfordring på deres skoler. Med dette vil vi ikke

påstå at problemet ikke eksisterer, men blot fremhæve at vores empiri viser, at problemet ikke er så stort i Aalborg. Vi er bevidste om, at der kan være flere grunde til at vores informanter endnu ikke har oplevet at stå i en situation hvor de har skulle bruge den undervisning, de har modtaget. Dette kan for eksempel være, at de unge, der er udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, ikke tør stå frem og få hjælp. Vi kan ud fra vores empiri ikke få svar på årsagen til at Dialogteamet ikke har mødt nogle problemer endnu, og vi vil derfor arbejde videre med det vi har fundet ud af: Dialogteamet har i det år de har eksisteret, ikke stået i nogle konkrete situationer hvor en ung har haft alvorlige problemer med æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol. Men til trods for at Dialogteamet ikke har oplevet problemet endnu er det politiske fokus på problemet steget. Vi vil nedenfor belyse, hvordan fokuset på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er steget siden handlingsplanen, som Dialogteamet er udsprunget af, blev udgivet i 2012.

Et stigende politisk fokus

I dette speciales indledning er det beskrevet, at der inde på Udlændinge- og Integrationsministeriets hjemmeside, uim.dk, findes et overblik over ministeriets seks arbejdsområder, hvoraf det ene er 'Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol'. På hjemmesiden findes der yderligere to forskellige nyhedsbreve, som hedder henholdsvis 'Integration i Tal' og 'Æresrelateret viden'. Dette bevidner, at ministeriet har et stort fokus på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Vi har i indledningen også redegjort for tal fra medborgerskabsundersøgelsen 2016 og de tal, der i det første nyhedsbrev om æresrelateret viden bliver fremhævet fra medborgerskabsundersøgelsen fra 2017.

Medborgerskabsundersøgelsen fra 2016 viser positive tal i forhold til nydanskere, hvoraf det blandt andet fremgår, at få begrænses i valget af kæreste eller ægtefælle, få oplever, at deres religion forhindrer deltagelse i samfundet, og langt de fleste tilslutter sig ligestilling mellem kønnene. De tal fra medborgerskabsundersøgelsen fra 2017, som der er fremhævet i artiklen i nyhedsbrevet, viser derimod negative tal i forhold til nydanskere. Blandt andet fremhæves det i artiklen (med udgangspunkt i medborgerskabsundersøgelsen fra 2017), at der i den smalle gruppe 'nydanske kvinder der bor i et område med en høj koncentration af beboere med indvandrerbaggrund' er 59 %, der føler at de er begrænsede i forhold til deres valg af kæreste eller ægtefælle. Hvis vi antager, at disse tal ikke har ændret sig helt ekstremt det seneste år, er det interessant, at der i den nævnte artikel, der henviser til medborgerskabsundersøgelsen fra 2017 kun fremhæves et negativt

perspektiv. Der kan således argumenteres for, at regeringen kun fremhæver de negative tal og dermed også skaber et bestemt billede af nydanskere. Samtidig viser dét, at der overhoved er et nyhedsbrev, der kun handler om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, at der er et ekstremt fokus fra regeringen og ministeriets side på netop dette område. Vi stiller os dog kritiske overfor dette store fokus, idet regeringen kun fremhæver tal, der illustrerer den negative side, og ikke den positive. Dette kan så tvivl om, om hele problemet med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er så stort, som regeringen og ministeriet får det til at fremstå, eller om det hele er et resultat af, at regeringen kun viser de negative sider. Sættes dette i sammenhæng med ovenstående afsnit, hvor vi har redegjort for, at Dialogteamet fortæller, at de endnu ikke har stået i en situation med et barn eller en ung, der har været udsat for æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol, bliver tvivlen om problemets omfang større. Vi kan i dette speciale ikke undersøge problemets fulde størrelse, og vi kan derfor ikke afgøre om problemet fra politisk side bliver blæst op til at være større, end det egentlig er. Vi kan blot konkludere, at der ikke er kongruens mellem den måde politikerne fremstiller problemets størrelse, og det som Dialogteamet angiver at de reelt oplever. Derudover kan det ud fra det store politiske fokus og den måde de fremstiller problemet på som værende meget stort, ikke undre, at Dialogteamet holder fast i opfattelsen af at problemet er stort, på trods af deres egen manglende erfaring. Dette viser tydeligt politikernes symbolske magt, som i dette tilfælde bruges til at fremstille problemet med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, som værende stort. Sådanne processer, hvor sociale problemer opstår på baggrund af en gruppes påstande om eksistensen af et givent problem, kaldes claims-making. Politikerne kan således have været claimsmakere og dermed været med til at lave det claim, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er et socialt problem. En sådan claims-makingproces kan allerede være startet ved Unni Wikans udgivelser, der ifølge Liebmann er med til at styrke en mønsterfortælling, der fremstiller vold som et produkt af andre kulturer og i kontrast til den danske kultur. Dermed kan Wikan og politikerne have været med til at etablere påstanden om at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er et socialt problem, og politikerne kan i kraft af deres symbolske magt, opnå succes med at få denne påstand til at blive alment anerkendt. Samtidig har politikerne magten til at lave indsatser, for eksempel handlingsplanen og Dialogteamet, til at bekæmpe det sociale problem.

Som beskrevet er det ikke et krav, at problemet reelt eksisterer, og det er således heller ikke et krav, at problemet reelt ikke eksisterer. Vi påstår derfor hverken at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol eksisterer eller ikke gør. Vi vil blot fremhæve politikernes symbolske magt til at lave

denne claims-making, der gør at medlemmerne af Dialogteamet stoler mere på politikernes claim om at problemet med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er stort, i stedet for at koble deres opfattelse af problemets størrelse til deres egne manglende erfaringer med problemet. Dette kan også anskues ud fra tanken om den gode fjende, som Morten Ejrnæs blandt andet har skrevet om. Ifølge Morten Ejrnæs skaber ydre fjender indre sammenhold mellem borgerne i samfundet. Han henviser til at Nils Christie og Kjetil Bruun i 1985 skrev at: *“Det velegnede samfundsproblem er et problem, hvor angriberne får ære af kampen, hvor krigsomkostningerne i særlig grad bæres af de svage grupper, og hvor majoritetens livsførelse ikke forstyrres. Særligt ideelt som modstander er et samfundsproblem, der desuden kan opfattes som forklaring på andre uønskede tilstande - ungdomsproblemer, fattigdom og kriminalitet - en forklaring, som derudover lader både magtcentre og det store flertal i fred ved at gøre det mindre påtrængende at give sig i kast med andre og mere farlige samfundsproblemer”* (Ejrnæs’ egen oversættelse af Christie og Bruun, 1996, s. 18) (Ejrnæs, 2006, s. 118-119). Ejrnæs bruger definitionen om den gode fjende til at beskrive social arv som samfundsproblem, men ligesom social arv mener vi, at bekæmpelsen af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol kan anses som den gode fjende. Vi mener at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er blevet et samfundsanliggende, og at opmærksomheden i samfundet og politisk er rettet specifikt på dette problem, hvilket kan resultere i at andre vigtige samfundsstrukturelle årsager til indvandrerfamiliers problemer kan forbigås (Ejrnæs, 2006, s. 119). Ud fra Ejrnæs udlægning af den gode fjende kan etniske minoriteter være defineret af magthaverne, altså politikerne, der har udpeget netop denne gruppe mennesker som værende i risiko for at blive udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Dermed stigmatiserer magthaverne de etniske minoriteter som værende forskellige fra majoriteten og som værende en gruppe, man skal lovgive omkring og iværksætte sociale indsatser mod. Denne stigmatisering vil vi belyse yderligere i den følgende delanalyse.

Delkonklusion

Vi har i denne delanalyse belyst, at flere af medlemmerne af Dialogteamet fortæller, at de endnu ikke har oplevet nogle problemer med børn eller unge, der har været udsat for æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol. Vi har også beskrevet, at de alligevel fortæller os, at de ser det som et stort problem, og at det er godt at der er kommet fokus på problemet. Med afsæt i Bourdieu, har vi yderligere belyst, at Dialogteamets opfattelse af problemets størrelse som værende større end det, de selv oplever, kan skyldes politikernes magt til at konstruere en virkelighed. Dette

kan være sket gennem symbolsk vold ved blandt andet blot at have lavet handlingsplanen og fortsætte et stort fokus på problemet og dets store omfang. Vi har fremhævet, at der politisk er et stort og stigende fokus på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Vi har beskrevet at politikerne ligeledes fremsætter et negativt fokus og claimer problemet som værende stort og måske større end det egentlig er. Der kan således være sket en claims-makingproces, hvor problemet med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er blevet konstrueret som et socialt problem, der kræver sociale indsatser i forhold til at bekæmpe det. Vi vil i den følgende delanalyse undersøge hvilke konsekvenser, der kan være ved, at politikerne har været med til at lave denne claims-making, hvor æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er blevet konstrueret som et stort socialt problem.

KONSEKVENSER

I denne delanalyse vil vi beskæftige os med to overordnede temaer, som vil udgøre kapitlets to afsnit: 'Konsekvensen af italesættelsen som et stort problem' og 'Forstærker handlingsplanen og Dialogteamet et negativt fokus på muslimer?' Vi vil i det første afsnit belyse om den claims-makingproces, der kan have fundet sted og dermed konstrueret æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol som et socialt problem og som kan have fået Dialogteamet til også at se det som et stort problem til trods for deres egne udtalelser om, at de ikke har haft nogle sager endnu, fører nogle konsekvenser med sig. Dette vil vi gøre med afsæt i medlemmerne af Dialogteamets egne udtalelser fra vores syv interviews og supplere dette med Goffmans begreb stigmatisering. I delanalysens andet og sidste afsnit vil vi belyse, om handlingsplanen er med til at forstærke et negativt fokus på nydanskere og muslimer. Her vil vi først begrunde, hvorfor vi mener, at man kan anskue fokuset på muslimer som negativt og derefter med afsæt i en artikel af Louise Lund Liebmann belyse, hvordan handlingsplanen kan være med til at forstærke det negative fokus. Formålet med denne delanalyse er at besvare specialets fjerde underspørgsmål: *Hvilke konsekvenser kan fremstillingen af målgruppen føre med sig for de etniske minoriteter?*

Konsekvensen af italesættelsen som et stort problem

I dette afsnit vil vi belyse, hvilke konsekvenser der kan være af, at der fra politisk side sættes et stort fokus på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, og at det bliver italesat som et stort problem. Vi har i foregående delanalyse redegjort for, at politikerne ved at udgive '*National strategi mod æresrelaterede konflikter*' fremsætter æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol som et stort problem, og at vores informanter, medlemmerne af Dialogteamet, internaliserer denne opfattelse. Vi vil i dette afsnit belyse, hvilke konsekvenser dette kan have ud fra Dialogteamets medlemmers egne udtalelser.

En af konsekvenserne er, at Dialogteamets medlemmer begynder at lede efter ofre for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, hvilket vi vil starte med at belyse nedenfor. Slutteligt vil vi i dette afsnit belyse, hvordan stigmatisering kan være en konsekvens af, at Dialogteamet begynder at lede efter ofre for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

De leder

Som det er beskrevet tidligere, er vores informanter af den opfattelse, at problemet med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er meget stort på trods af, at de i det år Dialogteamet har eksisteret ikke har haft nogle sager endnu. I flere af vores interviews giver medlemmerne af Dialogteamet udtryk for, at de begynder at lede efter elever, der har eller kan få problemer med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Et eksempel på dette er, at Kasper fortæller, at han i løbet af den undervisning Dialogteamet har været igennem i forbindelse med opkvalificeringen, blev opmærksom på en pige: *“man tænker jo sådan når man er afsted, så tænker man: 'hvad med i egne rækker, hvad har vi?’”* (bilag 3g, s. 155). Som dette citat viser, begyndte Kasper allerede til undervisningen at lede efter, hvem der på hans skole kunne være udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Det samme fortæller Sara, der i starten (af undervisningen) sad og tænkte: *“Kan det være det, kan det være det, kan det være det?”* (bilag 3a, s. 104). Det som Sara her henviser til er, at hun i undervisningen kom til at tænke på om forskellige problemer, hos nogle af eleverne kunne bunde i æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol.

Helene fortæller ligeledes, at hun efter undervisningen tænkte at: *“vi skal gå lidt mere til de forældre. Altså vi skal ikke altid måske stille os tilfreds med at: 'arhmen hun kan ikke lide at sove ude' eller.. Altså sådan nogen ting ikke. Altså vi skal prøve at grave lidt dybere, vi skal måske ikke være... Jeg ved ikke, jeg synes heller ikke vi har været berøringsangst men alligevel måske nok for at gå det der spadestik dybere. Og interessere os lidt mere for det”* (bilag 3d, s. 125). Helene mener således ikke, at man skal stille sig tilfreds med det forældrene fortæller, men at man skal dykke mere ned i det, da det kan have noget med æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol at gøre. Helene begynder efter undervisningen dermed også at lede efter ofre for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Vi har således eksempler på, at tre af medlemmerne af Dialogteamet i forlængelse af den undervisning de har modtaget i forbindelse med deres opkvalificering, begynder at lede efter ofre for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. I vores interviews findes også eksempler på, at medlemmerne af Dialogteamet også er klar over, at der er denne risiko for at de begynder at lede. Eksempler på dette ses blandt andet i interviewene med Helene og Kasper, som vi ligeledes henviste til ovenfor. Kasper siger: *“man skal heller ikke til at lede. Altså: 'måske der var noget der, måske der var noget der' det tænker jeg ikke at man skal”* (bilag 3g, s. 155). Dette kommer i forlængelse af at han, som det er beskrevet ovenfor, fortæller at han til undervisningen overvejede, hvad de kunne have af problemer med æresrelaterede konflikter

og negativ social kontrol på hans skole. Kasper er således bevidst om, at der kan være konsekvenser ved, at han begynder at lede efter ofre. Det samme ser vi hos Helene, der senere i interviewet fortæller: *“men man skal jo heller ikke tro så at hver gang man ser noget, så er der noget på spil. Altså, et stille barn er jo ikke ensbetydende med at det er et barn, der bliver undertrykt”* (bilag 3d, s. 129). Slutteligt vil vi nævne, at også koordinatoren på projektet, Grethe, nævner denne risiko for, at lede efter ofre: *“når vi sådan taler om det så begynder folk pludselig at se negativ social kontrol alle steder hvor det bare er ganske almindelig opdragelse”* (bilag 3b, s. 113). Flere medlemmer af Dialogteamet har altså i og efter undervisningen ‘ledt’ efter problemstillinger hos deres elever, der kan skyldes æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol. Dette kan være en konsekvens af, at Dialogteamet blot internaliserer politikernes virkelighedsforståelse af, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er et stort problem. Dialogteamet får en forståelse af, at problemet er større end det i virkeligheden er på deres skoler, og som en konsekvens af dette begynder de at lede. Det at de leder efter ofre kan resultere i, at de ser disse problemer steder, hvor det egentlig handler om noget andet, eller ser problemer der slet ikke er der. En konsekvens af dette er, at Dialogteamet kan være med til at stigmatisere børn og unge, de tror kan være udsatte for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, men i realiteten ikke er det. I nedenstående delafsnit vil vi belyse, hvilke konsekvenserne der kan opstå som følge af at de leder, med udgangspunkt i vores empiri og Goffmans begreb stigmatisering.

Stigmatisering

Vi har ovenfor belyst, at Dialogteamet leder efter ofre for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, og at dette kan resultere i, at de finder disse problemer steder, hvor de ikke er. Dermed risikere Dialogteamet at sætte et stigma på disse børn og unge, de mener kan være ofre for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, som reelt set ikke passer på dem, da de ikke er ofre. Samtidig italesætter, som tidligere beskrevet, både Dialogteamet, undervisningen og handlingsplanen muslimer som målgruppen. Det kan derfor antages, at Dialogteamet vil lede efter muslimske børn og unge i deres søgen på ofre for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, og det er dermed også dem, som stigmatiseringen kan ramme.

Den ene af vores informanter, Kasper, giver i interviewet udtryk for, at han er meget opmærksom på risikoen for stigmatisering i hans og Dialogteamets arbejde. Som beskrevet i ovenstående delafsnit fik undervisningen Kasper til at fundere over hvilke elever på hans skole, der kunne være udsat for æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol. Kasper fortæller at han i denne søgen

efter elever, der er udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er bevidst om, at han kan komme til at sætte et forkert label på eleverne: *“altså stakkels hende for jeg sidder der: 'hvem har vi på skolen?' når jeg sidder til sådan et kursus her og så at: 'hov, der er noget der vi skal være lidt opmærksomme på', men hun passer jo sådan set bare sig selv og lever sit liv. (...) så skal jeg jo ikke til at sætte et label på hende”* (bilag 3g, s. 156). Kasper er således bevidst om, at det at de leder efter ofre for æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol kan resultere i, at de ser problemet hos børn eller unge, der slet ikke er ofre for dette. Kasper er yderligere bevidst om, at han og Dialogteamet blot med deres fokus på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, kan være med til at sætte en label på nogle unge, som ikke hører til hos dem (bilag 3g, s. 156). Han siger, at de skal passe på at de ikke kommer til at *“italesætte det så meget at vi faktisk også er med til at sætte et prædikat”* da de på den måde kan være med til at stigmatisere de unge (bilag 3g, s. 156). Kasper gør brug af ordet/begrebet stigmatisering for at forklare det label eller det prædikat, som han mener han og Dialogteamet kan risikere at sætte på de børn eller unge, der er på skolerne. Stigmatisering er et begreb, som Erving Goffman (1922-1982) har taget til sig for at forklare, hvordan personer kan blive stemplet ud fra stereotype forestillinger. Med afsæt i Goffmans beskrivelse af stigmatisering er Kasper bange for, at han og Dialogteamet ser en tilsyneladende social identitet hos børn eller unge, der på en eller anden måde skiller sig ud i forhold til de andre. Den tilsyneladende sociale identitet indeholder, at de tror at barnet eller den unge er udsat for æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol. Denne tilsyneladende sociale identitet stemmer ikke overens med barnet eller den unges faktiske identitet, hvis de i virkeligheden ikke er udsat for æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol, og dermed opstår stigmatiseringen. En konsekvens af at Dialogteamet leder efter ofre, er dermed en risiko for stigmatisering. Som det er beskrevet tidligere, mener Dialogteamet, at målgruppen for deres arbejde er muslimer og tosprogede elever. Dette kan yderligere problematisere denne leden efter ofre, der kan føre til stigmatisering. Goffman skelner mellem tre forskellige former for stigma, hvor den ene er de tribale stigmata, som for eksempel er race (Goffman, 2009, s. 46). De muslimske eller tosprogede elevers faktiske sociale identitet, overskygges af de forventninger, som Dialogteamet møder dem med i kraft af deres afvigende karakteristika, som er deres ‘race’ eller religion (Møller, 2009, s. 43). Risikoen for stigmatisering som konsekvens af at Dialogteamet leder efter ofre forværres, da de mener, at målgruppen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er muslimer og tosprogede. Dem Dialogteamet leder efter, vil være muslimske og tosprogede børn og unge, og de

vil udelukkende på baggrund af børnenes religiøse og kulturelle baggrund antage, at de er udsat for æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol, idet de afviger fra de andre elever.

Opsamling

Vi har i dette afsnit belyst, at en af de konsekvenser der kan være ved, at en claims-makingproces har fundet sted og at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, i kraft af dette er blevet konstrueret som et socialt problem samt at Dialogteamet til trods for at angive, at de ikke har haft nogle sager endnu, stadig ser det som et stort problem, er at Dialogteamet begynder at lede efter ofre. Som en konsekvens af denne søgen efter ofre, ligger risikoen for at komme til at stigmatisere, hvilket det ene af medlemmerne af Dialogteamet, Kasper, er opmærksom på. Yderligere har vi belyst, at Dialogteamet vil lede efter muslimer eller tosprogede som ofre for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, da det er dem de ser som målgruppen. Stigmatisering bygger ofte på stereotype forestillinger om en person, og i dette tilfælde hvor Dialogteamet leder efter ofre, der er muslimer eller tosprogede, på en stereotyp forestilling om netop denne gruppe. Disse stereotypier kan være opstået på baggrund af den måde blandt andet politikerne og medierne har fremstillet muslimer og etniske minoriteter. Dette vil vi i nedenstående afsnit belyse, med henblik på om handlingsplanen og Dialogteamet forstærker denne stereotypisering og det negative fokus på muslimer.

Forstærker handlingsplanen og Dialogteamet et negativt fokus på muslimer?

I dette afsnit vil vi belyse om handlingsplanen, og dermed også Dialogteamet, kan være med til at forstærke den negative stereotypisering og det negative billede af muslimer, der er herskende i samfundet. Vi vil derfor først på et makroniveau redegøre for det negative fokus på muslimer som vi mener er til stede i samfundet (både nationalt og internationalt). Dette vil vi gøre med afsæt i dele af det, vi allerede har belyst i denne analyse og supplere med undersøgelser om mediernes negative fremstilling af muslimer og nydanskere. Derefter vil vi, med afsæt i en artikel af Louise Lund Liebmann, belyse hvordan handlingsplanen kan være med til at forstærke dette negative fokus på muslimer og nydanskere ved at styrke en tendens til at situationsforklare når etnisk-danske mænd begår vold og egenskabsforklare når ikke-etnisk danske mænd begår vold.

Det negative fokus på muslimer

Som det også er beskrevet i afsnittet ‘Danskernes assimilationstankegang’ skabte terrorangrebet i USA i 2001, hos mange, en frygt for, at alle med muslimsk baggrund var potentielle terrorister (Skytte, 2013, s. 335). Vi har i samme afsnit belyst, at danskerne ønsker at indvandrere skal assimilere sig i det danske samfund. Af dette kan man også udlede, at danskernes kan have en negativ holdning til indvandrernes oprindelige kulturer, siden de skal udviskes. Vi har yderligere i delafsnittet ‘Målgruppen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol’ beskæftiget os med hvordan muslimer og nydanskere bliver fremsat som den gruppe, hvor æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol finder sted. Vi har i afsnittet også belyst, at man med afsæt i Kragh og Liebmann kan argumentere for, at den generelle doxiske holdning i det danske samfund er, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er knyttet til de muslimske og nydanske grupper. Vi betragter denne fremstilling af de muslimske og nydanske grupper som negativ med afsæt i, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er negative fænomener. I delanalysen ‘Problemets størrelse’ har vi belyst, at politikerne er med til at fremhæve negative tal om nydanskere (i forhold til æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol), hvilket også kan vidne om det negative fokus på netop den gruppe. Med afsæt i ovenstående kan man altså argumentere for, at der er et negativt fokus og syn på muslimer og nydanskere. Dette kan også anskues ud fra en undersøgelse SFI lavede i 2011 af hvordan fire store medier i Danmark, Ekstra Bladet, Morgenavisen Jyllands-Posten, Politiken og Kristeligt Dagblad, omtalte muslimer og islam. Undersøgelsen viser, at kun 8 % af de 300 tekster de undersøgte, var positive overfor muslimer og islam. Af de resterende procenter var 58 % negative og reproducerede en stereotyp opfattelse af muslimer mens de sidste 34 % var neutrale (Mikkelsen, 2012). Forskningsassistent ved SFI, Kristina Weibel, fortæller til etik.dk, at: *“ordet muslim bliver kædet sammen med ordet terrorist, eller at teksterne har en underforstået præmis om, at etnisk danske kvinder er frigjorte, mens muslimske kvinder er kuede og undertrykte”* (Mikkelsen, 2012). Christian Albrekt Larsen beskriver, at medierne er med til at konstruere kategorier og synet på disse kategorier. Det er nemmest for medier at bringe negative historier, da moralsk forargelse sælger (Larsen, 2015, s. 168). Larsen skriver om et forskningsprojekt, der med midler fra Velux-fonden har undersøgt, hvordan danske, svenske og britiske avismedier konstruerede fattigdomshistorier fra 2004-2009 (Larsen, 2015, s. 169). Undersøgelsen viser blandt andet, at hvis fattigdomshistorien var positiv, blev der brugt billeder af hvide, og hvis det var en negativ historie, blev der brugt billeder af ‘farvede’ (Larsen, 2015, s.170). Konsekvensen af dette er, at medierne er med til at generalisere og forstærke den

stereotype forestilling om indvandrere. Den ene af vores informanter, Peter, nævner også denne stereotype forestilling og siger, at man skal passe på, at man ikke tænker: *“fordi det er en muslim så er det også en terrorist, så er det også en ballademager, så er det en der laver social bedrageri og sådan noget”* (bilag 3c, s. 124). Peter nævner i forlængelse af dette, at han mener at det er medierne, der bærer skylden for den opfattelse, da han mener at: *“når der er nogen der laver ballade så får man jo hurtigt at vide hvis det er nogen med anden etnisk baggrund”* (bilag 3c s. 124).

Kritik af Regeringens handlingsplan fra 2012

Vi har ovenfor redegjort for, at der i Danmark er et negativt fokus på indvandrere og muslimer, særligt i medierne. For at belyse om handlingsplanen er med til at forstærke dette negative fokus, vil vi inddrage en artikel af Louise Lund Liebmann. Artiklen hedder ‘Muhammed slår på grund af ære, Jens er voldelig’ og blev udgivet af kristeligt-dagblad.dk den 9. december 2014. Denne artikel bygger på Liebmanns Ph.d.-afhandling ‘Et spørgsmål om ære?’, og i artiklen kritiserer hun blandt andet handlingsplanen fra 2012. Hun mener, at medierne bruger æresbegreber og minoritetskulturer som en forklaring på vold, når det er minoritetskvinder, der bliver udsat for volden. Hun mener, at disse begreber ikke bliver brugt, når det er etnisk danske kvinder, der bliver udsat for vold, men at der i disse tilfælde bliver henvist til jalousi eller misbrug. Der står yderligere at: *“det er en underliggende præmis, at dansk kultur i hvert fald ikke har noget med volden at gøre”* (Søndergaard, 2014). Hun fremhæver, at vold mod minoritetskvinder har mange lighedstræk med den vold, der udøves mod danske kvinder, da volden i begge tilfælde hænger sammen med jalousi, psykisk sygdom og kriminalitet. Dette er et eksempel på, at medierne har tendens til at egenskabsforklare minoritetsmænds vold mod kvinder og situationsforklare etniske danske mænds vold mod kvinder. Mennesket har en tendens til, at egenskabsforklare adfærd hos mennesker, som man ikke føler sig i kategori med. Derimod situationsforklares adfærd hos mennesker, som man anser sig selv for at være i gruppe med (Skytte, 2009, s. 117). Således forklares minoritetsmænds voldelige adfærd med egenskaben udfra et kulturelt udgangspunkt hvor æren er i centrum. Etnisk danske mænds voldelige adfærd forklares derimod med en almenmenneskelig følelse som jalousi. Liebmann stiller sig kritisk over for handlingsplanen fra 2012, som hun mener bygger videre på tendensen til, at egenskabsforklare etniske minoriteters adfærd. I Ph.d.-afhandlingen beskriver hun at handlingsplanen også viderefører en mønsterfortælling om, at ære og æresrelateret vold (og konflikter) er et produkt af fremmede kulturer, og at det står i kontrast til den danske kultur

(Liebmann, 2014, s, 234). Udfra disse kritikpunkter kan også Dialogteamet risikere, at styrke denne egenskabsforklarende tendens af etniske minoriteter adfærd og bygge videre på denne mønsterfortælling. Idet Dialogteamet primært henvender sig til etniske minoritets unge, der oplever æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, bliver også deres problemer sat i bås med deres kultur - således er der ikke kun tale om vold eller konflikter, der er tale om det i forhold til *ære* fordi de er nydanskere og/eller muslimer. Vi stiller os, ligesom Liebmann, kritiske overfor handlingsplanen og Dialogteamet fokus på ære og overfor, som det også er beskrevet tidligere, tendensen til at se æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol som noget der kun foregår i de nydanske og muslimske grupper.

Delkonklusion

Vi har i denne delanalyse belyst, hvilke konsekvenser der kan være ved, at en claims-makingproces har fundet sted og at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, i kraft af dette er blevet konstrueret som et socialt problem, samt at Dialogteamet til trods for at angive, at de ikke har haft nogle sager endnu, stadig ser det som et stort problem. Vi kan således konkludere at en konsekvens af dette kan være, at Dialogteamet begynder at lede efter ofre for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Vi har yderligere belyst, at der også kan være konsekvenser ved, at de begynder at lede, som også en af vores informanter er opmærksom på. Denne konsekvens er, at de kan risikere at stigmatisere muslimske eller tosprogede børn eller unge i deres søgen efter ofre, da det som tidligere belyst er dem, de ser som målgruppen. Ydermere har vi belyst, at denne stigmatisering, der bygger på stereotype forestillinger, kan være opstået på baggrund af det negative fokus blandt andet politikerne og medierne har sat på etniske minoriteter. Vi har med afsæt i Liebmanns artikel samt Ph.d.-afhandling belyst at handlingsplanen og Dialogteamet kan være med til at forstærke dette negative fokus. Det kan de blandt andet, fordi de er med til at forstærke tendensen til at egenskabsforklare etniske minoritets mænds vold samtidig med, at de er med til at forstærke mønsterfortællingen om, at æresrelaterede konflikter findes i de fremmede kulturer og er i kontrast til den danske kultur.

KONKLUSION

På baggrund af ovenstående fire delanalyser vil vi besvare dette speciales problemformulering:
Hvilke faktorer kan påvirke Dialogteamets arbejde med og opfattelse af etniske minoriteter og hvilke konsekvenser kan dette få for denne gruppe?

Vi har i denne analyse belyst flere forskellige faktorer der kan være med til at påvirke medlemmerne af Dialogteamet i deres arbejde med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol i forhold til etniske minoriteter samt faktorer, der kan have påvirket deres opfattelse af denne gruppe. Vi kan således konkludere, at en af disse faktorer kan være den generelle holdning, der er i det danske samfund om, at etniske minoriteter skal assimileres og dermed opgive deres egen kultur, så de kan tilegne sig den danske i stedet. Vi har yderligere, med afsæt i Iris Young, også beskrevet at assimilation altid er undertrykkende for den assimilerede gruppe. En anden faktor der kan have påvirket Dialogteamets arbejde med og holdning til etniske minoriteter er fremstillingen af netop denne gruppe, som målgruppen. Vi har belyst, at handlingsplanen på trods af forsøg på at fremhæve at alle kan være udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, fremstiller muslimer og nydanskere som målgruppen. Handlingsplanens fremstilling synes at påvirke medlemmerne af Dialogteamet til at have den samme opfattelse, hvilket, som vi har belyst, kan skyldes politikernes (der har udgivet handlingsplanen) symbolske magt til at fremsætte en bestemt virkelighed. Vi har belyst, at medlemmerne af Dialogteamet også forsøger at fremsætte at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol kan forekomme i alle grupper, men kun kommer med eksempler der omhandler muslimer og tosprogede. Vi har beskrevet, at mange af disse eksempler dog ikke omhandler æresrelaterede konflikter. Derimod omhandler de en uvidenhed fra de etniske minoritets forældres side omkring det danske skolesystem, da de ikke har den danske majoritetskultur, som er dominerende i den danske folkeskole, indlejret i deres habitus og derfor ikke kender til folkeskolens doxa. Medlemmerne af Dialogteamet har således meget få konkrete eksempler, hvor de har stået i en situation med et barn eller en ung der har været udsat for æresrelaterede konflikter eller social kontrol, og vi har også belyst, at de også selv fortæller, at de ikke har haft nogle sager endnu. Som vi har belyst, fortæller flere af medlemmerne af Dialogteamet

dog, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er et stort problem. Vi har belyst at en faktor, der kan have påvirket denne opfattelse er, at politikerne fremstiller det som et stort problem. Politikerne har symbolsk magt til at fremsætte problemet som værende stort, hvilket de for eksempel har gjort ved at udgive handlingsplanen. Vi har beskrevet, at der kan være sket en claimsmakingproces hvor æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol er blevet konstrueret som et socialt problem.

Vi har slutteligt belyst, hvilke konsekvenser der kan opstå ved Dialogteamets arbejde med etniske minoriteter og den måde, hvorpå de opfatter denne gruppe. Med afsæt i ovenstående faktorer har vi beskrevet, at konsekvenserne kan være at medlemmerne af Dialogteamet begynder at lede efter ofre for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, som kan føre til at de stigmatiserer de etniske minoriteter. Vi har yderligere belyst, at politikernes negative fokus på etniske minoriteter kan have påvirket Dialogteamets stereotype forestilling om etniske minoriteter, der kan føre til sådanne stigmatiseringer. Med afsæt i Liebmanns artikel og Ph.d.-afhandling har vi belyst at handlingsplanen og Dialogteamet kan være med til at styrke en tendens i de danske medier til at egenskabsforklare vold begået af etniske minoritets mænd. Handlingsplanen og Dialogteamet kan, med afsæt i Liebmann, også være med til at styrke mønsterfortællingen om, at æresrelaterede konflikter findes i de fremmede kulturer og er i kontrast til den danske kultur. Dialogteamet kan således være med til at forværre de faktorer, der har påvirket dem i deres arbejde og opfattelse af etniske minoriteter.

DISKUSSION

Vi har i dette speciale stillet os kritiske overfor handlingsplanen og overfor Dialogteamet som initiativ og deres arbejde. Vi har blandt andet kritiseret, at både handlingsplanen og Dialogteamet har et fokus på etniske minoriteter i deres arbejde med og bekæmpelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Vi mener, at dette fokus kan være med til at forværre det negative fokus på muslimer, og at handlingsplanen og Dialogteamet kan risikere at medvirke til en yderligere stigmatiseringen af denne gruppe. Vi er dog ikke af den opfattelse, at hverken handlingsplanen eller Dialogteamet gør dette bevidst, men at de er underlagt den assimilationstankegang der er i samfundet og den doxiske opfattelse af, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol primært finder sted i de muslimske grupper. Vi vil i dette kapitel diskutere, hvilke tilgange der ellers kunne afhjælpe nogle af de problemer Dialogteamet fortæller om, at de møder i deres arbejde med børn og unge med minoritetsbaggrund, samt om det overhovedet er muligt at lave sociale indsatser, der er rettet mod bestemte grupper, uden at der er en risiko for, at man medvirker til kategorisering og stigmatisering af denne gruppe.

I interviewene fortalte flere af medlemmerne af Dialogteamet, at uvidenhed blandt de etniske minoritetsforældre omkring det at have et barn i den danske folkeskole, er årsag til mange af de problemer, de møder i deres daglige arbejde. Flere af informanterne nævnte også, at deres erfaringer er, at de fleste af problemerne ville kunne afhjælpes med bedre information til disse forældre. Især et af medlemmerne, Kristina, havde fokus på dette emne og ytrede et ønske om at lave forældrekurser specifikt rettet mod disse forældre. I interviewet siger hun blandt andet: *“jeg tænker at hvis man virkelig vil give det her integration et ordentlig spark, så skal man lave forældrekurser, forældreskole, forældrekursus, familieklasser. Man skal have forældrene ned i skolen, man skal holde oplæg (...) man skal simpelthen uddanne forældrene i børnehaven, overgangen til at forstå hvad folkeskolen egentlig handler om, hvad er skole/hjem samarbejdet, hvorfor er det så vigtigt at børnene ikke kommer i en loyalitetskonflikt mellem forældrenes ønske og skolens ønske. Hvad skal man som forældre? Hvad er min opgave?”* (bilag 3e, s. 140). Umiddelbart efter interviewet var vi begge begejstrede for denne ide, da flere af informanterne havde givet udtryk for, at det der ofte

kategoriseres som æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, bunder i uvidenhed omkring folkeskolen og dansk kultur og at netop kurser rettet mod etniske minoritetsforældre ville kunne formodes at afhjælpe dette. En indsats som denne mener vi dog heller ikke ville være uproblematisk, idet den også vil fokusere på etniske minoritets forældre og i særdeleshed på, at de må være anderledes fra de etniske danske forældre. En sådan indsats kunne, ligesom Dialogteamets arbejde mod æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, være med til at styrke kategoriseringen af etniske minoriteter. Ifølge Marianne Skytte har mennesket brug for sociale kategoriseringer, da det er herigennem man skaber sin egen sociale identitet. Men kategoriseringer kan også føre til dikotomisering, hvilket indebærer, at man opdeler mennesker i *“binære oppositioner mellem os og dem”* (Skytte, 2009. s. 72), hvilket kan lede til stereotypisering, der ifølge Skytte er *“en type sociale effektive fordomme”* (Skytte, 2009. s. 73). Disse fordomme kan yderligere lede til stigmatisering, hvor en person eller gruppe tillægges negative egenskaber (Skytte, 2009. s. 74). Ud fra dette kan man argumentere for, at der i alt socialt arbejde, hvor indsatsen er rettet imod en bestemt og dermed kategoriseret gruppe, er en risiko for stigmatisering. Men er det så umuligt at lave sociale indsatser der ikke kategoriserer og risikerer at stigmatisere? I et debatindlæg i Information skriver ph.d. Gitte Sommer Harrits og ph.d. Marie Østergaard Møller, at forebyggende indsatser mod bestemte udsatte grupper ud fra registerdata, hvor fokus for det sociale arbejde rettes mod en bestemt målgruppe, der rent statistisk er i risiko for at blive marginaliserede, er problematiske i det at: *“man slutter f.eks. fra få oplysninger om udseende eller forældres baggrund til, at et barn har bestemte sociale problemer”* (Harrits & Møller, 2016). De beskriver yderligere, at en sådan identifikation potentielt rummer: *“både stigmatisering og følelsen af at blive uretfærdigt behandlet, ligesom der også kan være en tendens til selvopfyldende profetier, fordi den velfærdsprofessionelle tilpasser sine forventninger til stereotyperne”*. Men de peger dog på at: *“generelle forebyggende indsatser, hvor alle børn i f.eks. en daginstitution eller en skole hjælpes til gode vaner, kan være mindre problematiske”* (Harrits & Møller, 2016). Derudfra kan det altså udledes at sociale indsatser, der rettes mere generelt kan modvirke kategorisering og dermed risikoen for at stigmatisere bestemte grupper. Denne tilgang nævner specialets ene informant, Kasper, i forlængelse af, at han fortæller at han er opmærksom på, at Dialogteamet i deres arbejde kan risikere at stigmatisere, hvilket vi har belyst i analysen. Kasper fortæller blandt andet, at han gerne så, at man fortalte om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol i klasserne ved at lægge fokus på forskelligheder: *“hvor det her med at være en anden etnisk herkomst, er en del af det her med at være forskellig”* (bilag, 3g, s. 155). Vi anser denne tilgang som positiv og en måde at

undgå at have fokus på bestemte grupper og at kategorisere. Dog bemærker vi, at dette virker til at være en tilgang Kasper selv er kommet frem til, og ikke noget Dialogteamet er blevet undervist i, i den opkvalificering de har fået. Ud fra medlemmerne af Dialogteamets udtalelser om at undervisningen lagde vægt på at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol primært finder sted i muslimske familier, og at vi har en antagelse om, at Kasper er den eneste, der har reflekteret over, at det er vigtigt at informere om problematikken mere generelt, kan vi formode, at han er den eneste, der praktiserer denne tilgang. I stedet for at det var Kasper selv der skulle nå frem til denne tilgang, kunne det have været en del af den undervisning Dialogteamet har modtaget.

Undervisningen kunne, i stedet for blot at sige at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol kan forekomme i alle grupper, men dog kun give eksempler der omhandler muslimer, have givet Dialogteamet redskaber til, hvordan de kan arbejde med det her emne og med den her målgruppe, uden at kategorisere. Ud fra Kaspers tilgang og vores egne refleksioner om, at et generelt fokus ville være at foretrække, kunne undervisningen med fordel have indarbejdet et mere generelt syn på, hvem der kan blive ofre for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol og lægge vægt på at udbrede dette syn til fremtidige "Dialogteams". Undervisningen kunne derudover have opfordret til, at Dialogteamet i videreformidlingen om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, på deres respektive skoler til elever og kolleger, skulle tale om forskelligheder generelt, som Kasper foreslår. Derudover kunne undervisningen opfordre til, som også nogle af medlemmerne af Dialogteamet foreslår, at Dialogteamet kunne tale ud fra børns rettigheder. Dermed ville man undgå kategorisering og stigmatisering af bestemte grupper. Men havde en sådan tilgang været nok? Det mener vi ikke nødvendigvis, at det er, da det ikke vil fjerne den assimilationstankegang, der er i samfundet, og den doxiske opfattelse af, at æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol primært foregår i muslimske og etniske minoritets grupper. En ændring af dette ville skulle starte på et højere plan, for eksempel med de lovgivende politikere. Men som vi har belyst i analysen, kan også den danske politik være underlagt denne opfattelse, som således ikke nødvendigvis vil blive ændret, selvom politikerne ændrede deres negative fokus på etniske minoriteter.

LITTERATURLISTE

Als Research. (2011). Rapporten: *Ung i 2011 – nydanske unges oplevelse af social kontrol, frihed og grænser*. Lokaliseret d. 22. april 2017 på:
<http://www.alsresearch.dk/uploads/Publikationer/Ung-i-2011-Rapport.pdf>

Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2010). *Kvalitative Metoder: En grundbog*. København: Hans Reitzels Forlag

Bourdieu, P. (1997/1994). *Af praktiske grunde* (6. oplag). København: Hans Reitzels Forlag

Bourdieu, P. (2007). *Den praktiske sans*. København: Hans Reitzels Forlag

Bourdieu, P. & Passeron, J. (1990). *Reproduction in Education, Society and Culture* (2. udgave). London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage Publications

Bourdieu, P. & Wacquant, L. J. (2009). *Refleksiv Sociologi* (5. oplag). København: Hans Reitzels Forlag

Bourdieu, P. (1994). *Pierre Bourdieu: Centrale tekster inden for sociologi og kulturteori*. København: Hans Reitzels Forlag

Bourdieu, P. (1980). *Men hvem skabte skaberen?: interviews og forelæsninger*. København: Akademisk Forlag

Ejrnæs, M. (2006). Negativ social arv - den næsten ideelle fjende. I: Ejrnæs, M, Gabrielsen, G. & Nørrung, P., *Social opdrift - Social arv* (2. udgave, 2. oplag). København: Akademisk Forlag.

Ejrnæs, M. & Guldager, J. (2008) *Helhedssyn og forklaring - i sociologi, socialt, sundhedsfagligt og pædagogisk arbejde* (1. udgave, 4. oplag). Akademisk forlag

Fuglsang, L., Olsen, P.B. & Rasborg, K. (2013). *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne: På tværs af fagkulturer og paradigmer*. (3. udgave). Frederiksberg: Samfundslitteratur

Goffman, E. (2009) *Stigma - om afvigerens sociale identitet* (2. udgave). Frederiksberg: Samfundslitteratur

Hamburger, C. (1997). Etniske minoriteter og social integration. I: Zeuner, L. (red.) *Social Integration*. København: Holbæk Center-Tryk A/S

- Harrits, S. G. & Møller, Ø, M. (2016, oktober). *I den sociale indsats bekymrer vi os om de forkerte børn og unge*. Lokaliseret d. 06. juli 2017 på: <https://www.information.dk/debat/2016/10/sociale-indsats-bekymrer-forkerte-boern-unge>
- Jacobsen, B., Tanggaard, L., & Brinkmann, S. (2015) Fænomenologi. I: Tanggaard, L., & Brinkmann, S., *Kvalitative Metoder: En grundbog* (2. udgave). København: Hans Reitzels Forlag
- Jensen, P. H. (2007) Indvandrerne og integrations dimensioner i et policyorienteret perspektiv. I: Alsmark, G. Kallehave, T. & Moldenhawer, B. (red) *Inklusions - och exklusionsprocesser. Skandinavien*. Göteborg & Stockholm: Makadam Förlag
- Juul, S. (2010). *Solidaritet: anerkendelse, retfærdighed og god dømmekraft*. København: Hans Reitzels Forlag
- Juul, S. (2012). Hermeneutik. I: Juul, S., & Pedersen, B., K., *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori. En indføring*. København: Hans Reitzels Forlag
- Kragh, L. (2010). *Kampen om anerkendelse, Spillet om ære*. København: Institut for Psykologi, Københavns Universitet, Doktor-afhandling
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Interview: Det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (3. udgave). København: Hans Reitzels Forlag
- Larsen, A., C. (2008). *Danskernes nationale forestillinger*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag
- Larsen, A., C. (2016). *Den danske republik - forandringer i danskernes nationale forestillinger*. København: Hans Reitzels Forlag
- Larsen, A. C. (2015) Velfærdsstat, solidaritet og 'bundgrupperne'. I: Harder, M. & Nissen, A.M (red.) *Socialt arbejde i en foranderlig verden*. København: Akademisk Forlag
- Liebmann, L., L., (2014). *Et spørgsmål om ære? Intertekstuelle læsninger af fortællinger om æresrelateret vold*. København: Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet, Ph.d.-afhandling
- Mason, A. (2000) *Community, Solidarity and Belonging*. Cambridge: Cambridge University Press
- Mikkelsen, M. (2012). *Det samlede medie billede af muslimer er negativt*. Lokaliseret d. 20. juni 2017 på: <https://www.etik.dk/medieetik/det-samlede-medie-billede-af-muslimer-er-negativt>
- Møller, S. Ø. (2009). Etnisk stigmatisering og outsideridentitet i Danmark. I: Larsen, J. E. & Mortensen, N. (red.). *Udenfor eller indenfor - Sociale marginaliseringsprocessers mangfoldighed*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Pedersen, B., K. (2012). Socialkonstruktivisme. I: Juul, S., & Pedersen, B., K., *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori. En indføring*. København: Hans Reitzels Forlag

Regeringen (2016, oktober). *Forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol - National handlingsplan*. Lokaliseret d. 27. april 2017 på:
<http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2016/National-handlingsplan-Forebyggelse-af-aeresrelaterede-konflikter-og-negativ-social-kontrol.pdf>

Regeringen (2003, august). *Handlingsplan for regeringens indsats i perioden 2003-2005 mod tvangsægteskaber, tvangslignende ægteskaber og arrangerede ægteskaber*. Lokaliseret d. 27. april 2017 på: <https://www.b.dk/webred/pdf/handlingsplan.pdf>

Rendtorff, J. D. (2003) Socialkonstruktivism og hermeneutik. I: Hansen, A. D. & Sehested, K. (2003) *Konstruktive bidrag. Om teori og metode i konstruktivistisk videnskab*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag

Servicestyrelsen (u.å). *Brugerundersøgelse om æresrelateret vold*. Lokaliseret d. 20. april 2017 på: http://nylokk.t2w.dk/_files/Dokumenter/rapporterogpublikationer/aeresrelateredekonflikter/brugerundersøgelse_om_resrelateret_vold.pdf

Skytte, M. (2013). Indvandringens udfordring af socialpolitikken og social arbejde. I: Guldager, J. & Skytte, M. (red), *Socialt arbejde - teorier og perspektiver* (s. 328-358). København: Akademisk Forlag.

Skytte, M. (2009). Kategorisering og kulturopfattelse. I: Schou, C. & Pedersen, C. (red.), *Samfundet i pædagogisk arbejde. Et sociologisk perspektiv*. København: Akademisk Forlag

Social- og integrationsministeriet. (2012, juli). *National strategi mod æresrelaterede konflikter*. Lokaliseret d. 23. april 2017 på: <http://uim.dk/publikationer/national-strategi-mod-aeresrelaterede-konflikter>

Spector, M. & Kitsuse, I. J. (2011). The definition of social problems. I: Rubington, E. & Weinberg, M. S., *The Study of Social Problems. Seven Perspectives* (s. 299-305) (7. oplag). New York: Oxford University Press.

Spector, M. & Kitsuse, I. J. (2001) *Constructing Social Problems*. New Brunswick, New Jersey: Transaction Publishers.

Søndergaard, B. (2014, december). *Mohammed slår på grund af ære, mens Jens er voldelig*. Lokaliseret d. 22. juni 2017 på: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/mohammed-slaar-paa-grund-af-aere-jens-er-voldelig>

Udlændinge- og integrationsministeriet. (2017a, 4. januar). *Ikke-vestlige kvinder i ghettos føler sig mest begrænset i valg af kæreste eller ægtefælle*. Lokaliseret d. 23. april 2017 på: <http://uim.dk/nyheder/integration-i-tal/integration-i-tal-nr-4-4-januar-2017/ikke-vestlige-unge-i-ghettoer-foeler-sig-mest-begraenset-i-valg-af-kaereste-eller-aegtefaelle>

Udlændinge- og integrationsministeriet. (2017b, 27. marts). *Nyhedsbrev: Æresrelateret viden, nr 1*. Lokaliseret d. 22. april 2017 på: <http://uim.dk/nyheder/nyhedsbrev-aeresrelateret-viden>

Udlændinge- og integrationsministeriet. (2015, november). *Opkvalificering af grundskolevejledere*. Lokaliseret d. 30. april 2017 på: <http://uim.dk/puljer/fordelte-puljer/opkvalificering-af-grundskolevejledere>

Udlændinge-, Integrations- og boligministeriet (2016, november). *Medborgerskab, ligebehandling og selvbestemmelse i Danmark*. Lokaliseret d. 23. april 2017 på: <http://integrationsbarometer.dk/tal-og-analyser/filer-tal-og-analyser/medborgerskab-ligebehandling-og-selvbestemmelse-i-danmark-2016>

Young, I. (1990). *Justice and the politics of difference*. Princeton New Jersey: Princeton University Press

Wikan, U. (2003). *Ære og drab: Fadime - en sag til eftertanke*. København: Høst & Søn's Forlag

Wilken, L. (2012). *Bourdieu for begyndere* (2. udgave) Frederiksberg: Samfundslitteratur

BILAG

Bilag 1

INTERVIEWGUIDE

Forskningsspørgsmål	Interviewspørgsmål
Formel information Hvordan definerer du selv dit arbejde?	Navn: Uddannelse og stillingsbetegnelse Hvorfor har du sagt ja? Hvorfor tror du, at du blev udvalgt? Hvad er din opgave?
Hvordan blev målgruppen defineret i undervisningen og hvordan opfatter Dialogteamet selv målgruppen?	Hvordan var undervisningsforløbet? Hvad er den største forskel i den måde, du ville gribe en sådan situation an på nu, ift før projektets start? Var undervisningen rettet mod bestemte grupper? Er der noget der har overrasket dig? Føler du selv at undervisningen har gjort dig klogere på området?
Hvordan er Dialogteamets egen forståelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol?	Hvad er æresrelaterede konflikter/vold/social kontrol?
Er der forskel på den viden Dialogteamet har, og den måde de håndtere æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, og den måde kommunen/sagsbehandlere håndtere det?	Hvilke handlemuligheder har I over for eleverne? Hvornår skal I kontakte kommunen eller andre instanser? Er der overensstemmelse med den viden du har og det sagsbehandlerne gør? Er i blevet undervist i disse problematikker?
Har Dialogteamet berøringsangst overfor æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol?	Hvad er berøringsangst? Forskel på uvidenhed og berøringsangst? Føler du at der er berøringsangst i

	forhold til emnet? Hvilke faktorer tror du der kan resultere i berøringsangst? Er i blevet undervist i disse problematikker?
Er der nogen forskel på etnisk danske børn og ikke etnisk danske børn?	Er der forskel på hvordan børn agerer alt efter om de kommer fra minoritet eller majoritet? Sender de andre signaler? Hvad gjorde du før du havde denne viden, hvis et barn var udsat for æresrelaterede konflikter/vold? Hvis et barn sladrer, er konsekvensen af det så større i minoritets familier end etnisk danske familier? Hvor ligger forskellen på om det er i en normativ dansk familie og hvis det er en minoritetsfamilie? Trusler om drab etc? Er i blevet undervist i disse problematikker?

Bilag 2

Program

Opkvalificering af grundskolevejledere omkring æresrelaterede konflikter

Sted: Scandic Aalborg, Hadsundvej 200, Aalborg Ø

Torsdag den 15. september 2016

11.00-11.30 **Ankomst på Scandic Aalborg og velkomstsandwich**

11.30-11.45 **Velkomst og introduktion**

v. Tine Marqvardsen, Styrelsen for International Rekruttering og Integration

11.45-12.30 **Hvad er der sket siden sidst?**

v. koordinatorene Merete H. Jensen, Corna Sørensen og Morten Bæksgaard

12.30-14.00 **Skole-hjem-samarbejde med minoritetsetniske forældre**

v. Simon Flander, Ellebjerg skole

14.00-14.15 **Pause**

14.15-15.15 **Forældreoplevelser – som fagperson og forælder**

v. Hiba Faisal, Forældrekorpsnet og Familieafdelingen, Frederiksberg kommune

15.15-15.30 **Pause**

15.30-17.00 **Workshop**

v. Tine Marqvardsen, Simon Flander og Hiba Faisal. Alle deltagere bedes medbringe minimum et eksempel på tanker/oplevelser omkring skole-hjem-samarbejdet med minoritetsetniske forældre. Eksemplerne diskuteres i plenum.

17.00-17.15 **Opsamling**

v. Tine Marqvardsen

18.00 **Middag i Scandic Aalborgs restaurant**

Fredag den 16. september 2016

06.30-8.45 **Morgenmad på Scandic Aalborg**

8.45-9.00 **Opsamling på første dag og spørgsmål**

v. Tine Marqvardsen

9.00-9.30 **Præsentation af SIRIs mfl. undervisningsmateriale og informationsmateriale**

v. Camilla Kronborg, Styrelsen for International Rekruttering og Integration

9.30-9.45 **Pause**

9.45-12.15 **Lovgivning i praksis**

v. Carsten Lærkholm, Professionshøjskolen Metropol

12.15-13.00 **Frokost**

13.00-15.00 **"Hvordan spotter jeg en æresrelateret konflikt, hvad skal jeg være opmærksom på og hvad skal jeg gøre?" Refleksioner og handlemuligheder hos fagpersoner**

v. Basim Osman, selvstændig psykolog

15.00-15.30 **Opsamling, evaluering og tak for i dag**

v. Tine Marqvardsen

PROGRAM

Opkvalificering af grundskolevejledere i forbindelse med æresrelaterede konflikter

Første kursusdag

Onsdag den 27. april 2016

Kl. 11.00-11.30	Ankomst på Hotel Cabinn Metro og velkomst-sandwich
Kl. 11.30-11.45	Velkommen og introduktion til seminariet v. Anne Katrine Heide-Jørgensen, Styrelsen for International Rekruttering og Integration
Kl. 11.45-13.15	Introduktion til æresbegrebet: Hvad er ære og æresrelaterede konflikter? v. Etnisk Konsulent Team, Christina Elle
Kl. 13.15-13.45	PAUSE
Kl. 13.45-15.45	Ungdomsliv og familieliv – at forstå de unges adfærd. Hvad skal man være særligt opmærksom på? v. psykolog, Inge Loua
Kl. 15.45-16.00	PAUSE
Kl. 16.00-17.00	Hvordan handler jeg ved æresrelaterede konflikter. Det første møde og samtalen v. Etnisk Ung, Susanne Fabricius
Kl. 17.00-17.15	Opsamling og tak for i dag!
Kl. 18.30	Middag på hotellets restaurant

PROGRAM

Opkvalificering af grundskolevejledere i forbindelse med æresrelaterede konflikter

Anden kursusdag

Torsdag den 28. april 2016

Kl. 6.00-9.00	Morgenmad på hotellet
Kl. 9.00-9.45	Opsamling på første dag: spørgsmål og Erfaringsudveksling blandt deltagerne
Kl. 9.45-10.00	PAUSE
Kl. 10.00-12.00	Vejlederrollen v. Sofie Danneskiold-Samsøe, Metropol
Kl. 12.00-12.45	Frokost
Kl. 12.34-13.15	Personlig fortælling fra Dialogkorpset
Kl. 13.15-14.15	Coaching session med dialogkorps-medlem v. Sofie Danneskiold-Samsøe, Metropol
Kl. 14.15-14.30	PAUSE
Kl. 18.30	Opsamling og tak for denne gang

SEMINAR TIL EFTERÅRET

På gensyn i efteråret 2016, hvor vi glæder os til at høre om jeres første erfaringer med vejlederrollen, og hvor vi blandt andet vil komme omkring følgende tema'er:

- Hvordan vejleder vi andre faggrupper og kollegaer i æresrelaterede konflikter
- Hvordan underviser/formidler vi viden om æresrelaterede konflikter til eleverne
 - o Herunder eksempler på undervisnings materialer

Bilag 3

Bilag 3a - SARA

Interviewer: Dit navn?

Sara: Det er Sara

Interviewer: Sara. Og så har vi skrevet etnisk udgangspunkt det fordi vi kan se at I kommer lidt forskellige steder fra måske

Sara: Ja, det kommer an på hvad I mener, om I mener etnisk eller kulturelt? Fordi der er jo ligesom stor forskel

Interviewer: Ja?

Sara: Fordi jeg [REDACTED]

Interviewer: Super

Sara: [REDACTED]

Interviewer: Okay, ja. Jamen det var jo i hvert fald meget uddybende. Og så har vi et spørgsmål, der hedder uddannelse og stillingsbetegnelse?

Sara: Ja, jeg er [REDACTED] her på [REDACTED] og har været det i... ja nu går jeg ind i mit [REDACTED] år. Og jeg har været her på [REDACTED] siden jeg blev uddannet, [REDACTED]

[REDACTED] Men ellers har jeg været her.

Interviewer: Okay. Og du er stadigvæk bare betegnet som, eller [REDACTED], du har ikke fået en ekstra titel i det her?

Sara: Ikke i det her, nej, nej altså vi har jo haft sådanne nogle diskussioner om vi er vejledere eller ikke vejledere - vi er et dialogteam.

Interviewer: Dialogteam

Sara: Ja. Og det er sådan noget fag-noget, så vi kalder os dialog team.

Interviewer: Fint. Så har vi skrevet rolle i projekt noget at have det i. Det er jo fordi, der hvor vi fandt en meget meget lille notits om jer, det var inde under noget der hedder 'Noget at have det i'.

Sara: Ja

Interviewer: Og hvordan hører det sammen? Det kunne vi ikke helt...?

Sara: Nej, det fordi dengang vi gik i gang med det her i Aalborg, der, er det min opfattelse, at vi var sådan helt på scratch, altså der var bare, der var ikke noget

Interviewer: Nej okay

Sara: Hvorimod i København, Odense og Århus havde noget.

Interviewer: Okay

Sara: Så vi var jo sådan helt - der var ikke noget. Og vi sad jo mange af os med åben mund og polypper da vi sådan begyndte at blive undervist. Og sagde 'hold da op, der er et hul i Aalborg'.

Interviewer: Ja okay

Sara: Så, det der har været væsentligt, det er jo at få det her spredt ud

Interviewer: Ja..

Sara: Til alle, som kunne være berørte af det i Aalborg kommune.

Interviewer: Okay

Sara: Og det er lige fra sundhedsplejersker, tandplejen, rådmænd. Hele vejen rundt, de forskellige forvaltninger. Det er simpelthen at få spredt budskabet nu, fordi der var ikke noget beredskab.

Interviewer: Okay, så det er det I er i gang med nu?

Sara: Det er det vi er i gang med og derfor er det lige pludselig så også - jamen så har Grethe og Mona de har jo så sørget for, der hvor de har deres tråde og få det kanaliseret ud og så er det selvfølgelig endt på de platforme vi har, blandt andet 'Noget at have det i'.

Interviewer: Blandt andet 'Noget at have det i, okay. Men har det et navn, det som I har været igennem?

Sara: Jamen, du tænker på.. Ja altså det har det jo helt tilbage fra dengang at der blev givet penge til det, ik. Altså det var noget om æresrelaterede konflikter og social kontrol. Det er jo ligesom det vi er uddannet i.

Interviewer: Ja, okay

Sara: Og der var det så at - der var faktisk ikke noget i Aalborg. Så, og det kan jo ikk... altså det var jo sådan lidt skræmmende at tænke på fordi, med den store andel af flygtninge/indvandrere, blandt andet, men det kunne jo så også være, det kunne jo også være Jehovas Vidner, eller andre kulturer. Så var det jo sådan lidt skræmmende at tænke på at, der var faktisk ikke noget, til de der unge mennesker som selvfølgelig også i vores kommune står med nogle problematikker. Så det, på den måde har det jo været rigtig spændende at en ting er, at vi er blevet uddannede, men også at nu kommer der noget, altså vi er jo ikke bare blevet uddannede for at overtage nogle andres arbejde, nej det er sådan set fra bunden af. Så det gælder om at få det ud - på alle platforme.

Interviewer: Så det da I startede, hvornår startede I?

Sara: Februar sidste år, ja.

Interviewer: Og så har i været igennem et eller andet uddannelsesforløb?

Sara: Så har vi været igennem et uddannelsesforløb, dels i København over to dage. Og så er vi sammen med en gruppe fra Hvidovre og så har de været herovre i September, hvor vi så mødtes igen og havde en masse oplægsholdere.

Interviewer: Så det er en uddannelse på hvor mange dage ca.?

Sara: Indtil videre har vi været afsted de der 2 gange, to gange to dage. Og så vores gruppe mødtes, hvad har vi mødtes? En fire fem gange eller sådan noget.

Interviewer: Okay

Sara: For ligesom at, der har vi brugt tiden på at udarbejde noget om hvem vi er. Sådan at vi kan tage ud på skoler og fortælle, eller sundhedsplejersker eller et eller andet fora, hvem vi er og hvad det er vi kan tilbyde.

Interviewer: Fedt, ja. Hvordan er I udvalgt til det her? Er det noget i selv har meldt jer til?

Sara: Jeg kan ikke sige så meget om de andre. Men dengang jeg kom ind i det, der var det noget med at der var fire her fra Aalborg, men så kom der en pose penge til, sådan at der kunne komme nogle flere med. Og så netop fordi vores skole den ligger i det område, den nu gør. Så blev der rettet henvendelse her ud til og så blev der spurgt om det var noget som [REDACTED], om der var en herude fra og så har ledelsen så sagt at, så blev jeg spurgt om det var noget jeg ville gå ind i så sagde jeg, det ville jeg gerne. Så det er den måde jeg er kommet med ind i det

Interviewer: Okay. Og hvad så, så er der fulgt nogle timer med eller nogle penge til nogle timer som du har til det eller hvordan?

Sara: Ja, det er der. Der bliver givet 1,5 time om ugen i, jeg tror det der svarer til 40 uger ikk. Altså et skoleår

Interviewer: Og hvor mange år er det? To år eller hva? Det vides ikke?

Sara: Pas, ikke endnu.

Interviewer: Så det er de 1,5 time hvor du har til at gå ud og formidle og..

Sara: Ja og forberedelse eller.. Nu skal jeg så rundt på de forskellige teams her på skolen, i stedet for at tage det som et stormøde fordi, så blive det så orh.. Så jeg har så valgt at sige jamen jeg kommer ud i de forskellige teams.. Og når de har et teammøde, og så er jeg på dagsordenen den dag og fortæller om det. Så har de også nemmere ved, så er det ikke så stort og så har de nemmere ved at spørge ind.

Interviewer: Okay

Sara: Så det, det kunne være det. Og så har vi jo haft vores møder og så, hvis det er noget jeg lige skal læse op på, så det er forberedelse og så er det så selve uddannelsen vi bruger timerne på

Interviewer: Okay. Hvorfor har du valgt at sige ja?

Sara: Fordi jeg synes det var spændende og fordi jeg er på en skole hvor der er en stor procent af etniske elever

Interviewer: Ved du ca hvor mange?

Sara: Det svinger lidt fra årgang til årgang, men der er.. Nej, jeg kan ikke lige sætte tal på.

Interviewer: Nej

Sara: Nej, men der er rigtig rigtig mange, hovedsageligt fra de arabiske lande og så har vi en del fra Somalia

Interviewer: ja

Sara: I vores område er det måske ikke så aktuelt med dem som vi godt kan komme til at glemme for eksempel Jehovas Vidner, eller tamilske unge, fordi dem har vi ikke så mange af.

Interviewer: Nej okay

Sara: Men vi må bare ikke glemme at de også, altså de kunne godt hvis du nu tog ud til Ringkøbing eller et andet sted, så kunne det godt være at, så.. Så man skal bare huske at det ikke kun er ikke etniske danskere.

Interviewer: Nej

Sara: For det handler jo også om den sociale kontrol, så. Men vi har altså... selvfølgelig har vi noget fokus på de ikke etniske familier og det er jo også dem vi, dem vi ligesom, der hvor det er lidt synligt. Lige nu har jeg en pige som hvor jeg går og bimler med, at der er nogle ting som jeg nok skal være opmærksom på. Og det har jeg ikke umiddelbart bidt mærke i hvis jeg ikke havde haft den uddannelse, trods af at jeg har været her i så mange år. Så, så selvfølgelig er det, for mit vedkommende her i vores kvarter omkring de ikke etniske danske, ja. Og jeg tror også det vil også være dem jeg får henvendelse fra.

Interviewer: Ja. Hvad er det for nogle tegn, der ligesom viser sig?

Sara: Det konkrete eksempel jeg har, med en pige på, hvad er hun en 10-11 år, det er at hun hver dag, så står der et familiemedlem og henter hende fra skole. I starten der tænkte jeg egentlig: det var da fedt. Så hun går ikke i DUS. Det var da fedt at de større søskende de lige kunne komme forbi, eller far havde tid til at komme forbi. Men det er så ikke lige det det handler om - det handler om at hun skal hjem. Hun må ikke deltage i fødselsdage, hun - her for ikke så lang tid siden der, hendes søster går her også, og der var søsteren så blevet inviteret til fødselsdag og så står med et fødselsdags kort i hånden, hende søsteren går i 0. eller 1. klasse, og så tager hende den lidt større pige, så tager hun det kort og så river hun det i stykker foran, altså ude på gangen og siger: 'det ved du godt, det må du ikke komme med til'. Så det er sådan nogle ting. Og den yngste søster giver udtryk for: 'jeg vil gerne være sammen med mine kammerater efter skole, ik?' Så der er sådan nogle ting. Det kunne være sådan noget. Det kunne være.. Vi har en større pige på skolen som, hun er godt nok flyttet skole men der er stadig kontakt til hende, som pludselig her i mellem jul og nytår, der stak hun af hjemmefra, og stak af over til sin mor i Sverige, som hun ikke har haft nogen kontakt til, og der rettede jeg så henvendelse til en af de andre fra dialoggruppen hvor pigen hun går nede nu og siger: der skal du lige være opmærksom, der kan ligge nogle ting. Så det er sådan nogle ting, det kunne være det. Det kunne være piger der lige pludselig fra den ene dag til den anden, hvor de ikke har båret tørklæde, lige pludselig gør det. Og vi plejer at spørge dem: nå men du har tørklæde på i dag. Og nogle synes, altså de små piger, de synes jamen så er det ligesom et smykke - og så har de det på og så har de det ikke på og i 10 frikvarteret så har de det af eller, altså det er sådan lidt frem og tilbage ikk. Men der hvor det lige pludselig, bum ik, så er de.. Så kan man godt stikke fingeren i jorden og sådan lige spørge hvordan og hvorledes det hænger sammen. Så det kan være alt muligt, lige fra at de unge stikker af hjemmefra til at der lige pludselig ryger et tørklæde på eller. ikk.

Interviewer: Okay. Hvordan er det her projekt opbygget? Altså hvem betaler og hvem bestemmer og?

Sara: Altså det kommer fra ministeriet.

Interviewer: Okay

Sara: Og jeg kan ikke huske om jeg faktisk har....

Interviewer: Altså integration eller?

Sara: Ja udlændinge, integration og boligministeriet - SIRI, de har afsat midler til et to-årig projekt. Og det er der at det, der er forlydender om at det muligvis får lov til at strække sig lidt længere. og der kommer nogen, der vil blive nogle flere der skal uddannes.

Interviewer: Ja

Sara: Og det er så dem, som ligesom har stået for den økonomiske del af det.

Interviewer: Okay. Og hvordan så, rapporterer I til nogen?

Sara: Ikke andet end at vi mødes med vores to over fra, konsulenter ovre fra forvaltningen, Grethe og Mona, de er sådan en del af vores gruppe ikke, så når vi mødes, så mødes vi alle sammen og så har vi noget med, at Grethe skal stå til, ej hun skal rapportere ind hvor meget tid vi har brugt. Det skal hun have i foråret.

Interviewer: Okay

Sara: Så, og så har vi jo selvfølgelig det vi har lavet om hvem vi er, men der er ikke, jeg ved ikke om de fra forvaltningens side sender det ind som dokumentation. Altså, det ved jeg ikke noget om. Men det er ikke sådan at vores dialog team skal komme med X antal rapporter eller sådan noget, nej sådan er det ikke. Men hvad de skal ovre fra forvaltningen, det ved jeg faktisk ikke.

Interviewer: Altså det her undervisningsforløb I har været igennem, det siger du, det var fire dage, og hvordan har det så været opbygget?

Sara: Det har været opbygget sådan at der har været folk udefra der kom og fortalte. Det kunne være.. Vi har haft en psykolog og vi har haft nogle fra Etnisk Ung og vi har haft nogen.. Der har været nogle piger som selv har stået i nogle forskellige situationer, der har været forskellige fagfolk inde over og kommet med

oplæg. Og så har der selvfølgelig været nogle rundbordsdiskussioner og sådan noget. Men det har været meget at vi har fået, vi er blevet puttet på og fyldt godt op af nogle yderst kompetente folk der har været inde. Det har været så spændende, rigtig rigtig godt. Som virkelig har kunnet formå at fortælle noget om det fordi de har stået, altså det har været folk som selv har stået i det som fagfolk som har haft unge inde som har stået i nogle situationer. Så det har været rigtig rigtig spændende og yderst relevant, de folk der har været inde og undervise, ja.

Interviewer: Altså er der nogle bestemte materialer I sådan er blevet præsenteret for, har I fået udleveret?

Sara: Vi har fået udleveret slides og ja alt hvad de nu har haft. Fordi at når de er kommet så har de jo selvfølgelig haft et eller andet med, og det har været så drøn spændende så alt, stort set alt hvad de er kommet med det har vi selv fået så vi selv kunne sidde og læse det igennem. Og så er vi blevet introduceret for noget forskelligt fag litteratur. Sådan en som den her, som kan fås gratis forøvrigt, det er bare at skrive derover.

Interviewer: Jeg tror faktisk det er den vi har.

Sara: Men i det hele taget, alt det materiale som ligger inde på de forskellige hjemmesider for Etnisk Ung og sådan noget og det har vi jo bare kunne hente, det har de forskellige også gjort så man har det på skolen. Og meget af det som vi er blevet introduceret for er noget som vi selv kan hente, der, det er så min plan at jeg heroppe på gangen, et synligt sted, vil have sådan en lille bod. Sådan at man kan komme og hente de pjecer stille og roligt. Det er jo ikke sikkert man lige har lyst til at stå sådan og flagre med det, eller de skal deles rundt i klassen. Det skal være sådan at man selv lige kan gå op og sige: 'hov, hvad var det nu lige det var hun sagde, hvor er det nu lige jeg kan hente noget hjælp eller jeg kan læse om noget'. Så lave sådan en lille bod oppe i nærheden af vores bibliotek eller inde på biblioteket. Sådan at de unge de kan komme og hente det materiale som de nu synes kunne være interessant. For der findes jo rigtig meget materiale men det var også sådan noget 'gud gør der det?'.

Interviewer: Ja og hvor skal man lede

Sara: Ja og jeg var jo fuldkommen på bar bund, fordi jeg anede ikke. Jeg har jo kun hørt om de der forfærdelige ting i pressen. Men æresdrab og sådan noget. Men derfra og så lige til at forstå baggrunden for, forstå at det ikke kun handlede om at slå hinanden ihjel, det kunne også være at sende på opdragelse, hjem på opdragelses ophold og sådan nogle ting. Så at høre de der undervisere og oplægsholdere sådan fortælle om det, nogle som havde stået med det, det var virkelig en øjenåbner.

Interviewer: Hvad er æresrelaterede konflikter, hvis du sådan skal beskrive det?

Sara: Jamen det er konflikter hvor, at familiens ære bliver sat på spil. Hvis nu at man har familien som den inderste kreds, inde i lejligheden. Der kan det måske nok gå, at Fatima laver lidt oprør eller slår i bordet. Hvis hun nu gør det udenom, udenfor, så kan det måske gå, hvis det ikke bliver opdaget, for eksempel af onkel, som bor et andet sted. Sådan at det hun har lavet, hvis hun fik en dansk kæreste for eksempel, hvis det sådan ligesom, hvis de nu kunne holde det herinde, det var ikke sikkert de accepterede det, men hvis det nu blev holdt inden for, så kunne det måske nok gå. Men hvis det kom ud, sådan at onkel hørte det eller naboerne eller noget andet. Far og mor derinde de opdrager ikke Fatima ordentligt på for eksempel muslimsk vis. Så er det at det begynder og... For det handler ikke kun om familien - far, mor og søskende, det handler om hele familien. Og der er det jo så også, som det danske familiemønster, der har vi jo, det skal den øvrige familie ikke blande sig i hvis der er noget, det klarer vi. Og så er vi egentlig også ligeglade med hvis de siger, det kan da godt være de snakker men det er jo ikke sådan at vi på den måde føler og krænket. Men der er sådan nogle andre problematikker, så det kunne være, det kunne være sådan noget. Det kunne også være noget omkring uddannelse - at Fatima har bestemt sig for at hun vil være, have en uddannelse. Og hun vil læse videre og hun vil flytte hjemmefra og det ikke måske lige passer ind i de planer de andre har. For de har sådan bestemt sig for at der står fætter Ahmed og de skal giftes og det er aftalt. Og så Fatima igen siger, men det skal I ikke bestemme jeg skal videre jeg skal.. Så kan konflikten også komme. Så det handler ikke kun om, om at familien bliver krænket lige inde i kernefamilien, det handler også meget om: hvad rygter går der? Så er de en dårlig familie fordi har i hvert fald ikke styr på deres børn. Der er pigerne nok noget mere sårbare end drengene, men det er bestemt også noget der rammer drengene.

Interviewer: Okay. Hvad så når nu I oplever de her ting, når du oplever de her ting - hvad har du så af muligheder for at gå ind og gøre noget?

Sara: Det er der væsentligt for vores gruppe, det er ikke at - vi skal ikke ud og skjule Fatima eller noget andet. Vi skal guide hende og hendes relationer her på skolen, det kunne være lærere, hvem der nu er tæt på

hende. Guide hende til, hvad der er af muligheder for hende - at der er noget der hedder Etnisk Ung, der er SSP, der er, hvad der nu kunne være af netværk. Men det er ikke os der skal ud og sige: nu skal jeg nok sørge for at du kommer i et eller andet safe-house. Det kan jeg godt hvis det er sådan at, det er altså så kan jeg godt guide, tage kontakten til, men det er ikke mig der skal ligge og køre hende rundt. Jeg er, så kommer det så, vejleder.

Interviewer: Okay, så du vejleder hende og de fagpersoner der er omkring hende?

Sara: Ja

Interviewer: Og hvad er fagpersonernes rolle så?

Sara: Det er egentlig. Altså det kunne være at de er tættere på hende end jeg, for eksempel. Fordi det er jo gerne noget med følelser og så det kunne jo være at hendes klasselærer eller hendes billedkunstlærer var tættere på, ikk? Så ville det jo være min opgave at få fat i den person som er rigtig rigtig tæt på hende som hun har en fortrolighed med, få hende fortalt, jamen du kan det og det og det.

Interviewer: Okay, og hvad kunne det for eksempel være?

Sara: Det kunne være at tage kontakt til Etnisk Ung, det kunne være, hvis det er så, hvis nu hun blev banket derhjemme eller noget, er det noget der skal politianmeldes? Skal hun til safe-house.. Ligesom finde ud af hvad er det det her det handler om. Det kunne også godt være at det var på det plan hvor man tog.. Hende der pigen som jeg går sådan lurer lidt på, der kunne jeg måske godt, fordi jeg kender hende godt og jeg kender hendes søskende rigtig godt og faren har jeg også et fint forhold til, der kunne jeg godt starte med at tage en snak med ham, sige: 'det undrer mig at...' For ligesom at finde ud af hvad er det det her det handler om. Han har jo som far en eller anden ide om hvad det er der skal ske, ik. Så jeg kunne jo godt gå i dialog med ham. Det ville jeg ikke have noget imod på det her plan. Men hvis nu at Fatima hun kom og sagde at hun blev gennembanket derhjemme så tror jeg ikke jeg ville sætte mig ned og sige: 'prøv at høre her far'. Så ville jeg gøre noget andet. Så vores rolle er og ligesom guide og vejlede den unge, men også den unges netværk. Det kunne også være at det var en moster eller en kusine eller en nabo

Interviewer: Som man ligesom kunne tage kontakt til hvis nu forældrene måske ikke, eller hvad tænker du?

Sara: Ja sagtens. Hvis det virkelig er forældrene som, hvor den er helt her ude, at nu er det oppe over så og den unge er, hvis hun kom til mig og sagde 'jeg har hørt at du måske kan..', så ville jeg spørge hende om, jamen er der nogen du er fortrolig med er der nogen du har delt det her med. Jamen hun har delt det med underboen. 'Kan du ikke tage underboen med herover'. 'Der er de og de muligheder for dig'. Så ville det være sådan en snak vi tog.

Interviewer: Okay

Sara: Så vi er sådan, det er råd, vejledning, guidning i forhold til dels den unge helt konkret men også fagfolk. Fordi det er jo ikke sikkert det nødvendigvis er her Fatima hun siger noget, det kunne være hvis hun gik i en eller anden pigeclub eller noget andet, at hun følte sig mere tryk ved at sige 'jeg skal have noget hjælp'. Så det gælder om at vi kommer ud til så mange som mulig som kunne møde de unge og deres familier.

Interviewer: Okay.. Er din opgave også at spotte dem?

Sara: Jeg ville jo gøre det naturligt fordi skolen her er delt ind i fingre og jeg i det der hedder indskolingen, men jeg kender jo ikke rigtig noget til de 10. klasser der går her, der går 200 10. klasse elever hvor der er en stor del af etnisk unge og de er her kun et år. Nogen af dem har selvfølgelig gået på skolen. Så nej, jeg ville jo selvfølgelig gøre det her hvor jeg er.

Interviewer: Der hvor du ser det?

Sara: Ja, men der er ikke ressourcer til at jeg, så skulle jeg jo nærmest sidde inde i klasserne og iagttage og få en relation. Jeg har jo ikke en relation.

Interviewer: Så der er dit vigtigste job at formidle det til de andre lærer?

Sara: Formidle det til for eksempel 10. klassecenteret

Interviewer: Sådan at de kan spotte dem

Sara: Sådan at de kan spotte dem, eller komme til mig og sige: 'Sara jeg er godt nok i tvivl her, hvad gør jeg lige?'

Interviewer: Og så har du simpelthen mulighed for at gå ind og - hvad kan du så gøre?

Sara: Jamen jeg kunne for eksempel spørge - hvis der nu kom en 10. klasse lærer og siger: 'jeg har en hernede'. Jamen så kunne jeg jo dels finde noget - altså de fleste er jo, ligesom jeg var, fuldkommen uvidende. Ikke fuldkommen, men har kun de der skræk historier. Så ved egentlig ikke rigtig noget om det, så

jeg kunne jo gøre det at jeg sagde til læreren 'jamen hvad er det for nogle tegn?' 'Hvad er det der ligger til grund for at du siger sådan som du gør.' 'Har du spurgt ind?' 'Er der nogen du kan spørge ind som kender hende bedre er der en veninde', er der.. Sådan at jeg kunne guide, igen, den lærer til at sige jamen det her det er ikke noget det er bare almindelig teenage pubertets ting, eller den er god nok, der er noget. Så, jeg ville jo stort set tage noget af det jeg har lært på uddannelsen netop med at spotte, eller nogle af det, eller henvise til nogle af de der andre, Etnisk Ung eller andet, og sige prøv at tage kontakt der. Og det er jo det der er problemet, folk ved ikke at der findes noget i forvejen og at der findes et skide godt netværk faktisk, det har bare ikke hjulpet.

Interviewer: Så det du oplever er, er i andre byer?

Sara: Ja i København ikke men at det der er omkring emnet det skide godt, men vi vidste bare ikke lige noget om det i Aalborg.

Interviewer: Nej og hvor skal man henvende sig og sådan nogle ting. Hvis I for eksempel har en mistanke, så alt efter, altså man kan sige, hvad I finder ud af, så kan I enten rapportere til kommunen eller hvad?

Sara: Det kunne vi også, altså hvis det var helt herude. Vi har jo også vores underretningspligt. Kommer Fatima og jeg kan se at hun er blå og hun har blå mærker eller gymnastik læreren oplever det, jamen så har vi jo en underretning. Og det har vi jo så diskuteret fordi vi kan jo godt komme i en eller anden moralsk konflikt. Vi skal jo underrette, det skal vi. Men så kan man jo godt samtidig sidde og tænke over: 'hvis jeg underretter, ryger hun så direkte tilbage, sender de hende ud af landet?'

Interviewer: Ja, for det er vel sådan når man underretter, så skal forældre have besked?

Sara: Ja, ja det skal de. Og det har vi diskuteret meget at vi kan jo godt komme i sådan en situation at her skal bare underrettes, og så bliver der underrettet og så kører det. Og så er hun væk en dag. Jamen altså vi har snakket meget om, at man kunne godt komme i den situation. Og hvad gør man så? Og jamen vi skal underrette, det er der nogen der står og siger. og så har vi alt det her herovre på den anden side ikk?

Interviewer: Så det konflikter lidt?

Sara: Vi kan godt komme ud i nogle konflikter.

Interviewer: Fordi jeg tænker sådan lidt, hvad gør andre kommuner hvor det her har været integreret i et stykke tid, har de, altså har de samme regler for underretning? Altså at man skal gå videre til forældrene?

Sara: Du skal, du skal underrette. Altså du kan jo godt, der hvor det er sådan.. Altså du kan jo godt.. Hvis jeg har et barn hernede som siger til mig i en eller anden anden bemærkning: 'ja og så far han blev simpelthen så gal, så gav han mig en røvfuld'. Jamen så skal jeg jo til at, så spørger jeg jo sådan lidt ind: 'nå, gør han det tit? Når det er at han?' 'Ja, det gør han så rykker han mig hårdt i håret'. Et eller andet hvor barnet giver udtryk for at der sker noget fysisk. Og det er sådan noget, det sker en gang imellem, jamen så, så sætter jeg mig ned og så begynder jeg at lave en underretning. Og så, så snakker jeg med forældrene, og siger: 'jeg har hørt sådan og sådan'. Jeg havde for nogle år siden havde jeg en dreng som fortalte at hans far i raseri havde stukket ham et par på kassen. Og der kontaktede jeg forældrene - altså jeg skulle underrette - der valgte jeg så at kontakte forældrene og sige: 'jeres søn han har sagt sådan og sådan, I skal lige vide at jeg laver en underretning'. Jamen det måtte jeg.. Det var så okay. Og så gennemgik jeg underretning, så kaldte jeg dem herop samme dag og så sad jeg sammen med en lærer og så gennemgik vi underretningen sammen med dem. Og noget var de enige i og noget var de ikke enige i. Og så siger jeg: jamen det her det er det jeg har fået fortalt, jeg skal jo ikke tolke. Jeg skal bare: 'så sagde han sådan og efter det så slog far og sådan og sådan'. Og så gennemgik vi den og så blev den sendt ind og så blev de så kontaktet få dage efter fra forvaltningen, lige til en samtale.

Interviewer: Og så var det det?

Sara: Så hører jeg ikke mere. Hvad der sker på hjemmefronten det får vi ikke rigtig nogen rapport om. Men det er så det. Så kan jeg også godt - så har der været en anden gang for mange år siden en yderst velfungerende familie, hvor faren han var mega stresset fordi pigen hun var kommet til at tage med os til svømning og det skulle hun absolut ikke, for han havde en gang fodbold træning. Så han var så stresset da han kom, og der bliver jeg ringet op, der havde vi en situation ovre på Thulevej så bliver jeg ringet op af en, eller institutionen bliver ringet op af en beboer at hun havde lige set en far der kom hivende ned med sin datter og så var hun ikke hurtig nok til at få skoletasken af og så stikker han hende sådan en.

Interviewer: Nå

Sara: Nå, så måtte jeg jo have, han holdt så heldigvis nede på parkeringspladsen - nej han var kørt - men der underrettede jeg direkte, udenom, fordi det var en, altså det var der og nu, bum: vold. Og så kaldte jeg ham

ind bagefter og sagde at jeg havde underrettet. Altså der blev jeg simpelthen nødt til, det var en fredag eftermiddag, så jeg blev nød til og ringe ind på forvaltningen og så egentlig underrette mundtligt og så skrev vi den bagefter. Men der underrettede jeg bare, nu og her. Og så, det kan man godt når det er vold, man kan godt gøre det nu og her, akut.

Interviewer: Hvis nu, hvis vi tager sådan en tænkt situation, som fx at der kommer en og fortæller at far han slår mig og han har sagt, at hvis jeg siger det til nogen, så bliver jeg enten sendt afsted eller også så slår han mig ihjel. Hvad gør man i sådan en situation?

Sara: Ja, og det er der jeg siger, så begynder det..

Interviewer: Ja for I skal jo underrette?

Sara: Ja, det skal vi og jeg skal jo også hjælpe den pige.

Interviewer: Men hvad gør man først? Altså har I fået nogle redskaber til det?

Sara: mmm, nej, ikke som sådan. For du står jo der, midt i mellem og der er nogle ting du skal. Altså vi har diskuteret det. Altså underretningen skal jo være der. Jeg skal underrette. Personligt har jeg det sådan, altså det lyder forkert at sige jeg går meget ind for underretninger, nej men de skal dødt ligge der, når det er nødvendigt. Vi skal ikke have flere Tøndersager eller nogen andre sager. Altså, jeg skal ikke bagefter stå og sige at hvis tingene nu kører videre: 'jamen der kom jo aldrig en underretning'. Jeg har aldrig nogensinde prøvet, altså hvor det var helt deroppe, men men hvis vi stod i den situation at Fatima kom og friske blå mærker eller var fordrevet herop på skolen og det var det eneste sted og vi skulle gemme hende eller et eller andet, så er der jo politiet også. Så måtte jeg jo have dem indover og så må vi tage den, jamen skal hun så på et safe-house altså så måtte vi tage den derfra. Men står vi i, hvor familien står udenfor og truer eller jeg kan fornemme at hun er truet nu og her, ik, så har vi jo politiet, så skal de ind over.

Interviewer: okay, ja.

Sara: Så, så der er underretning og der er politi. Og hvis hun kommer og siger jamen fætter/storebror/min far siger de vil slå mig ihjel, jamen så må jeg jo spørge hende: 'er det noget du vil anmelde?'

Interviewer: Og så går man simpelthen til politiet

Sara: Så må vi jo gøre det

Interviewer: Okay

Sara: Hvis hun siger: 'nej det tør jeg ikke'. Så ville jeg jo nok prøve at overbevise hende om, at det synes jeg ville være en god idé, og så tager vi den derfra fordi, skal hun så i safe-house? Er det der vi er?

Interviewer: Ja

Sara: Jeg kan jo ikke begynde at skjule hende, eller tage hende med hjem eller noget, altså det er jo ikke det jeg skal. Jeg skal sørge for, at det rent juridisk er i orden jeg gør og det, og også at hun er beskyttet. Men det er rigtigt, vi kan godt komme i nogle dilemmaer fordi vi har snakket om det. Hvad skal først, det ene eller det andet?

Interviewer: Har du nogen du kan kontakte, hvis du står i sådan en situation og du selv er i tvivl om?

Sara: Ja, så ville jeg.. jeg ville.. Nu har jeg heldigvis dialoggruppen, og vi har numre på hinanden, jeg ville bruge dem, jeg ville bruge forvaltningen, jeg ville bruge Etnisk Ung. Altså, ja. Nu har jeg, nu har jeg. Men hvis du havde spurgt mig for et år siden, så ville jeg sige: 'det ved jeg sgu ikke lige hvad jeg skal gøre'. Gå i panik og bare ringe til politiet, og det var måske ikke lige der de skulle ind, det var måske noget andet der skulle ind først. Jeg vil føle mig måske lidt mere sikker i dag. Men jeg har som sagt, jeg har heldigvis ikke prøvet det, og stå med den der akutte.

Interviewer: Så det er sådan lidt, men det må du tage hvis det kommer?

Sara: Ja, og så må jeg lade vær med at gå i panik, og sige jamen jeg ved jo at jeg har - nu ved jeg at jeg har nogen som kan råde og vejlede mig, ikk? Og sige hvad rækkefølge er det vi gør tingene i af hensyn til loven men af hensyn til pigen også? Så... Men det er jo, det er jo svært fordi at det er mennesker vi har med at gøre, det er mennesker som måske er truet, det er mennesker som er bange 'hvad sker der?'. Fordi hvis vi siger det var en pige fra en etnisk muslimsk familie, så kender hun jo godt reglerne, hun ved jo godt hvad der kunne ske. Måske har hun, har der været andre familiemedlemmer hun har hørt om eller.. Hun kan garanteret rigtig mange historier om sådan nogle konflikter, så hun må jo være pisse bange. Så det er noget med, fra min side, og holde hoved koldt og så trække i de tråde jeg kan. Og så lade være med at gøre noget overilet, altså ha' lige ro på.

Interviewer: Fordi det jeg tænker det er også: hvornår er det I skal indberette? Er det for eksempel hvis der er tegn på fysisk vold eller?

Sara: Jaja, jaja, tegn på og hvis hun siger det eller hvis hun siger - jamen det kunne også være psykisk vold, det behøver jo ikke at være noget synligt, vel.

Interviewer: Nej okay. Så sådan noget som at blive kontrolleret, det er sådan noget I vil håndtere, I vil forsøge at håndtere her ude.

Sara: Ja altså..

Interviewer: Inden i giver den videre?

Sara: Jeg ville jo... Den der pige som bliver hentet fra skole og sådan noget, jamen det er jo ikke noget jeg kan - der kan jeg tale med forældrene, det ville jeg kunne i det her tilfælde, der vil jeg kunne tale med forældrene fordi at dem kender jeg, jeg kender søskende og sådan noget. Men det er jo ikke noget der skal underrettes på.

Interviewer: Nej. Hvad nu hvis det var nogle forældre som du ikke kunne tale med?

Sara: Så ville jeg prøve og finde nogen på skolen som kunne, eller prøve at opsøge nogle af dem - opsøge nogle af dem her på skolen som måske havde haft eleven eller.. Så ville jeg få noget baggrundsviden og finde ud af: 'jamen hvad er det'. Og så må jeg jo invitere dem ind og sige: 'der er lige nogle ting jeg ikke helt forstår' og spille med åbne kort og sige: 'jamen jeg kender ikke jer, hvordan kan det være at..?'. Og så må jeg jo håbe at vi kunne få en dialog men jeg ville jo i hvert fald få noget oplysning fra forældrene. Sidste år havde vi.. Vores piger de går ud af 3. klasse, der har de gjort, hovedsagligt vores somaliske piger, så har der været sådan en periode på nogle år hvor de ikke måtte - de måtte godt gå i DUS, men de måtte ikke gå ovre på Fri-Stedet, de må ikke gå i ungdomsklub eller fritidsklub. Og det har været nogle forældre som vi har haft gennem flere børn så det er nogen - vi har kendt dem godt. Og så havde vi forældresamtaler, det var sidste år i foråret og så spørger jeg: 'altså skal hun gå i klub efter sommerferien?' Nej, det skulle hun ikke. Hun skulle simpelthen hjem og lave lektier.

Interviewer: Ja

Sara: 'Det er fint nok du siger det altså', kunne jeg jo bare tænke. Og det var ikke det hun skulle, hun skulle ikke hjem og lave lektier, nej hun skulle hjem og passe søskende og ordne hus og hun skulle ikke gå i klub fordi, at det synes de ikke at hun skulle. Det var for meget tant og fjas. Og der siger forældrene én ting, men jeg ved jo godt hvad det er det handler om. Og det, et eller andet sted, du har som forældre har du jo ret til at have en holdning til hvad det er dine børn de skal. Men det er bare det når man sidder der og fornemmer at de siger én ting men det handler om noget andet, ikk, så arh så kan jeg godt blive lidt små irriteret. Så ville jeg egentlig hellere have haft at de havde sagt direkte: 'nej, nu har hun nået den alder hvor vi synes at hun skal hjem og lære og passe søskende eller lave mad', i stedet for det andet der - det bliver sådan noget trælst noget. Men der ved familien jo også godt at, fra deres side der er det ikke politisk korrekt at sige at sådan en 10-11 årig pige hun skal hjem og gå fordi så siger de hun skal hjem og gå fordi hun skal læse lektier fordi dét må da være noget pædagoger og lærere i bider på. Og det vi kan jo ikke sige andet end at det er en rigtig god ide. Så, men så snakkede vi så, vi har et rigtig godt samarbejde med klubben, så snakkede vi lidt med dem om: hvad kan vi gøre? Så nu har vi gjort det at vi her i år, så har jeg hele vores 3. klasse danske og ikke danske, med over i klubben en gang om ugen. Fordi så kommer børnene jo hjem og fortæller lidt om hvad det er og hvad man laver. Så kan vi i hvert fald få den hurdle væk.

Interviewer: Så du tænker det kan også være noget med at de ikke helt ved hvad det er?

Sara: De ved ikke helt hvad det er, vel. Og det er jo egentlig en forlængelse af DUS, altså det er jo ikke fest og hist op og - det ligger jo i stort set samme tidsrum. Så, hvad hedder det.. Men det er sådan med at forældrene de synes: 'jamen DUS'en den er sådan skolerelateret', så det er okay. Og så er det ordet klub. Det svinger det forkert, det er sådan noget løssluppet noget. Så der har vi simpelthen gjort det at jeg er med derovre en gang om ugen, og så er de der i et par timer. Og så har man i klubben ansat en somalisk medarbejder og de håber på at kunne få en arabisk talende også. Men indtil nu har de en somalisk medarbejder. Og hun er tildækket og er som hun skal være. De har faktisk to. Og det håber vi jo på, på den vej, at de ligesom kan åbne op: 'nå jamen det er da okay. Det er ikke så farligt'

Interviewer: Så forældrene kan se at det er okay

Sara: Plus, så har vi også den der med at så er ungerne jo også ligesom blevet introduceret for det, og set hvad for nogle muligheder der er. Så de går jo også hjem og lægger pres på forældrene. Og så siger vi til dem: 'jamen det at gå i klub det behøver man jo ikke at gøre hver dag'. Det kan godt være de skal gå i klub to gange om ugen og være to gange derhjemme. Man kan godt dele det lidt. Så vi håber, at i år der gør det sådan, at der kommer flere etniske over i klubben efter sommerferien. Og så bliver der lavet nogle andre

tiltag også med noget, vi laver noget fællesspisning for kvarteret oppe i klubben, også. For ligesom at åbne op for, at det at gå i klub, det er altså ikke et eller andet mærkeligt spooky. Det er det faktisk ikke.

Interviewer: Nej.. Så i arbejder sammen her i kvarteret også om ligesom at løfte opgaven.

Sara: Ja og jeg skal jo - her i foråret der skal jeg, har jeg aftalt med Ulla ovre i klubben, lederen derovre, at jeg kommer over og snakker med dem om det her også.

Interviewer: Okay, så de også får noget introduktion til det.

Sara: Ja for de sidder jo i, altså specielt i - de har jo ungdomsklubben om aftenen, hvor de jo sagtens kan støde ind i nogle unge som står med nogle problematikker. Så der har vi aftalt at jeg på et personalemøde her i foråret, så kommer jeg over til dem og så ligesom fortæller hvem jeg er og hvad jeg kan og hvad der findes i Aalborg kommune. Det er jo sådan at her på skolen der, det er jo hovedsageligt kvarterets børn, men ovre i klubben, der er det jo børn mange steder fra. Så det kan godt være at de har en pige som kommer og siger et eller andet og så kommer hun egentlig - så hører hun til hende ved [REDACTED], jamen der har vi jo så Helene som sidder nede. Så jeg går over og introducerer dem for at vi er det team og så kan det jo godt være at det er en kollega ude fra [REDACTED] de skal have fat i. Det ikke nødvendigvis er mig. Så jeg skal bare over og introducere dem. Og selvfølgelig hvis de har noget med nogen herfra området eller skolen jamen så bliver det så mig. Så klubberne de kan få mange samarbejdspartnere fra dialog teamet.

Interviewer: Hvad nu hvis det er en skole hvor der ikke er sådan en medarbejder, er det så en af jer andre der tager den

Sara: Ja, det er jo derfor vi skal ud på de andre skoler. Vi skal ud - jeg kan ikke huske hvad det var for en skole.. Jeg blev ringet op hvor Grethe hun gerne ville have haft mig og en anden ud på en anden skole som gerne ville høre noget om det her, som ikke havde nogen. Det kunne jeg så ikke den dag fordi vi havde et arrangement om aftenen. Men netop sådan jamen nede på byplanvej har de for eksempel ikke en. Jamen så kunne det være jeg skulle derned og fortælle lidt om det dernede og så ved de: det kunne være vi lige skulle ringe op til Sara fordi her er noget vi er lidt i tvivl om.

Interviewer: Okay. Ja, så har vi skrevet: hvad er den største forskel i den måde du vil gribe en, sådan en situation an på nu i forhold til før?

Sara: Ja, det er at nu ved jeg noget.

Interviewer: Ja nu ved du noget

Sara: Nu ved jeg noget og hvis jeg ikke ved det, så ved jeg hvor jeg kan gå hen og spørge om det. Hvor jeg før måske ville blive grebet af panik. Altså og jamen jeg har da heldigvis ikke været udsat for det. Men der ville jeg ikke vide hvem jeg skulle ringe til. Så ville jeg have ringet - altså hvis det igen var den der akutte så ville jeg havde ringet ind på forvaltningen som heller ikke vidste noget på det tidspunkt. Og så havde man jo fulgt de procedurer som nu en gang er altså. Men nu er der nogle andre muligheder for den unge for at få hjælp, rådgivning og noget vejledning. Så jeg ville ikke - jeg ville føle mig mere klædt på. Men det ved jeg jo først nu. Før der vidste jeg det jo ikke. Og derfor betyder det også rigtig meget for mig at få det her ud til samarbejdspartnere og på skolen og klubben og...

Interviewer: Hvad med kommunen og forvaltningen og sådan noget? Har der været noget med derfra?

Sara: Ja hertil?

Interviewer: Der er Grethe med?

Sara: Ja

Interviewer: Og har de så formidlet når de kom tilbage eller hvordan? Kan de også kontaktes ligesom I kan? Hvis der sidder en sagsbehandler som ikke helt ved hvordan filen?

Sara: Ja, altså alle er med i det her. Og de sørger netop for - de har jo en kæmpe berøringsflade og er samarbejdspartnere med, det kan være de har møde med sundhedsplejen, så fortæller de jo om dialog teamet. Så kan det være det er sundhedsplejersken heroppe fra der retter henvendelse og siger: 'jeg kommer hjemme i et hjem, jeg er lige i tvivl om' eller et eller andet. 'jeg har overhørt' 'jeg har et eller andet'. Så ved hun: nå ja, men der sidder faktisk en oppe på [REDACTED] som måske kan hjælpe mig. Og så kunne hun jo rette henvendelse til mig. Så Grethe og Mona de sidder sådan oppe og har virkelig mulighed for at komme ud

Interviewer: Og informere

Sara: Og informere og så bliver det sådan filtreret længere og længere ned. Sådan at det til sidst ender med at folk ved hvem vi er og at vi findes. Så det egentlig ikke os i dialog teamet som går ud og laver PR for os, det har vi heldigvis de to til.

Interviewer: Okay

Sara: Altså blandt andet 'noget at have det i' og så sender de det lige til, og så kommer de i tanke om det ville også være en god ide at den og den fik det. Så de sidder der og har det store overblik over hvem det kunne være relevant og så det ud til. Og der er det så nu, der er det begyndt at sive. Så det det med at der lige pludselig er nogen skoler der: 'nåmen de havde hørt om noget, kunne vi ikke få en ud lige og fortælle lidt om det'.

Interviewer: ja.

Sara: Så det skal nok komme, sådan at det bliver en etableret del af Aalborg kommune.

Interviewer: Ja.. Nu sagde du tidligere det her med underretninger. Altså at når man laver en underretning, så skal familien informeres. Jeg tænker sådan lidt, hvis nu I har noget viden omkring hvad der kan ske hvis det er forældrene får besked her og nu. Når I så underretter til forvaltningen, hvad så hvis I oplever at de ligesom har samme forståelse? Altså har I nogle muligheder for ligesom at sige et eller andet, 'kan vi vente?', eller 'vi bliver lige nød til at vente'. Eller er det dem der sidder derinde og vurderer det så?

Sara: Ja, altså det er det jo, sådan som det er nu. Altså man kan jo håbe på, at den sagsbehandler som læser den underretning, for der står jo ikke noget om min vurdering af. Der står kun at Fatima fortæller undertegnede at hun er blevet slået tre gange i ansigtet under en konflikt i hjemmet. Faren truer i den forbindelse med at hjemsende hende til hjemlandet. Jeg kan jo ikke begynde at skrive hvad jeg vurderer eller hvad jeg synes eller jeg er bange for at...

Interviewer: Det er der ikke plads til?

Sara: Nej.

Interviewer: Hvad tænker du om det?

Sara: Jamen det, selvfølgelig ville jeg jo tænke, hvis jeg sad med noget hvor jeg... Jeg har jo ikke været der, jeg er det jo kun for hende. Hvis jeg sidder og lytter til hende og tænker, det er nok rigtig nok det hun siger. Det ville da være rart hvis jeg kunne skrive det. Men jeg ved det jo faktisk ikke. Jeg har det fra hende. Derfor er det også farligt hvis jeg begynder og sige, 'jeg synes at I skal sørge for at, det er min vurdering at faren udøver social kontrol' - for jeg véd det jo faktisk ikke. Jeg ved det hun kommer og siger, men jeg véd det jo faktisk ikke. Så det er ikke mig der skal ind og undersøge det. Så på den måde er det jo rigtig vigtigt at de der underretninger, uanset om det drejer sig om Fatima eller det drejer sig om Ole, at jeg bare skriver hvad det er han siger. Og så må de tage over, og undersøge nærmere. At jeg måske kan få mig formuleret sådan, hvis jeg virkelig gerne vil havde det her til: 'fat det dog sagsbehandler, der ligger noget under her', så må jeg jo netop få det formuleret sådan, og få bemærkningen med: 'far siger at Fatima bliver sendt hjem', eller 'Fatima siger at far siger at' ik? Så må jeg jo håbe at der sidder en, i stedet for, at jeg bare skriver 'far truer Fatima', at jeg virkelig får forklaret hvad er det hun siger han truer. Så må der være nogen der siger: 'Hov, bimmelim' - forhåbentligt er der nogen der siger det, ik?

Interviewer: Men det er ikke sådan at - nu siger du, at der har ikke indtil nu ikke været noget i Aalborg

Sara: Jo, jo du kan være garanteret for at der har været rigtig mange

Interviewer: Ja sager, men jeg tænker sådan der ikke har været nogen viden om det eller hvad kan man sige, et sted hvor man sådan kan gå hen?

Sara: Nej, nej ikke rigtigt. Jo, det kan da godt være - jeg kan jo ikke tillade mig at sidde og sige at der ikke er nogen i Aalborg Kommune der ved noget om det her. Men der har ikke været sådan et etableret forum, vel. Altså vi har jo, der sidder jo forskellige grupper, der er forskellige etniske råd og sådan noget, selvfølgelig har de noget viden. Og der sidder også nogle folk som har noget viden men det har ikke været, det har ikke været sådan at man kunne netop slå op og sige: 'hov her har vi en problematik omkring æresrelaterede konflikter - der er et telefonnummer. Jeg ringer lige og spørger ind til'. Og det er det vi gerne vil have - at vi bliver en etableret del i Aalborg kommune, sådan at vi bliver synlige. Fordi det er der ikke rigtig. 'Arhmen så er det måske en sagsbehandler jeg skal have fat, så er det måske dem jeg skal have fat.. Hvem er det lige det er jeg skal have fat i'. Sådan at der bliver lidt mere sikkerhed.

Interviewer: For jeg tænker nemlig, jeg tænker jo også at sagsbehandleren kan være lige så usikker på hvordan de skal håndtere det?

Sara: Lige præcis, så det er jo derfor vi skal jo - det har vi også snakket om, sagsbehandlerne er jo også en stor del af de samarbejdspartnere vi skal have.

Interviewer: Ja, så de også har mulighed for at kontakte jer.

Sara: Ja og sige: 'hov, hva...?'. Selvfølgelig har de da også, altså må da også have noget i deres uddannelse og sådan noget. Men derfra til det er sådan noget mere konkret og sige: 'jamen der findes nogen her som ved noget om det her'.

Interviewer: Ja, for jeg kunne godt sådan når jeg sådan hører hvad du siger, tænke at det er fint at i har alt det her, men når i så giver en underretning videre, hvis dem der så modtager underretningen..

Sara: Ikke ved noget om noget som helst og siger: 'nå, men det var da synd for hende'. Ja..

Interviewer: Altså hvor jeg sådan tænker så kan det jo faktisk sådan reelt gå ind og ødelægge det som der måske kunne være bygget op

Sara: ja, starten på noget

Interviewer: Starten på noget godt, eller hvad kan man sige ikk?

Sara: Så det er det der med at få alt det her, alt den viden her, og det er jo der jeg sad i starten og tænkte: 'gud, er det sådan det er? Kan det være det, kan det være det, kan det være det?'. Sådan skulle det også gerne være når sagsbehandleren sidder med en eller anden og siger: 'hovsa, her skal vi vist lige.. Er det noget andet end.. Er der noget mere i det?'.

Interviewer: Så det materiale i laver det er ikke kun til jeres med-fagpersoner eller hvad kan man sige? Det er også til kommunen eller til de sagsbehandlere?

Sara: Ja, ja det er til alle som har berøring. Altså hvis man tager en familie, ikk, og så starter vi så med sundhedsplejerske, egen læge, så kommer du måske i kontakt med en sagsbehandler, det kunne være du kom i kontakt med en studievejleder. Så vi skal egentlig hele vejen rundt. Og det er ikke noget der sker i løbet af en måned, altså det er det ikke. men alle skal jo vide noget om det her på et eller andet plan eller vide hvor de kan...

Interviewer: ...henvende sig

Sara: henvende sig.

Interviewer: Og det er det i har, indtil videre har i et år ekstra til det eller hvordan?

Sara: Altså ja, nu går vi så ind i år to og vi skal - når vi taler om at vi skal mødes med dem fra Hvidovre igen også og igen have mere input. Og så starter vi jo så småt. Og der er også nogen som har haft nogen sager, af gruppen her. Så småt begynder vi at komme nogen sager ind. Vi havde hende der hvor jeg fik kendskab til at hun var stukket af til Sverige. Jamen så, jeg ringer eller skriver lige ned til Helene. Så og så er der nogen af dem ovre fra Nørresundby siden de har også haft en par sager. Jeg tror den ene har både haft en sag hvor hun er blevet opsøgt og en hvor hun selv har spottet. Så der er sådan ligesom begyndt at komme gang i det.

Interviewer: Okay, det er jo godt. Når vi sådan har, ja nu er vi ved at være ved vejs ende, når vi sådan har siddet og googlet og søgt og gjort ved så er vi kommet frem til mange artikler hvor der er unge mennesker der har fortalt at de oplevet det som de kalder berøringsangst.

Sara: Ja, altså fra andres side?

Interviewer: Fra andres side, hvis de for eksempel har opsøgt hjælp af hos en lærer eller hos en klubmedarbejder eller hvem det nu kan være, at så har de oplevet det som de vælger at kalde berøringsangst. Hvad tænker du med det?

Sara: Det kunne jeg måske godt, det kunne jeg måske godt forestille mig, ja. På grund af uvidenhed og på grund af usikkerhed, ja.

Interviewer: Så den der berøringsangst den tænker du?

Sara: Det kunne jeg sagtens forestille mig.

Interviewer: Så du vil egentlig måske sige mere at det handler ikke så meget berøringsangst?

Sara: Nej, det handler ikke om at det her skal jeg i hvert fald ikke have noget med at gøre, det uha. Jeg tror det handler om uvidenhed. Hvis nu der kom en pige her... Jehovas vidner. Og sagde: 'det kan jeg ikke mere'. Så ville jeg være på bar bund for det ved jeg så ikke rigtig ret meget om. Hvor jeg måske ved lidt mere om de etniske familier. Hvis der nu kom en pige og sagde det: 'jeg bliver.. jeg må ingenting og det er slet ikke mig og jeg vil gerne ud af og jeg ved hvor svært det er og jeg bliver udelukket fra familien og'. Så ville jeg, det kunne da godt være at de ville opfatte det som: 'der står hun vist helt af'. Det ville jeg jo ikke gøre nu, men jeg ville, personligt ville jeg være på bar bund. Og ikke vide ret meget om det. Så det kunne godt være jeg kom til at virke som en som: 'øhm, ej det skal du ikke snakke med mig om for det ved jeg ikke noget om'. Altså det kunne måske godt være. Så jeg tror ikke folk de er, af ond vilje. Det tror jeg ikke, jeg tror simpelthen at det er fordi at de ikke føler at de ved nok om det eller tænk hvis jeg siger noget forkert eller. Det tror jeg.

Interviewer: Har I fået noget viden om hvordan I sådan skal tackle, hvordan skal I sådan agere hvis I oplever noget som I egentlig ikke rigtig ved noget om?

Sara: Så bruger vi hinanden. Altså det handler jo om, det handler jo også om noget personligt altså sådan dybt inde i en selv. Er jeg typen som, hvis jeg bliver stillet overfor noget som jeg ikke ved noget om, melder pas og siger: 'altså prøv lige at spørge hende ved siden af'. Eller er jeg typen som siger, godt nok siger: 'ved du hvad, det ved jeg ikke en skid om, men det vil jeg gerne prøve at finde ud af'. Så kan det godt være jeg vender tilbage og siger: 'det ved jeg stadigvæk ikke en skid om, men jeg har hørt, at hende her hun har styr på det'. Det oplever vi da tit, med alle mulige spørgsmål. Så hvis du ikke kan det, eller ikke vil det eller ikke tør det og sige: 'det ved jeg ikke noget om, men jeg hjælper dig gerne, prøv lige at give mig 5 minutter så skal jeg lige prøve at finde ud af noget'. Eller hvis du er den der lukker ned og siger: 'det ved, det aner jeg simpelthen ikke en pind om'.

Interviewer: Har I fået sådan nogle redskaber i forbindelse med det her undervisningsforløb til hvordan man sådan ligesom kan tage sådan en sag som man måske ikke rigtig forstår.

Sara: Nej, for så sad vi ikke i gruppen. Altså hvis nu da jeg blev spurgt om jeg ville med i det her, så fik jeg jo noget materiale og sådan noget, hvis jeg tænkte: 'ej det der, det skal jeg ikke have noget med at gøre fordi det er alt for fremmed for mig og det, og de der muslimer de er da bare helt, de er da bare så lukkede og dem kommer man da aldrig ind til og jeg får aldrig nogensinde noget igennem', så havde jeg jo sagt nej? Så nej vi har ikke siddet og diskuteret sådan at hvis man, altså hvis jeg forstår dig ret, hvis nu du fik en eller anden sag som du, hvor du tænke: 'ej det kan jeg da bare slet ikke', så ville man skulle trække på dem man vidste, som havde noget erfaring med det. Altså jeg synes det er okay at sige: 'ved du hvad, det her det ved jeg ikke noget om, men'. For eller så skal man ikke melde sig til sådan noget, så skal man ikke være en del af det. Hvis man ikke vil prøve at hjælpe eller guide og vejlede, det er jo det det hele går ud på, hvis man ikke vil det, eller ikke fordi man selv har et eller andet i rygsækken, så skal man jo ikke sige ja. For så går det jo ikke. Det er okay at sige: 'pas, men jeg skal nok hjælpe dig med at finde ud af det'. Så kan man også kun selv blive klogere. Så nej, det har vi ikke snakket om. For så synes jeg ikke, så skal man ikke sidde der.

Interviewer: Så I har en eller anden naturlig tilgang til hvordan man..

Sara: Ja, ja. Jamen jeg tror slet ikke, jeg ville jo slet ikke være på den her skole, hvis jeg ikke turde, ville, havde lyst til at tage udfordringer op og det fuldkommen ligegyldigt om det er Fatima eller Ole eller hvem pokker det er, for der er masser udfordringer du bliver hele mødt af børn eller forældre som står med en eller anden problematik eller en eller anden situation hvor du bliver nødt til og tænke: 'hvad gør jeg her? Hvad kan jeg gøre? Skal jeg gøre noget?'. Du bliver nødt til at tage stilling til det på en eller anden måde. Hvis man ikke kan/vil/tør det jamen så skal man jo ikke arbejde sådan et sted her. Så skal man ikke have med mennesker at gøre for mennesker er uforudsigelige. De kan jo komme og sige alt muligt. Som du bliver nødt til at forholde dig til.

Interviewer: Ja.. Så du tænker at der ville nok være nogen, der ville nok alligevel være noget som ikke ville vide hvad de skulle gøre og så ville det måske kunne blive opfattet som en form for berøringsangst, eller hvad tænker du?

Sara: Jeg kan godt forstå hvis der står en ung som har et eller andet problem og så sidder der en ovre på den anden side og siger: 'jamen det ved jeg ikke noget om' eller 'det er ikke mit bord det kan jeg ikke hjælpe dig med'. Altså så kan jeg godt forstå at det vil blive opfattet sådan. Altså jeg sidder og tænker på for.. Hvis jeg tænker på min egen skolegang, det så mange år siden. Der var der ikke nogen der var udsat for incest - og det passer ikke. Det passer simpelthen bare ikke vel. Men det talte man ikke om. Der tror jeg man kan tale om berøringsangst. Selvfølgelig ud fra alle mulige statistikker så sad der da også for 40 år siden børn der var udsat for vold, incest og alt muligt andet de ikke skulle udsættes for. Der var ikke, ej men altså.. Jeg tror det vildeste der skete i vores klasse det var at en eller anden forælder havde dårlige nerver og det passer jo ikke vel, det passer simpelthen ikke. Men dengang var der mange ting man ikke talte om. Og hvis der var kommet nogen som havde åbnet munden og talt om noget, der tror jeg så godt at man kunne tale om berøringsangst for der var lærerne - jeg ved ikke engang om der var pædagoger - men - altså i skolen - der var de da slet ikke klædt på til det.

Interviewer: Så du handler - du tror igen, tænker igen det handler om noget med at være klædt på til det?

Sara: Ja. Jo mere du ved, du skal ikke vide alting, men jo mere du ved, har sat dig ind i eller har hørt andre steder fra, jo mere kan du selv reflektere og sige: 'jamen, hov. Her skal jeg gøre det, her kan jeg selv gøre det, her kan jeg ikke gøre det. Du kunne også sidde i en situation: en pige som har været udsat for incest som

kommer og fortæller det, hvis man så selv har noget i rygsækken, jamen så bør du vide hvor du så skal gå hen hvis du ikke kan sagen - der kan være andre grunde til at du ikke lige kan tage den sag, men så er det din forbandede pligt til, at gå videre. Og det er ikke berøringsangst og sende aben videre. Overhovedet ikke.

Interviewer: Okay, bare det man handler på en eller anden måde?

Sara: Men jeg kan egentlig godt forstå det hvis det er at der er nogle unge som oplever det. Jeg tror egentlig også godt de måske kunne.. Ej ikke i dag, for 20 år siden hvis der kom en ung og sagde hun havde været udsat for et eller andet seksuelt overgreb af et eller andet familiemedlem der tror jeg godt man kunne, dengang kunne få opfattelsen af at der var nogen...

Interviewer: Ja.. Så du tænker at i kraft af at samfundet ligesom får øjenene op for nogle ting og folk bliver mere...

Sara: Og det bliver mere åbent, ja.

Interviewer: Så det der egentlig er ved at ske nu det er at nu åbner samfundet op for det her eller hvad kan man sige?

Sara: Det håber jeg. Det håber jeg men det der er, altså det.. Alle i samfundet er jo enige om incest, overgreb, vold, det er ikke okay. Det er vi stort set alle enige om. Det man kan komme ud for her, hvis man sådan tænker på samfundet, det er: der vil være noget der synes: jamen det er da ikke i orden med æresrelaterede konflikter og.. Så vil der altså også sidde nogen og sige: 'jamen de kan da bare lade vær med at være muslimer, og de kan også bare rejse hjem'. Den er sådan lidt.. Der er der jo lidt delt op i to lejre. Så der vil altid være en... Der vil jo ikke være nogen som vil sige: 'jamen hun skal bare finde sig i at onkel piller' eller noget andet. Det er jo kun onkel der vil synes det. Så han står ret alene. Men her har vi jo en gruppe folk som har et andet syn på fx muslimer eller fremmede. Så den er nok sådan lidt mere op ad bakke for at få den, hvis man sådan tænker på at få den fulde accept af at det her det heller ikke er i orden. Fordi: 'de er jo selv ude om det, de kan bare lade være med at være muslimer og hun kan også bare flytte eller hun kan også bare lade vær med og hun kan også bare'. Ej men så simpelt er det altså bare ikke. Så der er en forskel på det og så vold, incest og andre overgreb hvor det er selvfølgelig uacceptabelt for alle. Det tror jeg. Jeg tror godt det kunne være sådan.

Interviewer: Ja, så det er noget med ikke at forstå helt hvad det egentlig er man har med at gøre?

Sara: Ja, og så er det. Altså som etnisk og måske som muslim er det måske lidt mere op ad bakke generelt at blive accepteret. Og når man så hører om et æresdrab eller noget andet: 'der kan i selv se hvordan de er'. Og så læner man sig tilbage og kan godt sige i et stykke tid: 'jamen det er også forfærdeligt, men de er jo selv ude om det'. Altså... Der er jo en del folk som har den holdning. Der kan også godt være noget der synes: 'hvad skal det her pjat til for. Det må de da selv rode med, de har da selv valgt at de er muslimer. Så må de da selv'.

Interviewer: Tænker du at det kan være nogen du kan komme til at møde også i dit arbejde?

Sara: Nej det tror jeg sgu ikke. Og dem skal jeg jo heller ikke beskæftige mig med. Altså jeg kunne godt forestille mig at vi havde nogen i vores forældrereds som ville synes: 'nå, det er spild af penge' eller 'det må de da selv ligge og rode med' og 'hvorfor, hvad?'. Men det er jo ikke dem jeg skal beskæftige mig med, jeg skal beskæftige mig med dem der har problemet. Og så længe jeg ikke selv har den holdning ikke, så skal det jo nok gå. Men det er nok sværere og få den fulde accept af at æresrelaterede konflikter og social kontrol, det er ligesom uacceptabelt som vold og incest og andre overgreb. Jeg tror aldrig de vil komme til at være lige. Så, men vi må gøre hvad vi kan og skal ikke arbejde med de der har den holdning. Det er ikke det jeg er til for.

Interviewer: Så var der lige et sidste spørgsmål, det er bare sådan lige for at.. Hvad har overrasket dig mest, eller hvad har overrasket dig i hele det her forløb?

Sara: Det har at da vi sad der i foråret sidste årovre i København og havde alle de der oplægsholdere og sådan noget, altså der overraskede det mig at vi ikke forlængst har haft noget i Aalborg. På det tidspunkt havde vi en somalisk medarbejder, en kvinde ansat i vores DUS og hun fortalte nogen gange nogle historier nede fra moskeen, her nede på ???vej. Og jeg tænkte: 'det er da løgn'. Så fortalte hun også nogen gange nogle historier om nogen.. Altså det var både arrangerede ægteskaber, det var.. Jamen hvis der var problemer i familien jamen så kom der en eller anden imam nede fra Odense og så fik han lige fortalt.. Altså hvor meget der egentlig foregår rundt omkring, alle steder - Aalborg, alle steder. Og hvor lidt vi har kunnet gøre ved det. Altså hvor lidt oplysning der var om det. Det rystede mig helt vildt. Jeg tænkte: 'hold da op, det da ikke.. Det

er ikke for tidligt vi kommer i gang med det'. Det her det skulle have været i gang for 10 år siden, for 15 år siden da vi begyndte sådan at få det store ryk ind af etniske familier.

Interviewer: Og hvad tænker du der har gjort at det er nu der sker noget?

Sara: Det ved jeg ikke. Jeg ved ikke helt hvorfor. Det er jo ministeriet som ligesom har sagt nu skal der, nu er det blevet frigivet penge og nu er det Aalborg. Den baggrund ved jeg faktisk ikke, men det er der garanteret en eller anden baggrund for. Vi har jo, altså der er jo - Aalborg er en storby og der er jo en del flygtninge/indvandrere. Og jeg ved godt det hele kommer til at handle om flygtninge/indvandrere for det er den store gruppe. Og det er igen de muslimske grupper, men det kan også godt lige så godt være de samfund hvor der bor mange tamilske børn. For det er jo også regler og spilleregler og æresbegreber. Eller igen, Jehovas Vidner eller indremission, det er bare ikke lige det jeg ser i mit arbejde.

Interviewer: Så jeres undervisning har været på at der alle de her grupper?

Sara: Ja, altså det har det. Men det har jo også været, det har hovedsageligt været unge fra.. unge med muslimsk baggrund. Så. Men de andre er der jo. Og der er jo sådan set ingen forskel hvis der kom en tamilsk pige eller indre mission eller noget andet, og sagde: 'det her det kan jeg ikke, jeg bliver kontrolleret eller min far og mor har bestemt at' eller 'jeg må ikke'. Altså arbejdsgangen ville jo være det, stort set det samme. Men jeg tror ikke jeg ville komme til at opleve det heroppe.

Interviewer: Det er ikke den gruppe I har?

Sara: Nej det er det ikke.

Interviewer: Ja, er det noget eller du lige vil nævne?

Sara: Nej, ikke andet end at det var på tide at vi kom i gang i Aalborg. Fordi de der unge som var inde og fortælle om deres egne erfaringer og som, nogle af dem sad jo så i forskellige, sad i Etnisk Ung og andre forskellige organisationer. Når de sådan sad og fortalte hvad der var deres dagligdag, så kunne man jo ikke lade vær med at tænke på: 'jamen der sidder altså også nogen i Aalborg'. Der sidder jo også nogle unge i Aalborg som måske ikke får den hjælp som de har behov for. Da jeg startede her på skolen, havde været her i nogle år, der havde vi nogle få arabiske familier. Så havde vi en gruppe på syv-otte tamilske børn og der var der ikke nogen somaliere. Og der kan jeg huske at vi havde en pige, hun er så blevet forældre nede i DUS'en nu. Der kan jeg da huske lige så tydeligt at hun i 9. klasse - og det var sådan et stort samtaleemne oppe på lærerværelset: 'ej hun skulle ned og giftes, det var da bare' og vi så bryllupsbilleder. Og hun fortalte om det bryllup der, det havde kostet 100.000 og hun blev gift med fætterten og nej og ih og åh. Vi anede intet om hvad der foregik. Vi synes da godt nok det var lidt tidligt.

Interviewer: Men der var ikke nogen der stillede spørgsmålstejn?

Sara: Overhoved ikke, der var ingen der vidste noget om noget som helst. Sådan var det dengang. Og det er nok - hvis jeg har været der i... Så er det nok en 16-17 år siden. Vi synes bare det var så sødt. Jamen vi ville jo have reageret fuldkommen modsat i dag. Vi havde jo lavet bål og brand og..

Interviewer: Og det er simpelthen fordi der er kommet noget viden?

Sara: Ja, vi anede ikke en skid om noget som helst. Intet. Men sådan.. Og det er jo det, at når vi nogen gange har de der konflikter mellem de forskellige kulturer, så handler det jo tit om uvidenhed. Jeg ved en masse ting nu, og der er stadig nogle ting hvor jeg siger: 'det fatter jeg ikke i den muslimske kultur' eller 'dét er da fuldstændigt uacceptabelt'. Men nu ved jeg noget om det. Så kan jeg danne mig en holdning på baggrund af det i stedet for at sige: 'ej men muslimer, det nok farligt'. Det er ikke fordi at bare fordi at man får viden at man så behøver at flytte sine egne grænser for hvad man synes der er acceptabelt eller moralsk rigtigt, men så har du noget andet og hænge det op på. Så er det jo ikke bare fordi de er muslimer under en kam, for der er mange forskellige muslimer, der er light og der er ultra. Og så kan jeg, hvis bare folk de ved noget om det og ligesom ud fra dér taget stilling og vejte det op mod det de ellers står for. Så kan jeg godt acceptere at der er nogen der siger: 'det er og det i islam eller det og det ved muslimer, det kan jeg simpelthen ikke acceptere', for så har de taget stilling i stedet for at sige: 'muslimer, dem kan vi ikke lide'. Og det er der vi, det er der, også på vores skole, at vi sidder i den situation at vi har en del børn som kommer, danske børn, som kommer ude fra nogle ikke så ressourcestærke familier - deres forældre har måske ikke overskud til interesse i at sætte sig ind i islam eller muslimsk kultur eller hvorfor er det at sådan og sådan. Fordi de har egentlig nok i selv og overleve og få deres hverdag. Så de har ikke det der overskud til lige og snuppe en tv-avis eller lige tage nettet lige selv og gå ind og læse noget om noget. Så derfor tror jeg godt at man nogle gange kan ryge ind i nogle konflikter mellem den gruppe forældre og den anden gruppe forældre. Fordi de ikke-ressourcestærke så måske ikke har haft overskud til ligesom at sætte sig ind i tingene, de får måske den der

holdning: 'der er sgu et eller andet bøvl ved de der muslimer' og: 'det er fordi de er muslimer, og sådan er det'. Ikke at det ikke kunne foregå ved ressourcestærke forældre, selvfølgelig kan det det, men. Jeg kan bare bedre acceptere hvis folk de har sat sig ind i det og så taget den holdning.

Interviewer: Men det handler vel også lidt om hvad det her område, at det her område er måske lidt ressourcevagt?

Sara: Ja og der synes jeg - ikke som dialogteam, men som pædagoger og lærere - så må vi sætte dem som ikke selv kan, sætte dem ind i jamen hvad er det det handler om når Fatima ikke må spise svinekød eller.

Interviewer: Så det er sådan noget som I taler om også

Sara: Ja, nu har vi haft to-kulturelle familier her i, ja det startede jo sådan for de der 15-16 år, det store ryk. Men de sidste 10 år har vi haft mange somaliske familier og det gav jo nogle konflikter i starten. Og der har vi i hvert fald været formidlere af de to kulturer og det vil vi til stadighed være og jeg synes at.. Der har man jo i Aalborg arbejdet efter den, det hed i sin tid den centralobligatoriske indsats, men simpelthen var sådan en moppedreng, som blev lavet fra forvaltningens side, og så havde man herude to-kulturelle medarbejdere eller folk der var ansat i flygtningegruppen. To-kulturelle medarbejdere, det kunne være nogen der var to-sprogede. Og så havde man, så var man ansat i en flygtninge gruppe - hed det, dengang. Og de skulle arbejde ud fra den der bibel, havde jeg nær sagt, og den var så godt lavet. Du kunne komme ind nyuddannet, eller uden erfaring inden for to-sprogs-området og så kunne du bruge den som rigtig rigtig god guidning for kulturforståelse, etnisk forståelse og hvordan du skulle formidle det, hvordan du skulle formidle den danske kultur så den også blev accepteret og hvordan du fik formidlet at: 'der er altså nogle regler og sådan gør vi her', det må man jo også gerne sige. Og 'sådan er det altså i Danmark'. Så den har bare været rigtig god, og jeg tror og det tror mine kollegaer også, for det har vi snakket om rigtig mange gange, at grunden til at Aalborg måske ikke står i den situation som Brabrand i Århus og Odense Voldsmose og i København med de der store konflikter der har været. Jeg tror på at det skyldes den måde vi har arbejdet på, på Aalborg kommunes skoler ud fra den der model. Jeg tror virkelig at den har rykket meget. Fordi den har lagt helt vildt meget vægt på forældresamarbejde. Og vi har haft et fantastisk forældresamarbejde med vores to-kulturelle forældre - helt utroligt. Ligeværdigt og åbent og det.. Nu kommer de jo så med det næste hold børn. Forældre er jo gerne, de kommer gennem nogle år ude på skolen eller leverer børnene. Så nu kender vi hinanden. Og når vi får nye forældre jamen så har de hørt fra naboen eller fra nogen andre at: 'jamen sådan gør man på [redacted] og I kan være helt trygge ved personalet fordi de har styr på det, de ved noget om vores kultur, de ved noget hvad de gerne vil have og de sådan og sådan og sådan'. Jeg tror på at ved at man arbejder med den centralobligatoriske indsats i sin tid det har gjort noget for den måde de forskellige områder i byen de er på i dag. Altså ??? inde i Nørresundby, her på Thulevej, ude i Aalborg øst. Ikke at vi ikke har problemer, selvfølgelig, der vil altid være problemer. Men vi har jo slet ikke de massive problemer som man nogen gange oplever andre steder. Og jeg tror på at det er fordi der har været en rigtig rigtig god dialog med forældrene.

Interviewer: Så den der berøringsangst som måske kunne være andre steder, den er måske lidt blevet opløst.

Sara: Den er der overhovedet ikke. Altså hvis du har berøringsangst omkring og ikke bryder dig om det - to-sprogede - så skal du ikke være her på skolen. Så kan du, det kan du lige så godt droppe.

Interviewer: Okay, så det er der simpelthen sådan en holdning til?

Sara: Dét er der. Du kan ikke være her hvis du ikke vil arbejde med det og du vil arbejde positivt med det, så kan du ikke være her. Det kan ikke lade sig gøre. Og det betyder ikke at vi skal give køb på danske kultur værdier og historie og alt muligt andet, for det synes jeg også er vigtigt fordi det nu er her vi engang er, men det handler om at få det formidlet på en ordentlig måde. Og så handler det om at sige: 'sådan er det'. Det tror jeg godt man en gang imellem kan være berøringsangst overfor at sige: 'her bader vi altså efter gymnastik og det gør vi!'. Hvordan vi så finder ud af det sådan at du også er tilfreds, så din datter hun kan være med, det er en anden side af sagen, men vi bader efter gymnastik. Om vi så hænger et forhæng op eller hvad vi nu gør, vi skal nok finde ud af det, men vi bader efter gymnastik. Ikke de der undskyldninger. Det er jo det vi nogen gange hører: 'ej men hun må ikke tage med til svømning for hun må ikke bade med de andre', nej nu skal du høre her lille far: 'der er et rum hun kan gå ind i, svømning det er faktisk både sundt og godt'.

Interviewer: Så i har måske taget nogen af alle de her ting?

Sara: Vi har været der. Vi har været der med børnefødselsdage og gelatine i vingummier. Vi har været der. Og det betyder ikke at der så ikke er vingummi på kagen nej vi finder bare ud af det. Så må vi lægge dem med gelatine i den ene ende og dem uden. Jamen jeg har det sådan, bare sådan en lille ting - Vi får

eftermiddagsmad nede ved os og vi har rigtig mange to-sprogede. Jeg ved ikke hvis man tæller sammen, sådan det hele - der er jo også nogen der er dansk et eller andet - om det så er lige ved at være 50/50. Det nærmer sig. Ikke at de er muslimer alle sammen. Så kommer den der med, at så skal vi have pølsehorn: skal det være kyllingepølser eller skal det ikke være kyllingepølser. Og så er det jo nemmere at lave dem alle sammen kyllingepølser. Jeg kan ikke fordrage dem, jeg synes de smager ad helvede til. Og det er der altså også nogle børn der gør. Det har jo ikke noget med at gøre at være modstander af muslimer og at de ikke må spise svinekød. Men lad os da nu lige finde ud af det. Altså hvor svært kan det være? Til gengæld har vi så ikke nogen forældre som siger: 'det må ikke bages i samme ovn', det er der jo også nogen, altså hvor vi er.. Det gør vores to-sprogede forældre ikke. Nej, bare deres børn ikke får svinekød så er de tilfredse. Så det handler jo om, at finde ud af det. Vi har tidligere da vi, inden skolereformen, hvor vi havde mere tid, så har vi holdt stor traditionel dansk julefrokost. Det eneste der manglede, det var snaps og øl. Ellers var der alt. Ja, fordi muslimske børn kan godt både spise æg og rejer og fiskefilet og kyllinge frikadeller. Og så lå der dem med svin ved siden af. Det kan godt lade sig gøre. Så det handler om og... Og så sagde vi til forældrene: 'ved I hvad, det skal i slet ikke være nervøs for, vi.. Ja i må ikke spise svinekød, det har vi fattet. I må gerne komme op og se hvad vi..'. 'Nejnej vi stoler da på jer' 'Ja selvfølgelig'.

Interviewer: Så det handler om dialogen?

Sara: Og ikke ret meget andet. Og så skal tiden selvfølgelig være til det. Og det var det man gjorde i starten og jeg tror på at - altså vi har et fantastisk godt forældresamarbejde netop fordi vi ikke er bange. Vi ikke er bange og tænker 'ej'. Det var det samme hvis der lige pludselig stod en masse tamilske forældre herude.. Jamen dem ville jeg heller ikke være bange for, fordi nu ved jeg hvordan jeg skal, min tilgang skal være for at få noget kulturhistorie eller en kulturforståelse fra deres side. For jeg aner ikke noget om tamilere, selvom vi har haft nogen for mange år siden. Så det bliver jeg også nødt til at sætte mig ind i. Der er også regler og ritualer. Jøder - hvis vi lige pludselig fik en jødisk familie herop, der ville da også lige være nogen ting jeg skulle sætte mig ind i.

Interviewer: Så det har du simpelthen lært ud fra den der bibel, som du kalder den?

Sara: Ja, det har jeg lært i noget erfaring og så ud fra den der central obligatoriske indsats at sådan arbejder vi. Det er sådan man gør ikke. Så.. Og det gør nok også at dialogen bliver nemmere fordi jeg er ude over berøringsangsten. Og jeg ved noget, jeg ved nogle ting. Det gør jeg jo så via erfaring men. Man bliver nødt til at åbne op og bruge nogen tid på at sætte sig ind i, hvad er det for nogen mennesker jeg har med at gøre. Vi har sukkersyge børn nede i DUS'en.. Det er det samme, det bliver jeg da også, det kan jeg da heller ikke sige: 'ej det skal jeg i hvert fald ikke fordi det er uha'. Der skal jeg da også blive nødt til at åbne op og sige: 'nå for pokker hvad er det for noget det kender jeg ikke noget til, kan jeg ikke lige komme på et eller andet kursus kan jeg ikke lige tage en snak med forældrene', ikke. Hvis man ikke vil det, hvis man ikke kan det, hvis man kun vil undervise eller lave perleplader - så skal man ikke være her. Altså... Det dur jo ikke.

Bilag 3b - GRETHE

Interviewer: Dit navn?

Grethe: Grethe

Interviewer: Ja, og så har vi skrevet etnisk udgangspunkt?

Grethe: Mit etniske udgangspunkt?

Interviewer: Ja

Grethe: Det [redacted]

Interviewer: Det [redacted] Uddannelse og stillingsbetegnelse

Grethe: Jamen jeg er [redacted].

Interviewer: Okay. Og hvad er din rolle i dialog teamet?

Grethe: Mona og jeg er sammen tovholdere her fra forvaltningen. Da det her projekt blev meldt ud der var det sådan at skoler kunne ikke søge enkeltvis, det skulle være kommuner og det var selvfølgelig fordi man godt vil gøre det til noget stort. Det er jo en del af den nationale handlingsplan mod negativ social kontrol. Så vi er tovholdere. Jeg skrev projektansøgningen og vi er dem der har kontakt med SIRI sådan på daglig og vi koordinerer henvendelser - vi havde ikke behøvet at koordinere, det er bare lige det nemmeste hvis der

kommer fra skoler, at de ved: her er et sted. Og så prøver vi at fordele lidt sådan at vi ikke trækker på de samme vejledere hver gang.

Interviewer: Okay.

Grethe: Og selvfølgelig holder vi også - altså netværket de her vejledere vi har, de er jo ude på syv forskellige skoler, og hvis ikke de sådan mødes jævnligt, så det ligesom så bliver der ikke noget fælles, så vi koordinerer også og prøver og få det her netværk til at have noget samlet.

Interviewer: Okay. Så talte du lidt om - vi har sådan et spørgsmål der hedder hvordan er du udvalgt, men der talte du lidt om at det var noget I havde søgt? At I havde søgt for at få lov til at være med i, eller hvad sagde du?

Grethe: Ja.. I oktober 16 sendte Bolig-, Integrations- og Udlændingeministeriet de sendte besked ud til kommunerne at de ville i gang med det her projekt og de har sendt ud til alle kommuner, så alle kommuner kunne egentlig søge. Og så her i Aalborg så.. Ja så skulle der så vælges én på den her gang: læring og pædagogik, og jeg arbejder med blandt andet to-sprogsområdet, og så har det nok været det at jeg har læst globalisering og integration der så gjorde at det var mig der blev kontaktet angående det. Det kunne også have været vores SSP mand, altså det.. Det var ikke sådan at det naturligt skulle være en der var indenfor to-sprogsområdet jo.

Interviewer: Nej okay. Hvorfor har du så sagt ja?

Grethe: Åh jamen det jeg har læst og det jeg har beskæftiget mig med viser jo næsten at jeg synes det er et spændende område, jeg synes også det er et meget vigtigt område. Og så har jeg det sådan, vi har en rigtig rigtig god SSP mand men de arbejder også meget over i radikaliserings og på en eller anden led så synes jeg altså også at man skal passe meget på - altså jeg tror på, at der hvor der er radikaliserings der er der også negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Men det er ikke sådan, at det er fælles mængder. Der er altså også noget udenfor radikaliserings, så det skal meget nødtigt sådan ligesom lægges til at de her to ting det er to sider af samme sag.

Interviewer: Ja, okay. Hvordan er det projekt opbygget? Altså hvem betaler og hvem står bag?

Grethe: Det er så Bolig- integrations- og udlændinge ministeriet der betaler. Og under dem, der er der en styrelse: SIRI, og jeg kan aldrig huske hvad det står for, så det har jeg skrevet ned: Styrelse for international rekruttering og integration. De kører det i hverdagen, de kører også de her kurser der er. Og det er dem vi kan henvende os til hvis der er et eller andet hvor vi lige står og er i tvivl om noget. Så det, det sådan vores bindeled.

Interviewer: Okay. Og det er så integrationsministeriet der betaler?

Grethe: Udlændinge-, bolig- og integrationsministeriet.

Interviewer: Okay. Har du været med til det her undervisningsforløb som de her lærere også har været igennem?

Grethe: Ja, det har både Mona og jeg. Og det synes jeg faktisk også er meget meget vigtigt at vi har, at vi ved.. Altså vi gør egentlig meget ud af at det her det er jo ikke Mona og mig - vi er jo tovholdere, det er de her folk ude på skolerne som er dem man møder og dem der skal have kompetencerne og også dem man skal henvende sig til. Men så er vi også nødt til at vide hvad er det egentlig de får at gøre med. Så hvis vi bare sidder her og får nogle overskrifter så kan vi komme alt mulig i det. Så det har egentlig været vigtigt synes jeg. Men også at vi bliver en del af den gruppe. Hvidovre kommune søgte også og vi to kommuner er de eneste der er med i den her omgang. Der bliver vist etableret en omgang mere. Men det er faktisk også vigtigt at vi har noget samarbejde på tværs. Og det gør det nemmere når deres koordinators og vi to kan kommunikere. Vi har også en fælles facebook-side, sådan at alle kan kommunikere. Men der er bare nogle ting der gør det nemmere at der er nogen der holder fast i.

Interviewer: Okay. Nu kom jeg til at tænke på, med din baggrund og alt det du ved var der så noget der kom bag på dig i det her undervisningsforløb? Var der noget du ikke vidste?

Grethe: Ja, det var der. Og når jeg siger det, så siger I: det passer ikke. Jeg ved ikke hvor meget det har med det her at gøre, men det har på sin vis alligevel. Jeg vidste ikke at mødommen den ikke fandtes.

Interviewer: Nej

Grethe: Det kom i den grad bag på mig. Og det kan virke som en underlig ting at lægge mærke til, men faktisk synes jeg der var noget rystende i det. Netop fordi ganske mange piger får etableret en mødom. Det vil sige, der sidder altså nogle læger rundt omkring og tjener en masse penge på noget som fysisk aldrig har været der. Og så kan man sige: 'jamen er det rigtig at den ikke findes?'. Men vi havde faktisk en læge på et af

de der kurser som sagde: 'jamen den findes ikke'. Og det var oplyste folk der sad der, som protesterede lidt. Og der var jo så masser af grunde til at hvorfor alligevel at der kunne komme blod og hvorfor hos andre, ikke. Og jeg synes simpelthen det er rystende fordi det er jo også læger i vesten der foretager de her operationer. Så der er altså også nogen der faktisk - også nogen som man ikke burde forvente, der tjener fedt på det her.

Interviewer: Ja, lige nøjagtig, det kan jeg godt forstå at du blev lidt rystet over. Men det var sådan det der overraskede dig? Du havde sådan synes at du egentlig godt kendte til problemstillingerne før?

Grethe: Ja fordi, på mellemøststudiet var det her jo et temmelig stort område og også fordi det jo handlede en del også om kulturmødet. Så jeg synes ikke der var så meget nyt på den front på den måde. Men ud af det her er der opstået et netværk for forskere og praktikere. Og der er der nogen af de der forskere der er i gang med nye ting, hvor jeg tænker: det kommer til at bringe noget nyt frem. Fordi det er også sådan et område hvor at: jamen det er fint forskningen står på skuldrene af hinanden, men på nogle, og måske mest de lukkede områder og det her er noget ømfindigt og svært at komme ind i, der bliver det også tit sådan bare rekonstruktion af nogle sandheder. Og jeg tror faktisk det trænger til, at blive opdaget på ny. Noget ville der være sket, en hel masse som vi i hvert fald ville kalde fremskridt, som ikke har været opdaget eller særlig meget italesat. Der er også noget hvor vi jeg tror vi ville blive rystet over de tilbageskridt der er foregået.

Interviewer: Spændende, så vil vi gerne høre hvordan du definere æresrelaterede konflikter?

Grethe: Ja, det hænger jo meget nøje sammen med social kontrol eller negativ social kontrol. Og det, sådan som det bruges her det kunne måske bruges i andre sammenhænge også. Man kan jo også indefor rockere bruge det eller indenfor jehovas vidner men det her er, selvom der også er de her ting i de grupper, så er der er ingen tvivl om som det er beskrevet fra ministeriet, så er det rettet mod muslimer, primært og primært ikke vestlige indvandrere. Og det kan man så mene om hvad man vil, men det er i hvert fald en gruppe eller en ikke homogen gruppe hvor de her problemer trives én mas og hvor man kan sige at de måske har lidt sværere ved det, de der er i det. Så i den sammenhæng der har det jo med det her meget patriarkalske samfund at gøre. Og det er ikke religiøst betinget, det er noget kulturelt. Og når det er sådan som det er i Islam at barnet følger far, så er det noget med at det vil simpelthen være ubærligt næsten at der sker noget ikke kontrolleret fordi ægteskaber det er jo også noget som både skal maksimere magt og rigdom inden for familien. Og det lyder vældig vældig gammeldags når jeg sidder og siger sådan, men det findes jo faktisk stadigvæk i udbredt grad. Så den der med at den unge eller de unge ikke har et frit valg, derud af opstår det og netop fordi kvinden jo så er den der føder børnene, men børnene er farens, så skal man have meget kontrol over hende. Og sådan en kvinde, som måske går ud og finder sin egen kæreste eller der bare bliver sladder om det kan kaste skam over hele familien fordi det er det seksuelle i det. Så den æresrelaterede konflikt hænger hele tiden sammen med det patriarkalske. Det hænger egentlig ikke kun sammen med hendes krop, men hendes krop bliver meget forbundet med det. Det er så meget mere kommet frem jo også den, de problemer som drenge står i med det. For der skal jo være nogen at gifte sig med. Så de står også med det, og også specielt omkring homoseksualitet. Det er noget af det man faktisk har meget kig på indenfor det her. Men det er også sådan noget, efterhånden som de unge bliver mere og mere integreret i en anden verden end nødvendigvis den, så bliver det synligt. Fordi derhjemme vil enten blive skjult, eller.. Der har de meget den der med at hvis man nu er den der agere mand i sådan et forhold, så er man ikke homoseksuel, det er kun den anden vej. Der er massevis af forklaringer, der kan bortforklare sådan noget der. Og der er det jo så et spørgsmål om magt og det er ofte penge, hvem kan så få lov at agere mand. Så her bliver det mere åbenlyst og mange af de der unge mænd ønsker jo faktisk også at vise at det her er et kærlighedsforhold, det er ikke bare et fysisk forhold. Og så bliver det jo noget mere problematisk. Så det er knyttet til begge køn, men æren er knyttet til kvinderne, eller det er i hvert fald dem der kan forstyrre den.

Interviewer: Okay. Du sagde ministeriet havde primært fokus på de muslimske grupper.

Grethe: Der er ingen tvivl om, at de her penge de er meldt ud i forbindelse med primært bekæmpelse eller i hvert fald det at modarbejde negativ social kontrol i muslimske familier. Og der er heller ingen tvivl om at det primært er rettet mod ikke vestlige indvandrere eller muslimer. Og det kan man måske ikke undre sig over, sådan som den politiske snak den kører, at det er der. Altså det vi tillader os at gøre, her det er at vi siger at jamen overskriften er negativ social kontrol, så ser vi den i andre sammenhænge så er det selvfølgelig også der vi arbejder. Men der er ingen tvivl om, at pengene er rettet mod dem.

Interviewer: Hvad med undervisningen, var den også rettet mod det, eller var der også andre grupper inde over?

Grethe: Nej den var rettet mod det også, helt klart. Og det er også et stort område hvor man kan sige jamen det fortjener også vildt meget opmærksomhed. Og der kan være nogle andre problematikker i forhold til at få de her grupper i snak. Jehovas Vidner for eksempel kan også være vildt lukket, men de her, kan sommetider være vanskeligere også fordi der er de her transnationale forbindelser, så man kan måske godt have nogle voksne i familien, her, der faktisk godt kan forstå at det er rigtig svært at være ung på den måde, i et dansk samfund. Men der sidder nogle i hjemlandet og trækker i trådene, og de er faktisk vigtigere. Fordi de jo også har den der med, det er ikke - familien er jo ikke bare far, mor og børn, det er hele familien, landsbyen måske endda, stadigvæk for nogen. Og jeg taler meget generelt, og det er jo så forskelligt alt afhængigt af hvor kommer man fra, og uddannelsesniveau og så videre. Så de her generaliseringer er I nødt til at prøve at se udover. Jeg taler om den gruppe som vi er sat til og arbejde med, eller dem som vi har som målgruppe. Så der er massere af muslimske indvandrere fra ikke-vestlige lande hvor det her ikke optræder.

Interviewer: Hvem kan kontakte jer? Det er så alle der har brug for en eller anden rådgiver eller hvad kan man sige?

Grethe: Ja, altså vi prøver egentlig - det var noget af det vi fandt ud af meget hurtigt at, altså de har vejledere de er ude på skolerne, de er enten lærer eller pædagoger, der er fire lærer og tre pædagoger på skoler med høj andel af to-sprogede elever. Men noget af det vi fandt ud af, det var at det nyttede simpelthen ikke noget, at arbejde så snævert. Det vigtigt at de er der til de unge, men der er jo en masse samarbejdsflader hvor man kan sige at det er altså voksne der skal arbejdes med. Så vi har kontaktet, og andre har kontaktet os, men vi har kontaktet skolesundhedsplejersker, skolesocialrådgivere, prøve at arbejde ud i foreningslivet, ungdomsskolen prøver vi også at arbejde sammen med og få etableret nogle pige grupper, integrationsrådet også ja, to-sprogede medarbejdere i skoler og DUS'er. Det vi ikke har sådan, det vi ikke er kommet i gang med og som vil være vildt vigtigt, og som jeg kan tænke: kan vi komme i gang med at, er vi dygtige nok til det?', det er faktisk forældrene. Hvordan vi lige får fat på dem, fordi der sidder, og det ved jeg for min tid som lærer, der sidder faktisk også en del forældre derude som har nogle ønsker om nogle frihedsgrader for deres børn men hvor de siger hvis jeg gør det, så begynder gruppen at snakke. Og så vil min pige blive gjort til en dårlig pige. Så hvordan de håndterer det, det vil bare være så vigtigt at få fat på dem. Og det er selvfølgelig også derfor vi har prøvet at få fat på integrationsrådet. Der sidder der nogle folk de har valgt og som har, på en eller anden led, det er nogen de værdsætter, nogen de har tillid til. Så vi håber sådan ved at prøve og arbejde i forskellige kanaler at vi kan få fat i dem. Men der er også folk der har henvendt sig til os. Og skoler kan jo selvfølgelig henvende sig hvis de gerne vil have oplæg eller gerne vil have materialer eller gerne vil have nogle af de her vejledere ud i timer og lave et eller andet for eleverne. Altså vi er egentlig med på det hele så lang tid vi kan se det giver mening.

Interviewer: Okay. Du sagde det med skole socialrådgivere, er det dem som sidder hvis det er sådan at der er en af de her lærer eller en af de her konsulenter der opdager, at en ung har et eller andet æresrelateret problem, er de så inde over eller hvordan gør man det?

Grethe: Ikke nødvendigvis

Interviewer: Ikke nødvendigvis

Grethe: Nej. Men nogle af de mest udsatte skoler, ikke alle skoler, men nogle af dem og det indebærer så også nogen af dem, der er med i det her projekt, de har indsat skolesocialrådgivere. Og det har jo et eller andet at gøre med at det kan sommetider være svært at arbejde på tværs af forvaltninger, men når de er der er det hurtigere at komme i kontakt og det er hurtigere at få etableret et ordentligt netværk omkring en familie. Så er ikke ansat specielt i det her, men selvfølgelig er det også relevant her. Men det er i hvert fald relevant at hvis der er - hvis en af trivselspersonerne ude på skolerne for eksempel opdager noget eller der er underretninger, at de her skole-socialrådgivere også har viden ind i det her. Noget af det jeg stadig kan overraskes over - nu er det så godt nok efterhånden en 5-6 år siden jeg har arbejdet ude på skolerne, nej 7, men noget af det jeg mødte og som jeg hører folk stadig møder, det er at selv socialforvaltningen, når det handler om en to-sproget familie og igen en to-sproget familie af ikke vestlig oprindelse, så er det ofte sådan noget med at hvis man siger: 'jamen vi ved faktisk at der bliver slået derhjemme eller vi ved faktisk at det her barn har ikke nogen frihed' 'ej men sådan er det jo i de familier', og det er jo rystende. Det er dygtige socialrådgivere. Men at man ligesom sige: 'det vi egentlig mener er godt for børnene, det der er en menneskerettighed at kunne være det her individuelle menneske, det - hvis det er sådan - det er de jo vant til'. Så vi er jo simpelthen nødt til at få den viden ud.

Interviewer: Hvad tænker du det bunder i at de har den holdning?

Grethe: Jamen jeg tror egentlig ikke at de har den holdning. Man hører det også hos lærere, man hører det egentlig hos mange fagfolk. Jeg tror det bunder uvidenhed og i berøringsangst. Og så er det altså meget ofte at jeg hører at det her fællesskab omkring de her familier, det bliver romantiseret, altså: hvor har de altså et stort fællesskab. Og det er rent ud sagt en fis i en hornlygte fordi der kan godt være søskende der går på en skole hvor den ene er i praktik og spørger man nogle af de andre søskende: 'hvordan går det med din bror?' 'Det går da godt nok', altså nogen gange ved de det slet ikke. Der er ikke det store fællesskab, nødvendigvis, og jeg synes i al almindelighed har jeg ikke oplevet, at det er der. Så det er sådan en, stadigvæk her er noget dejligt eksotisk, udstillingsvare. Og det kan vi så blive ved med at have den på den hylde, så behøver vi egentlig ikke at røre ved det. Og det er ikke særlig rart at gå ind i. Så den er nemmere at lade blive stående der. Så jeg tror dybest set hvis man pillede lidt i overfladen, så var der ingen der ville sige at det var deres holdning. Men det er noget man kommer afsted med. Og jeg vil da også sige, nu er det jo ikke alle - vi havde lederne for dem indkaldt, og de var helt klar over at der skulle gøres noget. De skulle have mere viden ud. Så der skal vi have arrangeret noget større i forhold til dem og det skal der også i forhold til ungdomsskole folkene derude. Men det er nok forskellige ting vi skal have. Men der er i hvert fald, der er noget blå man skal have ud af øjnene og så skal man samtidig også være realistisk, fordi når vi sådan taler om det så begynder folk pludselig at se negativ social kontrol alle steder hvor det bare er ganske almindelig opdragelse, altså. Og der må man jo sige: jamen hvis mine unger de begyndte at komme hjem med en rocker så tror jeg også jeg ville sådan prøve at tænke: er du så gammel at jeg godt kan holde dig inde, altså. Der er jo nogen ting man sådan som den voksne er forpligtet på. Så man skal prøve at skelne der. Og den kan nogengange være meget svær lige at se, hvad er egentlig hvad? Og børnene selv eller de unge har jo i øvrigt også meget ofte svært ved at finde rundt i det fordi for dem er det også noget de er opdraget med, noget de har hørt. Så det helt naturligt. Der er faktisk nogen af dem som... Jeg havde et par store piger på et tidspunkt, i dansk som andet sprog, hvor vi sad og læste en tekst fra den her ude og se med DSB som i øvrigt ofte har nogle rigtig gode tekster. Den hed 'Du slår da dine børn'. Og den læste vi så ind i noget dansk og de diskuterede meget det her med at slå og ville gerne hører hvordan jeg havde det med det. Og så siger jeg: det kan vi snakke om, nu skal I'. Og så siger de til sidst: 'hvad mener du?' jamen så siger jeg: 'jeg mener ikke man må slå' og så siger de sådan - kigger de undrende på mig og det var altså et par kvikke piger, kiggede undrende på mig og sagde: 'Er du aldrig blevet slået?' 'Nej det er jeg ikke, det er ikke noget man har brugt'. Hvorpå den ene siger sådan virkelig, hun havde ondt af mig, så siger hun: 'Så håber jeg virkelig din mand gør det'. Altså, hun ville aldrig reagere på den form for kontrol hverken fra forældre eller mand eller bror. Det vil være så naturligt at det er en nødvendighed for at man nærmest kan blive en ordentlig kvinde. Så det ligger hos nogen af dem dybt og hos andre er de jo i vildt oprør. Altså heldigvis rykker tingene sig jo fra generation til generation. Det betyder også at de unge der gør lidt oprør på det, står meget alene.

Interviewer: Er det sådan at I rapporterer til nogen?

Grethe: Ja, vi laver halvårlige statusrapporter. Hvor vi selvfølgelig forholder os til vores projektbeskrivelse, for det er jo det, det er godkendt på. Men der er altså også meget plads - mere end hvad jeg synes det plejer at være indenfor projekter, til at sige nu slår vi over på en anden vej. Ikke at det nødvendigvis bliver godkendt men der er meget plads til det og det er jeg ret sikker på at det hænger sammen med, at det er sådan ubetrådt område. Så man er klar over at det her det er sådan noget der må udvikle sig hen ad vejen. Og det er, altså det er selvfølgelig rigtig rigtig rart. Omvendt så betyder det også at man egentlig aldrig ved, når man bevæger sig ud af noget, om man så arbejder i et halvt år og så viser det sig, det her det var, det var nok en blindgyde. Og vi har jo kun en projekt tid på tre år. Men det skal selvfølgelig meget gerne køre videre derefter. Men perioden med støtte den er kun tre årig. Så de der store fejltrin vi skal lave, dem skal vi meget gerne lave i den periode.

Interviewer: Du siger, at det er sådan et ubetrådt område, er det sådan generelt, på landsplan at det er et ubetrådt område?

Grethe: Nej, i københavn har de ret godt styr i det. Men det har givetvis noget at gøre med, at de har SIRI liggende derover. Altså, de har jo... Vi kan for eksempel ringe efter VISO som også hører også hører ind under SIRI som også tager ud og udbreder viden, og skoler og så videre derovre fra kan henvende sig direkte til dem. Og de har været i gang i mange år og de har nogle vældige kompetencer og de tilbyder også i forbindelse med konflikter og tage ud, men det er sgu lidt svært at stå i Aalborg eller Skagen og sige: 'nu står vi faktisk med noget her'. Man kan godt få noget lynhurtigt telefon guidning, men de er bare langt bedre kørende derovre. Og det er jo egentlig, kan man sige, København har været en nul-kommune i mange år med

hensyn til indvandring og det er ikke kun fordi det når de lige kommer det findes, men det er lidt underligt synes jeg at man ikke har forsøgt i hvert fald få mindst et sæde ud eventuelt Århus her i Jylland. Men nu er det noget, og så kan man undre sig over at det kun er Aalborg og Hvidovre der har søgt. Men det lader til at være flere med i anden runde, og der udvider de da også så det bliver 4 årigt i stedet for 3 årigt. Fordi 3 år er altså for lidt i sådan et ømfindigt et område.

Interviewer: Jeg tænker hvis man nærmest skal opfinde noget, så er tre år ikke lang tid.

Grethe: Nej, det er det ikke. Og skal man nå ind til de der forældre og det er meget godt at bevæge sig i hele det der behandler system men det er jo kilden, altså, man skal jo helst undgå at det jo overhoved kommer i det behandler system. Så er målet faktisk at nå ind, på en eller anden led og få en dialog med forældre eller gruppen, fordi når sladderer alene kan gøre at forældre ikke tør at give børnene den frihed til at vælge deres egen uddannelse, flytte til København hvis det er nødvendigt for at få uddannelsen, så skal man have fat i gruppen og det tager bare enorm lang tid og overhoved at få skabt den der. Og der er jo også - der sidder altid nogen også der har interesse i faktisk og fastholde tingene i det det er. Så der er mange ting i det, og det vil man sikkert heller ikke nå på en 4 årig periode. Men kan man sætte noget igang, så er det fint. Nu har vi heldigvis fået en mere åben imam hernede, her i Aalborg

Interviewer: Hvem er det?

Grethe: Jeg kan ikke huske navnet på ham. Men han har i hvert fald været interesseret i også at der kommer oplæg dernede. Og det er jo en gevaldig åbning, det siger noget om hele hans indstilling.

Interviewer: Er det en ny imam?

Grethe: Jeg ved ikke hvor længe han har været der, men jeg kan huske da jeg stoppede i folkeskolen der var der sådan en gammel konservativ en, som man kunne komme helt op i det røde felt over hele tiden. Altså han kunne slet ikke tåle at se en pige i lange bukser, uden - i hvert fald ikke en af deres piger. Så jeg tænker at det at han her inviterer ind - det kan selvfølgelig være en skinmanøvre, men man behøver heller ikke at være skeptisk hele tiden. Og han havde ikke behøvet at invitere ind.

Interviewer: Er han somalier, af baggrund? Ved du det?

Grethe: Ikke ham der. Men der kan sagtens være for der er jo flere tilknyttet og der er også mange retninger dernede.

Interviewer: Men er det nede i...

Grethe: Danmarksgade. Og de der mange retninger kan man se når man kommer ind, de gruppere sig i hjørner. Så der sidder også nogle af de der sufier dernede de lukker også ørene når der bliver sagt sådan noget. Men der er nogen dernede der er åbne, og det synes jeg er rigtig rigtig positivt.

Interviewer: Og hvordan, sådan formidlingen, hvordan vil den så foregå?

Grethe: Jamen der er en af vejlederne der har været dernede og hvor der jo så er taget, for sådan lige at tage lidt - for ikke lige at træde ind i det, hun er også trivselsperson - så hun har startet med udgangspunkt i børnenes trivsel. Og der er jo ingen forældre der ikke er interesseret i at deres børn trives. Så hun tager udgangspunkt der og så kunne dreje det den vej rundt. Og vi har ikke været ude nogen steder - altså heller ikke to-sprogede medarbejdere, integrationsrådet - vi har ikke været ude nogle steder hvor det ikke er blevet positivt modtaget. Man kan så sige moskeen det er der hvor den største blanding af folk måske kommer. Fordi to-sprogede medarbejdere har også en vis indsigt i hvordan er det nu tingene foregår. Integrationsrådet de der er valgt der, er sandsynligvis også valgt fordi de kan noget. Den der gruppe det er altså, det er altså mændene hjemme fra stuen. Men der blev det faktisk også positivt modtaget. Eller i hvert fald - positivt ved jeg ikke - men nysgerrighed og interesse. Så jeg tænker, hvis bare man kan få skabt en dialog eller diskussion, hvad var det egentlig de kom og sagde så er jeg næsten ligeglad med om diskussionen den også kan være negativ i forhold til det, det at man overhoved begynder at tale om det, så det ikke er en selvfølge, det synes jeg er fremskridt. Men stadigvæk på et meget meget overfladisk plan. Og så tror jeg heller ikke altid det er mændene man skal have fat i, det viser sig jo at kvinderne er meget meget aktive i det her. Så... Der er lang vej endnu.

Interviewer: Der er lang vej endnu. Jamen jeg tror vi kom ret godt omkring. Er der et eller andet du gerne vil fortælle os, som du sådan har tænkt i forbindelse med det her?

Grethe: Nej, jeg tror egentlig også det sådan er kommet omkring. Altså man kan sige noget af det vi jo ved, vi har meget få konkrete tilfælde her i Aalborg på det her. Men der er ingen tvivl om at det er et område med store mørketal. Der har været ganske - altså nu har projektet jo kørt i et år, og der skulle jo også gerne have været henvendelser før - der har været ganske få henvendelser fra elever selv, også elever nok ikke ville have

henvendt sig tidligere, men der er stadigvæk rigtig rigtig mange der går og tumler med det. Og det er måske et spørgsmål om vi overhoved får fat på dem. Men det vi kan håbe, det er at de her - der har været sådan nogen informationsmaterialer frem, centrale steder på skolerne. Blandt andet sådan nogen man lige kan have i en tegnebog eller i den der til mobilen. Og de forsvinder altså lynhurtigt, og de ligger ikke og flyder, så der er nogen der synes de har brug for de her oplysninger eller måske kan have brug for de her telefonnumre. Så man kan håbe på at nogen kan hjælpes af den vej i hvert fald. Fordi det der typisk sker når man lægger informationsmateriale ud på skolerne, det er at det bliver taget og så kan man gå og feje det op. Og det kan de altså ikke med det her. Så der er forhåbentlig nogen der har fået hjælp gennem nogle telefonnumre.

Interviewer: Nu kom jeg lige til at tænke på, jeg sad og læste sådan nogle tegn man skal være opmærksom på hos børn der mistrives, er der nogen forskel i de tegn de udviser?

Grethe: Nej, de er stort set identiske.

Interviewer: Det der så har været problemet indtil nu har det så været at der ikke har været nogle der har vidst at det er noget der eksisterer, eller hvordan?

Grethe: Jeg tror det er den der berøringsangst. Og så er der også meget ofte det, at de her familier de skifter meget ofte socialrådgiver - nu lyder det som om jeg lægger det over på socialrådgiverne, det gør jeg ikke - men det er jo dér, der ofte sker noget, altså lærere og pædagoger kan underrette men det er i det andet regi der sker noget. Men de her familier skifter meget ofte socialrådgiver - ikke fordi de flytter, men fordi det bare er et område med meget stor udskiftning. Og der sker der ofte det, som også sker når man flytter fra en kommune til en anden, at så kan den lige kører et halvt år mere. Så det ikke af ond vilje, det er nogle ting, tror jeg der sker ubevidst og nogen ting som ligger i systemet.

Interviewer: Okay, så du tænker måske at fordi det er lidt tungere sager, og man ikke har det kendskab som man måske burde have, så kan man være lidt tilbøjelig til at ligge dem nederst? Eller hvad tænker du? Er det mere ubevidst?

Grethe: Ja, det tror jeg det er. Fordi, altså jeg tror ikke jeg har mødt nogle socialrådgivere, som når man sådan pinner den ud, ikke synes det er forfærdeligt og faktisk sådan tænker: 'ej det er egentlig faktisk heller ikke i orden at jeg sidder og siger at de er vant til at blive slået'. Der er bare noget der nogen gange kan være så tungt, og nogle af de her familier hvor det bliver opdaget, der er det så tungt så lysten til lige og tage fat i dem, gør måske at åha man holder den lidt væk. Og man har måske heller ikke redskaberne at gøre med. Og det er også, det er enormt.. Skal man på én gang tale med familien om måske at komme i arbejde og hvad kunne være en vej for dig? Og så samtidig tage fat på noget andet, så kan man ødelægge den derovre. Så det er sådan noget med at de sidder med en frygtelig masse ting der skal hænge sammen. Og familierne lukker meget ofte når man kommer ind på det her. Så jeg tror det er et sammensurium af rigtig rigtig mange ting.

Interviewer: Hvad tænker du der kunne være vejen frem? Hvis nu du havde et ønske scenarie, hvad tænker du så der kunne hjælpe i de her familier?

Grethe: Jamen så kom det an på om det skulle være med systemet som de handlende eller man sådan virkelig kunne tænke her kunne ske et mirakel fordi den helt store drøm ville jo være at det der sladder det kunne holde op. Det er sladderer der styrer det her og så synes jeg de transnationale forbindelser er rigtig gode og de viser sig jo også at have god effekt på mange ting, men lige i den her, der er de ikke gode fordi der kan sidde en eller anden gammel bedstemor i Pakistan og have udset sig en som hendes barnebarn i Danmark skal giftes med og så bestemmer bedstemor frem for alt andet. Og så bliver det selvfølgelig noget møg. Men på andre områder er de der forbindelser rigtig gode. Jeg tror dybest set som, ligesom når vi taler om etnisk danske familier, der er ikke et kunstgreb, men sladderer ville være et stort fremskridt. Men det ville jo være en oplysningskampagne, for det er jo også en måde at holde styr på hinanden på. Altså vi gør det jo også, som danskere, når vi sladrer om naboer så er det jo meget tit for at fortælle hvor gode vi selv er. Og det samme sker jo der, det er dybest set måske ikke for at nedgøre dem, men for at fortælle: 'jeg ved og sådan gør jeg bestemt ikke med mine piger', så det er sådan noget der er rigtig svært at få has på.

Interviewer: Men hvad så hvis du tænker system? Hvis nu du havde uanede ressourcer hvad tænker du så? Hvordan tænker du man kunne gå ind?

Grethe: Ja... Det ved jeg sgu ikke rigtigt. Jeg tror ikke der er et kunstgreb. Fordi, det systemet skal, når de opdager sådan noget her, altså de der børn og unge mennesker de har jo nogle menneskerettigheder og de skal jo overholdes. Men farer man frem med blå og brand så koster det på andre fronter. Nogle af de der børn og unge som faktisk flytter på de her kvindekrisecentre eller i de sikrede centre, mange af dem får jo et kummerligt liv bagefter for de mister alt for meget. Altså jeg tænker vedholdende information, der er altså

ikke andet at gøre. Og så også en visen at vi har lyst til de familier. Ikke kun til deres unger men også til familierne. Og jeg er ikke en af dem der gider at tale om hvordan må vi tale om folk fordi så man efterhånden ingenting sige. Men det at vi ikke kun siger: 'vi vælger, og I skal på arbejdsmarkedet', men at vi faktisk også mere i handlingen viser det, der synes jeg der er et langt stykke. Altså der er jo flere af indvandrere- og flygtningefamilier, som har boet her i mange år, der aldrig har været i et dansk hjem. Altså bare sådan noget viser: 'jamen vi taler om at i skal integrere jer, men gør det lige for jer selv'.

Interviewer: Ja ja, lige nøjagtig. Noget af det vi har snakket om, det er også det der med, når man sådan læser regeringens udspil og sådan nogen ting, så er det meget: vi har lavet alle de her safe-house og ekstra indsatser så vi kan få de unge væk, og så står der lige lidt med berøringsangst: find selv ud af det. Og så tænkte vi, alt det der i midten, figurerer det noget

steder? Altså var det sådan noget i fik undervisning i? Hvordan man?

Grethe: Ja, det gjorde vi også og så er den jo alligevel sådan noget med at det var mest noget med hvordan håndterede man når de her unge henvendte sig, eller kammerater til unge eller lærere, hvordan agerede man så lige? Og noget af det der jo gør det hammer svært det er at hele tiden så bliver vejlederne vejledt til: I må ikke gøre noget uden at den unge har sagt ja. Og det kan der være god fornuft i, men i Danmark, der må man altså heller ikke have en viden om at nogen slås, for eksempel, eller låses inde, eller på anden led er udsat for de her overgreb, uden at handle på det. Så de der folk, vejlederne der står i det, de har netop det der underlige tomrum mellem her sker der noget og så kan man guide folk over i de her safe-houses og andre ting. Hvor man må prøve og agere selv. Så der er et tomrum. Men jeg tror heller ikke man kan give en løsning på det. Og derfor var det også sådan - altså vi udvalgte skolerne, men skolernes opgave var så og udvælge folk med de rette personlige kompetencer. Det er ikke lige meget hvordan man jækker ind i det. Men nogle gange er man jo nødt til at sige: 'det her det skal handle om at det barn eller den unge skal bare væk og det kan kun gå for langsomt'. Og andre gange kan man måske få etableret et samarbejde og det her det hed faktisk, de skulle hedde vejledere, ja jeg kan sgu ikke engang huske hvad de skulle hedde, men vejledere i forbindelse med negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Og det har vi altså valgt det vil vi ikke. I ved godt vejledning det er sådan noget det er godt både den ene og den anden vej, så derfor valgte vi egentlig at kalde os et dialogteam fordi, fordi vi tænker 'jamen at måden er dialog', og det kan virke naivt men hvis vi ikke tror på det kan vi ligeså godt lade være med at give os i kast med det, så det er egentligt for at understrege at det her uanset, på hvilket niveau man arbejder med det, så må dialogen være vejen frem. Og hvis der kommer en familie for eksempel, fra Etiopien, der aldrig har gået i skole, men har været vant til at familien er mit sikre holdepunkt, og jeg er nødt til at holde mig på god fod med min familie, for overhovedet at have en chance for at overleve, så kan det altså ikke nytte noget vi kommer med vores 2017 værdier, og lige pludselig siger: 'sådan er det i Danmark'. De skal vide det, og de skal også, tænker jeg, når man skal bo i Danmark skal man have viden om det, man skal også have tid til at vænne sig til det. Sådan kan man jo ikke flytte folks tænkning, så dialogen er det vigtigste, men det at oplyse det tager jo fandme langt tid. Så der kan være mange børn og unge der kommer i klemme undervejs. Men det er godt der er fokus på det, mere fokus end tidligere. Men jeg kunne godt mærke da vi var i Integrationsrådet at der var nogle af det to-sprogede, der er medlemmer af Integrationsrådet, de fangede jo lynhurtigt hvem er det her rettet mod, og så kan det meget let bliver den der: 'Nu ser I os igen problematisk'. Ikke at de ikke ville anerkende problemet var der, men at det sådan ligesom jamen når I retter det så ensidigt så er det igen mod os ikke med os. Og det har de jo på sin vis ret i ikke. Men ja, vi vælger at sige vi er, vi kigger der hvor vi ser social kontrol uanset hvor den er.

Bilag 3c - PETER

Interviewer: Dit navn?

Peter: Det er Peter.

Interviewer: Så har vi skrevet etnisk udgangspunkt?

Peter: Mit? Jamen jeg er fra København. Jeg kommer [redacted]. Men jeg har boet i Aalborg i 25 år.

Interviewer: Uddannelse og stillingsbetegnelse?

Peter: Jamen jeg er [REDACTED]

Interviewer: Hvorfor har du sagt ja til, at være med i det her projekt?

Peter: Jamen det.. Der er jo to.. En af dem det er min samvittighed, fordi jeg får faktisk, modsat mange af de andre, så er jeg, så får jeg 1,5 time for det her om ugen. Jeg er jo ganske almindelig, jeg er jo ikke trivselsperson som mange af de andre. Så dengang at der blev spurgt og skrevet ud til de skoler som skulle sende en person, som kunne være med i det her projekt så skrev vores skoleleder ud, om der var nogen der kunne tænke sig det her. Og det gør de fleste ledere, men der er nogen steder, der sidder lederen og siger nå men, så er der bare en der bliver prikket: 'det skal du tage dig af'. Men vores skoleleder ham skrev ud og da jeg ikke er trivsels person men jeg har arbejdet indenfor det område tidligere hvor jeg var på en anden skole igennem 10 år, så tænkte jeg det kunne være spændende. Også fordi at jeg er i indskolingen, og for at der var noget andet noget i stedet for - ikke "kun" - men undervisning i 1. klasse, 2. og 3. og så forfra igen, det er mega sjovt og spændende og sådan noget men der må også godt være nogen gange sådan noget andet noget. Og så skrev jeg tilbage at det kunne godt være at det skulle være trivselspersonen der skulle stå for det, men hvis det ikke lige flaskede sig, så ville jeg gerne lægge billet ind på det. Og så skrev min leder tilbage at han ville gerne, at jeg tog det. Og jeg ved også at trivselspersonen har også ønsket det, men det var mig der fik det. Så..

Interviewer: Okay, så du har et eller andet med dig fra før, hvor du har arbejdet med?

Peter: Ja med to-sprogede?

Interviewer: Ja

Peter: Ja

Interviewer: Og hvad har du med?

Peter: Jamen jeg har egentlig arbejdet, da jeg gik på lærerseminariet på et sted hvor man samlede arabiske svært underviselige, kaldte man det, drenge og piger her i Aalborg. Og så var jeg tilknyttet det, så da jeg blev færdig som lærer så røg jeg med nogle af dem, af de her drenge og piger, på [REDACTED] skolen i sådan en specialklasse for arabiske drenge og piger som var lidt tunge og lidt vanskelige. Men det var også meget fysisk udfarende, med mandsopdækning og mange de, de var lidt voldelige nogen af dem og så endte det faktisk med at det blev sådan somalisk specialklasse vi havde derovre. Det var ikke en modtageklasse, det var sådan somalisk - ikke noget jeg har hverken set eller hørt siden, men det var nogen der lige var svære at placere. Men det ligger altså.. Det ligger 15-17 år siden. Jeg fandt lige et billede forleden dag hvor, jeg havde en kolonihave på det tidspunkt sammen med en kammerat, der havde vi de her somaliske elever ude og se hvad var en kolonihave og snakke om sådan nogen ting og vi tog på mange ture og sådan noget. Lidt ala det samme man gør i m-klasserne, men det var ikke... Det havde man også dengang, men de her de var bare lidt tungere.

Interviewer: m-klasser er det det man kaldte..

Peter: modtager, modtagerklasser

Interviewer: det er modtagerklasser, okay. Okay så hvad er din opgave helt præcis?

Peter: Jamen det er jo at være.. Jeg skal jo kunne.. Jeg skal fortælle mine kollegaer og jeg skal være til rådighed for mine kollegaer hvis der opstår et eller andet hvor de tænker: 'hov der er et eller andet social kontrol eller æresrelaterede konflikter, der er en eller anden problematik her' og så kan de få noget sparring med mig. Vi er, vi må ikke hedde vejledere for det skal give et tillæg hvis man er vejleder. Så det er heller ikke en vejleder uddannelse vi har. Så det er derfor vi hedder dialogteam. Så jeg har været med på et par team-møder og snakket med nogen om nogle forskellige ting. Men det er jo.. Jeg tænker det også lidt som en brandmand, ikke. Opstår der noget ildebrand jamen så er det brandmanden man henter, og det er også mig. Så hvis jeg ikke laver nogle af de ting så er det jo fordi der ikke er noget. Men det er jo så også, en brandmand går jo også ud og fortæller om forebyggelse af brande. Så det er jo også. Jeg har forskellige undervisningsmaterialer og ting og sager, som jeg også har snakket med kollegaer om og jeg skal på et ledelsesteam-møde, så skal jeg fortælle lidt om min rolle og så kommer det på et fælles personalemøde hvor jeg - jeg har været på et ganske kort et og fortælle hvad det handler om, men nogle af de der slides jeg blandt andet sendte til jer skal jeg præsenterer noget af, og så, og noget af vores arbejde. Så de ved at - hvor de kan komme hen hvis de har et eller andet de ikke lige har styr på. Og så kan jeg, så er jeg jo så uddannet til at vurdere og så også hvor man kan, for eksempel etnisk ung og sådan noget og kontakt med dem og få noget hjælp derfra. Og så er det jo meningen at - vi er jo det første hold - vi skal så være med at uddanne og vejlede det næste hold, så vi får nogle flere på de skoler i Aalborg.

Interviewer: Hvordan var det undervisningsforløb I havde været igennem, sådan ifølge dig?

Peter: Altså de kurser vi har været på?

Interviewer: Ja

Peter: Ja, jamen det har været fint. Nogle af tingene vidste man jo i forvejen og sådan noget men jeg synes vi har - jeg synes egentlig vi er blevet klædt meget godt på. Det vurderer jeg i hvert fald har været fint. Vi skal afsted til København her i slutningen af April, fordi - det er jo sammen med en gruppe fra Hvidovre og så, vi har været derovre og de har været her og vi har, vi er blevet hørt i hvad vi gerne ville vide noget mere om og der har vi tit efterlyst at få nogen med egne erfaringer omkring det her. Og det har været rigtig godt og lytte til fordi og stå og snakke med en etnisk dansk lærer der har noget, det er fint nok, men at komme i kontakt og høre og stille spørgsmål til nogen som på egen krop har mærket det her fordi de selv er af en anden etnisk baggrund, det giver jo meget mere.

Interviewer: Hvad har overrasket dig? Eller er der noget der har overrasket dig?

Peter: Jamen jeg synes.. Ja, fordi det gode ved vores - I har set det billede der er af os ikke?

Interviewer: Jo

Peter: Jo, og der er jo tre personer som er en anden etnisk og jeg tror den ene er adopteret, Sara. Hun er jo boet mange år i Danmark og er dansk gift og sådan noget.

Interviewer: Ja, jamen hun er adopteret

Peter: Ja, det mente jeg også. Og så er der en mere, hun er også dansk gift.

Interviewer: Er det Sofia?

Peter: Sofia ja. Og så er det manden, eller han hedder... Jeg er så dårlig til navne og jeg snakker med ham jævnligt. Men det har været mega spændende at have ham med..

Peter: I spurgte hvad der har overrasket mig?

Interviewer: Ja

Peter: Overrasker, eller spænding det er den her når to kulturer møder hinanden, og hvor især synes jeg nogen gange vi danskere vi kan være lige lovlig hurtige nok med at sige: 'sådan er det ikke. De skal også bare tilpas' og hvor man så fra, jeg kan komme med et eksempel lige om lidt, hvor så han som med arabisk baggrund og rettroende muslim i dag, ser helt anderledes på mange af tingene. Også med hvor meget skal skolen blande sig og hvad er privat og hvad er opdragelse og sådan noget. Og det der. Så har vi været ude og, jeg har været ude til etnisk råd i Aalborg og fremlægge, sammen med en der hedder Helene, vores arbejde. Og jeg har været ude og snakke med, der var Grethe med på sidelinjen, hvor jeg var ude og snakke med nogle to-sprogs-undervisningsassistenter, pædagoger og sådan. Der var en 20-25 stykker. Og der, jeg vidste det jo godt, men det har alligevel overrasket mig lidt at når man sådan - jeg vil gerne have noget debat, altså sådan hvor de selv kom med nogle ting, der blev de utrolig hurtig meget uenige og kom næsten op at skændes. Fordi de havde helt forskellige syn på hvordan man skulle tilpasse sig og hvordan man skulle være når var i Danmark. Og det var helt fra en der, hvis han ikke havde en mørk hudfarve så skulle man tro at vedkommende var fra dansk folkeparti, altså det var bare, man skulle bare følge de regler der var og sådan noget ikke. Og hvor, så de andre så skulle der altså tages meget mere hensyn og sådan noget. Og det synes jeg har været overraskende spændende. Men det er jo også, det viser også bare at det er en kæmpe udfordring fordi - og man kan ikke bare sige, altså fordi vi snakkede for eksempel et sted om en, hun var noget urolig for hendes datter, altså hun var af anden etnisk herkomst og datteren var selvfølgelig også, var begyndt at gå på stranden og moren havde egentlig forbudt hende at smide toppen på stranden, fordi moren var bange for, at hvis hun smed toppen på stranden så ville andre tolke det som om at hun var meget frisindet. Og der kom vi til at snakke om: jamen det må jo være - det er jo også noget om opdragelse. Det kunne jeg også finde på, at sige til min datter måske. Det er jo hvordan... Så sagde jeg en lidt sjov historie med at da min kone mødte min familie første gang, min far når han havde været i bad, så smed han bare badebukserne og gik ned og vaskede dem i strandkanten, ikke. Det var jo helt udelukket for min kone, som kommer fra nordjylland og hendes familie. Og det har jo ikke noget med etnisk baggrund, ikke. Og vi snakkede om seksuel oplysning i skolen, hvor der var en fra - var hun fra Yemen eller sådan noget - det havde de også haft i skolen, det var der ikke noget tabu omkring. Men det er der så i andre. Så det er jo mega komplekst, man kan jo ikke bare. Og når vi så fremlagde med alle de her lysbilleder, som i også har set, så fik vi faktisk en masse god feedback. Vi fik også.. Altså nogen af de muslimer de følte sig virkelig udstillet. Som om at man tog næsten for givet at når man var muslim så var der også etnisk kontrol, eller social kontrol, og æresrelaterede konflikter i alle familier næsten. De følte sig lidt truffet og det kunne jeg egentlig godt forstå. Så de der

billeder vi har, og tekst sådan noget, der har vi snakket om at det skal vi have revideret. Og så er der en der var med i Etnisk Råd som har tilbudt og komme og være med, som er forældre og har børn i skolen og sådan noget, gerne vil være med inde over på sidelinjen.

Interviewer: De slides som du havde, er det nogen I har fået udleveret ved undervisningen?

Peter: Nej, de slides jeg sendte til jer, det er nogen vi selv. Nej det er nogen Kristina og Kasper, som er med i gruppen - nogle af opgaverne deler vi lidt op - der har de siddet og - det er ikke mening det skal præsenteres for børn - det er og præsentere sådan lidt oplysninger om os. Fordi vi har endnu ikke - jo vi har nogle undervisningsforløb, men det er oppe i de større klasser, omkring børns rettigheder og sådan nogle ting, nogle film, vi har nogle titler på nogle film, man kan arbejde med noget undervisningsmateriale fra blandt andet Etnisk Ung. Men næste gang vi skal ud og vise dem, der skal vi i hvert fald have snakket sammen når vi skal ud på andre skoler og fortælle, jeg skal jo på skolen her. At vi skal have dem gennemgået igen, fordi nu har vi fået feedback på det her. Og noget af det er plukket fra andre steder og sådan noget. Og det er jo det farlige, så kan man godt sige: 'nåmen det lyder godt' men hvordan er det så i praksis når man kommer ud med det.

Interviewer: Okay, så står der: hvad er den største forskel i den måde du vil gribe en situation an på nu, i forhold til før?

Peter: Jamen.. I forhold til før. Nu ved jeg jo i hvert fald meget mere om det og jeg ved jo, at især at der findes så mange som har så meget forstand på det: Etnisk Ung. Og jeg ville jo i løbet af ganske få sekunder lige kunne gå ind og kontakte nogen og få noget vejledning. Og jeg synes da jeg har en meget større forståelse for den gråzone der er mellem social kontrol og æresrelaterede konflikter og så opdragelse. Så jeg tror da at jeg er meget mere nuanceret i mit syn på hvorfor der eventuelt er en konflikt af en eller anden slags. Og det kunne også - jeg ved ikke om I har fulgt med, der var, var det en eller anden venstreperson som mente at burka det skulle, eller slør, det skulle ikke være tilladt i skolerne. Så var han jo henne og besøge en skole og så fandt han jo lige pludselig ud af: jamen de her unge mennesker, det var jo en selvstændig beslutning for mange af dem. Han troede jo at det var nogen der bare var underkuede og ikke var særlig kloge, som bare var blevet trumfet, og det var deres eget valg. Jeg synes også jeg har fået et meget nuanceret billede på kulturer. Hvor meget der egentlig er kulturbestemt.

Interviewer: Hvordan vil du beskrive æresrelaterede konflikter?

Peter: Jamen konflikt det er jo når der.. Jeg tænker konflikt, så går det jo ud over en eller anden. Og det kan jo så være, det kan være noget vold eller det kan være noget chikane eller noget, hvad skal man sige, udelukkelse fra et eller andet. Du sagde æresrelaterede konflikter?

Interviewer: Jo

Peter: Ja. Jeg tænker på det at, altså en familie hvor familien er bange for deres renommé fordi deres barn eller et eller andet gør noget, og så de straffer vedkommende. Fordi, igen, de må gerne opdrage og sige: 'jamen du skal komme hjem fra skole og du må være så og så meget på Facebook' der er jo, altså hvor meget skal de bestemme når de er under 18 så er det jo selvfølgelig forældrene der bestemmer, men hvis det begynder at tendere noget med vold og med personlig frihed og sådan nogen ting, så mener jeg, så er der en konflikt. Og så mener jeg jo så at vi har jo ansvaret som lærere og professionelle omkring de unge mennesker at handle på den ene eller på den anden måde

Interviewer: Og hvilke handlemuligheder har I så?

Peter: Jamen vi har jo selvfølgelig mulighed for og kalde forældre til samtale ikke. Men der er det jo også vigtigt at det skal være en samtale, som er.. De skal føle sig trygge fordi.. Nu er jeg i indskolingen, det handler rigtig meget om, når de nye elever starter, om tryghed og viden for forældrene, især de to-sprogede, jamen hvad foregår der derovre, hvad sker. Ellers kommer alle de her konflikter med lejrskole fordi der er jo tit når de to-sprogede, de anden etniske danskere de får en ordentlig information og får det forklaret ordentlig så bliver det: nåja. Fordi de har jo også en masse fordomme ligesom vi har en masse fordomme. Så ved hjælp af den korrekte oplysning og formidling og dialog og kommunikation så tror jeg man kan nå rigtig meget. Jeg har skrevet til Etnisk Råd om der var et eller andet omkring, altså skolestart og hvordan man sådan kunne få de to-sprogede - jeg ved godt at man gør noget, men jeg tror godt man kunne gøre endnu mere for at de to-sprogede forældre var klædt bedre på til at deres børn kommer i skole.

Interviewer: Så du tænker meget forebyggelse.

Peter: Ja

Interviewer: Hvad så hvis du

Peter: står i en konflikt lige pludselig

Interviewer: hvad så?

Peter: Jamen så er det jo så selvfølgelig.. Jeg ved jo godt, så kan man få en historie fra børnene og så kan man få en historie fra forældrene og sådan noget, men altså så er det jo selvfølgelig at inddrage de sociale myndigheder på et eller andet plan. Selvfølgelig hvis der er blå mærker på, i idræt og barnet siger eller den unge siger: 'jamen jeg er faldet og slået mig' og sådan nogen ting. Alle de signaler der kan være, så hellere. Jeg var til møde på politistationen sidste tirsdag faktisk og der handlede det meget om radikaliserings, hvor de så siger - det er også lidt en gråzone fordi der sad en masse PPR folk, og hvor vi snakkede om: heller en indberetning for meget end en for lidt. Men hvor også nogen siger: 'jamen hvis vi begynder og indberette kan det også godt være at kontakten med de unge mennesker den fuldstændig forsvinder fordi - det var sådan nogen der røg hash og sådan noget - fordi så ville de slet ikke, så bliver handlemulighederne jo mindre. Så hvis jeg har en elev, som får tæsk derhjemme eller bliver truet med at blive sendt på opdragelses eller hvad det nu kan være - det har jeg ikke oplevet - men hvis jeg så kontakter de sociale myndigheder, og det skal jeg jo selvfølgelig gøre, og jeg kan jo også risikere at forældrene så handler endnu hurtigere og så sender barnet afsted. Men der er jo nogle safe-houses agtig noget så man kan.. Der er også en app som de unge mennesker kan bruge hvor de hurtigt - som er.. Kender i den?

Interviewer: Vi har hørt om den.

Peter: Hvor de kun selv kan komme på den. Og der kan de hurtigt komme i kontakt med nogen hvis de skal have noget hjælp. Så jeg synes - jeg har jo ikke prøvet det endnu, rigtigt, så jeg ved jo ikke hvordan men jeg kunne forestille mig at det er mega svært fordi den balance med hvad skal man.. Hvor meget skal forældrene inddrages, de skal selvfølgelig inddrages men.. For man vil jo helt sikkert få to forskellige historier. Men selvfølgelig, nogle af de familier hvor jeg ved at der har været problemer, der er de sociale myndigheder jo inde over. Så der ved de jo godt på forhånd at der er nogen.. Men vi har ikke i de ti år jeg har været her, der har vi ikke oplevet noget sådan noget videre, overhovedet. Så jeg tænker også lidt på, jamen, altså de er jo meget mere i København og i Århus og Odense i nogle af de miljøer der er der. Der er vi ikke så hårdt ramte i Aalborg, endnu. Og så, det var jo bare tilfældigt, tror jeg, at Aalborg de tænkte: nå nu søger vi den, det giver nogle timer. Og så gjorde de det også i Hvidovre. Og det var før der kom alt det her med hemmelige optagelser i moskéerne. Og efter de kom, så kom der meget mere fokus på det og så var der mange flere der gerne vil søge, men så var bevillingerne røget ud til Aalborg og Hvidovre.

Interviewer: Du siger, at du tror ikke det er så udbredt her i Aalborg?

Peter: Ja og det igen jeg ved det ikke altså, fordi nu da jeg snakkede med, der sad 20 to-sprogs pædagoger og undervisningsassistenter som var ude på alle mulige skoler, og der lagde jeg ud til, om de havde nogle historier fra deres professionelle liv, og det var meget lidt.

Interviewer: Det var meget lidt, okay. Fordi jeg tænker jo sådan lidt når det er sådan, at der lige pludselig bliver noget fokus på et område, og der kommer noget viden, så kan der godt lige pludselig komme nogle aha oplevelser omkring: hov, har der været nogle ting, har der været nogle signaler vi har overset og vi har ikke helt vidst hvad vi skulle kigge efter. Tænker du, at det kan være sådan noget at det er fordi man ikke har været opmærksomme på at det er noget, at det ligesom er et begreb eller hvad kan man sige, at det faktisk er noget, der findes?

Peter: Ej, jeg tror egentlig at vi som lærere og pædagoger godt kunne se de signaler. Men jeg tror bare ikke vi har vidst hvordan vi så har skulle handle. Og så tror jeg da at man måske er naiv, det ved jeg ikke, at man er gået til sin leder og hvis man har været urolig for et eller andet og der så er blevet handlet den vej igennem. Så, ja jeg skal ikke kunne sige det.

Interviewer: Nej. Så har vi den, hvornår skal I kontakte kommunen eller andre instanser? Men det har du jo lidt været inde over

Peter: Jamen det skal vi jo egentlig lige så snart vi mener der er en begrundet mistanke for at der sker et eller andet hvor et barn ikke trives. Og det kan jo selvfølgelig, det kan også være psykisk altså. Altså det er jo også en form for overgreb ikke. Det kan jo være på mange planer. Altså jeg fik en henvendelse fra en klasse hvor de har en elev, så de synes - hun var begyndt at gå med tørklæde - men det var sådan småtingsafdelingen, det var ikke noget. Og hun måtte være på facebook og hun måtte det hele og sådan noget, men hun havde sagt det her med, at hun vil ikke være veninder med andre end dem der havde tørklæde på og sådan noget. Men det gik sådan lidt i sig selv. Det er sådan det højeste jeg har oplevet og så er der nogen gange nogen der ikke vil i bad eller sådan noget og det løser vi jo. Vi har en svømmehal ved

siden af her, jamen så har vi et forklæde vi kan skubbe for og så får de at vide de skal bare hænge badebukserne op over så man kan se at de vasker sig uden badebukser og så når de har gjort det nogen gange så gider de ikke mere og så, ja. Men forældrene ved at de har det tilbud og at mulighederne er der og så handler det jo også meget om, et eller andet sted om ære, ikke. Altså forældrene så kan sige hvis der er nogen andre familiemedlemmer der siger: 'jamen lille Ahmed går han i svømmehal sammen med?' 'ja, ja de har jo sådan et tørklæde de kan, eller forklæde, de kan hænge for så de kan' 'nå så er det jo fint' så er det ikke mere. Altså hårdt mod hårdt det synes jeg ikke nytter ret meget. Er det i Århus med dem der bader, nej det er i København ikke? De her kvinder der vil bade alene?

Interviewer: Jo, men der er vist flere steder

Peter: Ja flere steder. Det synes jeg jo, hvorfor skulle de ikke have lov til det? Hvis de kan komme ud og få lidt, så kan det jo være første skridt til en eller anden integration på et eller andet plan. Jeg synes godt vi kan strække den. Jeg har været en del år i specialundervisningen hvor man sådan strækker sig sådan lidt ekstra og det tror jeg, jeg tager sådan lidt med i al mit arbejde med at, jamen der går ikke noget af mig altså lige gør en ekstra eller skrive en ekstra til forældrene eller lige gøre sådan. Det er jeg jo vant til fra specialundervisningen.

Interviewer: Så lige for at komme tilbage til det du sagde med at når, hvis I indberetter, for eksempel hvis der nu er tale om - et tænkt eksempel - hvis der nu var en der taler om at forældrene vil sende til hjemlandet eller på opdragelsesrejse eller et eller andet ikke, og så siger du: 'hvis vi så underretter så kan det være at det går lidt stærkere eller det går lidt hurtigere fra forældrenes side.

Peter: Ja og det er jo ikke fordi jeg har nogle erfaringer med det overhovedet, det var bare sådan lige umiddelbart men det ville jo ikke afholde en fra, at gøre det alligevel. Man ville jo handle på en eller anden måde og der tror jeg da at jeg ville selvfølgelig - du når ikke engang at spørge.

Interviewer: men det jeg tænker det er sådan lidt.. Det er jo sådan, at når man underretter så skal forældrene vel have besked?

Peter: Ja, det mener jeg bestemt også ja det skal de.

Interviewer: Det skal de, ja.

Peter: Men hvis jeg finder ud af og der er et barn der siger at der har mistanke om at vedkommende bliver sendt hjem eller får af vide: jeg skal til.. Men ja, hvad jeg så ville gøre? Om jeg ville underrette fordi jeg sagde at så var jeg bange for, at det ville gå hurtigere?

Interviewer: Ja

Peter: Nej jeg ville da.. Jeg tror jeg ville.. Hvis nu en - jeg har 1. klasse nu - hvis der var en af de her elever som - jeg har nogen som kommer fra andre lande og sådan noget - og jeg hørte noget om.. Men igen, hvis de nu siger: 'vi skal på ferie' og så kommer de bare ikke hjem fra ferie eller lige pludselig ser jeg forældrene men barnet er ikke kommet tilbage, det er jo det man hører, at det sker fordi jeg kan jo heller ikke handle hver gang at en af mine to-sprogede eller anden etniske de skal på ferie, fordi de tager jo på ferie. Jeg har jo en del elever, og som nu går i 4. som hver sommer tog til Libanon. Og der kan vi jo ikke gøre noget. Men selvfølgelig hvis eleven har sagt: 'jeg er bange for at jeg skal til ferie fordi jeg tror ikke jeg kommer hjem igen', så ville jeg selvfølgelig handle. Men når lille Muhammed han kommer og siger: 'ej jeg glæder mig til at komme til Beirut der skal man ikke have sikkerhedssele på i bilen og vi skal spise is hver dag' altså så det jo bare.. Og han var nemlig lidt af en bølge men han kom da heldigvis hjem hver sommer.

Interviewer: Ja, det jeg tror jeg fiskede lidt efter det var, når man underretter - jeg tænker jo I har fået en viden, jer lærere, når I så underretter så sidder der jo en sagsbehandler inde på kommunen, som ikke nødvendigvis har den her viden - ville der kunne opstå nogle uoverensstemmelser mellem det som du prøver og formidle og det som de forstår, på baggrund af det viden, som du har? Altså noget som de måske ikke forstår?

Peter: Ja, det kunne selvfølgelig godt tænkes at jeg har et andet syn og fordi jeg også kender eleven at jeg så - jeg kender forældrene - og har en anden tilgang til det, men det er svært at sige når jeg nu ikke har prøvet det. Men jeg tror egentlig det er meget personafhængigt fordi med de forskellige, altså, psykologer jeg har arbejdet med og sagsbehandlere, så hvis jeg havde taget den samme sag og afprøvet med de forskellige folk, så kunne jeg godt have fået meget forskellige resultater. Jeg tror det er meget personafhængigt. Selvom man siger: 'nåmen' og sådan vil det også være når nogen spørger: 'jamen er det en god skole den her' så 'jamen det er en mega god skole' men i sidste ende så handler det jo meget om hvilken klasse dit barn kommer ind i og hvad er det for et team der er omkring den klasse. Nu har vi så her måske bare nogle rigtig gode teams, det

ved jeg ikke. Men jeg synes vi har en rigtig god skole og har et godt ry her. Men der kan også sagtens være en dårlig skole hvor der så er et rigtig godt team, der bare kører og så har man en hel anden oplevelse af hvordan den skole er. Så jeg tror det er meget personafhængigt.

Interviewer: Føler du, at der er noget berøringsangst i forhold til de her problematikker, som I har lært noget om?

Peter: Ja, det synes jeg. Fordi der er jo ikke nogen danskere der vil skydes i skoene at de er racister vel, så det er der helt sikkert. Og jeg kan jo også når jeg har været ude og fortælle og især når der har siddet en masse med en anden etnisk baggrund, er jeg da også meget forsigtig i hvordan jeg siger tingene. Fordi det er ikke altid at jeg når og tænke mig så godt om inden jeg siger.. Så det bliver bare sådan hvad jeg lige føler nu og der er jeg da i hvert meget mere sådan opmærksom på hvad jeg sådan lige. Nu her så snakker jeg jo bare I kan jo sortere fra og kan hører det igen og sådan noget. Men men.. Fordi det kan jo meget hurtigt misforstås også fordi at de sidder jo måske og har nogle fordomme fordi, så skal jeg komme der og spille klog på æresrelaterede konflikter og social kontrol, og hvor har jeg den viden fra. Fordi jeg har været på nogle kurser og læst lidt pjecer og bøger og set nogle film og sådan noget, det gør mig jo ikke på nogen måder ekspert vel. Så der prøver jeg at være meget ydmyg og så lyttende og det er også derfor det hedder et dialog team, så det er jo ikke en envejs kommunikation når vi er ude. Det er noget vi slår meget på. Og så kom jeg lidt fra igen hvad du sagde

Interviewer: Berøringsangst

Peter: Det synes jeg lidt. Når der er nogen.. Jeg er selv lidt konfliktsky og sådan noget og når jeg arbejder sammen med, i et team med en og der er sådan nogen, der ikke møder op til en samtale

Interviewer: Tænker du forældre her?

Peter: Ja forældre, som ikke møder op til en samtale. Og så synes jeg godt man kan strække sig lidt mere, jeg er ikke så god til og - nu tror jeg at jeg kommer lidt ud på et sidespor - men det jeg ville sige det er at når det er de to-sprogede børn og deres forældre, når de ikke kan møde op til forældresamtalen så er det, så synes jeg vi har sådan en tendens til at sige: 'nå men det er fordi de vil ikke', det er jo meget nemt at sige ikke. Så ligger vi skylden over på dem. Men det kan jo også være at det er fordi at det vi kan tilbyde dem, det hjælper dem ikke en skid. Og så er det meget nemmere bare at sige: 'nå men det er sgu også deres skyld', ikke. At give andre skylden det jo, nogle gange er vi jo verdensmestre i os danskere synes jeg. At i stedet for at kigge ind af ikke. Hvad kunne vi selv have gjort. Kunne vi gøre et eller andet for at de her forældre de følte sig mere trygge ved at være her.

Interviewer: Og du tænker, at det kan bunde i en eller anden berøringsangst fra skolens side og fagpersoner?

Peter: ja, for det er jo meget nemmere at sige: 'nå men', altså fordi vi kalder ind til forældremøder og samtaler og det er jo - formen er jo egentlig lidt dødsyg for så står der en lige og fortæller: 'vi gør sådan og sådan' og der sidder måske nogen dernede som har lidt svært ved at forstå det og jamen så skal vi have tolk og det er også besværligt. Og så er det nemmere bare at køre det samme: nå men de kommer ikke og så er det det.

Interviewer: Ja så er man fri for at tage stilling til alle de andre ting.

Peter: Ja fordi.. Og hvis der så er problemer: nåja men de kom jo heller ikke. De kom jo heller ikke til forældremødet de kom heller ikke til samtalen, hvad kan man så forvente? Så kan deres barn jo heller ikke opføre sig ordentlig måske. Og der synes jeg godt man kan være mere vedholdende og så strække sig lidt længere og så måske tage et - have længere tid til en samtale med de to-sprogede fordi jeg har haft samtaler hvor manden sidder og oversætter til konen, det tager jo længere tid. At man er bedre til at forberede anden etniske familier på et forældremøde, hvorfor det er vigtigt og måske på forhånd sige hvad det er det kommer til at handle om, så de er bedre klædt på.

Interviewer: Hvad tænker du der - hvad resulterer det i eller hvad bunder det i det her berøringsangst? Eller det her 'det er nemmere bare at'.

Peter: Jeg tror egentlig gerne at vi som professionelle gerne vil, men det er bare, det bliver måske bare for uoverskueligt og for så nåede vi det ikke og tidspres og sådan fordi jeg tror egentlig hensigterne er gode nok, man vil jo gerne, selvfølgelig. Men jeg er jo opmærksom på det, jeg får heller ikke gjort så meget ved det. Men nu er jeg blevet endnu mere opmærksom på det, så når jeg skal - dem jeg har i 1. klasse nu når de, dem skal jeg sige farvel til i 3. så skal jeg ned igen og have nogle timer i 0., det havde jeg også sidste år - dem jeg er klasselærer for, dem har jeg i 0. Der kunne jeg godt tænke mig at når den årgang jeg skal have næste gang skal starte, så snakke med - så være mere med, også til forældremøder nede i 0. og forberede dem meget

mere på hvad vil det sige at gå i skole. Altså noget med at afklare forventninger. Vi har nogle forventninger men det er sådan et stykke papir man får stukket i hånden nærmest: 'vi forventer at jeres barn sådan og sådan og sådan'. Det bliver jo ikke forklaret sådan ordentligt synes jeg.

Interviewer: Så der er sådan en indforståethed.

Peter: Ja

Interviewer: Okay. Er I på det her kursus er I blevet undervist i sådan nogle af de her problematikker, det der omkring at der er måske en berøringsangst?

Peter: Nej, det synes jeg egentlig ikke. Det har mere været sådan mere facts omkring handlemuligheder og folks egne erfaringer og sådan noget, altså historier. Det har mere måske været internt i diskussioner eller snakke vi har haft i gruppen der.

Interviewer: Så har vi sådan en hel masse spørgsmål der handler omkring hvis man - forskellen på minoritetsbørn og majoritetsbørn, altså danske børn og børn med anden etnisk baggrund. Men du har været lidt inde over det. Der er blandt andet det der med om børn, om det er de samme signaler de sender, men problematikkerne måske er noget forskelligt, eller om det er nogle helt andre signaler de sender?

Peter: Jeg synes, nogen af de problematikker vi har her på skolen det er at man har haft en tendens til at sætte de arabiske børn i den samme klasse, og det har man gjort med det formål at så har man haft en arabisk talende lærer/pædagog til at være med, og det er jo fint nok, fordi de har kunnet støtte og tage ud og lave ekstra dansk og sådan noget. Men så har det tit udviklet sig til at blive sådan en lille arabisk mafia og hvor de, dem der går i 4. nu, der havde vi nemlig sådan lige en arabisk klike i den klasse og de havde meget med det her med altså at de skulle i hvert fald - stolthed. Det her med at skyde brystet frem og lidt ære og sådan noget og vise sig og sådan. De skulle i hvert fald nok - overfor hinanden, der kom sådan noget: hvem var lederne. Det var meget sådan, ikke sådan man ser det med danske børn synes jeg. Og der virkede det, der var nogen af dem, de... vi havde endda to som, de har glade for hinanden men forældrene - den ene forældre ville ikke have at de skulle lege med hinanden for de mente, at han var lidt mere bølle og det skulle han ikke. Men de kunne ikke holde sig fra hinanden for de var også gode venner og.. Men de havde meget den der med at hvis de ene viste sig så skulle den anden jo også, ikke. Og ville gerne være ledere og ville gerne være seje. Altså det betød rigtig meget i de små klasser, de arabiske drenge at de er seje og hvordan man ser dem. Der er ikke så meget prestige i, mere med pigerne, at være klog og sådan noget, men her handler det meget om at være stærk, hvem var den stærkeste og hvem så sejeste ud og havde det flotteste tøj og bedste mobil og sådan noget. Der synes jeg der er en stor forskel.

Interviewer: Hvad så med de signaler de sender hvis der er et eller andet problematisk?

Peter: Der synes jeg altså når det - altså når jeg lige hurtigt tænker over det, så er det sjældent at der var nogen af dem der fortalte noget om, hvad der foregik derhjemme. Hvor de danske børn de er meget åbenmundede omkring hvad ens forældre gør og altså, jeg har lige haft nogen som skal skilles og barnet kom i skole og sagde: 'mor og far skal skilles og det flyder med glasskår derhjemme' så havde de smidt alt muligt ting efter hinanden og sådan noget. Måske også fordi der er selvfølgelig flere danske børn, så hører man flere historier, men når jeg sådan lige tænker lidt efter, så synes jeg ikke der er så mange der åbner sig og fortæller om hvad der sker derhjemme. Om de er opdraget til det eller hvad det skal jeg ikke kunne sige. Eller danske børn de er bare vant til at blive inddraget meget mere af voksne. Altså i ser de her enlige mødre - der er ikke nogen af jer der er enlige mødre vel?

Interviewer: Nej

Peter: Enlige mødre der tager deres døtre med i alle beslutninger. Og de ved bare alt. Og det er, synes jeg, jo at gøre dem en bjørnetjeneste. Sådan synes jeg ikke jeg ser de anden etniske med anden etniske baggrund, altså de børn og unge der er på samme måde. Men det tror jeg også kultur og hvordan man opdrager og sådan noget der.. Jeg tror ikke man i den kultur - altså uden, at jeg ved noget om det - inddrager børnene så meget, som mange danske forældre inddrager deres egne børn.

Interviewer: Det er jo sådan meget, det her er også et spørgsmål hvor man nærmest kun kan gisne, men hvis et barn sladre vil du så tro, at konsekvensen er større i minoritetsfamilier end i etnisk danske familier? Altså sladrer, der mener jeg for eksempel fortæller om i skolen at tingene ikke er så gode derhjemme.

Peter: Jamen det vil jo være min umiddelbare tro at det vil måske kunne få nogle andre konsekvenser. Det tror jeg. Fordi det har - altså jeg har også givet eksempel på, altså det er jo ikke noget med sladder med, for eksempel hvis der er en eller anden elev der er sur på mig og siger at min mor er en luder, så vil jeg jo bare trække på smilebåndet: 'jamen hun er jo godt nok død, men jeg tror bestemt aldrig hun har været luder eller

noget'. Men gør man det også for en arabisk dreng så bliver der jo virkelig ballade, kan der blive ballade, og de kan blive virkelig stødt over sådan nogle ting. Men - prøv lige at sig det igen.

Interviewer: Om du tænker, at konsekvensen på det der med at fortælle hvad der foregår derhjemme er større i de der minoritetsfamilier?

Peter: Jamen ja det tror jeg. Fordi at det der det sagte ord, jeg tror at vi som almindelige danskere kan - at vi er så vant til og sige og snakke en hel masse. Hvor jeg tror at det kan hurtigere få større konsekvenser fordi måske også fordi i en familie en anden etnisk baggrund, de lever noget mere usikkert fordi der er så mange tilpasninger og så er der nogen. De ved jo også at går det helt galt så kan man blive smidt ud af landet. Og der er meget mere større... Ikke at fordi at der bliver noget sladder, men jeg tror bare at man er mere og så har man det her med: hvad tænker naboen, meget mere end hvad vi som danskere har. Og den der ære og hvis nu at der er en der har gjort noget og de andre får det af vide og.. For eksempel indenfor diagnoser og sådan noget, handicap og sådan noget, der er det jo en skam for familien, hvis.. Og nu generaliserer jeg jo bare, der er jo sikkert forskel på om det er Yemen eller det er Pakistan eller det er Libanon eller.. Men at det - og det samme med at få, hvis man ikke får en søn, man skal jo helst have en søn. Altså der er nogen ting, som gør at det er bedst for familien. Og der er ikke noget, der skal sætte familien i dårligt lys. For eksempel at sige: 'din mor er en luder' eller sådan noget.. Det giver mere skam til familien så det tror jeg da, at der er en stor forskel der

Interviewer: Den undervisning I har været igennem, har I ligesom, hvad hedder det.. Er I blevet undervist omkring de her problematikker om forskellen på hvordan det er i minoritetsfamilier kontra?

Peter: Ja, ja det synes jeg. Især fra dem som selv opvoksede i - med anden etnisk baggrund. De har fortalt en del om hvordan, jamen hvordan det var at gå i skole og hvordan det var at have veninder og venner og man ikke måtte have en kæreste og hvordan man undgik sådan nogle ting og snød sine forældre og havde skifte tøj med. Altså gik hjemmefra i det forældrene sagde man skulle have på og så skiftede, men det er der også danskere der gør. Og der er jo mange af de her, hvis man kigger efter, så er der jo mange historier som jamen vi har dem jo også selv i vores egen kultur. Jeg tror bare at vi nogen gange er lidt blinde for, at: 'nå det er meget, altså det er deres kultur og den skal ikke komme her', men der er jo mange paralleller, synes jeg jo egentlig. Og jeg vil sige, da vi snakkede om etnisk kontrol og - eller social kontrol og æresrelaterede konflikter, så kom vi også ind på sådan noget som rockerbander, der er jo også, der sker jo også noget omkring, altså at man kan blive tiltrukket af fankultur og den kultur der er der omkring, ja fodbold. Jehovas vidne og sådan nogle ting, det foregår jo også. Også indenfor kristendommen er der også, bliver der også ført meget kontrol ikke, og social kontrol. Så vi skal jo også passe på at det ikke bare fordi, altså, fordi det er en muslim så er det også en terrorist, så er det også en ballademager, så er det en der laver social bedrageri og sådan noget. Det synes jeg der er lidt en tendens til. Men det er medierne jo også med til hvor man så siger når der er nogen der laver ballade så får man jo hurtigt at vide hvis det er nogen med anden etnisk baggrund. Og jeg ved jo godt at deres kriminal statistik er højere og sådan noget ikke, men altså, havde der været krig i Danmark og vi var draget et eller andet land havde det nok været det samme fordi man - omstilling og alt sådan noget, og man ikke har så mange penge, og så ser man alle dem der har penge og de lever et helt andet liv og så gør man oprør og det fører det ene og det andet med sig. Ikke at det skal være en undskyldning men man skal bare nogen gange også lige kigge på hvorfor mon det er sådan.

Interviewer: Lige sådan et ekstra spørgsmål: det her undervisningsforløb, føler du, at det var rettet mod en bestemt gruppe? Altså omhandlede det en bestemt gruppe?

Peter: Jamen det var jo meget målrettet muslimer. Og det var også muslimer som kom og fortalte om deres liv og jeg tror det er også bare set ud fra at det jo nok er der at hovedvægten af sager vil være hvis de opstår. Men det kunne jo lige så godt være Jehovas vidne. Og hvis det så opstod så ville vi være lidt på bar bund, hvad skulle man så gøre. Men så er det jo igen, så må man have fat i sociale myndigheder og se hvad de kan gøre. Om de har noget erfaring og sådan noget. Men det har jeg aldrig oplevet de 25 år jeg har været lærer, altså hvor der har været sådan noget. Jeg ved ikke om man skal til Vestjylland - det var en fordom.

Interviewer: Ja men så har jeg ikke rigtig flere spørgsmål.

Peter: Jeg er sådan en type lærer som.. Altså min tid på lærerseminariet, det var en fin tid og sådan noget, men jeg er ikke den store teoretiker og alt sådan noget. Jeg er mega god sammen med børn og jeg er mega god til at lave noget kreativt matematik og sådan noget. Men alt sådan noget med og - altså mange af mine kollegaer læser til ledere og det ene, og PHD'er og alt sådan noget - det er slet slet ikke mig. Jeg kan bare godt lide at have fingrene nede i jorden og arbejde sammen med. Jeg har arbejdet med nogle af de her unge

arabiske, som har rendt og skudt på hinanden og sådan noget, dem har jeg været indeover. Én af dem er efterlyst og har været efterlyst i et halvt års tid nu.

Bilag 3d - HELENE

Interviewer: Dit navn?

Helene: Helene

Interviewer: Dit etniske udgangspunkt?

Helene: Jeg [redacted]

Interviewer: Du er [redacted]. Din uddannelse og stillingsbetegnelse?

Helene: Jeg er [redacted]

Interviewer: Okay. Hvorfor tror du, at du blev udvalgt til det her projekt?

Helene: Altså skolen er jo blevet udvalgt fra centralt hold fordi, at vi har mange to-sprogede elever. Og så skulle man jo så på skolen vælge en og i projektbeskrivelsen blev der lagt op til, at det skulle være trivselspersonen. Det står der faktisk ordret. Så det gav jo sig selv, synes vi her på skolen.

Interviewer: Ja, hvorfor har du så sagt ja?

Helene: Jamen fordi, at jeg synes det er spændende og vedkommende - altså vi har jo mange anden etniske

Interviewer: Ved du hvor mange?

Helene: Jeg kan altså ikke huske procenten men jeg mener, at vi er på den anden side af 30.

Interviewer: Okay. Hvad er din opgave i det her?

Helene: Altså i projektet?

Interviewer: I projektet

Helene: Opgaven er selvfølgelig og først selv at få noget viden om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Man kan sige, man har nok haft noget lommeviden. Jeg har været på skolen i 16 år så jeg har jo arbejdet med de her børn i mange år. Og så er, i projektet, er opgaverne jo beskrevet som at vi skal kunne vejlede og rådgive på egen skole men jo også på skolens andre - er der 56 skoler i hele kommunen og vi er jo så syv vejledere. Så vi skal ligesom også stå til rådighed for andre skoler. Vi skal ud og holde oplæg derude og vi skal - og så skal de kunne kontakte os. Og også at samarbejde med klubber og foreninger i forhold til måske hvis de kan opleve noget.

Interviewer: Er der noget, der har overrasket dig i den nye viden du har fået?

Helene: Nej, jeg tænker egentlig ikke at jeg er blevet overrasket. Jeg er nok blevet mere skarp på nogle ting fordi man kan sige, det der også ligger i projektet det er egentlig også nå ud til eleverne det glemte jeg egentlig og sige. Sådan at man får åbnet for at de måske tør komme eller de ved hvem de kan gå til, hvis de oplever det. Og det har vi jo ikke sådan gjort en masse ud af her, altså sådan.. Vi har nok tænkt sådan: 'de kommer nok' eller 'hvordan skal vi også spotte det'. Altså de helt åbenlyse ting, hvis de ikke deltager i ting så har vi selvfølgelig taget samtalen med forældrene i, altså: hvorfor skal dit barn ikke med til københavn for eksempel på lejr tur eller deltager i svømning og sådan noget. Langt hen ad vejen har det jo også været fint, så har vi fået en snak og så deltager børnene men så tænker jeg det er jo heller ikke der vi så, hvor selve problematikken jo så er tilstede. Det har måske været en uvidenhed fra forældrenes side. Så jeg har nok tænkt, efter vi har været på de der uddannelsesdage, at vi skal gå lidt mere til de forældre. Altså vi skal ikke altid måske stille os tilfreds med at: 'arhmen hun kan ikke lide at sove ude' eller.. Altså sådan nogen ting ikke. Altså vi skal prøve at grave lidt dybere, vi skal måske ikke være... Jeg ved ikke, jeg synes heller ikke vi har været berøringsangst men alligevel måske nok for at gå det der spadestik dybere. Og interessere os lidt mere for det. Og faktisk har vi også snakket om, at man kan jo også bruge lovgivningen, børnekonventionen, så det ikke bliver at: 'vi synes at' men at det er faktisk noget man skal når man nu bor her i Danmark og man nu har børn i en dansk folkeskole for eksempel ikke. Prøve at nuancere billedet lidt mere for forældrene.

Interviewer: Så tidligere har der så været sådan en... Har I haft en idé om at der måske var noget mere social kontrol, men har ikke rigtig ville gå ned i det, eller har I bare tænkt at ligesom hvis en dansk, nogle danske

forældre har sagt: 'hun kan ikke lide at sove ude', at I så har tænkt: 'nå men det er nok det samme?'. Eller hvad har jeres tanke været?

Helene: Jeg tror ikke vi har tænkt negativ social kontrol. Vi har nok tænkt at det er noget kulturelt bestemt men at det ikke er nødvendigvis er forældrene ikke vil deres børn det. Så jeg tænker at der har vi nok ikke haft forståelsen for at der kunne være noget mere på spil. Der har vi nok bare tænkt kulturelt og så har vi tænkt: 'arhmen okay, der er også noget her, hvordan går vi ind i det?'. Men jeg tror ikke der er nogen af os der har tænkt at vi har haft noget - eller det har vi ikke fordi så havde vi jo lavet en underretning, hvis vi har haft mistanke om altså decideret mistrivsel i hjemmet. Det er vi jo forpligtet på, kan man sige ikke også. Og dermed ikke være sagt at der højest sandsynligt har været nogen, som har været udsat for noget, som vi slet ikke har set. Men så en af de uddannelsesdage, der var der jo en pige som, eller hun var ung kvinde i dag, hun var så uddannet socialrådgiver selv nu, men havde været udsat for negativ social kontrol i voldsom grad - ikke af sine forældre men af sin storebror. Og der er der nogle af os deltagere der spørger hende: 'hvordan kunne vi som professionelle havde spottet dig?' så siger hun så: 'det kunne I ikke for jeg gjorde alt for at flyve under radaren'. Og så kan jeg jo godt begynde at tænke sådan, når hun siger sådan: 'dem har vi sikkert også haft så' og så kan jeg godt blive lidt bekymret for hvordan ser jeg dem så? Og så er jeg jo godt klar over at så er det jo ikke et spørgsmål om at jeg skal se dem men et spørgsmål om at jeg skal få dem fortalt hvad der er normalt, hvordan man lever i en familie eller i en lille gruppe i et samfund. Altså nu kan man sige fordi ved også godt, at somaliere holder øje med somaliere og altså der er også noget kontrol som - det kan man sige det er der også i Jehovas Vidner for eksempel, altså, de holder jo også øje med hinanden om man nu overholder de foreskrifter som de nu har. Så jeg tænker det er måske mere oplysning til eleverne om hvad er ret og pligt i Danmark og hvad er børnenes ret. Sådan at de tør komme til nogen og få hjælp.

Interviewer: Du sagde selv ordet berøringsangst og så bagefter så sagde du at det var nok mest fordi man ikke, altså man havde koblet det lidt på kultur og har ikke helt vidst hvordan man skulle gøre - så når du siger berøringsangst hvordan vil du sådan ligesom definere det?

Helene: Jamen det ville jo være at man tænker: 'puh det vil vi slet ikke tør gå ind i' og sådan tænker jeg ikke - jeg tænker der er nogen af os der har bakket fordi at det tør vi ikke og det kan vi ikke. Men vi har måske manglet noget viden. Men vi har arbejdet med det. Vi har også haft, ja det er faktisk ved at være en del år siden, i forhold til det med hvordan taler vi med de her to-sprogede forældre fordi det er at gå i skole i Danmark det er også meget indforstået. Danske forældre har selv gået i en dansk skole så de ved godt hvad det vil sige at gå i en dansk skole og hvilke forventninger er der til det. Det ved man ikke hvis man kommer fra Somalia og man har boet i en lerhytte. Og der har vi måske - i hvert fald tidligere - ikke været gode nok til at være klar nok i mælet i hvad er det vi forventer af jer og hvad er det det vil sige når I har jeres børn her. Hvad skal I så? Og hvad skal I stille op til og hvad kan I forvente af os? Det er jo lige så meget også den anden vej, altså der er jo også nogen af dem der også får den der: 'ej det skal vi ikke involvere skolen i fordi det har jo ikke noget med dem at gøre' altså at der er måske nogle danske forældre der ved at det kan vi sagtens snakke med skolen om fordi så kan vi få noget hjælp og sådan noget. Så det går jo begge veje.

Interviewer: Så du tænker sådan en generel oplysning?

Helene: Ja lidt. Og det synes jeg vi er blevet meget bedre til i forhold til vores forældre, generelt set hvor vi ikke tænker, altså hvis jeg ikke skal gå ind og tænke under negativ social kontrol eller noget, men bare det at man kommer fra et andet land og man ikke kender for eksempel det danske skolevæsen. Og det havde vi så, faktisk en arbejdsweekend med hvor vi havde - jeg ved ikke om i er bekendte med Lise Egholm, der har været skoleleder ovre på Rådmandsgades skole ovre i København, på ydre Nørrebro. Og det er en skole med hvad, 90 procent to-sprogede?

Interviewer: Ja hende tror jeg faktisk jeg har hørt om på et eller andet tidspunkt.

Helene: Hun har skrevet en bog, der hedder 'min blå sofa' fordi at hun netop på sit kontor havde en blå sofa og det var der hun havde alle samtalerne med de her forældre. Og vi havde hende oppe for ligesom at blive lidt klogere på hvordan samarbejdede hun egentlig med de her forældre. Hun var meget skarp på at man - hun var meget klar i mælet - og hun gik også ind og sagde: 'jeg har hørt at din datter skal giftes med en fætter. Det går jo ikke, det vil jeg ikke have' og så selvfølgelig nuancerede hun det, men egentlig at turde sige de der ting til forældrene og hvorfor og det er jo en fætter og hun er kusine og det går jo ikke og indavl og. Altså sådan nogle ting. Men var meget mere direkte til forældrene at sådan er det og sådan bliver det. Vi har haft problemer med på skolen - og det var vi sådan set lidt stadigvæk - at elever ikke vil bade sammen. Vi har selvfølgelig så også et rum hvor de kan bade alene. Og jeg vil sige, det har bredt sig for nu er der altså

også danske elever der ikke vil bade. Så det er ikke kun. Men allerede dengang der fortalte hun at det havde ikke noget problem fordi at de var meget klare at: 'det skal man for at gå på vores skole, så skal man bade og man må gerne have undertøj på og det er ikke normalt heller at man kigger på hinanden når man er nøgen, så man kigger op og så tænker man på allah eller på gud' eller altså, sådan sat på spidsen ikke. Det er normalt, og det er sådan vi gør. Det tror jeg vi lærte noget af, hvor vi også blev noget skarpere på sådan og - jeg kan ikke lide at man siger: 'sådan vil vi have det', men alligevel at man sætter rammen, at det er faktisk det vi forventer af jer når I vælger at indskrive jeres barn her på vores skole.

Interviewer: Og er det så noget du går videre med til resten af skolen og lederen?

Helene: Jamen det var alle jo med på dengang af dem der var på skolen dengang. Så det tænker jeg egentlig har gennemsyret os siden, altså at vi generelt set er blevet bedre til det. Så derfor tænker jeg også at det jo.. Men jeg har ikke prøvet, jeg har jo ikke stået i en situation hvor jeg har tænkt at her sker der noget mod et barns vilje, som træder ud over hvad der er almindelig forælder ret. Altså jeg tænker, det er jo ikke fordi man ikke må gå til en fest, altså. Det er der jo også danske forældre der siger at: 'det er du ikke gammel nok til og du må ikke drikke' eller sådan noget. Fordi man går ind i en klasse for eksempel. Vi har også haft mange tosprogede børn som har deltaget i festerne. De har ikke drukket, de andre har drukket. Og så har de fundet en balancegang i det. Så jeg har ikke stået i en decideret situation hvor jeg sådan har skulle bruge noget af det som vi har snakket om på de her kurser. Men altså æresbegrebet som sådan, er jeg jo bekendt med, altså at de måske værner mere om æren. Jeg ved godt at pigerne er mere - altså det er jo deres billede udadtil i forhold til at opretholde æren i familierne og sådan nogen ting. Men det vidste jeg også godt før alt det her startede.

Interviewer: Okay. Hvordan vil du sådan helt konkret definere æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol?

Helene: Negativ social kontrol det er når det går ud over barnets ret til at deltage i forventelige ting. Altså for eksempel at man ikke må have veninder efter skoletid, at man ikke må deltage i arrangementer efter skoletid, man skal gå lige hjem fra skole. Altså sådan hvor det indskrænker bevægelsesfriheden markant. Jeg tænker ikke at fordi man ikke må være ude om aftenen, det er også okay at der er nogen forældre der er utrygge ved det og sådan noget, men at man skal gå direkte hjem og man må ikke have nogen venner og man får tjekket sin telefon, man har ikke noget privatliv - ja det er vel egentlig det. Og konflikterne det er jo så når det eskalerer i en eller anden grad. Måske at der enten er en ung der forsøger at gøre oprør og så kan der så, altså så kan konflikten jo vise sig på forskellige måder. Om det er en bror der skal - nu siger jeg 'banke' vedkommende på plads, altså, det kan jo både være verbalt og fysisk - eller om det er ved afstraffelse, det kan også være ved at man holder den unge hjemme i stedet for. Sådan nogle ting. Altså jeg tænker konflikterne kommer vel efter kontrollen altså den negative sociale kontrol.

Interviewer: Nu taler du om, meget det der med at I taler meget med forældrene, hvilke andre handlemuligheder har I hvis I opdager et eller andet?

Helene: Så skal vi jo rent faktisk underrette. Man kan sige, vi skal jo altid starte på mindst mulig konflikt niveau, så langt nede på konfliktrappen som man overhoved kan og det vil jo være, at tale med forældrene. Det vil det jo selvfølgelig ikke være hvis jeg har en ung der kommer og fortæller mig at: 'jeg er bange for at min far han vil flyve mig til Libyen og så vil han - så skal jeg giftes med min vilje med en fætter', så skal vi jo ikke tale med forældrene, så skal vi jo derimod kontakte de sociale myndigheder og politiet. Det er jo også noget med hvad det er, men taler vi om at der er en der kommer og siger: 'min mor og far vil ikke have at jeg kommer med på lejrturen til København', så starter vi selvfølgelig med, at tale med forældrene. Men vi har jo flere handlemuligheder end samtale. Ikke nødvendigvis noget som vi så gør - vi skal udføre de handlinger - men så må vi jo give den videre. Og der er jo Etnisk Ung og Etnisk Team som vi også kan spare med. Jeg ved jo at vores familiegrupper i Aalborg ved heller ikke så meget om projektet. Jeg tror faktisk at vi syv, der er med i det her projekt, er dem der har størst viden om det. Så man kan sige det vil være fint hvis vi laver en underretning fordi at de ligesom sidder med en anden myndighed end vi gør, men det nok også ville være rigtig fint at klæde dem på, at de skal heller ikke bare ringe og snakke med forældrene fordi det er ikke det man gør her. Altså hvis vi taler om, at vi skal have en ung der skal i safe-house ikke, så skal forældrene jo ikke være involverede.

Interviewer: Så du tænker, at der er et vigtigt oplysningsarbejde til dem der sidder ved forvaltningerne?

Helene: Ja, og det er vi også i gang med for det ved jeg vores koordinators de er ved at tage - altså har taget kontakt udad, til andre forvaltninger i forhold til, at de også ved hvordan man håndterer

Interviewer: Ja, så de ikke kommer til at stå i en eller anden situation hvor I ved hvad der er bedst og de ikke rigtig helt ved

Helene: Ja nemlig, så tackler de det, i hvert fald ud fra de teorier vi er blevet præsenteret for, er helt forkert, sådan at man ja i værste fald kunne risikere et æresdrab. Altså hvis vi nu sådan skal tænke tanken helt til ende

Interviewer: Okay.. Jeg tror du næsten vidste hvad jeg ville spørge dig om. Hvis man nu tænker en tænkt situation, at der kommer et barn og fortæller et eller andet der sker derhjemme og: 'du må ikke sige det til mine forældre' for eksempel hvis det er en, der er blevet slået. Tænker du så, at der er forskel på konsekvenserne i familien alt efter om det er en etnisk dansk familie eller en minoritets familie?

Helene: Nej, jeg ville handle fuldstændig ens. For uanset om det var en danske eller om det var en minoritets familie, så ville jeg lave en underretning fordi vi må faktisk overhoved ikke - i det øjeblik et barn fortæller os, at de er blevet slået, så skal jeg stoppe den samtale fordi så skal det vurderes, om det skal politianmeldes og så er det faktisk ikke engang familiegrupperne der taler med barnet, men politiet. Så der er nogle helt klare procedurer, så det ville jeg ikke være i tvivl om, altså.

Interviewer: Så der ville politiet komme ind over med det samme?

Helene: Ja og jeg ville aldrig kontakte forældrene - som i aldrig, fordi det må jeg simpelthen ikke. Fordi så kan jeg jo forpurre en efterforskning. Fordi så kan man sige hvis jeg giver forældrene mulighed for at vide, før der er nogle andre, at deres barn har fortalt mig, at de bliver slået, så har de også mulighed for at påvirke deres barn sådan at det barn, når det så bliver talt med, er blevet truet til at benægte. Det er jo sådan, at hvis et barn fortæller det her så ringer vi jo akut til Familiegruppen og så kommer de og taler med barnet. Og det gør de som i inden for en time eller sådan noget i den stil. Så der er nogle helt klare procedurer for når vi taler vold. Og det samme ville jo så være hvis det var seksuelle overgreb. Men det ville jo være lidt mere en gråzone hvis nu: 'jeg må ikke deltage i nogle fritidsaktiviteter', så er det jo ikke - altså det udløser jo ikke automatisk en underretning herfra vel. Så er det jo der man så - så ville jeg jo selvfølgelig gå noget mere i dialog med barnet først, og finde ud af: hvad drejer det her sig om? Er der fordi at: 'jeg vil gerne gå til svømning, det må jeg ikke' eller er det fordi jeg ikke må gå til noget og jeg skal komme hjem. Nu siger jeg barn, men det jo nok mest egentlig den unge hvis vi sådan skal - aldersmæssigt ikke. Så ville jeg jo blive nødt til at skulle - altså jeg skal jo finde ud af hvad det her det drejer sig om, jeg kan jo ikke bare på nogle ganske få udtalelser vel. Og så derefter ville jeg jo så skulle se: hvad er, hvad tænker jeg, hvor konfliktuelt er det her, i forhold til det.

Interviewer: Hvad tænker du så hvis barnet kommer hjem og siger - eller I taler med barnets forældre, tror du der er en forskel på hvordan en etnisk dansk familie ville reagere overfor barnet når de kommer hjem end en minoritets familie? Tænker du, at der er nogle andre konsekvenser ved at have sladret, sådan i gåseøjne?

Helene: Det ville der jo hvis jeg kigger på teorien i det. Fordi at man kan jo sige at i dansk kultur spiller ære ikke så stor en rolle - selvfølgelig tror jeg ikke der er nogen danske familier der heller synes at det er sjovt at der er blevet fortalt noget, som foregår derhjemme som de måske godt - altså det ved jeg ikke - det kan være trælst, at det ved omverdenen, men jeg tænker ikke at det er sådan noget at så lukker den sig og nu taler vi sådan hypotetisk set, for der findes jo altså også danske familier - vi kender også Tønder-sagen og vi kender også. Så vi er også nødt til at sige at det er jo ikke sådan at det ikke også kan finde sted. Men hvor jeg måske så kan tænke i en minoritets familie kunne være at jamen så inddrager man onklerne fordi nu skal vi - altså de holder mere øje med hinanden og de ved måske også mere om hinanden. Det er min oplevelse, at hvis man sådan kigger på dansk og ikke dansk og så er der også forskel om hvorfra i ikke-vestlige lande du kommer fra i forhold til hvor meget man, indenfor gruppen, holder øje med hinanden og sladrer og sådan, hvad skal man sige, styrer hinanden.

Interviewer: Så du tænker, det er ikke bare et problem i familien, den tætte familie?

Helene: Nej faktisk vil jeg sige at jeg tror hvis man kigger på dansk og ikke dansk så vil det være et problem i familien, den tætte familie, og i minoritets familierne ville det være - ville det gribe mere om sig fordi det ikke kun er mor og far du taler om så, så er det faktisk også onkler og tanter og på den måde er der forskel. Det tænker jeg.

Interviewer: Okay, og hvilke konsekvenser har det så at det sådan er et større apparat der bliver sat i værk?

Helene: Jeg ved jo ikke hvad konsekvenserne er, men jeg kunne jo - altså der er jo flere der holder øje med, om barnet nu træder ved siden af, kan man sige, i forhold til de normer og regler som de har stillet op. Vil jeg antage. Og det er jo også ligesom lidt det vi skal arbejde med her, det er at - en dansk familie, det er mor, far

og børnene, det er når vi snakker familie, men især i de muslimske samfund er familiebegrebet jo meget mere. Altså en onkel er også en tæt familierelation, og det vil vi jo ikke synes på samme måde. Og det kan også være en - hvis far dør, jamen så er det en onkel der overtager og bliver familiens overhoved, det ville jo heller ikke ske i en dansk familie. Så ville det jo være mor, hvis der nu ikke var en far. Jeg tænker heller ikke - altså i de fleste danske familier er forældrene nok side-ordnede. Det findes der jo altså også i muslimske familier, det skal jo heller ikke lyde sådan - altså jeg synes det er så vigtigt når vi snakker om det, at det her det er jo altså heller ikke majoriteten af de familier der lever sådan vel, der er jo også mange som har de på en helt anden måde, men jeg er jo godt klar over, at jeres projekt går ud på de familier hvor man kan sige, at der kan være en potentiel risiko for barnet.

Interviewer: Du talte på et tidspunkt om de der signaler, som du sagde, at det var måske, så udsender de her børn ingen signaler fordi at de prøver at flyve under radaren?

Helene: Men det kan jo være et signal i sig selv kan man sige. Men det er jo også der - nogen gange, det er rigtig godt at være oplyst og vi ved rigtig meget, men man skal jo heller ikke tro så at hver gang man ser noget, så er der noget på spil. Altså, et stille barn er jo ikke ensbetydende med at det er et barn, der bliver undertrykt. Der ligger også noget personlighed i os alle sammen. Og det er det jeg tænker er så vigtigt, altså hvis jeg skal relatere, så tænker jeg også at når man kigger på statistikken så skal der også sidde, er det omkring et barn ca i hver klasse, som også bliver seksuelt misbrugt. Jeg har aldrig haft kendskab til det, jeg kan jo ikke lade være med at tænke: 'de har sikkert været der'. Det er jeg jo også nødt til, at forholde mig til. Fordi jeg ikke ser det, er det jo ikke ensbetydende med, at det ikke finder sted. Sådan vil det jo nok også være her. Og det er igen den der, jeg tænker at det bliver så vigtigt at vi får talt med de her børn og unge om hvad er i orden. Fordi selvfølgelig er det i orden at små børn, at deres forældre tjekker computeren og følger med i hvem de skriver med, men når du er 16 så er det nok ikke helt normalt, at dine forældre tjekker dine beskeder på din telefon, altså, at der også er en naturlig udvikling i at man bliver mere og mere selvstændig og en tro på, at det kan man faktisk godt klare. Og det kan man sige, hvis man er opvokset i en familie, at det er der aldrig nogen der har fortalt en, at - eller det er det der finder sted i familien, så ved man jo ikke at det ikke er rigtigt vel. Og man taler måske ikke med klassekammeraterne. Hvis der nu kommer en lærer ind og fortæller at det faktisk ikke er okay, at jeres forældre de gør det og sådan noget. Så begynder de måske også. Og så kan jeg jo håbe på at så kommer de enten til mig eller til deres tætte lærer og så fortæller at: 'nu skal du høre her, jeg synes altså' og sådan og sådan ikke.

Interviewer: Så det er simpelthen oplysning af eleverne.

Helene: Ja. Men jeg synes jo generelt, fordi man tænker - rigtig meget af det her det er jo ofte piger det går ud over. Altså at der bliver hæmmet i deres livsudfoldelser hvis vi kan sige det sådan, men jeg synes jo for langt de fleste piger vi har af anden etnisk herkomst, der er det vigtigt for forældrene at de får en uddannelse og de går i skole og de kommer på gymnasiet og alle de ting, og så tænker jeg altså så er der i hvert fald en vis forståelse for at vi skal ikke pakke pigerne væk der bare skal være hjemme i et hjem og passe børn og så skal de ikke vide noget om samfundet. Fordi forældrene ved jo også godt når man så går i skole så lærer man også noget om det danske samfund.

Interviewer: Så din generelle opfattelse det er at majoriteten af de minoritetsfamilier I har faktisk gerne vil deres piger det bedste i en dansk forstand?

Helene: Ja, ja nemlig. Og det er jo selvfølgelig med det tvist at de er - de har også noget kulturelt med, som ikke er dansk kultur og det skal de selvfølgelig også have lov til at holde fast i. Altså det er der jo ikke noget. Vi skal jo ikke stille os til dommere. Jeg kan jo ikke lade vær med at tænke også, at nogen gange når man snakker om at de grupperer sig i Danmark, hvad gør danskerne når de kommer til udlandet? Altså Solvang og solkysten i Spanien og sådan noget. Så vi er jo ikke et hak bedre selv.

Interviewer: Det er vel bare menneskets natur.

Helene: Jeg tænker man kan jo nok godt høre hvem jeg ikke stemmer på i hvert fald. Jeg ville heller ikke kunne være sådan et sted her hvis man havde sådan en holdning, det ville jo slet ikke give nogen mening vel.

Interviewer: Har du noget ellers du synes vi skal vide?

Helene: Det ved jeg ikke. Jeg synes jo det er rigtig rigtig spændende og jeg er rigtig glad for, at jeg har fået muligheden men jeg kan også godt få sådan lidt angst for det kæmpe ansvar som man nu i Aalborg kommune vælger, at lægge på vores skuldre ved at sige så uddanner vi syv og vi må så ikke hedde vejledere fordi at så udløser det et tillæg, så bare det at finde hvad vi skulle hedde så nu hedder vi så dialogkorps. Så ergo i vores beskrivelse så bruger vi heller ikke ordet vejlede fordi hvis ikke vi må kalde os det så er vi heller

ikke vejledere. Så er vi nogle man kan tale med, men så følger der jo et eller andet sted heller ikke noget ansvar med. Altså det bliver, jeg synes det bliver sådan lidt - det er lidt sjovt: på den ene side vil man gerne og det er nok fordi det er blevet betalt fra et ministerium og det har ikke kostet kommunen noget og selvfølgelig tror jeg også godt, at man kan se vigtigheden i det, det er ikke kun fordi det er noget der er gratis, men man vil ikke helt poste det sidste i til at det måske helt for sine egne ben og stå på. Det synes jeg er lidt problematisk. Og jeg tror ikke - jeg ved ikke om vi skulle have haft mere uddannelse fordi jeg tænker egentlig at dem der har været og fortælle de har været yderst kompetente og meget af det tror jeg vi alle sammen i en eller anden forstand godt vidste i forvejen. Men det er fint at få det fortalt sådan. Men jeg kan godt synes at det er en stor opgave, altså sådan, og det er lidt det samme som jeg siger med seksuelt misbrugte børn, så kan jeg også få det lidt sådan, det kan jeg godt nogen gange få sådan lidt åndenød over og tænke: 'gud, er der noget jeg ikke har set?' og det vil jo være det samme her. Men sådan er det jo at have det job som jeg har, eller som vi har, når man arbejder med børn og unge, eller det kan være i alle sammenhænge ikke også. Jeg tænker oplysning, oplysning, oplysning. Det er måske nok i bund og grund vigtigere. Og ikke så meget til forældrene, altså der tænker jeg det er bedre som skole og være klar på: hvilke forventninger har vi og så også husker: hvad forventer I så af os, så man kommer ind i den dialog men at man faktisk får fortalt børn og unge. Her på skolen har jeg holdt oplæg for lærerne, et mini oplæg, jeg skal holde et større et. Indskolingen, altså de små elever, de var sådan allerede meget: 'så kan vi jo allerede begynde med' altså de fik allerede gode idéer på hvordan man kunne. Og faktisk har vi oplevet, og det kom af noget helt andet, men en elev slår en anden elev i klassen, i en af de små klasser. Og kan så ikke være med. Og bagefter tager læreren det jo selvfølgelig op at det er ikke i orden at slå, hvorfor er det ikke i orden at slå og det må ingen og det må børn og voksne heller ikke. Det affødte så rent faktisk at der er en anden elev der fortæller, at han bliver slået hjemme. Altså og det er bare ud fra at de faktisk får at vide at det må man ikke. Så jeg tænker, altså, overført til negativ social kontrol, hvis børn også får at vide at det må forældre faktisk ikke, eller det er ikke i orden, du har ret til noget andet. At så kunne det også måske afføde at der var nogen. Og der er ikke nogen tvivl om, at jo ældre du bliver jo mere lukker de fordi jo mere bevidste bliver de jo også om konsekvenser. Så jeg tænker. Men jeg er jo også godt klar over, at deres opdragelsesmetoder er jo også at små børn må rigtig meget og så lukker de jo også mere og mere til. Så det er sådan lidt selvmodsigende fordi jeg tænker at vi skal fange det i de små, men der er de måske ikke så udsatte for det. Men det er vildt spændende.

Interviewer: Det er vildt spændende. Jeg kom lige til at tænke på en anden ting, den undervisning I har modtaget, har den været rettet mod nogle bestemte grupper?

Helene: Det har nok mest været, altså muslimsk. Og altså hvordan vi end vender og drejer den - altså vi har også været inde og holde oplæg for Integrationsrådet, og der var helt klar - jeg tænker de fleste af de forældre der sidder repræsenteret der, eller som ikke var en politiker eller nogen ansat i forvaltningerne, de har muslimer og de blev også lidt ramte af det vi sagde. Og de synes at det kørte meget på det. Men vi er jo også nødt til at sige at der er nok også flere sager fra den gren end der for eksempel er for Jehovas vidner. Altså, fordi de er også en større gruppe end Jehovas vidner er. Men det er jo ikke sådan - fordi det gjorde vi også meget ud af at sige - det er ikke møntet på at vi kun skal kigge den vej altså det gælder alle børn.

Interviewer: Ja. Men var det også det, i fik undervisning i? At det gælder alle børn eller var det sådan - var det meget ensidigt?

Helene: Ja det blev sagt, men eksemplerne var jo. Jeg tror ikke at jeg kan huske at der noget som var møntet på et dansk barn, hvis man kan sige det sådan, inden for en anden trosretning. Fordi de piger, som der blev fortalt om, Inge Loua hun fortalte om i deres safe-houses og sådan noget, som hun har arbejdet med, det var etniske piger. Men jeg tænker ikke, det er jo ikke fordi man, altså, at det er tænkt som i, at det kun er der vi skal lede, men det er nok der de fleste sager er.

Bilag 3e - KRISTINA

Interviewer: Dit navn?

Kristina: Kristina

Interviewer: Dit etniske udgangspunkt, har vi skrevet?

Kristina: Mit etniske udgangspunkt. [REDACTED]

Interviewer: Din uddannelse og stillingsbetegnelse?

Kristina: Jamen [REDACTED]

Interviewer: Hvorfor har du sagt ja til at blive en del af det her dialogteam?

Kristina: Jamen det har jeg sagt ja til fordi at da jeg skiftede - jeg har kun været her på [REDACTED] skolen i to år - og da jeg skiftede hertil der blev jeg meget optaget af - eller der blev jeg konfronteret med en hel skole af børn med nogle udfordringer som jeg ikke tidligere har stiftet bekendtskab med. Og det er ikke fordi jeg ikke kender til de udfordringer det er, at være et barn med en anden etnisk baggrund fordi det gør jeg faktisk for mig selv. Men jeg har bare altid været enorm velintegreret også selvom jeg ikke talte dansk da jeg kom til Danmark og min far taler stadig ikke ordentlig dansk. Men vi har jo været her. Så det har været noget jeg har været optaget af, det der med inklusions delen og integrations delen. Men jeg har ikke set det. Jeg troede det var løgn det jeg så da jeg kom her. Jeg synes. Ja. Og da jeg blev spurgt så tænkte jeg: jeg kan rigtig godt lide viden og det er en hobby jeg har og uddanne mig, så lad mig bare få noget mere. Så det har egentlig været - det var derfor jeg sagde ja, det var fordi at det er interessant og det går egentlig rigtig i spænd med specialpædagogik, inklusionsarbejde, trivselsarbejde for når nu rigtig mange af problematikkerne der er her det er jo integration og ikke så meget inklusion og ikke så meget integration, og så er det marginalisering og jeg tror at marginalisering er et stort problem, specielt i nogle af vores specialklasser hvor det at forstå samfundet og det at være en del af samfundet det er ikke eksisterende. Og så er det der sker forskellige - altså vi har SSP rigtig meget på banen her, fordi at så render de rundt og laver alt muligt kriminalitet. Og det tænker jeg, det handler - der er meget af det som handler om integration og inklusion og eksklusion i skolerne blandt andet men også blandt forældrene og i samfundet og i den måde den her verden herovre den er stykket sammen på, man kommer ikke ud, altså, og man behøver ikke og komme ud for skolen ligger lige op ad boligkvarteret.

Interviewer: Så talte om før vi startede interviewet at det er et ghetto område eller det har været på ghettolisten, hvad er procentdelen af de børn med anden etnisk baggrund her, ved du det?

Kristina: Der bor herovre eller hvad?

Interviewer: Ja der er her på skolen

Kristina: Jeg forstår ikke dit spørgsmål

Interviewer: Altså hvor mange er der med anden etnisk baggrund her, altså i procenter?

Kristina: Jeg ved ikke hvad procenten er, men vi er oppe på 80 i hvert fald. Altså vi har klasser hvor vi ikke er nogen etniske danskere, eller én etnisk dansk. Så det er rigtig rigtig mange.

Interviewer: Det er rigtig mange ja. Hvorfor tror du, at du blev udvalgt til dialogteamet?

Kristina: Jamen jeg tror jeg blev udvalgt fordi at - det kunne lige så godt have været nogen andre som har været i det længere end mig - men jeg har ingen skema. Og det er den ene ting og så er jeg også den som har den bedste faglige baggrund for at kunne reflektere over noget af det her og så få det implementeret også i trivselsarbejdet og inklusionsarbejdet og skole/hjem samarbejdet. Jeg har arbejdet sammen med kvarterets hus, som ligger heroppe som en del af vangen. De har sådan en afdeling deroppe hvor der er en socialrådgiver og en pædagog og ja så en projektvejleder. Og de får nogle fonde, Landsbyfonden, til at lave noget som kan hjælpe det boligområde. Og de havde et projekt der hedder 'forældre for fremtiden', som kørte hvor skolerne her omkring skulle samarbejde med dem. Og de ville gerne have udarbejdet et filmmateriale sådan så forældrene i de her områder kunne forstå hvad folkeskolen var, hvad man - forventningsafstemt. Og også hvad skole/hjem samarbejdet var. Så den første opgave som jeg blev ansat til at lave, det første år jeg var her, det var og prøve at lave en film eller prøve at skrive noget materiale, lave en film, omkring hvad den danske folkeskole var og hvad skole/hjem samarbejdet er. Vi havde en plan om rigtig mange film, men det koster jo rigtig meget at producere. Og de er lige blevet færdige og vi har lavet en på dansk og en med arabisk speak på, hvor vi simpelthen har vist med billeder og med informationer hvad det er det handler om. Og det var så min indgang i den her verden, det var at grave mig ned i hvad det er vi

egentlig - altså hvor meget er det egentlig vi bare regner med at folk de ved, men det ved de jo ikke når de kommer fra en anden kultur hvor skolen den nogen steder ikke er eksisterende eller hvor den bygger på nogle fuldstændig andre værdier end dem vi har her. Så man har faktisk ikke nogen baggrund om at forstå det her. Så jeg kommer ind i det her stykke arbejde med en enorm viden og også erfaring på alle mulig andre parametre men som, når det spiller sammen, så giver det også en forståelse for hvorfor de her forældre de nogle gange trækker sig og hvorfor de holde fast i nogle ting som giver mening og ikke måske reflekterer så meget over at det måske ikke giver så meget mening i det her samfund, men de bliver faktisk ikke udfordret til at komme ud i det, måske, det ved jeg ikke. Men det er i hvert fald nogen af dem der ikke gør.

Interviewer: Fordi simpelthen skolen ligger midt i.

Kristina: Ja lige nøjagtigt, blandt andet. Og fordi de ikke er på arbejdsmarkedet og fordi de ikke - og på en eller anden måde er marginaliseret og så er det jeg tænker at berøringsangst det er en af de ting jeg synes der har været, både fra skolens siden og fra skolernes side men også fra socialforvaltningens side og politisk i det hele taget. Men det er jo også det vi er ved at gøre op med nu. Det kan jeg godt se, at de har faktisk fået lov og passe sig selv herovre, synes jeg.

Interviewer: Hvad tænker du, når du siger berøringsangst?

Kristina: Jamen berøringsangst på det område at vi har taget - vi, det ved jeg ikke, men man har - i hvert fald skolen, nogle skoler, nogle lærere, nogle skoleledere og jeg siger ikke nødvendigvis her for jeg tror de har været rigtig gode her også, men der er noget man bare har tænkt: 'nå men det er kulturelt' altså 'det er deres opdragelsesstil' eller 'de skal have lov til og dyrke deres' 'vi har jo religionsfrihed og der er forældreansvarsloven, man har faktisk selv lov til at opdrage sine børn' og bub bub og 'jamen okay, det her er deres ret, det er familien, det holder de der'. Men der er også bare noget af det, der ikke har været okay. Altså der er også børn som har lidt, og der er børn som bliver slået, der er børn som - altså der er rigtig mange fortællinger, når man sådan kommer ind i det, her fra området hvor man godt har vist at det ikke har været særlig pænt. Og så må jeg sige at jeg har diskuteret det med nogen af mine samarbejdspartnere, hvor jeg har en tese om at havde det været en dansk familie, så var den ikke gået.

Interviewer: Okay, så der er simpelthen nogle ting, som har fået lov at køre?

Kristina: Altså det synes jeg. Hvor man tidligere måske siger: 'det kan vi ikke gøre noget ved, det er deres tro' eller 'det er deres kultur'. Men man er blevet mere opmærksom på, særligt med den handleplan der kom i oktober måned - regeringen udsendte den her handleplan som I jo har kendskab til formoder jeg - og der står jo også blandt andet, vi skal gøre op med berøringsangst og det er jo sådan noget jeg tænker: det jo fantastisk. Og vi skal gå ind i de her sager, vi skal udfordre de her forældre, vi skal lave de underretninger der skal til for at der er nogen, hvis ikke forældrene vil samarbejde med os og ikke vil leve op til folkeskoleloven, så skal vi simpelthen lave de underretninger og så må de gøre noget. Altså så er det jo, så er det så op til F og B - familie beskæftigelse - og se om de synes de vil gøre noget ved det. Men jeg kan ikke have det hængende på mig i hvert fald. Og det er et langt sejt træk og det er jo et stykke arbejde der skal laves men i forhold til hvis man kender folkeskoleloven og ved hvad folkeskolens værdigrundlag bygger på, så er det faktisk samarbejde og det er ligeværd og det er demokrati og det er jo nogle ting som vi vægter i det her samfund og det er noget vi ikke kan gå på kompromis med. Og det bliver vi også nødt til at lære de her børn også selv om de kommer fra nogle familier som ikke har tradition for at leve i samfund hvor der er demokrati og der er ligeværd også i mellem kønnene, for det er også problematisk og hvor der skal være dialog og demokrati. Så på den måde så bliver jeg optaget af og få det kommunikeret ud i de her familier og det synes jeg man gør rigtig godt igennem et skole/hjem samarbejde hvor man laver et forpligtende samarbejde men også afstemmer - altså forventningsafstemmer, altså vi er nødt til at sige hvad vi forventer i den danske folkeskole fordi man må jo også tale ind i at de rent faktisk ikke har nogen baggrund for at vide, hvis de er nyankomne og heller ikke hvis de ikke er nyankomne men ikke har haft børn i folkeskolen før. 'Dét er det vi forventer' og 'det er dét vi skal leve op til'. Og der tænker jeg hele tiden, at vi skal holde fast i de lovgivninger vi har. Og det er også derfor jeg siger - jeg talte før om børnekonventionen - det er også en af dem, altså det er en del af vores lovgivning her og der er en forældreansvarslov som giver forældrene lov til at opdrage deres børn, men det må jo ikke clashe med at børn har også nogle rettigheder. Og det er det man skal udfordre og det er det jeg tænker man kan udfordre på i forhold til det her negativ social kontrol, det er netop der hvor lovgivninger clasher og sige: 'jamen der er faktisk - det kan godt være, at du har ret til at opdrage dit barn som du vil, men hvis vi kan se at vi ikke kan leve op til folkeskoleloven fordi du opdrager dit barn som du vil eller dit barns rettigheder bliver overskredet i forhold til børnekonventionen, som er en

del af dansk lovgivning, så har vi jo et problem' og det er det vi vil i det her samfund, men det er et langt sejt træk at tage den dialog.

Interviewer: For jeg tænker sådan lidt: nu har I jo modtaget noget undervisning, jer syv eller ni eller hvor mange I nu er, og det skal I så formidle videre til alle skoler og til alle sundhedsplejersker og til dem der sidder inde ved forvaltningerne, og det bliver jo et langt sejt træk som du siger.

Kristina: Ja, det tænker jeg ikke engang det er det sejeste.

Interviewer: Det tænker du ikke?

Kristina: Nej det tænker jeg ikke fordi det er et oplæg vi skal holde på skoler ud fra det materiale I har set. Og det tænker jeg, det er en vidensdeling. Det de så kan efterfølgende det er, at de kan kontakte os når de så får øje på nogle ting ude på skolerne, så kan de kontakte os og høre om: 'hvad tænker I?'. Vi kan godt komme ud og snakke men ellers så handler det om, at vi peger derhen: Etnisk Ung eller LOKK eller hvem det nu er der kan være behjælpelige hvis det er nogle sager, eller vi plejer at sige: 'jamen det der det er en underretning' eller vi kan prøve at tage dialogen med forældrene. Men der er der jo også, som en del af det her det er jo også, vi skal også - det er heller ikke alle forældre, der kan komme i dialog. Og vi skal også passe på børnene i det her hvis de er udsat for noget. Vi skal ikke have sendt dem på genopdragelse og vi skal ikke have at de lukker i. Vi skal gerne dialogen, men hvis man fornemmer at den er svær at få, så er man nødt til at gøre noget andet. Fordi oprøret skal jo komme fra de unge, altså det er dem der skal ændre det her. I virkeligheden er det ikke sikkert - altså det er ikke vores opgør, det er de unges. Og det er noget af det vi også har fået at vide det er at: vi kan ikke - man kan jo ikke trække nogen nogen steder hen. Man kan udfordre og man kan være nysgerrig på hvordan folk tænker om det og måske få dem til at reflektere. Men det er jo i virkeligheden de unge, som skal vælge noget andet. Og så skal man bakke dem op og så skal man støtte dem. Det er i hvert fald den, altså det er den tilgang som vi er undervist i at have til det. Det er ikke sådan at - altså man kan jo ikke trække nogen nogen steder hen, som ikke ønsker det. Men vi kan udfordre de unge på det liv de gerne selv vil have, og så kan vi sige: 'jamen der er faktisk hjælp at få og der er også safe-houses' og der er også dialogteam der kan komme fra professionelle, fra det her forskellig Etnisk Ung og andre samarbejdspartnere som gerne kommer ud og tager dialogen med forældrene og hvor det også er peer-tanken, der kommer måske nogen ud som både taler, som har samme etnisk, ja sprog, som de selv har. Så men altså, det er den anden del af det, det er der hvor vi sådan kommer til at fungere som en vejleder i det for de unge og for lærerne hvis det er i en konkret sag, men idéen er at oprøret skal jo - eller forandringen skal komme fra de unge. Og det er derfor jeg tænker at uddannelse på skolerne og refleksioner over hvad et godt liv er, det skal komme som en del af undervisningen.

Interviewer: Okay, så det er simpelthen noget af det I har fokus på, det er at undervise børnene og de unge i hvad deres rettigheder er?

Kristina: Jamen jeg tænker at det er ikke det, det primære fokus er fordi først skal vi jo undervise lærerne og så - men min kæphest det er jo - og det er selvfølgelig også fordi, det er jo ikke alle der er læreruddannet i det her korps, der er også nogen der er pædagoger og også en enkelt pædagog-medhjælper, som har en anden tilgang. Og så vil jeg så sige at når jeg nu har den bagage med som jeg har, så tænker jeg at det for mig er sådan at det vil være fuldstændig magtpåliggende at sige: 'jamen vi skal altså arbejde med de unge' de unge de skal have lov til at leve det liv de gerne vil og børnene de skal vide at de har nogle rettigheder og at der faktisk er hjælp at hente hvis man synes at man ikke synes man får lov til at leve det liv man gerne vil. Jeg tænker at jeg er passioneret omkring det fordi at jeg har den tilgang til det, som jeg har. Men de er da enige i - altså de er alle sammen undervist i at det er de unge mennesker, der skal tage kampen og ikke os der skal tage den. Det er jo en fælles viden vi har fået. Jeg tænker bare sådan, jeg tænker jo i undervisningsforløb fordi jeg er lærer, så tænker jeg: jamen sådan kan man gøre det, på den måde. Og det er derfor jeg siger, at jeg tænker at det er den vej vi skal gå fremadrettet.

Interviewer: Når nu du har en masse med dig i bagagen, var der så noget ved den her undervisning, der overraskede dig? Det som I har modtaget

Kristina: Personlig så synes jeg ikke at det er på et teoretisk højt nok plan og jeg synes heller ikke, at der er nok af det. Altså jeg tænker hvis man.. Men det er jo igen, det er en spareøvelse. Vi må jo heller ikke hedde vejledere fordi så skal vi have et løntrin, vi må være et dialogteam, så der er noget i det. Der var ikke noget af det her, som jeg i virkeligheden ikke kunne have læst selv, sådan har jeg det lidt med det. Men det tror jeg, at der er stor forskel på, fordi vi er meget forskellige alt efter hvor meget uddannelse vi også har og også

hvordan vores interesse er og hvordan vi selv tilegner os viden. Men jeg kunne godt have ønsket mig et niveau op sådan rent fagligt.

Interviewer: Og hvad tænker du så der, der kunne have ligget der?

Kristina: Jamen jeg tænker bare... Det ved jeg ikke.. Jeg tænker bare at der var bare ikke noget, jeg ikke kunne have læst mig til. Jeg kunne godt have tænkt mig.. Jeg kunne måske godt have tænkt mig for eksempel noget måske mere med hvad er det bagved liggende, sådan politisk, hvorfor er de her konflikter opstået, hvorfor tænker man at det her det er et problem. Jeg kunne godt tænke mig mere i forhold til det religiøse, det kunne jeg godt have tænkt mig noget mere af. Sådan så jeg har en bedre forståelse af - altså jeg kommer til selv at skulle sætte mig ind i - altså det har der ikke været noget af. Altså der er sådan lidt kulturelt og lidt til traditioner og så er der en lille bitte smule om islam. Men jeg ville godt have haft noget mere, altså jeg tænker - fordi og de siger jo også hele tiden, vi taler altid ind i: 'jamen det er jo ikke kun fordi at det er muslimer, der er problemer vi har også' og så bliver der nævnt i flæng. Men det er altså dem der er størst problemer med her, for der er ikke ret mange Jehovas vidner vel og der er ikke. De andre der sådan er - de sager jeg har haft, det har været fra Sri Lanka og det er en anden - de er.. Jeg ved ikke engang hvad de er, hvad de var, men ikke muslimer i hvert fald. Men det er jo meget af det sociale og kulturelle men jeg kunne godt tænke mig at man fik noget mere i den del af det. Både i forhold til hvornår er det, at det faktisk ikke er noget religiøst men noget kulturelt. Jeg tænker - og jeg ved ikke engang hvordan det er i Sri Lanka, i virkeligheden om de også har sådan noget kaste et eller andet, ligesom de har i Indien, eller hvad det er der gør, at de trykker sådan, altså de problemstillinger der var omkring den familie. Og så er der med de muslimske børn vi har, med deres traditioner, som er meget forskellige og hvordan kan det være at der er så stor forskel på nogen familier som lever og har bestemt sig for at leve i Danmark på den her måde hvor de bare indgår som en del af samfundet, der er ingen problemer og ingenting. Og så er der nogen hvor det er et kæmpe issue, hvor at man virkelig kan mærke afstanden og foragten for vores livsstil og hvor jeg tænker, at det kunne jeg godt have tænkt mig noget mere viden omkring.

Interviewer: Ja for vi sad også og læste, vi har siddet og læst en hel masse materialer omkring det her, og der står nemlig det der med - der bliver berøringsangsten nævnt, men det bliver sådan nærmest nævnt i sådan en notits, ligesom om: find selv ud af det, vi skal i hvert fald bare ud over det. Er det noget I er blevet undervist i?

Kristina: Nej, det er vi ikke. Vi er ikke blevet undervist i.. Jeg vil så sige den der handleplan den kom i oktober 2016 og der har vi ikke haft undervisning siden. Vi har jo diskuteret den i vores forum. Og jeg har faktisk delt den med - jeg samarbejdspartnere nede i - vi har en skolesocialrådgiver som arbejder på alle skoler her og en sundhedsplejerske der arbejder på de samme skoler, altså det vil sige Nørresundby skolerne: [redacted] og [redacted] og så [redacted]. Og jeg har delt det med dem og bedt dem om at dele det med deres kollegaer, fordi jeg tænkte: 'prøv og hør her, det drypper aldrig ned' der er simpelthen et problem med alt det der kommer politisk og til det bliver implementeret nede - specielt ude i socialforvaltningerne synes jeg. Det er svært nogle gange at se.. Men jeg har delt det med dem. Men der står at vi skal gøre op med berøringsangsten og vi skal handle og vi skal ikke blive handlingslammet og alt det der, men der står jo ikke noget om hvordan vi gør det. Men det vi selv er nået frem til, det er ved at være nysgerrige, altså nysgerrighed. Men vi har også snakket meget om det der med at: hvornår er det, at det bliver svært - altså det der berøringsangst det er når vi føler at vi skal udover og forsvare vores egen kultur, altså vores egen kultur i virkeligheden, altså det er svært når man skal retfærdiggøre noget. Sådan tænker jeg lidt at det er. Og så synes vi også bare vi - altså det er det der med at vi taler ud fra en kontekst vi selv kender, men vi kan ikke få nogen til at - vi kan jo ikke få nogen drejet derhen, hvis ikke de vil. Så derfor så bliver det svært. Der bliver meget modstand i det. Og det: vi er rigtige og I er forkerte. Og det ligger vel også på mange måder i det danske, at vi bryder os egentlig ikke om, at fortælle andre hvad de skal. Det tror jeg er meget, altså vi synes egentlig at det siger jo nærmest sig selv eller.. Det er ubehageligt at fortælle nogen noget - altså det er lidt der med janteloven om igen, vi bryder os egentlig ikke om at fortælle nogen hvad de skal og det kan man ikke undgå i det her. Og så kommer vi altså på udebane tror jeg. Det er i hvert fald min oplevelse af det. Så vil jeg så sige at ved det at jeg har en sådan en systemisk familie terapeutisk baggrund så har jeg jo teknikker og viden om hvordan man arbejder med dialog og reflekterende processer og specielt dialogisk som gør at jeg har nemmere ved det her end nogen andre har. Og jeg kan godt være nysgerrig og stille de nysgerrige spørgsmål ud fra - ikke for at trække nogen et sted hen men i et ønske om at høre hvad det er de egentlig selv forstår. Og ved at høre hvad de selv forstår så kommer de også til at skal forklare mig hvordan de forstår det.

Og på den måde - altså det er jo sådan man arbejder terapeutisk med de metoder. Så der kan jeg nogle ting som nogen af de andre ikke kan. Og det bruger jeg jo helt sikkert i det her arbejde.

Interviewer: Du sagde noget med at det dryppede ikke ned det der politiske, det drypper ikke ned på socialforvaltningen. Og så talte du tidligere om den der kulturelle barriere der var, det der med: de gør jo det som er deres kultur. Tænker du at der er en berøringsangst ved socialforvaltningen også, eller er det kun på skolerne?

Kristina: Ej jeg tænker det er berøringsangst generelt. Og jeg skal også sige at jeg tænker også at berøringsangsten den er i skolerne, jeg tænker de der ting der drypper ned, der er altså lang vej ned til grundvandet, skulle jeg lige til at sige. Men jeg tænker også at man døjer med det på - jeg tænker at man døjer med det hele vejen rundt. Vi har i meget lang tid ligesom gået i en ostebobbel og det er 30 års integration, som er slået fejl. Det er vist også italesat politisk. Og det tænker jeg det her det - det er i hvert fald, når jeg kommer ind med det med sådan nogle forholdsvis nye øjne og ser på det, så er det i hvert fald det jeg ser og jeg synes for eksempel - jeg havde en sag sidste år, forrige år, hvor jeg ser nogle børn hvor jeg tænker: èt, det er simpelthen utroligt at man har så dårlig fungerende børn i en - det var så i en 0. klasse - og at forældrene ikke er involverede i det her, hvorfor er de ikke det? Man kan ikke flytte nogen børn nogen steder, hvis ikke forældrene er med. Og børnene lytter mere til forældrene end de lytter til - altså seks ud af ti børn de lytter mere til hvad forældrene siger, end hvad alle andre voksne siger og i skolen. Så den viden den har man jo og det er jo hele skolen er jo bygget op omkring skole/hjem samarbejdet og at forældrene deltager. Så hvorfor? Det er fordi at forældrene ikke taler særlig godt dansk og de er gamle og der er alle mulige ting. Og det tænker jeg, det er en falliterklæring og det her det er altså på skolen. Så klasse sænker man to drenge hvor de er fuldstændig, hvor jeg tænker: de hører jo slet ikke til i normalområdet. Altså det gør de simpelthen ikke. Og da jeg så kommer til at komme ind i de ting, så begynder jeg at lave underretninger, fordi jeg tænker: 'det her det kan ikke gå' og jeg lagde også en indstilling til PPR, pædagogisk, psykologisk udredning, og det er dem der skal lave andet skoletilbud hvis det er, og det er simpelthen fordi, at jeg kan vurdere, men den baggrund jeg har, at her er der en dreng, blandt andet, hvor jeg kan ikke se om han er kognitiv udfordret, tækningsmæssigt, altså dårlig begavet, eller han ikke har fået stimuleret sit sprog. Han taler ikke arabisk, han taler heller ikke dansk. Og det betyder jo i virkeligheden kun at man kan tale papegøjesprog og det er også fint nok, men det dur ikke når man så er i en sammenhæng med andre børn og at det man kan finde ud af det er at slå og sparke og nogengange være enorm kærlig og så at man ikke kan kommunikere de her problemstillinger til forældrene fordi, at de ikke vil høre det og de holder sig væk og de tager ikke telefonen. Det kan jeg jo ikke forstå, at det kan finde sted. Og så har man måske også haft tradition for på den her skole og ville gøre rigtig meget selv. Og man har også gjort meget selv med de tidligere folk der har været her. Der er jo rejst rigtig meget personale her. Så man har haft nogle kulturer som siger: jamen det klarer vi selv og der sker i øvrigt heller ikke noget nede i den forvaltning fordi de har også nok at tage sig til. Og sådan tænker jeg jo ikke, jeg tænker man er nødt til at placere ansvaret der hvor det hører til. Så jeg underretter og underretter. Og så kommer der en socialrådgiver ind i familien og han begynder jo også og stille spørgsmålstejn ved om det de gør med det barn, om det er nok. Fordi jeg italesætter igen, at der er - han taler ja og nej, altså han har ikke noget sprog. Så hvordan pokker skal han kunne lære at læse og hvordan skal han udvikle sig og far og mor ikke er interesseret og der er voksne børn ved siden af. De har gået i skole, det har været okay. Der var forældrene også yngre og de havde hinanden, ham her han er en efternøler. Nå, det korte af det lange det er jo så at i det at der kommer en rådgiver i hjemmet - det er noget de ikke bryder sig om, de bryder sig ikke om nogen skal komme i hjemmet. Og så samarbejder de. Og når jeg nu har spurgt - jeg har jo to-sprogede og to-kulturelle medarbejdere, de siger alle sammen - og de er jo vældig velintegrerede alle sammen og arbejder som pædagoger og pædagogmedhjælpere her - de siger jo alle sammen at det eneste de forstår, mange af de her familier, det er når der er nogen der blander sig inde i deres hjem eller hvis de bliver skruet på økonomien, fordi så er de nødt til at samarbejde. Det gør man ikke ret meget i Aalborg kommune, men jeg ved man har haft rigtig god held med det i Hjørring kommune har jeg hørt, at hvis man ikke samarbejder om børnene så skruer man ned for børnepengene indtil, at de er klar til at samarbejde. Og det har åbenbart virket - det er i hvert fald, det har jeg i hvert fald læst et eller andet. Og det kan godt være at det er længe siden, det ved jeg ikke. Men de siger jo, de bliver bekræftet i at i det øjeblik at de ikke bare får lov til at gøre som de vil, men der bliver presset på en eller anden måde, så samarbejder de. Så skete det så, at - og det blev meget bedre med den her dreng - så skete det så at da skolen den så skulle lukke, så var der rigtig mange børn der flyttede ud på de skoler med

det samme mens der var frit skolevalg, og så nedlagde vi faktisk vores 1. klasse, som drengen så kom til at gå i, efter to år i børnehave. Så har vi jo en I-klasse, der tog vi drengen med over fordi at, som sagt, så var vi i tvivl om han hørte til i en normalklasse fordi han havde ikke noget ordentligt sprog og han havde mange begreber han overhoved ikke kunne: kategoriseringer og forskellige ting, og havde meget svært ved at læse - lære at læse. Plus at vi heller ikke vidste hvor - og det kan man så ikke vide om det er tænkningen eller om det er sproget, vi ved ikke hvad der er hvad - så tog vi ham med derover og han blev meget chokeret over at se, og de ser også, nogle af børnene derovre, de ser også lidt anderledes ud og det var sådan en dag hvor der var ballade og han blev meget chokeret. Og forældrene blev chokerede og i det øjeblik, så kommer forældrene på banen fordi at det er heller ikke - altså det er jo igen med social kontrol og med tanker ud fra det: det er ikke skide fedt og have et barn, som ikke er normal begavet i de her familier. Det er faktisk pinligt hvis mit barn ikke er - det er jo status at de er dygtige, de får uddannelsen, de bliver læger, det er det de alle sammen ønsker. Men de ved ikke hvad indsatsen er for at få børnene derhen. Men mor og far kommer for første gang for alvor på banen og stiller krav og siger: 'han skal være i en normalklasse og han skal have normal undervisning' og så vil de gerne have ham flyttet. Og så får han simpelthen tre ugers intensiv én til én undervisning af pædagoger og lærer og af mig. Og forældrene læser med ham hjemme. Og han flytter sig simpelthen fra og nærmest ikke at læse til at i oktober måned, der tester vi ham så er han der hvor man skal ligge når man er efter jul i 1. klasse. Så så lidt skal der til. Og det er tre uger og så ender vi med at sluse ham ned i en 1. klasse nede på Nørre Uttrup. Og det bliver pointeret over for forældrene at vi har været i tvivl om hvad der er med ham fordi at de bare har ladet ham sidde foran fjernsynet og ikke stimuleret ham. Så den her historie ender faktisk godt. Der er nogle forældre, som kommer på banen og der, søskende bliver hevet ind og skal hjælpe med at få læst - fordi de taler ikke dansk, og de har boet her 40 år og de taler overhoved ikke dansk og de kan ikke læse intra og alting er jo digitaliseret. De kan ikke, men så må de hive deres børn ind. De er simpelthen nødt til at be om hjælp selv, de er nødt til at tage ansvar. Og det fik de så her. Presset af skolen, presset af rådgiver og presset af den nye skole: 'vi vil kun have ham hvis I gør sådan og sådan'. Men det har jo betydet at drengen er gået fra at være en lille tyk prop til at komme til fodbold to gange om ugen og har tabt sig og er i god trivsel og har lært og læse. Og ja, han har udfordringer fordi han er to-sproget og måske heller ikke den klogeste dreng - men, han er ikke I-klasse elev, så han hører egentlig til. Men han er total understimuleret sprogligt og kognitivt. Og det kan man sige, skal det finde sted i Danmark i dag? Ej det skal det ikke. Men det gør det. Men fordi at jeg kommer med en baggrund hvor jeg både ved noget om undervisning og jeg ved noget om socialpædagogik og jeg så har en terapeutisk baggrund også, så har jeg også et blik for, at kunne se de her ting. Fordi der er jo ikke andre der havde fanget: er det sprog eller er det hovedet? Og så kan udfordre forældrene på den og systemet på den og så ender med at sige: 'jamen i skal prøve og stimulere det. Vi skal stimulere det her og se hvad vi kan flytte det til' og så flytter det sig rent faktisk fordi man er understimuleret ikke.

Interviewer: Okay. Du taler om det her med social kontrol, eller negativ social kontrol, hvordan vil du definere æresrelaterede konflikter og social kontrol?

Kristina: Jamen altså, der er social kontrol alle vegne og det er sådan set ikke negativt, altså sådan tænker jeg om det. Jeg opdrager også min søn, det er social kontrol, jeg laver - det er sådan jeg opfatter det. Der er social kontrol, det er en del af opdragelse, det er en del af den måde man begrænser på, det er en del af at blive en del af et fællesskab, det er social kontrol at man skal kunne være en del af et fællesskab, så kan man ikke bare gøre som man vil. Det er sådan set ikke negativt. Den negative sociale kontrol tænker jeg så, det er der hvor at der er nogen der går ind og laver nogle begrænsninger i at leve og udfolde det ungdomsliv, blandt andet, eller børneliv, som man egentlig har ret til i forhold til noget lovgivning. Og her tænker jeg børnekonventionen. Det er sådan jeg definerer det. Sådan ser jeg det. Æresrelaterede krænkelser, jamen der tænker jeg, at der hvor det så bliver så ekstremt, at begrænsningerne på de unge mennesker bliver så ekstreme, og hvor at det egentlig sådan er den der kulturelle ting, altså at vi har vores ære i behold og det ligger jo i mange forskellige kulturer og også religioner for den sags skyld, måske mere i kulturer, at det skal være på en bestemt måde. Og hvis man gør noget andet, så krænker man den ære eller vores: vi skal være respektable. Og det de gør, det er ikke noget de gør som danskere at kigge på, det er noget de gør for sig selv, med deres egne. Vi har en to-kulturel medarbejder som er kurder og hendes to døtre har oplevet ekstrem meget sådan at blive ekskluderet fra det kurdiske miljø fordi at moren og faren arbejder og fordi de egentlig lever i det her samfund som vi danskere egentlig forventer at alle gør: bidrager til fællesskabet og at deres piger har fået lov til og deltage i alle arrangementer og også skolefester også julearrangementer også

som en del af det, som man nu skal, når man bor i Danmark, eller vi regner med at man vil når man bor i Danmark. Men det er der jo nogen i det kurdiske miljø som synes har været for meget og så er det deres miljø, det er dem selv som egentlig ser skævt til hende og det - jeg tænker det er noget der sker inden for kulturen og indenfor landsmænd, altså det er dem der udøver det her. Og der er nogen der har bestemt sig for, at de er ligeglade og siger: 'det må I selv om' men der er også nogen som er så traditionsbundne og måske ikke uddannede og måske ikke reflekterende til at de holder fast i: 'jamen vi skal passe på'. Det her har også fungeret hvis det havde været i Kurdistan i virkeligheden at hvis man viftede med ørene så ville man også blive set skævt til. Det er bare så udansk på en eller anden måde. Og jeg tror ikke vi ser det hele, jeg tror slet ikke vi ser det hvis ikke vi ved det eksisterer.

Interviewer: Du har også talt om det der med at familierne lukker sig om sig selv og børnene fortæller ikke om de samme ting som danske børn - det fortalte du før vi startede interviewet - de signaler som skal opfange hvis i har nogle børn med nogle problemer derhjemme for eksempel, er det de samme signaler som børn med anden etnisk baggrund de sender?

Kristina: Altså i virkeligheden så - specielt jo yngre børnene er, der har de ikke sådan helt lært og pakke det ind endnu, det tænker jeg det kommer mere med alderen - der er helt klart. Det vi ser efter - nej jeg tror de børn med anden etnisk baggrund de har mere loyalitets problematikker, det har danske børn også, specielt hvis der foregår noget i hjemmet: vold eller at forældrene drikker og der er nogen man godt ved at man skal passe på, hvis man har fået at vide: 'det siger vi ikke til nogen' eller hvordan det nu er. Jeg tror det ligger mere implicit i de her familier, at vi ikke siger det til noget. Altså det tror jeg ikke man italesætter, jeg tror bare at man fortier nogle ting. Jeg har været ovre i - det blev jeg aldrig færdig med at fortælle, det der med kvarterets hus - fordi det de gør derovre, det er at de uddanner bydelsmødre, blandt andet, som kan hjælpe hinanden. Og jeg har været ovre og undervise dem, blandt andet i hvad folkeskolen er og også børneopdragelse i Danmark. Og der har vi jo en helt anden måde at opdrage vores børn på, det er i hvert fald min oplevelse af det. At hvor vi i Danmark egentlig - det kan måske også været det har kammet over, det der med at give børn ansvar og give dem lov til at vokse - men vi samler os om dem og vi støtter dem og så giver vi dem, i kraft af at de udvikler sig og kan mere, så giver vi dem også mere ansvar og opfordrer dem til at blive selvstændige. Sådan tænker jeg at vores kultur er og vores samfund er, at det er egentlig godt at børn bliver selvstændige og vi skal heller ikke køre rundt med dem i klapvogne mere fordi lige så snart de kan gå, så skal de gå, synes vi. Hvor at man, i hvert fald nogle af de familier jeg har mødt, har en anden, hvor man tænker børn er søde, børn er små og børn er børn og børn skal forkæles, det er prinser og det er prinsesser og de skal ikke mangle noget og de skal ikke - og nogen gange ser man en femårig der kører rundt i klapvogn og bliver fodret og som egentlig får lov til ikke at komme i børnehave fordi skal være hjemme og lege eller man ikke synes - og man vil ikke sige nej til dem, fordi det er synd for dem, de bliver kede af det. Det har jeg også haft en dialog med en far, hvor at det blev fuldstændig grænseløst fordi at han: 'det er synd for hende' eller 'hun var en lille prinsesse' og der tænker jeg - og så på et tidspunkt, så klapper fælden, så forventer man noget af de her unge mennesker. Så vil man ikke have - fra egentlig nærmest at have fri leg og ikke nogle begrænsninger, så har vi nogle store problemer når de kommer i folkeskolen og det mærker vi meget i indskolingen, det har vi mærket her i hvert fald. For de har slet ikke lært og spille efter reglerne og de har slet ikke lært det der med at når en voksen siger: 'nej', så mener vi det faktisk. Fordi det er egentlig noget vi kan hjemmefra, det kan de ikke nødvendigvis. Og så er der alligevel den twist i det at der stadig er en far, der har en autoritet som regel og også en mor som, når han siger det, så lytter man, så ved man godt man skal lytte. Men han er ikke her. Og man har i øvrigt aldrig fået af vide at man skulle lytte til andre end far eller mor. Så nogle af dem er rigtig udfordrede når de starter i skole. Og så er der hvor det religiøse kommer ind, der er også bare nogen som ligesom er blevet opdraget til at have en meget meget nedladende holdning over for os, som ikke er muslimer eller som er kristne, at: 'du bestemmer ikke over mig, du skal ikke, min far siger at jeg skal ikke' og så udøver de det også mod hinanden, der har været meget med: 'ad spiser du, ad spiser du'. Og det siger de også til de danske børn: 'ad, spiser du svinekød?' og så specielt når de har været i mindretal i klasserne, så er det et kæmpe problem at man er nødt til at - og der har vi haft en tendens til at sige: 'jamen det er deres kultur, det er deres' nu er vi nærmest nødt til at sige det omkring vores egen. Og det er problematisk og det har i hvert fald været problematisk her. Men jeg tror man skal kende børnene godt for at se hvad det er for nogle tegn de viser, men mavepine, det har de alle sammen når der er noget der ikke fungerer derhjemme. Men så er det jo også at sidde stille i skolen, det er koncentrationsproblemer de får og

de bliver udadreagerende, de bliver bare triste. Altså det er de signaler de udsender og altså det gør alle børn når de mistrives.

Interviewer: Så det er de samme signaler de sender?

Kristina: Det er de samme signaler, ja.

Interviewer: Men du talte om det her med at de lukker sig lidt mere, og så sagde du det der med at, det gør man måske også i danske familier hvor der er nogle problemstillinger, så ved man, at man skal lukke sig. Men så sagde du også at der var en dreng der kom og sagde til dig at han blev slået derhjemme, eller der var noget der var derhjemme, som det ikke skulle være, og det gjorde man ikke så meget i de andre kulturer, det nævnte du lige på et tidspunkt, er det meget udtalt tænker du? At man lukker sig lidt mere om sig selv?

Kristina: Ja altså jeg tænker at det er meget normalt - altså Den dreng som sagde det, det var ham jeg fortalte om, hvor det egentlig ender godt. Det er faktisk den samme dreng. Og han - og det er jo også en del af det hvor han har nogle sproglige udfordringer, hvor han ikke rigtig kan - han er nødt til at sige: 'bliver slået' for at fortælle hvorfor han reagerer så voldsomt. Og så er det at der falder en underretning og så er det der kommer skred i tingene fordi det viser jo også hvorfor han er så dårligt fungerende i skolen og han selv er udadreagerende. Altså det er jo ikke for sjov at man slår andre børn og man altid reagerer med at daske til nogen, og det er fordi man selv oplever det. Og det er så blevet stoppet ikke. Men det er også fordi at de er blevet presset så langt ud at det kan de godt mærke at de er. Og når man bliver ved med at spørge ind til - fordi vi behandler jo børnene som alle sammen ens og vi stiller jo de samme spørgsmål til de børn, jamen så er der bare nogen der ikke svarer på det eller siger: 'det ved jeg ikke' og forældrene siger: 'sådan har han det slet ikke herhjemme, det er noget der foregår nede ved jer'. Og det tænker jeg også tit det er men det er simpelthen fordi der ikke er mulighed for at reagere derhjemme fordi der er der nogle rammer og i skolen bliver der stillet krav og det er ikke altid der bliver stillet ret mange krav derhjemme.

Interviewer: Så der sker et eller andet når deres

Kristina: ja

Interviewer: Har du haft nogle sager som decideret har omhandlet noget negativ social kontrol?

Kristina: Ja altså det er der og altså, vi har en nu hvor at der er negativ social kontrol i så udpræget grad at det faktisk betyder at barnet ikke får lov til at udvikle sig socialt. Det vil sige at de har taget - de er kommet til landet, faren har boet her i mange år, moren er forholdsvis nyhentet, og så er der kommet en datter. Men de har så boet forskellige steder fordi hun ikke har kunne få ophold. De har så fået ophold alle sammen nu og datteren har så gået i børnehave - de har så været fast i Danmark hvor datteren jo egentlig har kunne lære sprog i børnehaven hele sidste år - hun går i 0. nu - det har hun ikke fået lært. Og børn er faktisk, i fem års alderen, ret hurtige til at lære sprog, specielt når den her (peger på sit hoved) ikke fejler noget. Og det gør den ikke ved hende her. Men her har forældrene bevidst taget hende med hjem om eftermiddagen eller hun har holdt rigtig mange fridage. Og hvad det handler om i forhold til - men her er en meget meget religiøs far, tænker jeg, og han vil gerne skærme sin datter for rigtig mange ting. Og moren taler ikke sproget og hun vil gerne lave rigtig mange ting med sin datter. Og han er så sådan en stor brysk mand som man egentlig ikke gider og diskutere med og det er her hvor berøringsangsten kommer ind fordi man gider simpelthen ikke få skæld ud af en eller anden mand som står og galper og som ikke forstår hvad det her det handler om og egentlig heller ikke gider sætte sig ind i det. Det er sat på spidsen. Det tænker jeg, det er det man har tænkt oppe i børnehaven. Fordi at når man bliver så meget væk, at man ikke lærer sproget på et år når man får mulighed for det, så er det problematisk. Jeg ved at, fra egen erfaring, at det tog mig tre uger at tale dansk, at lære at tale dansk, da jeg kom til Danmark som 5- årig. Og det er også fordi - jeg kom fra engelsktalende, så det var nemmere - men det handler også bare om at snakke og det handler om at have nogen og snakke med. Så det kan gå lynhurtigt. Det er måske ikke - det tager måske - altså tre måneder så havde man et helt godt sprog. Da hun så starter i skole, så bliver hun taget - hun bliver også meldt ind i DUS'en og hun har problemer med at lege med de andre fordi hun ikke kan snakke med dem. Og så var der så nogle nabostridigheder, som gjorde at - også med et andet barn som gik i klassen som også er et barn af anden etnisk herkomst, så der var også nogle konflikter. Og de konflikter dem tog de med ned i klassen og det var jo rigtig uhensigtsmæssigt også. Det korte af det lange det er at far han siger nej til fællesskab, han siger nej til udflugter, altså der var en lejrskole, det var hun for lille, det skulle hun ikke med til. Siger nej til - så var de nede i Nordsømuseumet, det sagde han også nej til en overnatning der. Kommer ikke til forældrearrangementer og hun kommer heller ikke i DUS. Og det er selvom der er blevet søgt en ekstra pulje penge hjem til at lave sprogstimulering af hende fordi hun er så dårlig sprogligt. Og det sociale: hun kommer

i slåskampe, hun forstår ikke de andres hensigter og det skal man jo gøre når man starter i 0. klasse. Hun er faktisk ikke klar til at klare i 0. klasse. Og de kører helt frem til hvor.. hele den pulje penge og tid der er afsat til ekstra med hende, der har de bare haft undskyldninger hver eneste eftermiddag. Hun er blevet hentet fra skole hele efteråret. Så kommer jeg ind i sagen og det gør jeg på den måde at vi ser på at hun ikke har udviklet sig socialt og sprogligt og så laver vi en underretning og for vi kan faktisk - vi har bedt dem rigtig mange gange om at lade hende blive der og klasselæreren har bedt om at hun skal blive der. Og det ender med at vi laver den her underretning og kalder far ind til at gennemgå den. Og vi har så valgt at skolesocialrådgiveren og lederen skal være med, for jeg vil ikke sidde - jeg har ikke lyst til at sidde med ham selv. Og han har også noget med autoriteter, altså jeg har fået læst og påskrevet af ham før fordi jeg ikke er skoleleder, så han har ikke respekt for mig på grund af min faglige baggrund og min position men det har han så for skolelederen selvom hun er kvinde. Så har vi den her dialog og han er godt sur over - han har ikke lyst til at den her den skal sendes afsted, han synes det ødelægger samarbejdet. Da vi så ud fra et fagligt perspektiv fortæller ham hvad det er han gør ved - hvad han vælger at gøre ved sin datter ved at tage hende ud fra skolen og ud fra sammenhængene, at han marginaliserer hende, han gør, at de andre børn ikke forstår hende og synes hun er mærkelig fordi hun ikke hverken kan sproget eller kan finde ud af spillereglerne. Og så prøver han så - han er så også sådan en type forældre som siger: 'siger du at mit barn er mærkeligt?' altså han er konfronterende hvor jeg siger: 'nej, jeg siger ikke at dit barn er mærkeligt, jeg siger at de andre børn synes dit barn er mærkeligt fordi hun ikke kan de ting de andre kan, men det er dig der har besluttet at hun ikke skal kunne dem'. Og i den dialog der bliver han måske klar over at hans barn ikke kan komme op i 1. klasse fordi at det de har valgt, det er at hun faktisk ikke skal stimuleres. Og han prøver sig også frem med: 'jamen er det bedre at man er sammen med andre børn end sin egen familie' og så må vi jo sige at: 'ja det er det faktisk, det er bedre at man er sammen med andre, fordi mor kan ikke tale dansk og I ser ikke dansk fjernsyn, hun går ikke til nogle fritidsinteresser og hun har ikke nogen legekammerater som er danske hvor hun får lov at tale dansk. Det er problematisk hvis man vil leve i Danmark, og er det ikke meningen at I vil leve i Danmark?'. Så det den her dialog den ender med, det er at de får en måned til at vise at de vil samarbejde med skolen fordi det ligger i lovgivningen at man skal. Og vi sender den hvis ikke at vi kan se en forskel, både i fremmøde i DUS'en men også i forhold til at der skal ske en sproglig udvikling for ellers bliver vi nødt til at sende den. Og vi skal have opfølgningsmøde på næste mandag og der har jeg så bedt om at mor skal med, for ellers så kommer mor ikke med til nogle af de her møder fordi at ja, det skal hun ikke. Fordi at jeg siger at hun er nødt til at skal med på banen, hun er nødt til at høre de her mellemregninger vi har når jeg - altså om hvad det er vi er bekymrede for. Og der har vi så lavet ny sprogtest og vi kan se at hun flytter sig sådan her (knipser) fordi hun er dygtig. At hun bliver stimuleret og hun kommer hver dag fordi han er jo ikke interesseret i at vi skal sende den her underretning. Så det er igen et eller andet med at vi er ude og true før at vi kan få et samarbejde, fordi vi har virkelig forsøgt at få en dialog i gang hvor det bare er blevet afvist. Det vil de selv bestemme.

Interviewer: Og hvad tror du der ligger i det der med at den der underretning at den?

Kristina: Jamen det er fordi - det er jo frygteligt at skal sige det højt - men det ligger i: ét at man er bange for at få fjernet sine børn. Hvis man ved bare en lille bitte smule om systemet i dag så ved man at de fjerner ikke børn i dag, aldrig nogensinde, og det er alt for dyrt. To, de vil ikke have nogen ind i hjemmet til der skal komme og blande sig. Det kunne jo også godt være at der var et eller andet som de ikke synes de skulle se, det ved jeg ikke noget om. Men det er de ting der er på spil i det her. Og så tænker jeg, jeg tænker at man et eller andet sted så er der også noget forfængelighed i at det er lidt pinligt, sådan set ud ad til hvis der skal komme nogen og vores barn ikke kan klare sig. Altså de er også ærekære i forhold til de gerne vil - altså mange af dem har jo urealistiske tanker omkring deres barns uddannelse og bliver meget skuffede når de bliver flyttet i specialklasser fordi de ikke, kognitivt eller sprogligt, kan klare sig i normalklasserne. Men forældrene har ikke forstået at de bliver flyttet derover fordi de ikke har stimuleret dem og de udvikler sig ikke, men at det falder altså tilbage på forældrene. Og det er der heller ikke nogen der har taget - det er min tese, og fuldstændig for egen regning - jeg tænker heller ikke at man har brugt nok energi på at fortælle dem at - i indskolingsforløbet og i børnehaverne for den sags skyld - hvis man ønsker sit barn skal klare sig godt folkeskolen så skal man simpelthen være fremme i skolen som forældre og sørge for at der bliver læst lektier, sørge for at man får søvn nok, sørge for at der bliver legeaftaler, sørge for at spørge ind til lektier hver dag, tale positivt om de andre forældre og de andre børn, lave legeaftaler og så bare bakke op ikke også, lave rim og remser. Jamen der er vanvittig meget der skal til for at man kan klare sig som barn i dag. Og jeg tænker at

det ikke er blevet nemmere oppe i overbygningen og de skal hurtigt igennem systemet og de har jo stress nærmest alle de unge mennesker jeg snakker her på grund af identitetsproblemer og stressproblemer. Det er jo ikke små ting i dag, vel. Men det her, det ved de her forældre ikke. De tror skolen det er et sted man placerer deres børn og de tænker jeg det ved de fordi det er den kendskab de har til skolen, men der er ikke nogen der har brugt nok energi på at fortælle dem at: 'i Danmark der vægter vi faktisk samarbejdet med forældrene så højt at det er ligeså meget værd som det lærerne byder ind med', og hvis ikke at det er med så kan lærerne faktisk ikke byde ind i noget, fordi børnene lytter, helt ind til udskolingen, mere til hvad forældrene siger end hvad lærerne siger.

Interviewer: Så det handler simpelthen om at informere allerede når barnet starter måske endda før?

Kristina: Ja men altså jeg tænker at hvis man virkelig vil give det her integration et ordentlig spark, så skal man lave forældrekurser, forældreskole, forældrekursus, familieklasser. Man skal have forældrene ned i skolen, man skal holde oplæg, man skal simpelthen lave - man skal simpelthen uddanne forældrene i børnehaven, overgangen til at forstå hvad folkeskolen egentlig handler om, hvad er skole/hjem samarbejdet, hvorfor er det så vigtigt at børnene ikke kommer i en loyalitetskonflikt mellem forældrenes ønske og skolens ønske. Hvad skal man som forældre? Hvad er min opgave? Vi har jo også børn de har jo en anden - nogle af børnene her render ud til kl 8-9-10 om aftenen, de er pisse trætte når de kommer i skole. Og når man er tæt kan man ikke lære noget. Alle de her mellemregninger dem kunne jeg godt tænke mig at lave sådan nogle kurser for forældrene, det synes jeg kunne være dødsinteressant og se om man på den måde kunne få forældrene med på banen og også få det tydeliggjort for dem: ønsker I egentlig ikke noget andet for jeres egne børn end at de skal sidde herovre i Vangen og ikke komme til at klare sig i en generation op, ville det ikke være fedt at kunne få et barn, som fik en uddannelse? Det er der rigtig mange af dem her der ikke får, det er jeg overbevist om og det er simpelthen fordi opbakningen mangler. Og det er ikke en skid anderledes i danske familier, som er dårligt stillede, det vil jeg sige. Men de her familier de ville også være dårligt stillede hvis, mange af de her familier, de ville også være dårligt stillede i de hjemlande de kom fra. Fordi det tænker jeg også - fordi der er mange af dem der er analfabeter og de har jo ikke nogen baggrund for at begå sig i det her samfund tænker jeg. Og jeg tænker der er nogle ting vi glemmer og der er noget vi taler fuldstændig udenom og ikke har nogen forståelse for og det tror jeg det har været en fejl i det her samarbejde med de her forældre igennem alle de år, det har slået fejl.

Interviewer: Så du tænker et eller andet sted at alt det her med negativ social kontrol og alle de her æresrelaterede konflikter måske også kunne undgås lidt hvis man bare havde sådan nogle forældre kurser? Et eller andet sted at det så ligesom kunne give et godt billede af hvad det egentlig er det danske samfund?

Kristina: Jeg har i hvert fald en tese om og et håb om, også fremadrettet, at noget af de misforståelser - der er nogen hvor det er så ekstremt og hvor det både er noget religiøst og noget kulturelt, som ligger så fasttømret at det er svært, altså der er det noget andet. Men for rigtig mange af dem - altså jeg tænker der er to ting i det for der er noget hvor det også bliver noget religiøst hvor det er svært og det der med at åbne sig op til et samfund, som så er anderledes end det man kommer fra og hvor værdierne er så anderledes. For jeg tænker for 80 procent, måske endda 90 procent, så handler det om uvidenhed og det handler også om manglende forståelse, manglende tillid i samarbejdet og jeg tænker det også er uvidenhed på den anden side, de professionelle, at jeg tror ikke at man har tænkt nok i at - altså jeg tror vi har en tendens til at tænke: jamen de kommer vel her fordi de vil væk fra det de levede i og jeg tror vi tænker meget i flygtninge og de må jo bare være glade for at de har et sted hvor, jamen sådan er verden ikke, altså der er også rigtig mange mennesker, som er flyttet hertil fordi de er immigranter og der er også mange af dem som var dårligt stillede hvor de kom fra og der vidste de heller ikke noget om hvordan ting fungerede, og det ved de så stadigvæk ikke. Men der er heller ikke nogen, der har gjort sig den ulejlighed at invitere dem til og forstå hvordan de kan gøre det bedst muligt for deres børn. Og der tænker jeg man altid taler ind i og det vil jeg i hvert fald vælge at tænke, at man taler altid ind i at alle forældre elsker deres børn og vil dem det bedste. Og når jeg har holdt oplæg for indskolings-forældrene og vi har lavet sådan et lille forsøg på hvad ønsker man for sine børn, en gul seddel, altså hvad drømmer du om for dit barn? Så er der ikke noget, som ikke har skrevet: 'en uddannelse' på, og den kunne vi så klistre op og alle har lavet en: 'jeg ønsker mit barn skal få en god uddannelse, jeg ønsker mit barn skal blive glad og få en uddannelse', det skriver de alle sammen. Men derfra så til: hvordan får man det? Det ved de ikke. De tror det er noget, der sker helt automatisk og det er det ikke. Og det kunne jeg godt tænke mig at man tog mere alvorligt og det tror jeg man vil nå langt med. Og det kan godt være de ikke kan se idéen i det men jeg tænker: der kunne man godt samarbejde med, altså have et

bedre samarbejde med socialforvaltningen og sige: 'du er førstegangsførældre i en dansk folkeskole, vi har det her kursus, forældrekursus, i hvordan man bliver den allerbedste forældre for et barn i den danske folkeskole, fordi der er nogle ting du ikke ved og der er tre gange to undervisningsgange hvor du skal hører hvad det er du kan bedst muligt'. Fordi man kan ikke nå det der er afsat, én time skole/hjem samtale om året plus ét forældremøde. Det kan man jo ikke nå, altså det er jo fuldstændig utopi at tro man kan nå at få flyttet nogle forældre der.

Interviewer: Og så kan man sige, så er barnet jo også ligesom startet og der kan allerede være opstået nogle problemstillinger.

Kristina: Ja lige nøjagtigt. Og selvfølgelig er der rigtig mange der ingen problemer er med, men jeg taler ind i den gruppe hvor der er problemstillinger. For der er ufattelig mange her som, hvor det bare kører afsted og de arbejder og de alt muligt, så det er ikke noget problem. Men der hvor det er et problem, det er der hvor man lukker sig om sig selv, og jeg tænker også det er de familier, som i forvejen er udfordrede, som ikke reflekterer over verden og som ikke reflekterer over sig selv og som så også - og når man ikke gør det, så tror jeg også at man bliver meget afhængig af hvad andre går og tænker om en. Specielt dem der kommer fra nabobyen hvor de kom fra i Kurdistan eller Iran eller hvor fanden de kom fra, altså. Og så er det, der kommer til og - og så er det sladder, de sladrer afsindig meget om hinanden, altså. Og det gør børnene også indbyrdes, de sladrer også helt vildt meget. Det er i hvert fald det jeg hører rundt omkring, det er at der er også rigtig meget sladder indbyrdes mellem de unge mennesker.

Interviewer: Jamen vi har ikke mere, har du mere?

Kristina: Jamen I kan jo godt høre, jeg kan jo godt - det er en kæphest og jeg håber virkelig på at jeg kan få lov til at lave sådan noget familiekursus. Jo jeg har én ting, som jeg godt vil sige. Jeg har haft en familie hvor at - et samarbejde med en familie, som er en lidt anden karakter end noget som var pres, det kunne have blevet pres, men så valgte vi en anden tilgang til det, og det er jeg egentlig ret stolt over, og det viser også bare, at det virker, min tese omkring at hvis nu vi underviser forældrene noget mere. Vi har en dreng i en 3. klasse som egentlig har meget fravær og han udvikler sig ikke nok fagligt og familien klarer sig egentlig meget godt, altså faren har et pizzeria og moren er syg, går hjemme men. Der er også en ældre dreng, han har også rigtig meget fravær. Så det var faktisk sådan at vi tænkte at vi er nødt til at underrette om det her store fravær fordi det blev ikke anderledes at vi havde haft en til at snakke med dem, altså en kurder også som taler arabisk, som bliver ved med at snakke ind i at de skal huske at han skal komme. Og så viser det sig at drengen egentlig går og har lidt trivselsproblemer og han græder og han vil ikke i skole. Men den måde de håndterer det på, det er ved at lade ham blive hjemme og: 'det er også synd for ham, han har heller ikke nogen venner og han kommer heller ikke i DUS' og så bliver det sådan en negativ spiral. Og så, i stedet for at lave den der underretning, så inviterede vi hele familien ind i sådan en dialogisk tilgang til det, at nu - for vi havde egentlig idéen om at der var ressourcer i den her familie, men vi tænker bare det var kommet skævt, der var sket et eller andet som gjorde - fordi der er altså nogle ældre brødre, som klarer sig fint nok. Men hvad er det, der er sket i den her familie? Og så inviterede vi mor og far og så inviterede vi alle brødrene også og der viste det sig jo så at der var en som blev færdig som jurist til sommer, der er en der lige har et sabbatår inden han skal til at læse til ingeniør og der er en der bliver færdig med 9. klasse, som skal videre på gymnasiet. Far er selvstændig, to pizzeriaer, mor er sygemeldt. Men de er faktisk en familie som har det godt og er gode og glade for hinanden. Her på skolen har vi noget der hedder trivselsforum, hvor børn der bekymrer dem tager man op og så har man alle faggrupper med og så laver man en eller anden handleplan. Det havde vi holdt med moren og der havde vi skrevet alt det der går godt og alt det der bekymrer og tiltag. Og det tog vi med og så hang vi det op og snakker vi med familien om de kunne genkende drengen. Og så kommer det jo frem at han derhjemme er ked af det og synes det hele er træls og græder og vil ikke afsted og sådan noget. Og så spørger vi ind til hvordan de løser det. Og så lige der, der giver vi dem så noget viden omkring hvad der sker når man gør det der ved et barn og hvad det er han spiller dem ud med. Fordi han er også en efternøler ham her, ham der er næstældst han går i 9. og ham her han går kun i 3. Og vi får sådan snakket om dengang de var små og hvordan det var, og mor og far som er blevet så meget ældre og de ikke har energien, og han er også den lille prins og alle de der ting, dem fik de selv lov til at sige og det kunne de godt se og det var ikke så godt. Og vi får også sagt det her med at det er altså alvorligt når man bliver væk så mange - altså han får ikke den samme uddannelse som de andre har fået fordi I holder ham hjemme. Og vi får vendt bøtten og de får snakket om at der er altså nogle ting man bare skal, og man skal i skole og han får det bedre af at være i skole, han får det bedre af at være i DUS. Jeg har så taget, på baggrund af vores

trivselsforum, materiale med i forhold til det han mangler. Han var bagud i dansk og matematik, han skulle lave en halv time hver dag, om de kunne stille op til det. Og brødrene de var jo med i det her, det er en åben dialog det her, hvem byder ind med hvad. Og de problemstillinger de selv havde: 'jamen vi spiser jo middag klokken - stort varm måltid klokken fire og det clasher lidt med når man kommer hjem fra skole og lektier' men i stedet for at gøre det til et problem jamen så siger jeg: 'hvordan kan i løse det?'. Altså det der med at lægge det ud i fællesskabet, hvordan kan i løse det, for vi kan jo se at i har en masse ressourcer, vi vil gerne bakke op. Og alt den erfaring og viden vi har omkring børn og børneopdragelse og vaner og alt muligt andet, det lægger vi på bordet og så hiver de frem og tager det: 'sådan kan man også se på det. Det er også rigtig, vi kommer også til at pylre for meget om ham'. Og storebror fra 9. siger: 'jamen han er også sådan meget introvert'. De har jo sproget, ikke. Den her - så vi valgte at kalde det et ressource møde fordi vi kiggede jo på alle de ressourcer vi kunne hive i stedet for at der skulle komme en rådgiver og fortælle en familie, at de ikke kunne noget, så ville vi hellere sige at: 'I kan noget, men I bliver nødt til at gøre noget, ellers får i en dreng som ender i en specialklasse fordi at i ikke har stimuleret ham nok' og så tager de opgaven og brødrene byder ind og de får lavet en struktur og de får lavet en plan og de får det materiale med hjem som jeg er kommet med. Og vi havde opfølgningsmøde i torsdags hvor at altså alle melder tilbage, altså matematik læreren og dansklæreren og DUS pædagogen melder tilbage at der er en meget gladere dreng, der er en dreng som har flyttet sig fagligt. Og forældrene er mega stolte og brødrene er stolte og de har budt ind i det her at de har løftet sig som en familie men de er også blevet kigget på som en ressource og så det er det der med at hvordan er det vi ser hinanden. Altså vi kan godt se nogen som tabere, vi kan også se dem som vindere, men de er på afveje. Der er rigtig mange som måske er på afveje i forhold til en misforstået kærlighed og omsorg hvor det faktisk får den modsatte effekt. Og det var det vi lige kunne give dem der og så var de på banen igen. Og forældrene ønskede at vi skulle have en opfølgning i juni inden vi stoppede fordi at de vil gerne have at vi holder fast. Og det er jo en fantastisk fortælling, at her der er det ressourcen - og der er jo også nogle ting som vi ikke skulle snakke om i den familie for der var også nogle ting, som de ikke ønskede dialog omkring og så er vi jo heldigvis sådan at fordi vi ikke er socialforvaltning, så kan vi sige: 'det kommer faktisk heller ikke det her ved' for det her det handler jo i virkeligheden om at få en dreng til at trives i en pædagogisk kontekst og hvad er det der skal til og det kan de godt bidrage med. At de vil have deres hemmeligheder som man nu har når man ikke vil have at vide ude i verden hvad det er der foregår i familier, fordi de er bange for hvad de andre skal snakke om og det er der hvor man så siger: 'jamen det er da godt nok trælst at det skal være sådan for dem, men det er så deres måde og være i verden på' men i forhold til det vi forholdte os til: at drengen han skulle udvikle sig fagligt og i trivsel bedre, så var det her simpelthen en hel fantastisk fortælling. Fordi det var en anden tilgang, nemlig med et ressource blik i stedet for et 'arh det' sølle'-blik.

Interviewer: Så det handler også noget om at kigge på den enkelte familie og det enkelte barn og se: hvad er der behov for her?

Kristina: Ja, jeg tænker også det handler om at man ikke skal synes at der er en anden tilgang eller en anden kultur, en anden måde ikke kan du, for det kan det sagtens. At vi skal være åbne og vi skal også være åbne overfor andre måder og leve på og det skal man jo ikke gøres forkert af. Vi skal se på ressourcerne og ikke altid se på det der ikke fungerer og det tror jeg vil være en måde - i hvert fald meget af det arbejde man kan lave her ville man kunne gøre anderledes hvis man ikke kiggede på alle fejlene men kiggede på ressourcerne. Fordi så får man lavet et løft - altså de der brødre og de der forældre de sad bare og shinede da de fik lov til at fortælle: 'jamen jeg bliver færdig som jurist til sommer' og det var en fantastisk fortælling, man burde egentlig - han burde egentlig tage ud og holde oplæg fordi han kom hertil som 5 årig og er flygtning og nu er han 21, nu bliver han faktisk jurist. Det er jo fantastisk ikke.

Interviewer: 21?

Kristina: Ja jeg tror kun han var 21, han har kørt lige igennem.

Interviewer: Der er ingen slinger

Kristina: Og arbejder i pizzariaet i sin fritid. Så der er også rigtig mange gode fortællinger. Men det er jo også der hvor man sådan har fundet sin plads i det her samfund og holdt fast i sin kultur og sin religion og sine værdier og så alligevel har taget det bedste og det er der rigtig mange der gør, men der er også eksempler på hvor det ikke er og det er så dem vi prøver og støtte i det her projekt.

Interviewer: I forhold til det undervisning I har fået med dialog teamet, hvordan har fokus været - når du siger det positive fokus eller det negative fokus, hvordan tænker du så?

Kristina: Altså, måske tænker jeg at det er meget sådan neutralt. Altså de prøver jo hele tiden på at sige at - men jeg synes der har været meget fokus på noget der er meget anderledes end det vi kender fra - altså det er meget, blandt andet med ligestilling og det bliver alt andet lige svært at snakke om det positivt. Den del af det undervisning, det taler jo ikke ind i noget jeg synes er særlig fedt. Jeg ved ikke hvordan jeg skal forklare det. Altså man skal arbejde, man skal vide at man har en forforståelse når man får sådan noget information fordi man skal kunne også - altså det rammer jo også ens uretfærdighed og ens forståelse af mennesker og ens forståelse af rettigheder. Vi har også haft oplæg fra kvinder, som har flygtet fra og vi har læst materiale om de mest afskyelige ting, der foregår i Danmark hvor man tænker: 'det kan da ikke for helvede være rigtigt, er det i Danmark det her?'. Og det synes jeg er svært og det er altså. Og så kan de sige alt det de vil til det her undervisningsforløb: at det ikke altid er en bestemt trosretning, men altså det er bare alt det materiale altså det er det bare. Altså det er fandme svært ikke

Interviewer: Du tænker, at det er muslimer eller hvad?

Kristina: Ja det er faktisk muslimerne ikke. Fordi.. Og så er der en enkelt historie eller. Men 99 procent, det er altså bare, det bare det der clasher.

Interviewer: Så du tænker på at hvis det er sådan at man ikke lige ved - altså hvis man nu kunne have en negativ holdning i forvejen, så ville den bare bygge ovenpå?

Kristina: Ja, det er jeg bange for. Vi har jo i det her team en ung mand som faktisk er muslim og kommer fra det her område og vokset op her og har været, efter eget udsagn, en værre bandit, og han er altså troende og han ber mens vi er til den her møder, og han er egentlig en af dem hvor man kan sige: det kan godt være at hvis ikke han havde været en del af det her dialogteam, så havde han haft besøg af dialogteamet om 10 år når han har fået børn selv - det kan man jo spørge sig selv efter. Fordi han er meget, han er praktiserende og han har altså også virkelig følt sig stødt på noget af det her. Altså han har nærmest været i kamp nogle gange med os og sagt - altså vi havde blandt andet den der mødoms-test, altså der var sådan en test på mødommen som vi grinte meget af i forhold til hvad er mødom. Det er jo et kæmpe issue i den her religion og tro. Der er ikke noget, mødom er ikke noget, enten har man været i seng med nogen, eller også har man ikke, man kan ikke få lavet en mødom, der er nogen der får lavet en, der sælges små pads som går i stykker og der kommer blod ud, som man kan lægge hvis man er i tvivl. Altså hele den verden hvor vi andre skraldgriner af den og synes det er latterligt, der bliver han virkelig ramt for han har lige giftet sig med sin kone og det skal være så propert det hele. Han er virkelig blevet - der er også meget af det, som han har svært ved at tage ind, fordi han føler at han bliver udstillet i det. Og det er jo alt det dårlige fordi der er selvfølgelig også rigtig meget godt, der er jo masser af godt. Der er nogen der føler at det er det der er rigtigt for dem og der skal man jo ikke tage fra nogen. Men han blev konfronteret med det og han synes det var ubehageligt, det er der ingen tvivl om. Og han har været virkelig på krigsstien også hvor han har synes det har været svært. Og jeg tror også han ville have svært ved og - jeg ved ikke helt, det er også svært at stå og stille sig op og fortælle om noget hvor man selv er en del af det. Og han bliver jo familiefar og ham der bestemmer og overhoved på et eller andet tidspunkt, og han er som sagt vældig traditionel men altså det er interessant at de alligevel har synes at det var ham der skulle med. Men altså jeg synes det meget er fokus på det og det kan jeg også godt forstå fordi det er 90 procent af problemer det er altså derfra, når det kommer til stykket. Men jeg kunne godt have tænkt mig sådan mere ren religionsundervisning faktisk. Altså når man nu skal holde oplæg om det her, så ville det være rart hvis nu at

Interviewer: At der var noget man kunne formidle videre?

Kristina: Ja det tænker jeg. Men også når man møder de her familier, at kunne få skilt kultur og religion ad. Altså hvorfor er det, at der er nogle af de her familier der overhoved ikke har nogen problemer med at leve her i Danmark og hvorfor er der nogen af dem det bliver så problematisk for. Den synes jeg egentlig - det kan jeg godt selv regne ud og reflektere mig selv frem til, men det er jeg ikke sikker på at alle kan i det her dialogteam. Det kunne vi godt have brugt noget mere af, det kunne jeg i hvert fald.

Bilag 3f - SOFIA

Interviewer: Dit navn?

Sofia: Sofia

Interviewer: Dit etniske udgangspunkt?

Sofia: Jeg er [REDACTED].

Interviewer: Uddannelse og stillingsbetegnelse?

Sofia: Ja jeg er [REDACTED].

Interviewer: Okay, [REDACTED]?

Sofia: Ja, [REDACTED].

Interviewer: Så [REDACTED]?

Sofia: Nej

Interviewer: Hvorfor har du sagt ja til at være med i det her?

Sofia: Jamen, det var faktisk mest min leder der tog fat i mig og sagde at det her det var lige noget for mig, om jeg ikke var interesseret og så synes jeg det var interessant og spændende og det er meget af det jeg arbejder med til dagligt i forvejen, så det gav bare god mening og få noget mere viden indenfor det.

Interviewer: Hvorfor tror du, at du blev at du blev udvalgt?

Sofia: Jeg tror at det er på grund af min erfaring, det tænker jeg. Og fordi jeg har meget, til dagligt, med to-sprogede forældre at gøre.

Interviewer: Hvad er din opgave så i det her?

Sofia: Jamen det er jo mange ting. For det første er det jo i forhold til eleverne på vores skole, at gøre dem bevidste om hvad der er af æresrelaterede konflikter, i form af materiale uddeling og gøre mig selv synlig på skolen og jeg kender mange af eleverne, så derfor også bare gøre dem bevidste om at jeg er der og kan tage snakken med dem, som måske deres lærer ikke lige kan tage. Det er den ene del af det. Og den anden del, det er jo i forbindelse med mine kollegaer og at give dem sparring, tage dialogen, de kan komme og stille spørgsmål: 'jeg ser lige det her og det her, hvad synes du om det?' og også give dem noget materiale i form af undervisningsmaterialer og lige være det der led der lige finder noget og siger: 'prøv lige det her, kig lige' og 'kunne det her være interessant i din klasse?'.

Interviewer: Hvordan synes du undervisningsforløbet det sådan har været?

Sofia: Jeg synes det har været for lidt.

Interviewer: Det har været for lidt?

Sofia: Ja det synes jeg. Vi har været afsted to gange af to dage - små seminarer. Jeg synes vi kunne bruge noget mere tid på det og måske være afsted lidt flere gange.

Interviewer: Hvad tænker du så der har manglet?

Sofia: Jamen generelt i forbindelse med vores rolle, det synes jeg det manglede vi lidt. Man kan sige, jeg kendte meget af, hvis man kan sige, æresrelaterede konflikter og social kontrol, det kendte jeg rigtig meget til qua af mit arbejde i forvejen, så den der oplysning - det første seminar der brugte vi tid på at definere: hvad er egentlig æresrelaterede konflikter? Og det var mange fagpersoner som kom og holdt forskellige oplæg og sådan noget - det var givtigt, det synes jeg var fint nok. Og så andet seminar, det var så der: hvad skal vi så ud og gøre? Lidt ligesom det spørgsmål du ligestillede. Det synes jeg vi godt kunne have brugt noget mere tid på, for at få den defineret rigtigt.

Interviewer: Så du tænker ikke at I helt er klar over hvad jeres roller er?

Sofia: Jo, det er vi. Men jeg synes vi kunne have brugt noget mere tid på at gå det mere i dybden. For jeg tror at vi har lidt forskellige indstillinger til hvad det er

Interviewer: Okay, så at måske at den her lille uddannelse har givet jer nogle forskellige idéer om hvad det er I skal?

Sofia: Ja, det synes jeg

Interviewer: Så det kan du mærke når du taler med dine kollegaer?

Sofia: Ja, ja det kan jeg godt.

Interviewer: Er der noget der har overrasket dig af den viden du har fået? Er der noget du ikke vidste før?

Sofia: Nej, andet end at jeg blev meget bekræftet i det her med hvor følsomt det egentlig er for et emne. Og at det er virkelig en kompleks ting og man skal virkelig træde varsomt når man træder ind i andre folks hjem på den måde, eller andre folks familie sager. Det tror at jeg blev bekræftet i også blev gjort opmærksom på, ekstra opmærksom på, at det kan godt være at jeg havde en idé om hvad det var men det er faktisk ikke bare lige.

Interviewer: Nej, hvad fik I at vide der?

Sofia: Jamen de har taget forskellige scenarier og forskellige eksempler fra de værste til de sager hvor der faktisk ikke var noget, men som man har pustet op, som har kostet familierelationer eller skabt flere kløfter mellem, hvad kan man sige, familiemedlemmerne og der blev også taget steder hvor fagpersoner ikke gjorde noget. Så sådan på begge ekstremer, synes vi..

Interviewer: Hvordan vil du definere æresrelateret konflikter og negativ social kontrol?

Sofia: Hvordan jeg vil definere det? Jeg tror jeg vil altid tage udgangspunkt i barnet, det er hvis barnet føler sig begrænset på nogen måder i sin livsudfoldelser af alt mulig art, altså, så jeg tænker - ja udgangspunktet vil være barnet, den unge, hvis det føler at der er social kontrol og at de ikke formår at få lov til at gøre det de har lyst til som unge mennesker, vi snakker ikke om almindelig opdragelse men sådan almindelig fornuft. Altså hvad er det det handler om, bliver de begrænset i vennekredsen eller.. Sådan nogle ting. Men jeg vil synes det er vel barnet eller den unge.

Interviewer: Jeg skal lige sige: der er altså ikke nogen rigtige eller forkerte svar, vi bare høre hvad du synes

Sofia: Ja, ja det forstår jeg godt. Men det er vigtigt fordi det er også meget af det vi har stået i, som gruppe og sige: jeg har en idé om hvad jeg synes der er social kontrol og den anden har en anden tanke og den tredje og så tænke: hvad er rigtigt og hvad er forkert? Og der er ikke noget der er rigtigt eller forkert, jeg tror virkelig det er den unge

Interviewer: Det er den oplevelse de har

Sofia: Ja

Interviewer: Så tænker jeg lidt med det der sociale kontrol: hvem tænker du, der kan udføre - altså, hvem er det der laver den her sociale kontrol overfor børnene tit, i det du har mødt?

Sofia: Det er hele vejen rundt om barnet. Jeg synes det kan være forældrene, det kan også være det lille samfund de er en del af, altså det kan være familiemedlemmer og fætre, kusiner, det kan være veninder der udøver social kontrol, det kan komme fra mange steder.

Interviewer: Føler du sådan selv, at undervisningen har gjort dig klogere?

Sofia: Ja, det har den.

Interviewer: Hvad er den største forskel i den måde du ville gribe en situation an på nu i forhold til før du havde fået undervisningen?

Sofia: Hvad forskellen er?

Interviewer: Ja

Sofia: Jamen det er nok - jamen det ved jeg ikke. Det er nok i forhold til at både turde at gå ind, hvor jeg før i tiden var sådan meget bange for det, tror jeg og synes: uh, det er virkelig familie affærer jeg er omgivet af, hvor jeg sådan har fået den der med at jeg tør måske at gå lidt mere ind i det. Men samtidig også være varsom, ligesom den der dobbelthet, synes jeg, som jeg ligesom blev bekræftet i eller blev klogere på igennem uddannelsen

Interviewer: Hvad var det før, som stoppede dig?

Sofia: Ikke at jeg synes at det var kulturen, men jeg kunne godt bortforklare det en lille smule alligevel med at det var nok deres kultur. Altså jeg kendte rigtig meget til den somaliske kultur fordi jeg selv er somalier, men til tider så havde jeg også en anden forestilling om hvordan arabiske kulturer var.

Interviewer: Okay, kan du uddybe det?

Sofia: Jamen jeg havde det sådan lidt med at arabiske piger de var noget mere kontrollerede end somaliske piger, og det var sådan det var. Hvor jeg fandt ud af at det havde faktisk ikke noget, igennem i hvert fald uddannelsen og nogle af de ekspert personer der var indblandet, der var blandt andet en kvinde som har arbejdet på krisecentre, som har haft det meget tæt på livet med de her unge mennesker, hvor hun siger: 'jamen det er jo alle piger i alle kulturer' og hvordan en somalisk pige kunne ligne lige så meget en arabisk pige i den måde hun blev kontrolleret på. Det synes jeg at jeg sådan blev lidt klogere på og sige: jamen det kan godt være at jeg er blevet opvokset med at sige at vi er lidt mere friere end arabiske piger, men ja det er forskel på grader.

Interviewer: Men hvad tænker du så der har været - har du haft nemmere ved at gå ind hvis der har været en konflikt i en somalisk familie?

Sofia: Ja, for jeg kunne godt lige fornemme at: nu var der måske for meget af det gode, fordi sådan er ikke det normale i den somaliske kultur. Den her familie er måske lidt mere begrænsende overfor deres barn i de ting, fordi det der er jo ikke det helt store billede af det somaliske folk fordi jeg ved godt at det kan godt

svinge og jeg ved godt hvornår nogen er mere ekstreme end andre. Hvor jeg havde for lidt eller for meget fordom i forhold til de arabiske piger for eksempel, det er bare et eksempel. Og en anden fordom kunne jeg have overfor de kurdiske piger, så det er sådan lidt.

Interviewer: Så grænsen har måske været anderledes, altså for hvor meget du har sådan ladet set og så ladet tilladt? sådan i gåseøjne

Sofia: Ja og tænkt: det er normalt, eller de er okay eller ej men det er måske bare den familie hun kom fra eller et eller andet.

Interviewer: Okay, jamen det er jo interessant. Hvilke handlemuligheder har I over for eleverne hvis det er sådan at I oplever at der for eksempel er social kontrol?

Sofia: Altså nu som?

Interviewer: Ja altså hvad kan I gøre?

Sofia: Som lærer tænker du?

Interviewer: Som lærer

Sofia: Jamen der er jo underretsningspligt og det vil vi gøre, men det er jo mest der hvor der er vold og ting og sager, så udover at rådgive barnet og snakke med familien, så har vi selvfølgelig underretsningspligt, det at kunne underrette hos socialforvaltningen. Om det er nok, det er så noget helt andet.

Interviewer: Hvad tænker du - er der sådan nogle gråzoner hvor du tænker at du vil have svært ved at finde ud af om du skulle underrette eller om du skulle gribe det an på en anden måde?

Sofia: Om jeg har - det ved jeg ikke, jeg har ikke prøvet at stå der hvor jeg tænker: om det er underretsningsbekymret nok eller ikke er. Det synes jeg ikke jeg har stået i, i forhold til æresrelaterede konflikter. Det har jeg ikke. Jeg har været igennem nogle steder hvor jeg har været nødt til at kalde forældre ind og snakke med dem om det. Men det er de små i de mindre klasser og vi snakker om svømning og de sager. Hvor man har kunnet klare det med en dialog med forældrene.

Interviewer: Okay, og hvad tænker du så der har spillet ind i forhold til den begrænsning for eksempel, om en pige må gå til svømning?

Sofia: I det her tilfælde, for familien?

Interviewer: Ja

Sofia: Tro, tænker jeg, i forhold til: 'hun må ikke gå i bad med andre og det er jo min tro'. Det var der hvor vi kunne løse det: 'jamen så må vi finde en anden måde hun kan komme i bad så hun ikke bader sammen med de andre'.

Interviewer: Nu ved vi jo, at I som de eneste i Aalborg kommune har fået den her undervisning, altså Mona, Grethe og så jer lærere og pædagoger - når I så underretter, så har I jo en viden omkring hvad der kan ske hvis det er for eksempel at forældrene de får af vide - hvis der nu er vold, og det har noget med æresrelaterede konflikter at gøre, eller æresrelateret vold, og I så underretter, tænker du så at der kan være en forskel på hvordan du vil håndtere sagen i forhold til hvordan socialrådgiveren ville gå ind og håndtere sagen? Altså i kraft af at du har en viden om?

Sofia: Ja, en antagelse om, tænker du, hvordan socialrådgiveren vil håndtere det i forhold til hvordan jeg vil håndtere det?

Interviewer: Ja

Sofia: Det ved jeg ikke, det har jeg ikke tænkt over. Andet end, at det har vi også snakket om i vores gruppe, hvor vi siger: hvornår underretter vi? Hvor vi ved det kan have en stor konsekvens for barnet inden man overhoved når at få ham eller hende i sikkerhed. Eller inden det for eksempel vold, hvor man siger - eller flugt, der er også nogle forældre der flygter med deres børn ikke, fordi de opdager at de måske har overtalte sig eller sådan noget. Så den der tillid vi bryder. Det har vi snakket rigtig rigtig meget om. For vi skal ikke sidde med nogle sager hvor vi ikke giver videre til socialforvaltningen, men vi skal også virkelig passe på hvornår vi gør det mere skadeligt for barnet. Det har vi brugt rigtig meget tid på.

Interviewer: Kan du give et eksempel?

Sofia: Ja, det kan jeg godt. For eksempel en sag om at - og hende her hun er kendt i socialforvaltningen og hun er faktisk blevet tvangsfjernet én gang - men hun vil ikke snakke med os fordi: 'lige meget hvad jeg siger til jer så går I jo bare og sladrer til min familie' - det er jo den hun sidder med. Og vi sladrer jo ikke til familien, men det er fordi vi sladrer til socialforvaltningen, som så sladrer til familien. Så hun føler sig jo ikke tryk, eller at hun kan stole på os. Så hun holder jo massere af ting tilbage nu hvor vi ved, at der stadig foregår noget, som hun ikke vil komme ud med.

Interviewer: Så der tænker du, at I har en viden om at man ikke skal sladre til forældrene, men den har socialforvaltningen måske ikke?

Sofia: Nej

Interviewer: Og der bliver et problem?

Sofia: Det gør der, for de kan jo ikke snakke med os.

Interviewer: Hvem kan ikke snakke med jer?

Sofia: De unge. De kan jo ikke snakke med os for de stoler jo ikke på os fordi det kommer jo tilbage til familien.

Interviewer: Og hvad tænker du at problemet er der ved socialforvaltningen? Hvorfor tror du, at de går hen og siger det til forældrene?

Sofia: Jeg tror at det er for at de kan handle.

Interviewer: Så det er simpelthen en del af den handleplan der skal være omkring dem?

Sofia: Ja, det tænker jeg. Og den er jo gal et eller andet sted, for man skulle kunne - de siger også at man skal kunne bygge en sag så lang tid, - man skal få barnet til at blive så tryk og få barnet til at træffe nogle valg selv, inden man går hen og meddeler forældrene hvad det er deres barn går og siger og det er jo det der bliver dilemmafyldt. Og vi sidder også med noget lov og nogle rammer, nogle overordnede rammer over os som vi skal forholde os til.

Interviewer: Tænker du så at man nogen gange som lærer eller fagperson, det er ikke noget du bliver hængt op på det her, tænker du så at man kan være tilbøjelig til at vente med at give socialforvaltningen besked fordi man har den viden om at de taler med forældrene?

Sofia: Ja.

Interviewer: Det tænker du? At man strækker den lige lidt længere?

Sofia: Det burde man.

Interviewer: Det burde man?

Sofia: Og det siger jeg igen, altså det har vi jo snakket rigtig meget om, og det synes jeg jo - vi er her for børnene og vi er her for de unge og deres tarv og jeg tænker: vi har ikke deres tarv hvis vi går og - hvis det hele kommer jo tilbage til dem. Og så får de enten mundkurv ellers får de tæsk ellers bliver de fjernet fra vores syne, ellers så siger de ikke mere. Og det synes jeg - det er jo, hvad hedder det, en modarbejdelse af det vi skal.

Interviewer: Tænker du så at, hvis nu socialforvaltningen havde for eksempel noget af det erfaring eller den viden I har herfra, at det ville hjælpe?

Sofia: Ja det synes jeg i den grad.

Interviewer: Det tænker du.

Sofia: Ja, det gør jeg. Jeg har en anden sag hvor pigen, det er det samme som jeg fortalte jer, hvor pigen er tvangsfjernet og kommer så direkte tilbage til familien. Og jeg tror at hvis de vidste lidt af det, så tror jeg at de ville måske have adspurgt eller interviewet pigen bedre. Hvis de havde vidst nogle af de ting vi ved. Hvad er det der sker? Hvad er det de føler når de kommer hjemmefra? Der er savn, der er skam der er så mange ting de gennemgår de børn der bliver fjernet fra hjemmet eller vælger selv at gå. Mange af dem havner jo tilbage i familien af mange af de her årsager.

Interviewer: Hvad tænker du er det største problem i det? Altså at I har noget viden som de ikke har? Altså er det det med at når barnet går, så er der et savn? At socialforvaltningen ikke ved det, er det et problem?

Sofia: Ja, at de ikke ved at det er et problem og at de ikke ved hvordan det er at de skal håndtere det her barn som de har fjernet hjemmefra. Hvad er det, det her barn går igennem det øjeblik det træder ud af deres families favn? Hvis de ikke kan tage hånd om det, der hvor barnet er. Jeg tror de mangler den viden om alle de ting der sker med det her barn, det er jo ikke kun at fjerne, det er jo alt det der sker bagefter, som man skal tage hånd om.

Interviewer: Tænker du, at der er forskel i den dansk familie og så i en arabisk familie for eksempel eller en somalisk familie, på den måde som barnet føler når det bliver taget ud af familien og den måde som de reagerer overfor familien? Eller er det det samme?

Sofia: Jeg tror at dybest set er det nok de samme dynamikker der spiller ind, men her er det bare nogen der føler at de har gjort noget, altså at de har svigtet og de har talt over og de har bragt skam til deres familie. Det er alt det de er blevet opdraget til at de ikke skal gøre, det er alt det de får med sig fra familien, hvor de står

og så får de bare det hele tilbage og siger: 'jamen det er fandme også rigtig, det er sgu også mig der. Nu kommer alle de her ting jeg har fået at vide at jeg gør hvis jeg gør det. Alle de her trusler, de kommer nu'

Interviewer: Så sker det

Sofia: Ja så sker det og så sidder de der og har det rigtig skidt med sig selv. Og så kommer der nogle andre ind og beder dem om at gøre det ene og det andet. De mister deres venner for eksempel, mange af dem, fordi så er det de andre venners forældre: 'ej men hun er bare en dårlig pige' eller 'han er bare en dårlig dreng, han har gjort sådan og sådan. Jeg vil ikke have at du går med dem' og så cutter man. Det er jo alt omkring barnet der bliver cuttet, de står Palle alene på en eller anden måde og føler skam. Føler at det her det er noget de har gjort mod deres familie.

Interviewer: Og hvad tænker du så, når så barnet kommer tilbage igen, for eksempel hende pigen her, tænker du så at familien reagerer på den skam? Har de samme opfattelse som barnet? Altså tænker de også: nu har du bragt skam over vores familie. Og det kan så forværre situationen?

Sofia: Ork ja, det tænker jeg. Der er rigtig mange måder at få din ære tilbage, hvis man kan sige det sådan.

Interviewer: Hvad kan det være?

Sofia: Nogle af de historier jeg har hørt og har set, de bliver jo tit gift, de bliver giftet væk, hvis man kan sige det sådan. Så er det en måde at sige: 'jamen okay, så er der en mand der kan tage dig og så kan vi måske beholde vores ære i familien'.

Interviewer: Okay, og hvor unge snakker vi her?

Sofia: Vi snakker om teenagere og op ad.

Interviewer: Okay. Så der er helt sikkert et arbejde med at formidle noget af det her viden til socialforvaltningen?

Sofia: Ork ja, bestemt.

Interviewer: Det er sådan lidt i forlængelse af det, men du talte også selv om at der er måske en berøringsangst eller det ved jeg ikke om man kan kalde det, det der med at man lader måske kulturen forklare lidt og undskylde lidt. Tænker du at det er et problem i andre faggrupper end bare på skolerne?

Sofia: Det tror jeg, ja. I alle faggrupper, altså også socialrådgiverne og andre institutioner børnene går på. Jeg tror der er meget der bliver bortforklaret: 'det er deres kultur' eller 'det er nok sådan de er' eller 'det skal vi ikke blande os i' eller 'det er familie affærer' altså det tror jeg.

Interviewer: Hvad tror du så, hvis man for eksempel har en dansk socialrådgiver der sidder, hvad tror du så at det bunder i, det der med at man siger: 'det er nok noget kulturelt'?

Sofia: Jamen jeg tror det dybest set er fordi man ikke ved noget om de andre kulturer, jeg tror det bunder i at man ikke har viden i kulturforståelse, hvis man kan kalde det det. Det tænker jeg, og jeg tror ikke at det er ondt ment, overhoved, jeg tror faktisk det er respekt og jeg tror også at det er noget af det man måske i Danmark har fået at vide, at: man skal respektere hinanden og man skal respektere andre folks kulturer, og man skal det ene og det andet. Og det tror jeg bare sætter sig, i nogen spor, at man tænker: 'jamen så er det den bedste måde jeg gør det er at respektere deres kultur' og så sige: 'det er nok den måde de er'. Og det hører vi jo også mange steder hvor forskellige de forskellige kulturer er og hvor meget og hvor lidt man kan lægge i det. Man glemmer bare, at de er lige så forskellige som os tre der sidder her.

Interviewer: Er I blevet undervist i det her med berøringsangst? Og hvordan I ligesom kommer ud over det?

Sofia: Ikke som jeg husker det. Men det har vi nok. Vi har nok hørt om det, men om vi har fået nogen deciderede redskaber til hvordan vi.. Nej. Altså vi fik meget af vide at vi skulle være nysgerrige. Vi skulle være nysgerrige og vi skulle spørge og vi skulle spørge igen og igen og vi skulle være nysgerrige. Det har vi sådan været rundt ved, så det har vi nok, ja. Men jeg kan ikke huske det.

Interviewer: Så uden berøringsangst har været nævnt

Sofia: Ja

Interviewer: Så har vi noget omkring de signaler som de her børn de sender, for man kan sige at der er nogle signaler som børn sender når de mistrives, er det nogle andre signaler som børn med minoritetsbaggrund sender på de her problematikker end generelt børn der mistrives?

Sofia: Nej, det vil jeg umiddelbart ikke synes. Altså vi talte rigtig meget omkring det her med begrænset frihed altså det her med at komme hjem til en bestemt tid og ikke deltage i nogen aktiviteter og hvis de gør det skal de være hjemme til den og den bestemte tid. Og den der med hele tiden og være bange og leve lidt ala et dobbeltliv for nogen, det er den ene. Det er sådan nogle ting der kan være lidt, hvis man kan sige det, rødt flag, hvis man kan sige det på den måde. Men hvad var det - det var en ung pige der sagde, faktisk noget

jeg stadigvæk husker, hun sagde: 'vi er mestre i at lyve fordi vi kan lyve os ud af alt. Og det er derfor - fagpersonerne kan heller ikke se det på os fordi, vi er vant til at sige det vi tror eller vi ved I gerne vil høre for at undgå at blive opdaget'.

Interviewer: Så det hun sagde det var at hun vidste hvad hun skulle sige for at undgå at blive opdaget

Sofia: Ja

Interviewer: Og hvad tænker du at det kommer fra? Det der med at de har den der viden med sig om hvordan de gør det? Er det fordi de har været vant til at skulle lukke sig, for familien lukker sig måske omkring sig?

Sofia: Ja, både det og også for at beskytte sig selv tror jeg, for at kunne være i det, så er de nødt til at være to personer. De er nødt til at lyve om dem selv og simpelthen.. De er jo i fare fare at man opdager dem fordi de lever så kontrolleret derhjemme og de gør så mange ting, men når de kommer i skolen er så er de jo så frie: de må alt. Og det er jo to ting der clasher virkelig meget. Og det tror jeg at de er nødt til at lære at navigere i det og måden de kan navigere i det, det er ved at lyve: det er ved at lyve derhjemme og det er ved at lyve til os når de kommer på skolen. Det er mit umiddelbare gæt på det. Men hun sagde hende der at det var jo fordi at hun elskede jo sin familie. Hun elskede jo sin familie og hun ville ikke have at der skulle ske dem noget og der er ingen der skulle vide hvad der skete i deres familie så derfor lader hun som om at alting var godt og hun sagde hvad lærerne ville høre.

Interviewer: Men er det anderledes fra en minoritets familie i forhold til hvordan et dansk barn som for eksempel også lever med vold i hjemmet?

Sofia: Nej, det tænker jeg ikke. Når det er ens forældre og ens nærmeste og man stadig holder af dem og sådan noget, så det tænker jeg ikke.

Interviewer: Så du tænker at det er normalt for børn som kommer fra sådan nogle..

Sofia: ..ja sådan nogen dysfunktionelle familier. Ja, det tænker jeg.

Interviewer: At de lever et dobbeltliv.

Sofia: Ja det gør de og lyver og.. Ja det tænker jeg umiddelbart.

Interviewer: Okay. Tænker du at konsekvensen for et minoritetsbarn er større end for et dansk barn hvis de sladrer? Altså hvis nu for eksempel at læreren

Sofia: Om konsekvensen er større?

Interviewer: Ja. Hvis nu barnet kommer op og siger: 'jeg må ikke det og det' eller 'min far slog mig' og læreren vælger så at gå hen og sige til: 'hun og han siger sådan og sådan' siger det til forældrene. Tænker du så at konsekvensen for barnet indenfor familien er anderledes.

Sofia: Ja, det tror jeg. Jeg tror alt bliver strammet mindre, hvad hedder det, tættere på barnet. Jeg tror det bliver værre for... Jeg kendte for eksempel en pige som også kom til at overtale sig på et eller andet og hun havde trods alt nogle venner - og altså det var jo så dengang jeg var ung - hun havde ikke ret mange venner, men hun havde tre og jeg var en af dem og de kendte så vores forældre og de vidste hvem vi var og det er det. Og jeg tror at på et tidspunkt kom hun til at sige noget, som jeg kom til at sige til min mor, som så min mor kom til at sige til hendes mor. Og lige pludselig måtte hun ikke se nogen af os. Det er sådan noget vi snakker, det er sådan hvor det falder med det samme og det er tit noget barnet kan mærke.

Interviewer: Okay, det har en konsekvens

Sofia: Det har en konsekvens her og nu

Interviewer: Var det noget alvorligt det hun havde sagt videre eller var det bare?

Sofia: Nej, det var ikke noget alvorligt, det var det faktisk ikke en gang.

Interviewer: Så det behøver ikke at

Sofia: Nej det er bare den der med at noget er vores hemmeligheder og det fortæller du ikke videre til andre. Altså du snakker ikke om din familie til andre.

Interviewer: Så de lukker sig meget

Sofia: ja

Interviewer: Har du selv stået i en situation, eller flere situationer end dem du har fortalt om, hvor de her problematikker, altså med æresrelaterede...?

Sofia: Ja det har jeg. Ikke så ekstreme af dem jeg siger, men det har jeg i den - altså jeg kan have piger i min klasse der siger: 'jeg må ikke have en kæreste' og de har en storebror som ved rigtig meget af det der foregår på skolen med søsteren, som hele tiden lige holder øje. Og det er jo igen, de er der hele tiden, sådan i små grader. Men igen, det er jo ikke der henne til os hvor barnet synes at det er et problem. Andet at vi kan

snakke med dem og sige: 'hvordan har du det?' 'det er jeg ligeglad med, sådan er det at være muslim' får du at vide

Interviewer: Så børn har også selv en eller anden opfattelse af hvordan det er?

Sofia: Ja i forhold til det med kærester.

Interviewer: Og hvad tænker så for eksempel når du siger: 'jamen det er kulturelt' for eksempel kan det være at de bliver slået derhjemme, tænker du at børnene har samme opfattelse? At det er normalt?

Sofia: Ja, det har de - det er det at være muslim: jeg skal ikke have kærester. Og der sidder tre andre muslimske piger, som har kærester.

Interviewer: Og hvad så?

Sofia: Jamen så siger de: 'jamen det er muslimer, det er sådan det er'.

Interviewer: Det er jo virkelig komplekst. Der var en af dine kollegaer der sagde at hun synes det var svært det der med, at finde ud af om det er kultur eller om det er religion som spillede ind - det ville hun godt have haft noget mere undervisning om. Tænker du at det kunne have været noget af det I kunne have fået noget mere viden omkring? Som du også kunne have fået noget ud af?

Sofia: Sikkert, helt sikkert. Det er bare min erfaring der siger mig at man kan være muslimer på mange måder, lidt ligesom at man kan være somalisk kultur på rigtig mange måder. Så jo, man kan selvfølgelig godt ønske sig forståelse at det kan være lige så forskelligt for hvad for en muslim man taler med i forhold til kulturen.

Interviewer: Har du noget du vil fortælle ellers, omkring hele det her forløb?

Sofia: Nej, andet end at jeg synes at det er rigtig godt, at der er kommet fokus, det synes jeg virkelig. Og jeg synes sundhedsplejersker skulle have det, og jeg synes socialrådgiverne skulle have det, og nu snakker vi også i teamet at vi burde - altså den viden vi har fået, eller det fokus vi har fået det burde flere fagpersoner have. Altså det burde blive udspreddt en lille smule. Også bare for at kunne tage de her snakke med de her unge mennesker.

Interviewer: Så har vi hørt at I har udformet noget informationsmateriale og tager ud og holder foredrag og sådan nogle ting - tænker du at det giver lige så meget til de her fagpersoner, som hvis de for eksempel havde været med på sådan et kursus her?

Sofia: Jeg synes ikke det giver lige så meget. Det synes jeg ikke.

Interviewer: Kan der være problematikker omkring det? Altså at det er forholdsvis begrænset det som I kan gå ud og formidle videre?

Sofia: Ja på to timer, det er sådan lidt, det tror jeg slet ikke man kan komme igennem. Altså jeg tror ikke at man kan komme hele vejen rundt, og selvfølgelig kan man tage nogle dialoger - for det er jo det, tit, sådan noget her det kræver, det er den der snak og finde ud af hvor komplekst egentlig det her er. For jeg kan stå og sige: 'jamen det er sådan og sådan det er' men jeg er også sikker på at nogle af de andre fra teamet de har en hel anden måde at gennemskue hele det her kursus på. Og jeg tænker også bare det der med at kunne få lov til at tage snakken i en gruppe kunne være rigtig godt. Vi har også snakket om at man burde måske lave det om til dialog aftener for at få det her snakket igennem for der sidder også fagpersoner der har nogle andre erfaringer med det, som de gerne vil dele.

Interviewer: Du tænker nogle fagpersoner som ikke har taget det her?

Sofia: Jaja, som også har haft en eller anden berøring i det.

Bilag 3g - KASPER

Interviewer: Dit navn?

Kasper: Jeg hedder Kasper

Interviewer: Ja, og dit etniske udgangspunkt?

Kasper: Mit etniske udgangspunkt [REDACTED]

Interviewer: Din uddannelse og stillingsbetegnelse?

Kasper: Jeg er [REDACTED]

Interviewer: Hvorfor har du sagt ja til at være med i det her?

Kasper: Jeg har sagt ja til det, fordi min leder faktisk havde accepteret det og så har han så udvalgt mig [redacted] og så synes jeg faktisk også, at det er spændende. Jeg synes det er meget spændende at blive nysgerrig på forskellige kulturer: hvad er de med til at gøre? Hvad er de med til at berige det her samfund, som vi lever i? Og vi må jo bare acceptere at der kommer flere forskellige kulturer hertil og jeg tænker også, at der er mange ting som der er positivt ved at der kommer fremmede kulturer hertil. Jeg tror det er sundt at vi bliver forstyrret en lille smule i vores opfattelse af tingene. Så jeg har meget en eklektisk tilgang til tingene, så lad os tage nogle ting fra de forskellige elementer, som er med til at gøre, at vi kan blive styrket her og at vi måske også kan blive bedre til vores integration.

Interviewer: Hvad er din opgave i det så?

Kasper: I projektet?

Interviewer: I projektet

Kasper: Min opgave det er jo at være med til at lave projektet og skabe projektet. Vi har jo været med helt fra starten af, helt fra nul, og så har vi - vores opgave er jo, at vi skal ud og udbrede det her til skolerne. Altså vi skal fortælle omkring det her, vi skal blive - vi skal skabe noget dialog omkring det her negative social kontrol og æresrelaterede konflikter, fordi vi er i hvert fald blevet bevidste om at det sker meget mere end vi er klar over. Det er også det man ser i statistikkerne, at efter man er begyndt at sætte fokus på det, så sker der faktisk en stigning af de her anmeldelser eller de her personer, som faktisk kommer og fortæller at de har været udsatte for noget negativ social kontrol. Så vores opgave det er, eller min opgave, det er i hvert fald, at komme rundt på så mange forskellige skoler i Aalborg kommune og fortælle om hvad det er, det egentlig er negativ social kontrol. Og hjælpe mine kollegaer til at blive mere kloge på og turde tage snakken og turde at tage dialogen og ruste dem til det.

Interviewer: Hvad synes du om undervisningsforløbet? Hvordan har det været?

Kasper: Undervisningsforløbet?

Interviewer: Ja, det som I har haft i det her projekt?

Kasper: Altså selve processen i det? For det har jo ikke rigtig været et undervisningsforløb, men det har været sådan en proces vi har været igennem og det synes jeg da har været super spændende. Jeg er da blevet meget mere klog og fået et meget mere nuanceret billede på hvad det vil sige, det med social kontrol og den negative sociale kontrol i det. Så for mig har det jo været super spændende også i tråd med det jeg startede med at sige, at jeg synes bare det er spændende at få mere viden og blive mere beriget om hvilke faktorer der spiller i de forskellige kulturer, så derfor så har det jo været med til at give mig et meget mere nuanceret billede af de mennesker som jeg omgiver mig med i mit samfund.

Interviewer: Du siger at undervisningen har været god, men at det har ligesom været mere et forløb?

Kasper: Ja for vi har jo været på to kurser hvor vi er blevet undervist og så har vi jo også været med til at udvikle det her projekt jo, og vi har lavet nogle undervisningsforløb også hvor vi har lavet det her diashow som vi skal tage ud og vise på de forskellige skoler. Så derfor har det - ser jeg det mere som sådan en proces vi har været igennem hvor der så har været noget undervisning indlagt.

Interviewer: Er der noget der har overrasket dig? I den viden du har fået

Kasper: Om der noget der har overrasket mig.. Nej, det tænker jeg ikke. Ikke sådan hvor jeg tænker: 'hold da op'. Jeg vil ikke sige at der er noget der har overrasket mig, men jeg synes da det er bemærkelsesværdigt at der kommer en stigning af de her anmeldelser om den negative sociale kontrol. Altså at det finder sted og jeg er også sikker på at det finder sted her på vores skole, som vi bare ikke er klar over og bevidste om. For eksempel mange af de stille piger, som går rundt og man ikke rigtig lægger mærke til, man ikke ser og tænker: 'jamen der er jo ikke noget galt', men det at de er så stille og at vi ikke rigtig ved noget om dem, de fortæller ikke så meget om sig selv, kunne måske også være en indikator for, at der er nogen af dem der har brug for noget hjælp og det er også det man hører fra mange af dem som der er kommet igennem - altså der er flyttet hjemmefra og der har fået skabt sit eget liv og kommet væk fra forældrene og brødrene og hele familien - de siger jo at de ville så gerne have at der var nogen der havde turde italesætte det for dem. Men jeg vil ikke sige at det har overrasket mig, men det er bare sådan nogle ting jeg tænker: vi skal også være opmærksomme på her i eget lokalsamfund, der foregår det altså også. Og hvis man tror at det ikke foregår her, så er man lidt blind tænker jeg, eller så er man i hvert fald ikke dygtig nok til at være med til at spotte dem.

Interviewer: Hvad er æresrelaterede konflikter og social kontrol, med dine ord?

Kasper: Social kontrol tænker jeg faktisk er mere eller mindre opdragelse. Negativ social kontrol det er der hvor opdragelsen går hen og bliver for meget styret af forældrene, der er for meget kontrol med børnene. At de ikke får den frihed, som de har brug for. Så det er sådan en fin balancegang med opdragelse - fordi vi ser jo også danske etniske familier, som nærmest giver helt slip på deres børn. Og nu har der lige været i medierne noget med hvordan man passer på sig selv og hvordan man navigerer inde på de sociale medier, altså, så derfor er det jo også en god ting for forældrene at have noget hold i hanke med hvad deres børn de for eksempel render og laver på nettet. Men det skal ikke være sådan at: 'du skal sidde inde i stuen og jeg skal have adgangskode til alle dine sociale medier og når du skal være på noget så skal du sidde inde i stuen så jeg kan se hvem du snakker med og jeg ved du fri klokken kvart over tre i dag, det taget et kvarter at gå hjem, så klokken halv fire der er du hjemme og når du kommer hjem så går du i gang med at vaske op, så går du i gang med at lave mad og det hele det er planlagt for dig og du skal ikke snakke med nogen, og dine brødre eller dine fætre eller dine kusiner, de holder øje med dig ude i byen og hvis du gør noget der er forkert så bliver du straffet på en eller anden måde' - det er negativ social kontrol, men social kontrol er et eller andet sted også opdragelse. Så jeg tænker at det er sådan en hårfin balance og hvem skal være dommer til at bedømme hvad der er rigtigt og forkert der? Det som jeg gør med mine børn i min familie kan være lige så godt som det naboer gør med sine børn i sin familie, der er jo ikke nogen opskrift på hvad der er rigtigt og forkert her. Det der er det vigtigt det er jo at man er opmærksom på det og så at man er i dialog, løbende dialog, med sine børn omkring det. Æresrelaterede konflikter er mere noget med hvordan man ser på sin familie, familiens ære. Og det er jo meget stort og det er noget som betyder meget i nogle kulturer, at man er meget styret af: 'hvad tænker andre om os? Og nu skal du ikke gøre sådan fordi: hvad går snakken ikke om ude i nabolaget. Så derfor skal vi opføre os ordentligt, vi skal opføre os pænt'. Så det er der de æresrelaterede konflikter de ligesom kommer ind, det er der hvor at det bliver begrænsende for deres frihed på grund af at de har et rygte, de har et renommé, de har en ære som de gerne vil beholde.

Interviewer: Okay. Hvad er den største forskel i den måde som du ville gribe en situation an på nu, i forhold til før projektets start?

Kasper: Jeg ville nok have mere ro. Jeg har altid været sådan - eller det har i hvert fald været min tilgang til mange ting, og det er også derfor at jeg synes det her det ligger ikke så fjernt fra min praksis - for det som jeg altid praktiserer det er at være eksplorerende, altså udforske, være nysgerrig på hvad det er der foregår og hvis det er inden for noget med social kontrol, jamen så vil jeg også være nysgerrig. Jeg vil ikke blive forarget, men jeg vil stille mig undrende og stille mig nysgerrigt til hvad det er der foregår uden at skulle være dømmende eller noget i den stil. Og så tænker jeg også at det er vigtigt at man bliver barnets advokat hvis der nu er nogen der kommer og åbner sig for en og fortæller en om nogle ting der foregår derhjemme: at man bliver slået eller at man er under stærk kontrol af sine forældre og det er man faktisk ked af fordi man nu kan se at der er andre måder at leve på end den måde, som ens familie har fortalt, så er det i hvert fald vigtigt at man er på barnets side. Forstået på den måde at normalt skal vi også underrette hjemmet, men måske her, skal man ikke lige underrette hjemmet til at starte med fordi: hvilke konsekvenser kommer barnet så hjem til hvis nu man har ringet til mor eller far eller en bror eller noget andet, så man faktisk kan være med til at gøre situationen værre. Så der er lige en ting som jeg i hvert fald er blevet mere klog på, men ellers så er jeg bare blevet bekræftet i det her med at være nysgerrig og undersøge det sammen med dem og så finde en eller anden form for en holdbar løsning i den givne situation.

Interviewer: Så I vil ikke have kontakt med hjemmet, sådan som man måske ellers ville?

Kasper: Ikke lige til at starte med. Man skal have fundet en eller anden strategi, man skal finde ud af: hvad er det der er i gære her med barnet, hvor alvorlig er den her situation? Og hvis den er meget alvorlig, så skal man måske have taget kontakt til nogle af de krisecentre eller steder som barnet har mulighed for at komme hen, hvis det er. Fordi når jeg tager kontakt hjem til, så kan der jo risikere at falde brænde ned og det er jo også derfor de er så nervøse for at komme og åbne sig op overfor os, så når de først har turde at komme og tænke: 'okay, her er en jeg har tillid til. Her er en jeg tør og fortælle det her til', for de ved godt - de er jo vokset op i hele det her trussels-drama, så ved de godt: 'hvis jeg fortæller det her, så kan det ende rigtig rigtig galt' så derfor så er det også vigtigt at jeg er med til at hjælpe med at passe på dem. Men jeg skal selvfølgelig også gøre det som loven den foreskriver, altså selvfølgelig skal jeg også kontakte forældrene, det skal bare være på det rigtige tidspunkt og det skal ikke være som noget af det første jeg gør.

Interviewer: Men det du så gør, det er at underrette måske, du sender en underretning til kommunen

Kasper: Det kunne også være, ja.

Interviewer: Hvis det er nødvendigt. Hvad så hvis dem der sidder inde ved kommunen ikke har den viden som du har om at man ikke skal kontakte forældrene som det første?

Kasper: Så er det jo vigtigt at jeg - vi har her på skolen, der har vi jo en skolesocialrådgiver, som jeg har et tæt samarbejde med og så, at jeg taler med hende før at jeg laver den her underretning og vi lægger en strategi for hvordan vi skal gribe den her sag an. Det ville være alfa omega, for hvis jeg bare skriver på et stykke papir, laver en underretning, så har de jo deres procedure, som du også selv siger, som de sætter i gang, og der er en del af det også at tage kontakt til hjemmet. Og så kan det jo være med til at være mere ødelæggende og bekræfte det her barn i at: 'jeg skulle aldrig have gjort det og det var måske bedre at leve på den måde som jeg levede før - nu kommer det til at blive helt af pommern til, nu kan det være at jeg bliver sendt hjem til mit hjemland på en opdragelsesrejse eller sådan et eller andet'

Interviewer: Så i har simpelthen en socialrådgiver her på skolen?

Kasper: Ja, som er tilknyttet vores skole.

Interviewer: Så det er altid den socialrådgiver?

Kasper: Det er i hvert fald hende jeg, det er hende jeg starter med at gå til i sådan en situation som den her. Det er ikke hende vi altid går til, nogen gange laver vi også bare en underretning og sender afsted til deres postkasse dernede og så behandler de den. Men normalt så plejer jeg at kontakte hende og hende og jeg vi har et rigtig godt samarbejde.

Interviewer: Okay, jamen det er jo godt at have den mulighed.

Kasper: Ja, det er faktisk rimeligt vigtigt tænker jeg.

Interviewer: Er I blevet undervist i de her problematikker med, at det kan være at dem som sidder en tand over jer har en anden måde at gøre tingene på, er det noget I er blevet gjort opmærksomme på?

Kasper: Ikke gjort opmærksomme på, men det er da noget vi har talt om fordi vi godt er klar over det. Og derfor så har vi også talt om at det er vigtigt at hver enkelt sag bliver behandlet som noget unikt og man prøver at lægge en strategi som passer til den her sag og vi har jo også det vi skal. Vi skal jo også underrette, hvis det er det det kommer til, men at man ikke bare gør det ud i det blå, men at man rent faktisk prøver at tage kontakt derned og siger: 'nu skal I lige høre, sådan og sådan. Jeg tænker det her. Hvor meget kender I til det her med social kontrol' fordi jeg er også klar over at vi kan komme til at gøre ondt værre. Men nede på vores familie og beskæftigelsesforvaltning, der har de jo faktisk et integrationsteam, som tager sig af alle dem med anden etnisk herkomst og de har også en rigtig stor viden omkring det her. Jeg tror faktisk også de har været på nogle af de her kurser som vi også har været på. Så det vil helt sikkert være at man tager kontakt til dem og sparer med dem dernede.

Interviewer: Okay, det lyder jo godt. Så har vi skrevet: hvad er berøringsangst?

Kasper: Berøringsangst det er nok der hvor man som fagperson er bange for at komme til og gøre ondt værre for eksempel. Eller man måske også tænker: 'hold nu op, det her det er for voldsomt til at jeg overhoved tør gå ind i det her', det tænker jeg lidt det er berøringsangst - for berøringsangst det - jeg tænker det er et udtryk for noget uvidenhed, måske, langt hen ad vejen. Og når man arbejder med mennesker, og sådan nogle mennesker her, så bliver man også nødt til at give lidt af sig selv og det kan være der er nogen der faktisk ikke bryder sig om. Fordi hvor ender vi henne i det her og hvad kan der risikere at komme ud af det? Kan jeg komme i problemer? Kan jeg komme til at tage en forkert beslutning? Så derfor så er det måske bedre ikke at gøre noget og se igennem fingre med det og sige: 'alt er godt' eller man bare kører den normale procedure og tænker: 'jamen det har ikke noget med mig at gøre det her, jeg har gjort som jeg skulle jeg har handlet som jeg skulle, hvad der kommer til at ske med den unge det - jeg håber det bedste, men jeg ved det ikke', så jeg tænker at det er en person som har nogle udfordringer med at man skal ofre sig selv, man skal give lidt af sig selv i det her fordi man skal gå ind og tage - man kommer jo til at tage en eller anden form for en fagsubjektiv vurdering - altså det er jo en eller anden faglig vurdering men man har jo sig selv og sin person og sin viden og erfaring med ind i det.

Interviewer: Er det noget du har oplevet?

Kasper: Ja, det er det et eller andet sted. Jeg havde en elev sidste år der gik i 9. Han kommer fra - jeg kan ikke huske om det er Iran de kommer fra, den familie. Det tror jeg faktisk det er. Eller Pakistan. Han havde det skidt og jeg har haft nogle samtaler med ham - har været i sådan et samtaleforløb med ham og han var ikke så klar til eksamen og så en dag så kommer de nede fra gangen, dernede fra klasse hans klasse og siger at han har spist en masse piller, han har været hjemme i 10 pausen og spise en masse piller. Og jeg er i hvert fald altid af den person at man skal ikke være med til at køre en stemning op. For når der kommer nogle

unge mennesker og siger: 'han taget en masse piller' og de sådan rimelig bekymrede og oprevne i det, så er det vigtigt for mig at jeg ikke identificerer mig med det projektivt og så fiser med derned og er selv oppe og kører. Så jeg går stille og roligt derned og jeg tager ham med herop og vi sidder her og snakker og der er det 100 procent mig der laver den vurdering at jeg sidder og bliver nysgerrig: 'hvad er det for nogle piller du har spist? Hvor mange har du spist?' og han fortæller at han havde kastet dem op igen og der var kommet sådan noget hvidt skum op, havde han fortalt. Og han sagde at han havde spist en otte stykker eller sådan noget, panodiler. Og der går jeg jo ind og vurderer med min erfaring og mit kendskab til det her at selvfølgelig skal vi ind og undersøges for det her, men man skal måske ikke trykke 112 og så babubabu, fordi at der er også noget med hvordan skal få fortalt det her til moren, hvordan får vi lige håndteret hele den her situation så vi rent faktisk kan komme styrket ud af det her. Fordi jeg ser en dreng, som kalder på hjælp, altså det er et råb om hjælp han laver. Der havde jeg to kollegaer, som så noget anderledes på situationen og faktisk kom ind og ud af lokalet her hele tiden og havde - nu er det min subjektive vurdering - men de havde svært ved at være i det. Fordi de ville have haft at vi havde trykket 112 og vi skulle have sendt ham afsted fordi hvis nu der sker noget - og det er også rigtig - hvis nu at drengen havde omkommet, eller faldt om eller at det var blevet noget værre med ham, jamen så kunne vi jo virkelig komme i 'Humoristen' og få en avisoverskrift her. Men jeg vurderede slet ikke at vi var der. Jeg har arbejdet på socialpædagogiske opholdsteder i syv år hvor jeg har oplevet sådan nogle tilfælde her før med piger og drenge der har spist sådan nogle ting og hvordan man har håndteret det. Og jeg tænker at vi skal i hvert fald ikke være med til at køre situationen op. Der så jeg nogle der havde - jeg ved ikke om de havde berøringsangst - men de så i hvert fald bare en lille smule anderledes på tingene. Og det var mere sådan noget med at: 'nu skal vi i hvert fald have vasket vores fingre fordi vi skal ikke i klemme her', men hvor jeg så vurderede anderledes. Og vi taler stadig om det den dag i dag at vi skal have lavet en eller anden form for procedure omkring det, fordi jeg vil da heller ikke - ved at passe mit arbejde vil jeg da heller ikke ende i en træls situation. Men jeg endte med at få en ude på hospitalet - jeg tog med ham derud på skadestuen, og han røg ikke til udpumpning. Han sad og snakkede med en sygeplejerske derude og de vurderede heller ikke, at der var noget i det. Mor kom derud og hun var selvfølgelig grædefærdig, men vi fik en rigtig god snak med mor og vi fik lagt en strategi og en plan for hvordan vi egentlig kunne komme til at hjælpe ham her drengen. Så jeg tænker personligt at vi fik en rigtig god løsning på det. Og efter - dengang han havde fået sin eksamen - der kom han også med en gave både til klasselæreren og til mig og sagde tak for hjælpen og det var selvfølgelig moren der havde skrevet brevet der. Men at vi turde og være i det sammen med ham, i stedet for bare at få ham ekspederet videre og så er han ude af vores hænder. Og jeg tænker at det er lidt af det samme - hvis der ville komme en lignende situation her på skolen omkring det. Men når jeg nu sidder og tænker over det, så havde de jo heller ikke berøringsangst, de håndterede det jo bare på en anden måde. Ellers vil jeg ikke sige at jeg rigtig har oplevet det der berøringsangst som sådan. Men det er også bare for at fortælle lidt om hvordan at jeg tænker at man skal gribe sådan nogle situationer an, hver enkelt situation er forskellig fra hinanden. Hvilke ressourcer har I i familien, hvilket miljø kommer du fra og hvad spiller ind i dit liv, som er med til at gøre den her situation som den er og hvordan kan vi så bruge det til at hjælpe dig. For det er jo det der er det vigtigste, det er jo at give dem den hjælp som de har brug for - den bedst mulige hjælp. Og der er vi jo alle sammen forskellige og ser forskelligt på det, hvordan vi tænker at hjælpen den skal være. Og der er det i hvert fald godt at man har noget viden og noget erfaring eller i hvert fald noget viden om hvordan sådan nogle familier de fungerer for netop at kunne give den bedste hjælp.

Interviewer: Har I fået tilstrækkelig viden omkring hvordan sådan nogle familier de fungerer, synes du?

Kasper: Ja, jeg tænker at vi har fået tilstrækkelig viden til at vi kan gå ud og holde de her oplæg nu her og vi kan være med til at give noget sparring til det - men man vil altid kunne få mere. Man vil altid kunne få flere nuancer og flere detaljer og få en større viden og en større indsigt i hvordan de her forskellige kulturer de er og de udvikler sig jo også hele tiden.

Interviewer: Er der noget du tænker, at der manglede i undervisningen?

Kasper: Jeg synes det kunne - altså vi havde på et tidspunkt sådan nogle små cases også nogle cases vi skulle tage med, altså vi selv skulle bringe med, dem kunne jeg faktisk godt have tænkt mig at der var nogen flere af. Fordi det er dem der bliver spændende og sidde og høre, nogle cases om hvordan fungerer det i praksis. Hvad er det vi står i? Og prøve at høre nogle af de forskellige syn der kommer på sådan nogle sager. Det synes jeg, det var spændende og det kunne vi godt bruge noget mere af. Og så synes jeg også det var fint og komme og høre nogle af de fortællinger fra de tidligere unge, som faktisk har været igennem den her

sociale kontrol og høre lidt af deres historier og deres fortællinger om hvad de godt kunne have ønsket sig at der var sket.

Interviewer: Nu talte du før om de her stille piger, men de her børn af anden etnisk baggrund sender de nogle andre signaler når de mistrives end danske børn?

Kasper: Det er svært at lave sådan en generalisering tænker jeg. Umiddelbart så tænker jeg faktisk ikke at de sender nogle anderledes signaler fordi jeg sidder og tænker: vi har altså også stille piger blandt de danske og piger der ikke siger så meget og piger der ikke åbner op. Så jeg tænker ikke at de sender andre signaler, som sådan, de kan måske være lidt sværere at få i tale, fordi de har så dybe rødder i at - og specielt for sådan en som mig der er en mand, kan jeg godt være intimiderende hos dem ved bare at komme og spørge dem og tale til dem. Så derfor så kan det være en udfordring for mig og få dem til at åbne sig op og tale. Og der er det jo så også vigtigt at man har nogle kvindelige medarbejdere og nogle kvindelige kollegaer, som de måske kan komme til at føle sig mere trygge hos. Men ellers så - jeg tænker faktisk ikke at, umiddelbart lige sådan, at de sender nogle anderledes signaler end danske unge de gør. Men jeg er i hvert fald blevet opmærksom på at vi har en pige her som - i løbet af kurset, man tænker jo sådan når man er afsted, så tænker man: 'hvad med i egne rækker, hvad har vi?' og der var i hvert fald en pige som vi har nede i 7. klasse hvor jeg tænkte: 'det kunne egentlig være' man tænker jo ikke noget om hende, hun er der bare, hun siger sjældent noget i timer og hun gør ikke rigtig noget væsen af sig. Det kunne egentlig være spændende og prøve og undersøge lidt omkring hendes families forhold. Hun har så tre andre søskende her på skolen, hvor hendes storebror han fylder en del. Han har ikke diagnosticeret ADHD men han har lidt opmærksomheds forstyrrelser og der har jeg så været afsted på et efterskolebesøg med ham og hans mor og så fandt jeg så ud af der: 'okay er det din lillesøster hende dernede?' og der finder jeg jo så ud af at mor hun faktisk bor alene og der ikke rigtig er nogen far inde i billedet her og de har ikke sådan et stort netværk som man normalt vil kendetegne dem her, der lever under det her social kontrol, og mor har i andre sammenhænge fortalt at datteren hun er helt anderledes derhjemme, sådan lidt mere rebelsk og lidt mere sådan talende og så videre. Og så derfor så har jeg ikke - jeg tænker også bare at det kan være en pige der er meget genert og har måske en storebror som fylder meget, som gør at: 'uh, det er måske bedre at jeg lige trækker mig selv inde på værelset og holder mig lidt i ro for ikke at komme til at stå i vejen for ham'. Efter det har jeg ikke tænkt at der er sådan noget social kontrol over - men dermed ikke sagt, at hun ikke også har brug for noget hjælpe jo, men det er bare ikke lige i det her med negativ social kontrol kontekst. Men sagtens kan hun jo mistrives og ikke have det så godt alligevel her i skolen. Så det var en hvor jeg sådan tænke - og hun går også med tørklæde - men ellers så har vi andre piger der går med tørklæde hvor jeg tænker: det er ikke sådan nogle som jeg ville være særligt bekymrede for

Interviewer: Nu eller før?

Kasper: Nu.

Interviewer: Har I haft nogle sager hvor det har været lige netop negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter?

Kasper: Ikke i den tid hvor forløbet har - hvor vi har været i gang med projektet her. Jeg har jo så kun arbejdet her på skolen i 1,5 år, så i den tid har vi ikke bemærket noget. Nu sad jeg og sagde lige før at jeg var overbevist om at her på skolen har vi også nogle sager, så kan man også godt blive lidt bekymrede for, at man måske ikke får det set eller man ikke får det spottet. Men jeg tænker heller ikke at man skal være nervøs. Fordi man skal heller ikke til at lede. Altså: 'måske der var noget der, måske der var noget der' det tænker jeg ikke at man skal. Det skal komme som en naturlig mavefornemmelse og derfor har jeg også aftalt med min ledelse at jeg vil holde vores oplæg her for vores lærere på skolen for ligesom at brede budskabet ud, så det ikke kun er mig der skal gå og gøre det, men at de også bliver mere rustede i at spotte dem og få fat noget fokus på det. Nu når vi har været på de her kurser her så har vi også siddet og talt meget om at vi kan faktisk også være med til at stigmatisere endnu mere, sådan ubevidst i det her, ved sådan at italesætte det, og ved og snakke om det også på klasserne med eleverne, men det er jo vigtigt at vi får brudt den her barriere med at det foregår i samfundet og også få det italesat. Men vi skal heller ikke italesætte det så meget at vi faktisk også er med til at sætte et prædikat - kan I følge mig? Så derfor så - og det er i hvert fald mig personligt, der tænker sådan her: jeg vil hellere have at man lægger et fokus der hedder at man har noget mere accept af forskelligheder inde i klassen hvor det her med at være en anden etnisk herkomst, er en del af det her med at være forskellig. Fordi der kan jo lige så godt være en punker inde i klassen eller der kan være en hvis far er sympatisør for det her hooliganisme og sådan nogen ting. Det er jo ligeså meget også noget

som springer sådan lidt ud i periferien at være forskellig, så det bliver mere normalt. I stedet for at vi skal snakke om de her elever som er udsat for social kontrol og dem som har nogle æresrelaterede konflikter i familien og sådan nogen ting, men brede det lidt mere ud til at snakke omkring forskelligheder og så få skabt noget åbenhed inde i klasserne til at det måske kan gøre at der er nogen der har lyst til at komme og fortælle - og så har man selvfølgelig fokus på: hvad er det der foregår i de her familier? Og hvad er det de bliver udsat for? Og er der mulighed for et andet liv end det som I lever? Men det kan lige så godt være for andre grupper af personer.

Interviewer: Undervisningen, var den målrettet nogen bestemte personer, eller nogen bestemte grupper?

Kasper: Jeg vil sige at det primært er i - vi prøver at lave noget undervisning der er målrettet til overbygningen, det er der hvor det er nemmest at få sat gang i noget diskussion og få noget debat og få noget holdningsdannelse og prøve og kan give de her elever noget holdning og fortælle dem at der er mulighed for at kunne leve på en anderledes måde end den som I nu lever i under jeres fire vægge derhjemme. Men vi vil også gerne i mellemtrinnet og vi vil også gerne i indskolingen. I indskolingen taler vi meget om og prøve og udarbejde sådan et undervisningsforløb hvor det er at man taler omkring børns rettigheder. At man faktisk har rettigheder som barn. Og så den vej måske være med til - for vi vil jo gerne i de unge år at det er der vi får sået en masse frø for at de så også er med til at modnes her i skoleåret. Men der er det måske mere fokus på det her med børns rettigheder: at man ikke må blive slået, at der er at man ikke må blive talt til på bestemte måder, altså at man skal opføre sig ordentligt overfor dig som barn, men selvfølgelig har man jo også forældrene som bestemmer og den vej igennem være med til at sige, eller vække dem til at tænke: 'hov, det foregår måske noget i mit hjem som ikke er helt ok'. Og så lave det videre her på mellemtrinnet hvor man taler mere om det og så begynder at have en begyndende debat om det her med at være forskellige og acceptere forskelligheder og sådan nogen ting.

Interviewer: Okay. Så det var dem det var målrettet. Du sagde det der med at hun var en stille pige og så tænkte du om der kunne være noget social kontrol, at det troede du ikke at der var men hun kunne jo stadig sagtens mistrives alligevel - tænker du at - så siger du også det her med, at vi skal jo ikke se noget der ikke er der, eller prøve at finde noget der ikke er der - så kom jeg sådan til at tænke på om man ville kunne misforstå nogle signaler? Altså når man har fået den her undervisning om man så netop ville gå ind og sige: 'vi skal have fundet de her' og så måske komme til at finde nogen som måske bare mistrives på grund af nogle andre ting? Og så måske få sat et label på dem som ikke

Kasper: Som ikke tilhører dem?

Interviewer: Ja

Kasper: Og det er også derfor at det er vigtigt at man ikke gør det, men man bliver lidt - det som jeg blev - jeg blev lidt nysgerrig ude i periferien og så - altså stakkels hende for jeg sidder der: 'hvem har vi på skolen?' når jeg sidder til sådan et kursus her og så at: 'hov, der er noget der vi skal være lidt opmærksomme på', men hun passer jo sådan set bare sig selv og lever sit liv. Som du selv siger, så skal jeg jo ikke til at sætte et label på hende men jeg kunne jo godt prøve og undersøge lidt om hendes familieforhold og hendes netværk og sådan nogle ting, uden at hun faktisk er klar over det. Som sådan en bekymrende undren, ikke fordi: 'nu skal jeg dælme - her kommer jeg med den første case her på vores skole' fordi lad os da håbe at der ikke er nogle sager her på vores skole. Selvom jeg sagde før at jeg tænker næsten der er, eller kommer i hvert fald. Så jeg tænker i hvert fald også at det er vigtigt at man ikke er med til at gøre ondt værre.

Interviewer: Den undervisning I har modtaget, har den sådan prøvet at skubbe til at man skulle gå ud og finde? Eller har den bare været oplysende?

Kasper: Den har bare været oplysende. Og vi lægger meget op til at vi skal stille os til rådighed, men det er dem der skal komme til os. Vi skal ikke hen og prikke dem på skulderen og sige: 'jeg tror sgu at der foregår noget i dit hjem'. Vi skal oplyse og stille os til rådighed og sådan åbne os op og så tror jeg også at det tager noget tid fordi det er jo også en helt anden kultur der skal skabes og det er jo derfor det kunne være fint hvis man får den skabt allerede starten til det nede i indskolingen, til at de måske bliver så tillidsfulde at de tør komme og fortælle at der foregår noget som de har gået og tænkt over måske ikke er helt rigtigt eller det måske ikke helt er i orden den måde de bliver udsat for. Så det vigtigste det er dialog og det er italesættelse af det og oplysning. Det er i hvert fald det jeg tænker

Interviewer: Af børnene?

Kasper: Ja af børnene men også af personalet - men ja, primært børnene. Og så også at man tør som lærer at gå ind og tale om det her der foregår i nogle hjem.

Interviewer: Så sagde du det her med, at de lukker sig måske lidt mere eller de ikke så åbne omkring det der foregår hjemme hos dem. Hvad tænker du, der er på spil der? I forhold til danske børn?

Kasper: Der tænker jeg jo lidt omkring den her - altså tænker du familierne eller tænker du børnene?

Interviewer: Ja altså familierne - hvad er det, der gør at børnene de tør ikke at sige noget?

Kasper: Jeg tror det er fordi de måske er bange for de repressalier de får derhjemme og en af de ting som jeg også har hæftet mig meget ved det var det her at der er mange af dem der siger: 'nu skal du også passe på, at du ikke bliver for dansk. I skal ikke blive for danske'. Og det tænker jeg da også de er nervøse for at nu bliver de for danske og: 'hvad siger mine forældre til det og hvad siger hele min familie og hele mit netværk til det? Så derfor så er det bedre at jeg retter ind og passer mig efter det som jeg får at vide derhjemme for så får jeg ikke alle de her problemer. Når læreren tager hjem fra arbejde så tager vedkommende hjem til sin egen familie og alt er godt, men jeg skal altså stadigvæk hjem til min familie og mit liv'. Og jeg tror det ligger så dybt i deres kultur og være på den måde, så det er svært at være en mønsterbryder og bryde ud af. Det er de færreste som tør og gøre det. Og der er også nogle som - altså hvis man har levet hele sit liv på den måde, hvorfor skulle det så være anderledes? Altså, det er jo nok bare sådan mit liv det er. Det er jo nok bare sådan vi gør i vores familie. Så, men jeg tænker det mest er det her omkring deres - familiens ære, for den vil de ikke være i skyld i at nu har den lidt et lille knæk eller et eller andet og nu begynder de andre at snakke om, og nu kommer der også en socialrådgiver i hjemmet og nu kommer der også andre i hjemmet her. Hvad pokker har de nu - hvad er det de ikke kan finde ud af? Det betyder rigtig rigtig meget for dem.

Interviewer: Hvad tænker du det er for nogle kulturer?

Kasper: Jeg tænker primært, at det er de muslimske kulturer, som opererer med det. Det tænker jeg.

Interviewer: Fremgik det også af undervisningen?

Kasper: Ja. Det gjorde det.

Interviewer: Er der noget andet du vil fortælle? Noget du synes vi skal vide?

Kasper: Nej, det tænker jeg ikke. Altså jeg synes det er spændende at der er kommet fokus på det her fordi det har jo vist sig de seneste 30 år, at integrationen har jo fejlet i Danmark og vi skal gøre det her for at gøre integrationen bedre i Danmark. Men det kommer også til at tage tid, det kommer til at tage rigtig lang tid, men hvis ikke man starter et sted, så kommer der aldrig til at ske noget. Så vi bliver nødt til at starte i de små og sætte nogle små succeskriterier for at kunne komme en lille smule videre. Så jeg synes det er godt, at der er kommet fokus på det her og på en anderledes måde. Og, igen, det er det jeg tænker der er vejen frem i mange henseender, det er at få skabt noget debat, få skabt noget dialog, få skabt noget oplysning om det her. Vi kan ikke have regelsæt, det tænker jeg ikke at det hjælper så meget. Fordi når man arbejder med familier og kultur og sådan nogle ting: der er jo ikke nogle regler for hvad der er rigtigt og forkert. Vi har nogle love og noget lovgivning som vi skal forholde os til og dem skal vi selvfølgelig opfylde, men ellers så er der så brede rammer for hvad man tænker der er en god familie og hvad der er gode værdier i en familie. Og det synes jeg der skal have lov til og plads til at være, så derfor så skal jeg jo ikke gå ind og dømme dem med min subjektive vurdering hvad der er godt og forkert. Men jeg skal være et lyttende øre og jeg skal være til rådighed, for hvis der er nogen der har brug for at lette dem og fortælle mig at de måske godt kunne tænke sig at der skulle ske noget andet og så hjælpe dem og være en garant for at der måske kunne komme til at ske noget nyt og noget anderledes i deres liv. Det er det vigtigste.

Interviewer: Og hvordan tænker du med integration i forhold til at man vælger at gøre det her i skolerne?

Kasper: Det tænker jeg er fint. Fordi børn de tilbringer jo rigtig rigtig lang tid i skole og i fritidsordning, så vi har en stor påvirkningskraft til de her unge mennesker. Både bevidst og ubevidst. Kunne vi så begynde og blive mere bevidste om hvad det egentlig er vi går og påvirker dem med så ville det jo bare være endnu bedre. For det her med at jeg siger, at vi også er med til at stigmatisere dem på en eller anden måde ubevidst - kunne vi nu gå hen og blive bevidste om hvad pokker det egentlig er vi gør. Dels med vores mimik men også med vores sprog, så er vi altså kommet langt.

Interviewer: Tænker du også at det kunne være en måde at få fat i forældrene på.

Kasper: Ja bestemt. Vinde deres tillid og - man taler jo meget om, at der er mange af de muslimske forældre, de er ikke så glade for at invitere en hjem, så kunne man nu få lov til at komme i nogle hjem og så vise dem at man er en hjælp til dem, at man er ikke en der skal ind og pege fingre, man skal ikke ind og nedgøre dem eller udsætte dem for noget men at de rent faktisk kan mærke: 'der var faktisk en ressource der, der var faktisk nogen som gerne vil hjælpe os' og man komme og er utrolig ydmyg, så tror jeg at man kommer rigtig rigtig langt. Jeg er i hvert fald villig til at give det en chance og til at prøve. Og jeg er sikker på at jeg kan

være med til at gøre en forskel, og hvis jeg gør det, så har jeg nået det jeg gerne ville. Jeg er ikke her for at redde hele verden eller noget som helst, men at være med til at gøre en forskel i den her lille del af det miljø jeg arbejder i, i forbindelse med integration. Så er jeg i hvert fald tilfreds.

Interviewer: Og hvordan er området her?

Kasper: Det er rimelig belastet. Vi har - lige herovre der har vi vangen, og Strubjerg, som - jeg er faktisk ikke klar over om det er det længere, men i hvert fald tidligere var det jo på ghetto-listen her i Aalborg. Vi har haft to: ude i Aalborg øst og så her i Nørresundby. Så det er et belastet kvarter. Og nu lukker [REDACTED] skolen som ligger deroppe - Kristina I har talt med - de har i hvert fald haft nogle flere elever deroppe ved jeg. Men de blive jo så delt ud på de her skoler.

Interviewer: Okay, så I kommer til at få nogle flere?

Kasper: Vi kommer til at få nogle flere af anden etnisk herkomst og derfor så er det jo så endnu mere vigtigt at vi får oprustet vores lærere til at få noget viden og noget information om det her. Ikke fordi at vi skal ud og lede og til at ud og finde dem, men bare at have det med i rygsækken til når vi nu arbejder med de her børn med, at det her det findes og kunne det måske være en ting der var i spil hvis nu vi alligevel har fokus på et barn som opfører sig på en bestemt måde eller viser noget mistrivsel af en art. Så det er jo sådan set bare et pædagogisk redskab mere man får fyldt i værktøjskassen, tænker jeg. Til at kunne blive - i jagten på det komplette, den komplette lærer eller den komplette underviser, tænker jeg.

Interviewer: Ved du hvad procentdel i har med anden etnisk baggrund her på skolen?

Kasper: Da projektet det startede der mener jeg vi lå på omkring 20 %. Og der kommer så en stigning nu her til næste år, der ved jeg ikke lige hvad den ligger på men omkring 20 %.

Interviewer: Du sagde at du havde været - var du socialpædagog før?

Kasper: Jeg har været lærer på et socialpædagogisk opholdssteder.

Interviewer: Så det er din erfaring fra før?

Kasper: Så socialpædagogik det kender jeg meget til. Og social træning og sådan noget.

Interviewer: Så du har kun haft erfaring med fra sådan nogle steder?

Kasper: Det her det er min første folkeskole

Interviewer: Det er din første folkeskole, okay

Kasper: Det andet det har været i privater regi nede ved Mariagerfjord kommune.

Interviewer: Ja, spændende

Kasper: Det er det her også. Men ja, det var også spændende.